

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חמישי

היכל
תשיעי

אגרות-קודש

מאת כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

העתק וחוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

כרך יז
קיץ תשי"ח

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וששל לבריאה
מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע וג"ן שנה לנשיאותו

IGROIS KOIDESH

Volume XVII

Copyright © 1990

Second Printing 1993

Third Printing 1996

Fourth Printing 1997

Fifth Printing 2003

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehotonline.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994

Igrot-Kodesh.

(Kovets Shalshet ha-or; hekhal 9., sha'ar 5.)

(sifriy. Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh)

Title on t.p. verso: Igrois Koidesh.

Includes bibliographical references and index.

Contents: Kerekh 1. 688-704. ...Kerekh 17. 718.

1. Schneerson, Menahem Mendel, 1902-1994 –
Correspondence. 2. Habad. 3. Rabbis—Correspondence. I. Title.
II. Title: Igrois Koidesh. III. Series: Kovets Shalshet ha-or'
hekhal 9., sha'ar 5.

IV. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh.

BM198.S33528 296.8'33 87-16855.

ISBN 0-8266-5800-8 (set)

ISBN 0-8266-5817-2

Manufactured in the United States of America

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה כרך שבעה עשר מסדרת אגרות-קודש* כ"ק אדמו"ר שליט"א, שבו אגרות קץ תשי"ח.

בראש הספר בא מפתח האגרות, ובסופו:

(א) מפתח ענינים.

(ב) מפתח מוסדות וארגונים.

(ג) מפתח אנשים.

(ד) מפתח מקומות.

כן נוספו, ציונים והערות בשוה"ג**.

כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' שלום דובער שי' לוי.

מערכת „אוצר החסידים"

עשי"ק מבה"ז אדר ש"פ שקלים, התשי"ג
מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ,
ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(*) עד עתה יצאו לאור בסדרה זו 35 כרכים: אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר הזקן, כ"ק אדמו"ר האמצעי וכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", נדפסו (בכרך אחד) בשנת התש"מ. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, ומילואים לכרך הנ"ל — בשנת התשמ"א. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (שני כרכים) בשנת התשמ"ב. כרך ג — בשנת התשמ"ו. כרכים ד-ה — בשנת תשמ"ז. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, כרכים א-ה — בשנת התשמ"ג. כרכים ו-י — בשנת התשד"מ. כרכים יא-יב — בשנת התשמ"ה. אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א, כרכים איג — בשנת תשמ"ז. כרכים ד-ח — בשנת תשמ"ח. כרכים ט-יד — בשנת התשמ"ט. כרך טו-ז — בשנה זו.
(**) כדי להבדיל בינם לבין הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א, באות הערות העורך באותיות קטנות יותר ושונות מהפנים.

מפתח כללי

3		פתח דבר
5		מפתח האגרות
א		אגרות קודש
שסא		מפתח ענינים
שעא		מפתח מוסדות וארגונים
שעג		מפתח אנשים
שעז		מפתח מקומות

מפתח

קיצ' ה'תשי"ח

א	בטחון ושמחה ממשיכים ברכות	ב' ניסן	ו'קמו
ב	בענין הנ"ל	ב' ניסן	ו'קמז
ג	התפתחות המוסדות באוסטרליה	ב' ניסן	ו'קמח
ה	הוראות בעבודתם	ב' ניסן	ו'קמט
ו	לעולם תהא ימין מקרבת	ב' ניסן	ו'קנ
ז	קניית בית בעל שתי דירות	ב' ניסן	ו'קנא
ז	יגעת ומצאת	ב' ניסן	ו'קנב
ח	נסיעת תל' מאה"ק ללמוד בנ. י.	ג' ניסן	ו'קנג
ח	כצבא נצטוו על תוספת בתומ"צ	ג' ניסן	ו'קנד
ט	חסידות מאכט אָז מ'פילט זיך ניט עלנט	ג' ניסן	ו'קנה
י	עניני שידוכים	ג' ניסן	ו'קנו
יא	השפעה על סביבתו	ד' ניסן	ו'קנז
יב	מצוות הוכח תוכיח	ד' ניסן	ו'קנח
יג	לימוד התניא ברבים	ה' ניסן	ו'קנט
יד	אגוני'ח בקליוולנד	ה' ניסן	ו'קס
טו	משלוח מצה שמורה	ז' ניסן	ו'קסא
טז	כנ"ל	ז' ניסן	ו'קסב
	התעסקות לטובת המוסדות צ"ל בקבלת	ז' ניסן	ו'קסג
יז	שכר		
	קב"ע בתורה. וברכך ה"א בכל אשר	ז' ניסן	ו'קסד
יח	תעשה		
יט	הלימוד בביה"ס למלאכה בכפ"ח	ז' ניסן	ו'קסה
כ	ניצול כשרון החנוך	ז' ניסן	ו'קסו
כא	הכרח לימוד פני' התורה	ז' ניסן	ו'קסז
כב	ב' ענינים במרכבה	ז' ניסן	ו'קסח
כג	הצלחה בלימוד	ז' ניסן	ו'קסט
כג	עניני שידוכים	ט' ניסן	ו'קע
כד	שחיטת צפור שנטרפה	ט' ניסן	ו'קעא
כה	אופני קירוב אכרך	ט' ניסן	ו'קעב
כו	השתתפותו בהתוועדות י"ט כסלו בכפ"ח	י' ניסן	ו'קעג
כז	כשמתלכלכים הציצית בעבודה	י"ד ניסן	ו'קעד
כח	בטחון ושמחה	י"ד ניסן	ו'קעה
כח	אמירת הריני מקבל כו' לפני התפלה	י' ניסן	ו'קעז
כט	הפצה בין נערים ונערות	י"א ניסן	ו'קעז
ל	עידוד בעבודתן	י"א ניסן	ו'קעח
	מוהריש"ז סרברנסקי		
	צא"ח רשת אה"ק		
	מריה ניסן טלושקין		
	מ' שולע שפרה קצנלבוין		
	תושבי כפר-חב"ד		
	קהלת שובה ישראל		
	מוהרא"מ גרינברג		
	מו"ה יעקב ניימן		
	מוהרי"י גורקאוו		
	מו"ה יוסף בורג		
	אגוני'ח, תל-אביב		

לא	יצ"מ בכ"ו. חירות אין סופי	כללי	י"א ניסן	וקפט
		מוהר"ש סופרין,	ניסן	וקפ
לד	פורים — כפורים	אדמו"ר מקאמארנא	י"ב ניסן	וקפא
לד	שדוכים		י"ב ניסן	וקפב
לו	חירות. חו"ב חזות	מהרש"ז שזר	י"ג ניסן	וקפג
לז	רק בתחלת הסדר — ד' בנים	מוהר"ד פעלער	י"ג ניסן	וקפד
לח	לימוד תורה הכנה לפרנסה		י"ג ניסן	וקפה
לט	סתירת המסורה ובירור ענין הסטורי		י"ג ניסן	וקפו
	הפצת המעיינות והיהדות. הערות לס'	מו"ה יצחק אלפסי	י"ג ניסן	
מ	הסבא הקדוש			
מא	קביעות לימוד דא"ח. שורש הכלים		כ"א ניסן	וקפז
	מכירת קרקע באה"ק לצורך נסיעה		כ"ג ניסן	וקפח
מב	לחתונה			
מב	המשכת תלמידים למוסד		כ"ג ניסן	וקפט
מג	אהבת ישראל אפי' לא' שבקצה העולם	מוהרש"ז גרליק	כ"ג ניסן	וקצ
מד	מבצע מצות	תושבי כפר-חב"ד	כ"ג ניסן	וקצא
מה	נסיעת תל' ללמוד בתורת בני י.		כ"ד ניסן	וקצב
מו	יו"ט שני ש"ג. סדר לימוד התניא	מוהר"מ זוהר	כ"ד ניסן	וקצג
מז	התנחלות באה"ק — הוספה בקדושה		כ"ה ניסן	וקצד
מח	איפן ההשפעה על הבת		כ"ו ניסן	וקצה
מח	יגעת ומצאת		כ"ו ניסן	וקצו
מט	ההשפעה על הבן שישא בת ישראל		כ"ח ניסן	וקצז
נא	השתתפותו בהתוועדות פורים	מוהרש"י פרידמן	כ"ח ניסן	וקצח
נב	נסיעה לשליחות		כ"ח ניסן	וקצט
נג	הכירות עם תורת חב"ד. השפעה על אחיו	אדר"ח אייר		ור
נד	כנ"ל. פעולת החסידות במשך שנה	אדר"ח אייר		ורא
נה	השפעה על זולתו מגדלת הפעולה בעצמו	אדר"ח אייר		ורב
נו	רפואה מתוקה ומרה. חסידות ומוסר	אדר"ח אייר		ורג
נז	מעלת הקנין על שכירות בית	א' אייר		ורד
נח	יצ"מ בכל יום	מוהר"נ גודמן	א' אייר	ורה
נט	נסיונות	א' אייר		ורו
ס	לא להתעסק בטענות היצר	א' אייר		ורז
		מוהר"ש סופרין,	א' אייר	ורח
סא	התחלת הנחת תפילין	אדמו"ר מקאמארנא		ורט
סב	התחלת הנחת תפילין	הא' אברהם מרדכי סופרין	א' אייר	ורי
סג	רופא — שליח. טהרת המשפחה		א' אייר	וריא
סד	הנחת אבן-פנת תות"ל כפ"ח		שני באייר	ורייב
סו	מסכת חלוקת תעודות בישיבת ערב		ב' אייר	וריד
סז	לימוד מס' סוטה לתל'. הלל לפני התפלה	מוהר"א הרצוג	ב' אייר	ורטו
סח	עבודת אגוני' בשקגו	מ' ח' שרה העכט	ב' אייר	ורטז
סט	מעלת הקנין על שכירת בית	מוהר"י שפירא	ב' אייר	
ע	התפילין ממשיכים ברכות		ג' אייר	

עא	דיוק הסדר — חסיד יר"ש למדן	מ"ה דובער בוימגרטן	ג' אייר	ו'ריז
עג	הגרלה לנסיעה לכאן — צ"ל מזה בכן	משתתפי ההגרלה	ג' אייר	ו'ריח
עג	התעסקות בחנוך		ד' אייר	ו'ריט
עד	חדש זיו — כל יום מצוה מיוחדת		ד' אייר	ו'רכ
עה	הגאולה לא הותחלה. מאמר חריף	מוהרש"י זוין	ד' אייר	ו'רכא
עז	הקדמת קבלת עומ"ש לקב"ע מצוות	מר משה יערי	ה' אייר	ו'רכב
עח	התקרבותו אל המנוחה והנחלה הרוחנית		ה' אייר	ו'רכג
עח	ב' נה"א על נה"ב א'. פעולות צא"ח		ה' אייר	ו'רכד
עט	אותיות מנצפ"ך. ה' תתאה	מ"ה נפתלי גלוסקין	ד' אייר	ו'רכה
פ	הנחת תפילין דר"ת		ד' אייר	ו'רכו
פ	להודיע מהמתרחש עם אנ"ש ברוס'	מוהר"ב דוכמן	ד' אייר	ו'רכז
פא	טהרת המשפחה. צדקה		ח' אייר	ו'רכח
פב	ספה"ע — לא במספר סדורי. חרמש בקמה		ח' אייר	ו'רכט
פג	שייכות פסח ושבועות לנשים	נשים למען בית רבקה	ח' אייר	ו'רל
פד	גורל והמשכת הלב כשידוכים		ח' אייר	ו'רלא
פה	פתיחת ב"ס חב"די עדיף במקום שאין הפרעות		ט' אייר	ו'רלב
פו	המשכת עשה"ד בעשרה מאמרות	מוהרי"מ העלער	ט' אייר	ו'רלג
פז	התחלת הנחת תפלין—זמן הסעודה והעלי'	מ"ה איסר קלובגנט	ט' אייר	ו'רלד
פח	פרנסה רוחנית מביאה לגשמית		י' אייר	ו'רלה
פח	לערב אל תנח ידיך		י' אייר	ו'רלו
פט	התעסקות בחנוך מזכרת המחנך		י"א אייר	ו'רלז
צ	שמחה		י"א אייר	ו'רלח
צא	בטחון. צדקה			ו'רלט
צב	הל' מפי ספרים ומפי סופרים	מר מנחם שמואל רפלוביץ	י"א אייר	ו'רמ
צג	העלאת עצמות לאה"ק		י"ב אייר	ו'רמא
צד	חמימות חסידית שבאה בירושה	מ"ה שלמה פערין	י"ב אייר	ו'רמב
צה	בניית מקוה בשכונתם	ועד הרבנים איסט פלטבוש	י"ב אייר	ו'רמג
צו	נגד תעניות וסיגופים		י"ג אייר	ו'רמד
צז	הוראות בעבודתם	תות"ל ב"ס למלאכה	י"ד אייר	ו'רמה
צח	חזרת מאמר לכה דודי בחתונתם		ט"ו אייר	ו'רמו
צט	מחיצה בביהכ"נ	מ"ה מנחם פלדמן	ט"ו אייר	ו'רמז
ק	צדקה מועילה לפרנסה		ט"ו אייר	ו'רמח
קא	לימוד דא"ח		ט"ז אייר	ו'רמט
קב	העמקה בעניני חובת הלבבות		ט"ז אייר	ו'רנ
קג	ניתוק אפענדיק. הפצת המעיינות		ט"ז אייר	ו'רנא
קד	אימוץ ילד יהודי דוקא		י"ז אייר	ו'רנב
קה	מקוה באלבאני. חירות	מוהר"ח"ל דייטש	י"ז אייר	ו'רנג
קו	הוסרו טרדותיו — יוסיף בשקידה		י"ז אייר	ו'רנד
קז	סדר התחלת לימוד דא"ח	הא' ממ"ש פאגעל	י"ז אייר	ו'רנה
קח	סגנון מאמר באיטלקית	מ"ה מרדכי פרלוב	י"ז אייר	ו'רנו

קט	התעסקות בביסוס מוסדות רבותינו	י"ט אייר	ורנז
קי	ס"ת לכפ"ח. כתיבת פצוע דכא	מ"ה דניאל חסקינד	ורנח
קיא	כוונה בתפלה. התמדה	כ"א אייר	ורנט
קיב	עידוד בעבודתן	כ"א אייר	ורס
קיג	אבן הפנה לשיבה בכפ"ח	תומכות סמינר כפ"ח	ורסא
קיד	חזק גוף תלוי בחזק הנפש	ישיבת תות"ל, לוד	ורסב
קיד	אם בחקותי תלכו גו'	מ"ה משה טאוב	ורסג
קטו	תיקון עון ולהשמר על להבא	כ"ב אייר	ורסד
קטז	הוראות בעבודתם	כ"ב אייר	ורסה
קיח	א"י גבוה כו', עלי' גם ברוחניות	הנהלת צא"ח, ת"א	ורסו
קיט	זהיר טפי — חנוך עטה"ק	מוהרש"ז שרגאי	ורסז
קכ	כהונתו כגבאי. יום הולדת	מוהרפ"ל הערצל	ורסח
קכא	השפעתו על בעלי השפעה	מ"ה יוחנן גורדון	ורסט
קכב	בחירתו תל' תות"ל	מ"ה יונה איידלקופ	ויער
קכג	סיום משניות	מ"ה ניסן טלושקין	ויעא
קכד	זמן מוצש"ק	מ"ה לוי ביליצקי	ויעב
	דרגת מרע"ה בנבואה וחכ'. עבודת	מ"ה דוד ווינשטער	ויעג
קכה	עקבתא דמשיחא	הא' הלל דאויד	
קכו	אסיפת יסוד	אגונ"ח ניו הייוועז	ויעד
קכז	התעסקותו בחנוך הכשר	מ"ה אברהם פלדמן	ויעה
קכח	לימודי קודש וחול	כ"ה אייר	ויעז
קכט	במ"ת היו כל בני' בריאים	כ"ה אייר	ויעז
קל	אופני ההשפעה על התל'	כ"ו אייר	ויעח
קלא	מ"ש חסידים מתארים להביא חטאת	מ"ה יצחק דובאוו	ויעט
קלב	הפצת היהדות והחסידות	מ"ה מנחם רקמן	ורפ
קלד	לימוד פר' השבוע והל' הצריכות	אחי תמימים ראשל"צ	ורפא
קלה	בנים. נתוח על הריאות. חלומות	כ"ח אייר	ורפב
קלו	הכנות להתוועדות י"ב תמוז	כ"ח אייר	ורפג
קלז	חרטה על העבר וקבלה על להבא	כ"ח אייר	ורפד
קלח	לימוד חסידות בהעמקה	מ"ה בן-ציון יעקבוביץ	ורפה
קלט	גודל ענין התעסקות בחנוך הכשר	כ"ט אייר	ורפו
קמ	השפעה על תל'. לימודי קודש בלבד	כ"ט אייר	ורפז
קמא	ויחן — כאיש אחד	כנס אגונ"ח	ורפח
קמג	עידוד בעבודתן	סניפי אגונ"ח	ורפט
קמד	אסיפת היסוד	צא"ח מונטריאל	ורצ
קמה	ארום פון חסידות. שינוי לבושים	ר"ח סיון	ורצא
קמו	זמני לימוד חת"ת	ב' סיון	ורצב
	בדיקת תפילין הבאים מא"י. אתרוגי	ג' סיון	ורצג
קמז	קלברי'	מ"ה מרדכי הרליג	
קמט	לימוד התל' הוראה חנוכית	מוהרש"ח קסלמן	ורצד
	מרא דאתרא — השפעתו גם על גנבי	מוהרש"ז גרליק	ורצה
קנ	דבשיבבותי'		

קנא	סיפור אהרן מבעליניץ	ד' סיון	ורצו
	נוסח הברכה — קבלת התורה בשמחה	מהרש"ז שזר	ורצו
קנב	ובפני		
קנג	העובר קו התאריך באמצעי ימי הספירה	ימי הספירה	ורחצ
קנג	בנינו ערבים בעדנו	א"ח שבועות בהכ"נ שיקגו	ורצט
קנו	געה"ת וגע"ה. אם יש גוף למלאכים	ט' סיון	יש
קנו	כששבועות בה' סיון אם הוא זמן מ"ת	ט' סיון	ישא
קנח	לכ"א יש כשרונות להפיץ היהדות	ט' סיון	ישב
קנט	ספה"ע — תשוקה למ"ת	ט' סיון	ישג
	תאריך למספרם. הוראה ברשת בישובי	ט' סיון	ידש
קס	הספר		
קס	לא לעכב התתונה מחוסר הוצאות	ט' סיון	ישה
קסא	ברכה למשתתפים	י"ד סיון	ישו
	לא להרבות באבלות יותר מהכתוב	י"ד סיון	ישז
קסב	בש"ע		
קסג	התפתחות גן ישראל	י"ד סיון	ישח
קסד	הביטוי תורה תמימה	י"א סיון	ישט
קסה	ליקוט מס' הזהר	י"א סיון	ישי
קסו	נסיעה לביקור ברוס"י	י"א סיון	ישיא
קסז	יום הולדת. תיקון המדות	י"א סיון	ישיב
	כל תורה שאין עמה מלאכה — אהבת	י"א סיון	ישיג
קסח	ישראל		
קסט	סדר בזמני האכילה	י"ד סיון	ישיד
קע	מס"נ אדמו"ר לחנוך הכשר	ט"ז סיון	ישטו
קעא	חנוכה ביהכ"נ	י"ז סיון	ישטז
קעב	שם מחנה הקיץ — גן ישראל	י"ח סיון	ישיו
קעג	תוכנית אולם לישיבה בכפ"ח	תות"ל לוד	ישיח
קעד	רק דבר הקשה צריך לשאול מעבר לים	כ' סיון	ישיט
קעה	מעלת התורה — התגלות העצמות	מוהרש"א הלפרין	ישכ
קעה	משרת הוראה בישיבה קטנה	כ"א סיון	ישכא
קעה	הרחבה בפרנסה גשמית ורוחנית	כ"א סיון	ישכב
קעו	תפלה בכוונה	כ"א סיון	ישכג
קעו	אין מזל לישראל	כ"א סיון	ישכד
קעז	להלחם נגד יאוש	כ"ב סיון	ישכה
קעח	להתעסק בעניני שידוך	כ"ב סיון	ישכו
קעט	פאר אמת ווערט מען בטל	כ"ב סיון	ישכז
קעט	החסידות נחלת כל ישראל	כ"ג סיון	ישכח
קפ	יניח דעתו מאנחות	כ"ג סיון	ישכט
קפב	שליחות המחלקה הדתית	כ"ג סיון	ישל
קפג	ניצול הכשרונות בחנוך	כ"ג סיון	ישלא
קפג	שינוי נוסח התפלה לנוסח אר"י	כ"ג סיון	ישלב
קפג	שידוכים, זקן ופאה נכרית	כ"ג סיון	ישלג

קפה	החזרת עמרם את יוכבד	מו"ה אפרים גרינבלט	כ"ד סיון	ושלד
קפו	השפעה על תלמידיו	מוהרא"י געלער	כ"ד סיון	ושלה
קפז	פתיחת ת"ת		כ"ד סיון	ושלו
קפח	המשך לימוד תל' הרשת	מוהרא"ל רבקין	כ"ה סיון	ושלז
קפט	בענין הנ"ל	רשת אהלי"י	כ"ה סיון	ושלח
קפט	תוס' קדושה נדרשת בצבא		כ"ה סיון	ושלט
קצ	תכלית ההחלטות שיבואו למעשה		כ"ז סיון	ושמ
קצא	אופן ההשפעה — מעט מעט אגרשנו	מוהר"ח רוזנפלד	כ"ז סיון	ושמא
קצב	עיכוב הגט		כ"ז סיון	ושמב
קצב	תרופה לפצעי הרחם		כ"ז סיון	ושמג
קצג	תכנית בניית הישיבה בכפ"ח	ישיבת תות"ל, לוד	כ"ז סיון	ושדמ
קצד	תכנית עבודת צא"ח	צא"ח, מלבורן	כ"ז סיון	ושמה
קצה	התעסקות לטובת העם — בלי מפלגתיות	מר יצחק קורן	כ"ח סיון	ושמו
קצו	יקדיש זמנו ללימודי קודש		כ"ח סיון	ושמוז
קצז	כפ"ח שני	מוהרש"ז שרגאי	כ"ט סיון	ושמח
קצח	חציצה בסתימת שן	מוהרא"א יאלעס	ע"ח תמוז	ושמט
קצט	הפצת היהדות והמעינות		אדר"ח תמוז	ושנ
ר	אגונ"ח בסינסינטי	מ' רבקה שרפשטיין	אדר"ח תמוז	ושנא
רא	נתינת שם — הקב"ה משים בפיו		בדר"ח תמוז	ושנב
רב	עזרתו לרש"ג	מו"ה שמואל יאלאו	א' תמוז	ושנג
רג	קופת גמ"ח	אגונ"ח, תל-אביב	א' תמוז	ושנד
רד	הכנות להתוועדות י"ב תמוז	ועד חגיגות כפ"ח	א' תמוז	ושנה
רה	אמירת אתה חונן במוצש"ק	הא' חיים שלום דייטש	ב' תמוז	ושנו
	כמה דרגות בג"ע, מחלוקת הרמב"ם	מוהרא"מ גרינברג	ד' תמוז	ושנז
רו	והרמב"ן			
רז	נתוח lobotomy		ד' תמוז	ושנח
רח	שיחה בעת קרה"ת. אופן ההתוועדות		ד' תמוז	ושנט
רט	הכנות להתוועדות י"ב תמוז		ד' תמוז	ושס
רי	לימוד הל' הצריכות	מר בנימין סערוויא	ד' תמוז	ושסא
ריא	בניית מקוה ב"ריא"	מו"ה ירחמיאל בלומנפלד	ד' תמוז	ושסב
ריא	מחנה קיץ בביהכ"נ		ה' תמוז	ושסג
ריב	פתיחת ישיבה בדנמרק	מוהרב"א גורודצקי	ה' תמוז	ושסד
ריג	סיפוק נפשי בעבודה מעביר העייפות		ה' תמוז	ושסה
ריד	כניסתו לכהן ר"י תות"ל	מו"ה ישראל גרוסמן	ה' תמוז	ושסז
רטו	לא לערער אמונת הנוער הספרדי	ד"ר חנוך ריינהולד	ה' תמוז	ושסז
ריח	ענינים הכלליים כלי לענינים הפרטיים	מוהרר"נ הכהן	ו' תמוז	ושסח
ריט	השכנת שלום בין איש לאשתו		ו' תמוז	ושסט
	השפעה על תל' — אף שמורה במקצוע		ו' תמוז	ושע
ריט	אחר			
רכא	אמירת ושמרו		ז' תמוז	ושעא
רכז	שיוק מאורגן. בניית השכון החדש	הנהלת כפר-חב"ד	ז' תמוז	ושעב
רכז	לימוד תורה מבלי לדבר ע"מ לעשות	הא' יצחק אוזיון	ז' תמוז	ושעג

ר'שעד	ו' תמוז	י"ב תמוז — גופא בתר רישא אזיל	רכה
ר'שעה	ח' תמוז	בשדוכים לדייק רק בעיקר	רכו
ר'שעו	ח' תמוז	עצות לנמיכות הרוח	רכז
ר'שעז	ח' תמוז	התורה מקפת כל החיים	רכח
ר'שעה	ח' תמוז	מצב הכספי של צא"ח	רכח
ר'שעט	ח' תמוז	ברכה לפתיחה	רכט
ר'שפ	ט' תמוז	קעמפ „גן ישראל“ מוהר"א קרסיק	ענין בנגלה בבר מצוה. מכשיר חשמלי בירט
ר'שפא	ט' תמוז		רל
ר'שפב	ט' תמוז	מוהר"א הבר	רלא
ר'שפג	י"א תמוז	סמינר בית רבקה כפ"ח	רלב
ר'שפד	י"א תמוז	ועד כפר-חב"ד	רלג
ר'שפה	י"ג תמוז		רלה
ר'שפר	י"ג תמוז	מו"ה יחזקאל הרטמן	רלו
ר'שפז	י"ג תמוז		רלז
ר'שפח	י"ג תמוז	תל' תות"ל לוד	רלח
ר'שפט	י"ג תמוז	תומכות סמינר כפ"ח	רלט
ר'שצ	י"ג תמוז	מו"ה דוד תורג'מן	רמ
ר'שצא	י"ד תמוז		רמא
ר'שצב	י"ד תמוז	מו"ה אליעזר קרסיק	רמב
ר'שצג	ט"ו תמוז	מוהר"ש ברוק	רמג
ר'שצד	ט"ו תמוז		רמד
ר'שצה	ט"ו תמוז	מוהר"ז שטיינהויז	רמה
ר'שצו	ט"ו תמוז		רמו
ר'שצז	ט"ו תמוז		רמז
ר'שצח	ט"ו תמוז	מו"ה יצחק רבינוביץ	רמח
ר'ת	ט"ז תמוז		רמט
ר'תא	ט"ז תמוז		רנא
ר'תב	י"ח תמוז	צא"ח, כפר-חב"ד	רנא
ר'תג	י"ח תמוז	מוהר"ד קאפעלאוו	רנג
ר'תד	י"ח תמוז	מוהר"א זיסקינד	רנד
ר'תה	י"ט תמוז		רנה
ר'תו	י"ט תמוז		רנו
ר'תז	י"ט תמוז		רנו
ר'תח	י"ט תמוז		רנז
ר'תט	י"ט תמוז	מוהר"א חנון	רנח
ר'תי	י"ט תמוז	מו"ה דובעריש צוקרמן	רנט
ר'תיא	י"ט תמוז	ועדה מיעצת כפ"ח	רנט
ר'תיב	כ"א תמוז	מו"ה גרשון חן	רס
ר'תיג	כ"ב תמוז		רסא
			רסב

רסב	תכלית האדם לשמש קונו — השפעה על הזולת	ר'תיד	כ"ב תמוז
רסד	ספה"ע לעובר קו התאריך	ר'תטו	כ"ג תמוז
רסו	ספרו התורה והעולם. התאחדות עם הצעירים	ר'תטז	כ"ג תמוז
רסח	לנצל כל הזדמנות להפצת המעינות	ר'תיו	כ"ה תמוז
רסט	נשואיו אינו ענין של הבאת קרבן זמן הקמת מצבה. השם מענדל. מספר הקדישים. משניות בשנת אבלות, קריאה בתורה ומפטיר	ר'תיח	כ"ה תמוז
ער	נוסח כתיבת מצבת בעלה	ר'טיט	כ"ו תמוז
ערב	מכנסים של כה"ג. אין עומדין כו' כובד ראש	ר'תכ	כ"ז תמוז
רעג	זמן הצעת שידוכים	ר'תכא	כ"ז תמוז
ערד	באמונה ותורה אין שייך פשרות	ר'תכב	כ"ז תמוז
ערה	שמו כשם חותנו — יושיב ג' רבנים ויוסיפו לו שם	ר'תכג	כ"ז תמוז
רעו	אזרחות במנ"א. חתונה במ"ח. מסירת פ"ש מכאן	ר'תכד	כ"ז תמוז
רעז	ברכה ליסוד הסניף	ר'תכה	כ"ח תמוז
רעח	תפקיד צא"ח	ר'תכו	כ"ח תמוז
רעח	דמותה ההיסטורית של היהדות הרוסית	ר'תכז	כ"ט תמוז
רעט	נתוח לובוטומי — רק כששאר הטיפולים לא הועילו	ר'תכח	ר"ח מנ"א
רפב	הרמת יד — לא עליך אלא עלי	ר'תכט	ר"ח מנ"א
רפג	תורת חיים	ר'תל	א' מנ"א
רפד	עצה למח"ז. התמדה תועיל להסתדרות	ר'תלא	א' מנ"א
רפה	סידור מסיבות שבת	ר'תלב	ג' מנ"א
רפו	גילוי הפנימיות בימי בין המצרים	ר'תלג	ד' מנ"א
רפז	תועלת מחנה הקיץ לילד	ר'תלד	ד' מנ"א
רפח	לא קפידה אלא צער מהעדר פאה נכרית	ר'תלה	ה' מנ"א
רפט	צדקה מועילה לפרנסה	ר'תלו	ה' מנ"א
רצ	הוצאות חתונה	ר'תלז	ה' מנ"א
רצא	ימים שבגיל צעיר — ימי האושר	ר'תלח	ו' מנ"א
רצב	שידוך עם האחיות הצעירה. בחודש מנ"א	ר'תלט	ו' מנ"א
רצג	כל המוכשר יעבוד בשטח חנוך עטה"ק נסיעת בחורות לישובים להוראה בבי"ס דתי	ר'תמ	ו' מנ"א
רצד	א' ש"ב איז ניט קיין סקאטאביעץ	ר'תמא	ו' מנ"א
רצה	במאי זהיר טפי	ר'תמב	ו' מנ"א
רצו	לא למכור דירתה ולחיות אצל הילדים	ר'תמג	ז' מנ"א
רצז	שיחות לפני אסיפות אגונ"ח	ר'תמד	ז' מנ"א
רצח		ר'תמה	ז' מנ"א
		ר'תמו	י"א מנ"א
			מו"ה דובר לוין
			מוהרש"י זיין
			מו"ה ניסן טלושקין
			צא"ח, תל-אביב
			מוהר"ד גרטנר
			מ' שושנה חן-זהבי
			מ"ה גדליה הערץ
			מוהר"ל גלמן
			מוהר"י גורקאוו
			צא"ח, ראש העין
			צא"ח, מלבורן
			מר בן-ציון דינור
			ד"ר ראובן מאיר
			ועדת החנוך כפ"ח
			מוהרש"מ שניאורסאהן

רצט	מניעת חיכוכים	י"א מנ"א	ו'תמז
ש	התפתחות הישיבה. גם בתפלה צ"ל	י"ב מנ"א	ו'תמח
שא	אתדל"ע		
שב	שחרור בנו. העתקתו מרוסי	י"ג מנ"א	ו'תמט
שג	התפתחות המוסד	י"ג מנ"א	ו'תנ
דש	יציאה מבהמ"צ תביא מיד הגאולה	י"ד מנ"א	ו'תנא
שה	כשמתחילים ללמוד מקצוע — לסיים	י"ד מנ"א	ו'תנב
שה	מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ	י"ד מנ"א	ו'תנג
שו	ע"י העבודה מתגדלת היכולת	י"ד מנ"א	ו'תנד
שז	לסדר החתונה — לא מתוך דוחק	ט"ו מנ"א	ו'תנה
שח	רמז שבתורה — ביצירה או בבריאה	ח"י מנ"א	ו'תנו
שט	אמירת לשם יחוד	כ"ב מנ"א	ו'תנז
שי	נתוח והמנוחה שלאחריו	כ"ד מנ"א	ו'תנח
שיא	בת מצוה. חנוך דתי	כ"ד מנ"א	ו'תנט
שיא	געת ומצאת — שלא לפ"ע היגיעה	כ"ה מנ"א	ו'תס
	פריעת חוב — לפני נסיעה לכאן	כ"ו מנ"א	ו'תסא
	מקוה ע"ג האוצר ה"ז זריעה היותר	כ"ו מנ"א	ו'תסב
שיב	מועיל		
שיג	שליחותו לקסבלנקה	הא' שלום איידלמן	ו'תסג
שיד	אותיות סת"ם ע"פ שיטת חב"ד	מוהר"ז דבורץ	ו'תסד
שיד	הפצת המעיינות	כ"ז מנ"א	ו'תסה
	בנין הישיבה בכפ"ח וניהול ביה"ס	כ"ח מנ"א	ו'תסו
שטו	למלאכה		
שטז	לא להחליף אמצעי לתפקיד	מר אליעזר ליבנה	ו'תסז
שיח	סגולות לשכחה	א' אלול	ו'תסח
שיט	עצות לח"נ	א' אלול	ו'תסט
שכ	השגחה פרטית	א' אלול	ו'תע
שכא	המסעדה הכשרה ברבאט	ד' אלול	ו'תעא
שכב	מצב חיי הנשמה בארה"ק	ה' אלול	ו'תעב
שכג	אניות ישראליות בשבת	ה' אלול	ו'תעג
שכד	שרש נשמת חסידי אוה"ע	ט' אלול	ו'תעד
שכה	ספיקות באמונה	ט"ו אלול	ו'תעה
שכו	קדושים תהיו	י"ז אלול	ו'תעו
שכז	קביעות מזווה בחו"ל. סדר יום הולדת	י"ז אלול	ו'תעז
שכח	פרובול ומכירת חמץ אינם פשרות	י"ז אלול	ו'תעח
שכט	ציורים השייכים לשר"ע	ח"י אלול	ו'תעט
של	עצות בעניני פרנסה. עוד בנים	ח"י אלול	ו'תפ
שלא	עצות לעצבות, פחדים ורכוז המח'	ח"י אלול	ו'תפא
שלב	הוספה בתומ"צ	י"ט אלול	ו'תפב
שלב	מה' מצעדי גבר כוננו	י"ט אלול	ו'תפג
שלג	העברת הארון לאה"ק	י"ט אלול	ו'תפד
שלד	רכישת הבנין	מוסד חנוך אהלי תורה	ו'תפה

שלה	מזמור פכ"ג שבתהלים	כ' אלול	ו'תפז
שלו	ניהול גן ילדים	כ' אלול	ו'תפז
שלו	מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן בעוה"ב	כ' אלול	ו'תפז
שלח	יגעת ולא מצאת אל תאמין	כ"ב אלול	ו'תפט
שלט	התעסקות בחנוך — ענין חיוני של עמנו	כ"ב אלול	ו'תצ
שמא	סגולה לבנים	כ"ב אלול	ו'תצא
שמב	חיות באלול. ברכה פרטית וכללית	כ"ב אלול	ו'תצב
שדמ	ח"י אלול — התחלת ר"ה	כ"ב אלול	ו'תצג
שדמ	בנין „לויבאוויטש האויז" בלונדון	כ"ג אלול	ו'תצד
שמו	ביהכ"נ שיש בו מיקרופון בשבת	כ"ט אלול	ו'תצה
שמז	הפרדת בין נערים ונערות	כ"ה אלול	ו'תצו
שמח	תרגום משניות לצרפתית	כ"ה אלול	ו'תצז
שמט	קבלת השילומים מאשכנז	כ"ה אלול	ו'תצח
שנ	אלול — חשבון הנפש. בקשו פני גו'	כ"ה אלול	ו'תצט
שנג	כ"א צריך לקיים תומ"צ	כ"ו אלול	ו'תק
שנד	לסדר פרנסה בשנת השמיטה	כ"ז אלול	ו'תקא
שנד	הערות לס' נזר הקודש ושערי טהרה	ימי הסליחות מו"ה שלמה גורן	ו'תקב
שנז	הוספה קטנה בגרעין נכפלת באילן	שלהי אלול?	ו'תקג
שנח	ספיה"ע לעובר קו התאריך	קיץ תשי"ח?	ו'תקד

אגרות קודש

אדמו"ר שליט"א

— כרך שבעה עשר —

ו'קמו

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

במענה להודעה ע"י בעלה הרב שליט"א מיום הולדתה, הנה יהי רצון
שתהיי השנה הבאה לקראתה לשלוש שנה טובה ומוצלחת בטוב הנראה
והנגלה,

ומובן וגם פשוט שכל שיתגדל הבטחון בהשי"ת בורא העולם ומנהיגו
המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית תתוסף גם המשכת ברכות השי"ת
למטה ותתגדל מדת הברכה וההצלחה, וכבר ידוע הוראת תורתנו תורת
חיים, אשר על האדם להיות בשמחה ובטוב לבב, שהרי כל ימיו וכל שעות
ורגעים שבימים אלו מוקדשים הם לעבודת הבורא וכמ"ש עבדת את ה' א
בשמחה ובטוב לבב, ובמכל שכן שצריך להיות כן בהנוגע לאשה עקרת הבית,
וכנראה במוחש שמצב הרוח בבית תלוי במצב רוח האשה, ואין הברכה שורה
אלא מתוך שמחה, וכיון שנצטוינו על זה בודאי שאפשר הדבר, ובפרט
כשתתבונן אפילו לשעה קלה תראה חסדי השי"ת עמה ועם בעלה שיי בעבר

ו'קמו

רוב האגרות הן מהעתק המזכירות וחלק מצילום האגרת. לא נסמן בהערות אלא אם מקורה
אחר, או שכבר נדפסה בלקו"ש.
האגרת שלפנינו נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 358 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ובודאי יומשכו גם בעתיד וכנ"ל הכלי להמשיך הברכה ולקבלה, תוקף הבטחון ושמחה פנימית ואמיתית, ויהי רצון אשר בשנה זו ימלא השי"ת משאלות לבכם לטובה בזחור"ק.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג פסח כשר ושמח בגו"ר.

נ.ב.

בודאי משתתפת בפעולות אגודת נשי ובנות חב"ד, וגם בזה מוסיפה מזמן לזמן.

ו'קמו

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה אדר, בו כותב אודות מצב רוח זוגתו מרת . . . שתליט"א שפעמים בעצב היא וכו',

ובודאי יוכל להסבירה אודות ענין הבטחון בבורא עולם ומנהיגו המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית ולית אתר פנוי מניי והאומנם יהי עצב איש ואשה הישראלים הנמצאים בקרבת מקום ממש עם מלך גדול וטוב בטוב האמיתי, שפשיטא שאין לו ממה לדאוג וממה לפחד בד' אמות של המלך, והנמשל מובן, ובפרט שבאמת אין זה נמשל אלא אמיתית הענין ממש, אלא שבאין ערוך למעלה ולמעלה מזה, וכפיוט הידוע אין ערוך לך וכו'.

ומהנכון שילמוד גי' [כ] בספר תניא קדישא במקומות המדברים אודות שלילת ענין העצבות שבודאי יוכל להסבירה את הנ"ל. וכן אשר יבדקו את המזוזות בדירתם שיהיו כולן כשרות כדן, וזוגתו תחיי תשמור על מנהג בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב, והוא יפריש לצדקה בכל יום חול קודם תפלת הבקר.

במ"ש אודות הדירה, באם להחליפה, — הנה בכלל בענינים כאלו יש להתחשב בדעת האשה עקרת הבית, וכיון שדירה נאה מרחיבה דעתו של

אדם, אין להתרשם באם עליו להכנס לחוב במדה ממוצעת, שהרי כן הוא מנהגו של עולם.

מן הסתם משתתף בפעולת הפצת המעינות חוצה ומוסיף בזה מזמן לזמן שהרי נצטוונו דמעלין בקדש.

בברכה לבשו"ט ולפסח כשר ושמח.

ו'קמח

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ רב פעלים מו"ה יהושע
שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממוצש"ק, ובודאי מכבר קבל מענה על מכתביו הקודמים, ורואה הנני במכתבו סתירה מרישא לסיפא, שמתחיל בהאסיפות התועדות ונאומים וכו' איך שפעל זה לקרב הלבבות, ומסיים אז אלץ טויג ניט וכו', ואף שכבר כמה שנים הורגלו להחשך כפול ומכופל בעקבתא דמשיחא, בכ"ז איזה הגבלה צ"ל אפילו בזה, שהרי בלי גבול הוא רק בהטוב והקדושה, ואין זה נמצא בלעו"ז. וכוונתי שיקח פסת נייר וירשום עלי' מצב החמור לפני שתים שלש שנים והמצב של המוסד עתה, יראה ההתקדמות אשר בדרך הטבע לא הי' לזה כל מקום. ולהזכיר רק שני ענינים מזמן האחרון (א) ההקצבה של ארבעת אלפים לירות ות"ק להבנין, באסיפת הקונפרנץ ברומא, בה בשעה שהחלטה כאן היתה שלא ליתן אף פרוטה, וגם ברומא לא היתה השתדלות כזו שבדרך הטבע יסכימו להשינוי מן הקצה אל הקצה. (ב) במ"ש במכתבו זה אשר משפחת ליבער נדבו כל הסכום שהשיבה צריכה לשלם בעד הבנין. ומסופקני אם אפילו כפי מצבו עתה דנפילת רוח (שאין לו כל הסברה בשכל), יוכל למצוא הסברה בטבע, איך זה בא.

ו'קמח

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 473 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מו"ה יהושע שניאור זלמן שי: סרבנסקי, מלבורן. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז
ה'תתקסא, ובהנסמן בהערות שם.

והנה באמת הוכחות הנ"ל לא באו אלא להעדפה, שהרי ידועה הוראה הברורה מכבר, והוא – שכל ענין המחליש פעולות לתומ"צ בודאי שמקורו הוא היצה"ר (עיין היום יום כ"ג סיון) ז.א. ההיפך של ממה"מ הקב"ה. ומי שאינו רוצה להטעות את עצמו, כבר נתבאר בקונטרס ומעין ובכו"כ מאמרים, יודע שאחת משתי אלה הלנו אתה או וכו'. ומצד ענין הרצון (ודלא כענין השכל) הרי אין נפק"מ אם אין מקיים דבר קל או שעוברים על כל הענין.

מובן שלא לדרשא קאתינא, אלא להבהיר המצב, שנמיכת רוח יסודה פיתויי ותחבולות יצר הרע, וכשם שלוחם נגדו ופיתוייו כשמדבר ע"ד מצוה דאורייתא כפשוטו, שבודאי מופרך הדבר אצלו, כן ממש בהנוגע לפיתויים אלו.

מובן וגם פשוט, שאין כל הנ"ל אומר, אשר הפעולות בהמוסדות חב"ד באוסטרליא הם בתכלית השלימות, ואין כל מקום לשכלול ושיפור. כי אין פעולות כאלו בעולמנו לאחר חטא עה"ד. וידוע הציווי שצ"ל לא רק עבודה סתם, אלא עבודה כמאן דבעי למיעבד, שלכן תמיד צריך לחפש המגרעות ולמלאותם ולתקנם, אבל לא ע"י נפילת רוח ונמיכת רוח, יוושע מי שהוא, וגם הענינים אודותם כותב ג"כ לא.

כנראה ממכתבו זה והקודמו – אוהז גם עתה בשיטה הקיצונית, שאי אפשר לסמוך על מי שהוא מדבר הקטן ביותר עד הדבר החשוב ביותר, ובאם זה אי אפשר לו בעצמו למלאות, הרי זהו סימן מובהק ביותר – שאינו ראוי להתעסק. ומופרך למסור אפי' הענינים הטפלים או התלויים בשפת המדינה וכיו"ב לאחרים. ומשיטה האמורה כאן תוצאה מידית, שאין מקום להתייעץ עם מי שהוא, שהרי ממני"פ אם מסוגל הוא להענין אינו זקוק לעצתו של מי שהוא, ובאם אין השכל שלו מספיק, הרי מה יועילו אחרים. שגם לזה אין כל יסוד, לאחר דבר משנה בפשטות, אין דן יחידי אלא אחד, והמפורסמות ונראה במוחש על כל צעד ושעל אין צריכות ראוי.

ויהי רצון שיכיר את האמת, שאפשר להיות מציאותו הוא ומציאות אחרים, והאחד משלים את רעהו, ואין זה סיבה לנמיכת רוח של מי שהוא – באם זקוק הוא לעצה והוראה, ולפעמים גם תיקון שגיאה, ולא לבד שאין בזה כל סיבה להזניח העבודה אלא **אדרבה ואדרבה**.

המחכה לבשו"ט בכל האמור, ואשר סוכ"ס יעמוד על האמור בהנ"ל **מתוך שמחה וטוב לבב**, ויוסיף אומץ בחלקו היפה שהעמידתו עליו השגחה העליונה, להיות מהנוטלים חלק **בראש** בהפצת המעניות במדינת

ה

אדמו"ר שליט"א

[אוסטרליא]. ויהי רצון שיהי כל זה מתוך שמחה וטוב לבב פנימית ואמיתית – מתוך בריאות הנכונה.

בברכה לחג פסח כשר ושמח ולבשו"ט בהקדם,

מ. שניאורסאהן

ו'קמט

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד
הנהלת רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש
אשר באה"ק ת"ו,
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הפ"כ מכ"ד אדר ובמענה לשאלותיהם:

(א) כשמתקבלת מכאן איזה הצעה או גם הוראה, מובן וגם פשוט שאין הפירוש שאפשר לבזבז על זה סכומים בלתי מוגבלים וכחות בלתי מוגבלים, כי כשלוקחים ע"ע התחייבות יש לסלקם במועדים הקבועים, ואם ההתחייבות בלתי מוגבלת אין זה בא בחשבון.

(ב) ע"פ הנ"ל מובן שבהנוגע לנסיעות לקבוצים וכיו"ב, קביעות שיעורים ויסוד בתי ספר וכו', הרי זהו ענין ככל פעולות האדם בהגבלה מתאים להנקודה האמורה.

(ג) לעו"ז ההתחייבות ממגבית המיוחדת למחצית ההוצאה של כנוס הנוער, בתקפה עומדת, ולפלא שלא קבלו זה עד עתה מקופת מגבית זו, ואפשר לפי שעה הי' בה חסרון.

(ד) בהנוגע להתעסקות בשטח החינוך, כמדומה אשר אמרתי כאן

להרה"ח כו' הרי"ג שי' וכן גם כתבתי, שהמדובר לכל לראשונה הוא באלו שאין להם פרנסה לע"ע או העומדים על פרשת דרכים, אבל לא לעזוב פרנסה מבוססת ומי יאמר גם בהרווחה בשביל האמור, שעכ"פ בשלב הראשון אין אלו באים בחשבון הנ"ל, והרי לע"ע לא גייסו מי שהוא מאלו הפנוים ועומד על פרשת דרכים . . .

יא) בהביא בחשבון זמן העבודה דעד עתה, מהנכון הי' שיתאספו ויעשו ס"ה מהעבודה בשנים שעברו ותוצאותי, והרי ידוע פתגם שהי' רגיל בפי כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהעבר מלמד העתיד, ובטח בהתבוננות המתאימה תתוספנה נקודות לתכנית וסידור העבודה בעתיד.

בברכת הצלחה בעבודתם הקדושה להפצת המעיינות עד אשר יגיעו גם חוצה.

ו'קנ

בי"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

. . . במ"ש אודות יחסו לבתו . . . שתליט"א, ידוע פסק תוה"ק תורת חיים, בהנוגע לעצמו ולבני ישראל, אשר הדרכים צ"ל דרכי נועם ואפילו הנתיבות נתיבות שלום, וידוע הפס"ד לעולם תהא ימין מקרבת וכו' ואם מאיזה טעם שיהי' צריך להראות שההנהגה לא היתה כדבעי כלל וכלל, הרי כמה אופנים בזה, וק"ל, ויהי רצון שבקרוב ממש ירווה גם ממנה רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי חסידות.

ו'קמט

הרי"ג: ה"ר יצחק גנזבורג שי'. ראה לעיל חט"ז אגרות ה'תתפד. רסד.
שהמדובר: לעיל חט"ז אגרת ה'תתקנא.
פתגם: ראה גם לעיל חט"ז אגרת ה'תתיא.

ו'קנא

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו המהיר מער"ח ניסן.

בכלל הסברא לקנות בית של יותר מדירה אחת, נכונה היא, וכן נוהגים
פה, ומטעם הפשוט, כי אז ההוצאות דירה דלעצמו קטנות בהרבה יותר,
ובפרט שע"פ הרוב ישנו גם גאראנזש גדול יותר וכו'.

החשש שכותב שמא תעמוד הדירה השני' איזה משך זמן פנוי יש לברר
היש יסוד לזה מתאים לתנאי השכונה בה נמצא הבנין.

ויהי רצון שבאיזה אופן שיהי' תסתדר שאלתו באופן הטוב בטוב
הנראה והנגלה.

בודאי יחלקו מזה שמורה מתאים לשיחה הידועה בענין זה.

בברכת חג פסח כשר ושמח.

ו'קנב

[ב' ניסן תשי"ח]

במענה למכתבם, בקשת ברכה בלימוד וביראת שמים,

תקותי שמצד יקיימו ציווי תוה"ק ללמוד בהתמדה ושקידה, ויקיים
השי"ת הבטחתו יגעת ומצאת. וככל שירבו בהתמדה ושקידה, תתרבה גם
ההצלחה, ובפרט אם ישפיעו גם על חבריהם ש"י שגם הם יתנהגו ככה, שמדתו
של הקב"ה מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה, להשיב להם כגמולם פי
כמה וכמה.

בודאי שומרים התקנה דאמירת השיעור תהלים חדשי — כפי שנחלק
התהלים לימי החדש — בכל יום אחר תפלת הבקר, וכן מפרישים לצדקה
מזמן לזמן, וביחוד בזמן המסוגל — בכל יום חול קודם תפלת הבקר.

ו'קנב

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 438.

ו'קנג

בי"ה, ג' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש אודות האברך ... שי' ורצונו לנסוע לארצוה"ב להמשיך בלימודים ולסיים כאן בייס תיכון וכו' והוא בן י"ד ט"ו שנה מובן שאי אפשר הדבר כלל שאברך הבא מאה"ק ת"ו לשיבת תו"ת דכאן יהי לימודו כהנ"ל — (נוסף על הפס"ד בזה כמובא ברמב"ם הלכות מלכים) הי"ז פריצת גדר הן בשביל התלמידים דכאן ועאכו"כ בשביל התלמידים דאה"ק ת"ו, ועוד וגם זה עיקר שאפילו שונים לטובה מהאברך הנ"ל לא היתה דעתי נוחה מנסיעתם לכאן, ולצערי הנסיון בזה הוכיח אמיתת החשש (מלבד אחדים ממש) ופשיטא שאין זה נכון כלל בגיל של יד-טו שנה, ובאם ירצה הנ"ל באמת — יכול הוא להקלט בישיבת תו"ת בלוד וכיו"ב, ז.א. מוסד חב"ד באה"ק ת"ו, וק"ל.

בטח מכין את התלמידים באופן המתאים בקשר עם ימי ניסן הבע"ל וכן נעשה כבר בקשר ימי הפורים וחדש אדר בכלל, ויהי רצון שיראה פרי טוב בעמלו להקים תלמידים זרע ברך ה'.

בברכה לבשו"ט ולחג פסח כשר ושמח.

ו'קנד

בי"ה, ג' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתב מכ"ז אדר כתוב עבורו, ותוכנו שנמצא הוא בסביבה של חפשים וחושש הוא להרושם שתעשה סביבה זו עליו בהנוגע לקיום התורה והמצוה וכו'.

והנה מובן אשר אדרבה כיון שנמצא הוא בצבא, על תוספת זהירות בעניני התורה והמצוה בכלל ובעניני קדושה ביחוד נצטוו כל אלה שבמצב זה, ולא עוד אלא שבהנהגתם הטובה מתאים להאמור תלוי לא רק גורלם אלא

גורל כל הצבא, וכמ"ש והי' מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר, – (כי באם לאו, הרי אז, ח"ו) – ושב מאחריך, (דברים כ"ג טו) ועיין שם במפרשי התורה, וכיון שהקב"ה דורש את זה מאתם, בודאי שאפשר הדבר לקיים ציוויו.

ומהנכון שיתקשר עם צעירי אגודת חב"ד מאלו שהיו בצבא והם יורוהו איך להוסיף בקיום התורה והמצוה, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בודאי יודע מהתקנה לאמר השיעור תהלים חדשי – כפי שנחלק התהלים לימי החדש – בכל יום אחר תפלת הבקר, וכן אשר בכל יום חול קודם התפלה יפריש איזה פרוטות לצדקה.

בברכה לבשו"ט וחג פסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ו'קנה

ב"ה, ג' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום הששי, בו כותב איך שמימי נעוריו הי' בודד וכו' ומרגיש אשר קשה עליו ביותר הבדידות וכו'.

והנה מובן אשר אברך הנמצא בישיבת תומכי תמימים, בכתה של כמה בחורים בני גילו, במדה גדולה בו הדבר תלוי להתיידיד עמהם ואף שמוכן גם כן שאין זה יכול להחליף במילואו בית הורים, עוזר הוא במדה חשובה וגדולה לעבור תקופת שנים אלו עד שמסתדרים בעזר השי"ת בחיי משפחה, ומה שעוזר עוד במצבים כמו אלו, הם פעולות לטובת הזולת, אשר אז מרגישים בנפש פנימה השייכות של בני ישראל איש לרעהו, ואף אם בתחלה הרגש זה אינו בא בגלוי לגמרי, סו"ס פועל פעולתו, ואם בהנוגע לכל בני"י הדברים אמורים, עאכ"כ להנמצא בסביבה חסידותית משתתף בפעולות לטובת החסידות, ויצליחו השי"ת להרבות בהתמדה ושקידה בתורתנו אשר כל דרכי דרכי נועם חדורים אור וחיות חסידותי ואז ירגיש גם בפועל אמיתות

הפתגם ששמענוהו מכ"ק מו"ח אדמו"ר, חסידות מאכט אז מ'פילט זיך ניט עלענט, ועוד דרגא עליונה יותר שמרגישים גם קורבה וידידות.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ובקשר להודעתו מיום הולדתו לשנת הצלחה בכל המצטרך לו מנפש ועד בשר.

ובברכת חג פסח כשר ושמח.

ויקנו

ב"ה, ג' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מבשר טוב מהטבת מצב בריאותו, ויהי רצון שיחזור לאיתנו בקרוב ויחוג את החגים ומועדים הבאים לקראתנו לשלום מתוך בריאות והרחבת הדעת אמיתית.

במ"ש אודות העלמה מרת . . . שתליט"א.

בעת רצון אזכירה על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לה בכלל ובזה בריאות ושידוך טוב באמת ביחוד.

ובמ"ש אשר עבר עלי' בהנוגע לבריאותה, הרי אנו אין לנו אלא הכתוב בתורתנו תורת חיים, אשר המצוה האמורה מצוה רבה היא וראשונה בסדר המצות אשר בתורה, וכידוע פתגם רבותינו נשיאנו, אשר הסדר בתורה ג"כ תורה והוראה היא, וכיון אשר יראת ה' היא וצנועה ומתנהגת בהתאם לזה, יצליח השי"ת חלקה לבנות בית בישראל בנין עדי עד בזרע ברך ה'. ויהי רצון שהיא וכן בסביבתה יסיחו דעת לגמרי ממה שעבר ולא נשאר רושם כלל ותבשר טוב בהנוגע להסתדרותה האמורה.

ויקנה

הפתגם: ראה גם לעיל ח"ד אגרת ד'תתקנ, וכהנסמן בהערות שם.

ויקנו

אשר עבר עלי': התקפת מחלת עצבים, וחזרה לאיתנה כלי שישאר רושם.

ולקראת ימי הפסח הבע"ל אחתום מכתבי בברכת חג הפסח כשר ושמח
לכ' ולכל ב"ב שליט"א.

בכבוד ובברכת החג.

ו'קנז

ב"ה, ד' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

נאך א ליינגערן שווייגן איז אנגעקומען אייער בריף פון ב' ניסן, פון
וועלכען עס איז אויך ניט דייטליך די אורזאך וואס איר האט די גאנצע צייט
ניט געלאזט וויסען פון אייער איינארדנונג אין . . .

וואס איר שרייבט וועגן דער סביבה אין אייער יעצטיקען ארט, אויף
וויפיל עס איז ניט ווי די סביבה אין מאנטרעאל, — איז זיכער איבעריג צו
ערקלערען באריכות, אז דאס אליין דארף ערוועקען די וועלכע ווייסן די
טייערקייט פון תורה ומצות, און געפינענדיג זיך אין א סביבה אזא וואס עס
פעלט אזויפיל ווי איר שרייבט ברוחניות, אריינווארפען זיך מיט חיות און
ענערגיע אין דער מאקסימאלסטער מאס, אויף צו טאן וואס מען קען, צו
ענדערן אזא צושטאנד און מיט דער צייט אויך בריינגען צו דעם צווייטען ענד,
און ווער ווייס, פילייכט איז דאס גאר דער עיקר כוונה פון אייער און אייער
מאנס פרנסה האבן אין . . . פארלויפיג, צוליב דער פרנסה רוחנית וואס איר
דארפט באקומען דארטען, דורך אייערע מעשים צו פארבעסערען דעם מצב
הרוחני אין . . .

און ווי באוואוסט דער בריף פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר אין דעם אין
נאמען פון זיין זיידען כ"ק אדמו"ר מוהר"ש — זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אז
פרנסה גשמית קען השי"ת געבען אין יעדער ארט וכו', און עס איז דאך ניט
מעגליך, אז זייענדיג אין . . . זאל מען ניט קענען אויפטאן און בפרט די
וועלכע האבען זוכה געווען צו תורת החסידות והדרכותי והנהגותי און אויך

ו'קנז

דער בריף פון מיין שווער: אג"ק שלו ח"ז א'תתפג. וראה גם לעיל ח"ה אגרת א'שיב. ח"ט
ב'תתקל.

צו האבען די ברכה און הילף פון רבותינו נשיאנו, צו מצליח זיין אין דער ארבעט פון הפצת היהדות וענייני.

און דעריבער לויט מיין מיינונג, איז אומאפהיינגיג פון דער פראגע וואו איר וועט זיך באזעצן אין דער צוקונפט, און בכל אופן איז דאך דאס ניט נוגע אויף דעם זומער, וואו איר וועט זיכער זיין אין . . .

דארפמען אנהויבען זוכען מיטן ריכטיקען ווילען, וועגען און אופנים ווי צו איינווירקען אין אידישקייט, סיי איר און סיי אייער מאן שיי און זיכער וועט אויך אין דעם מקוים ווערען דער ווארט פון חז"ל, יגעת ומצאת, און דער זכות פון דעם איז דאך ניט צו משער זיין, ביז אז עס'ז רעכט אז ווען אפילו איר וואלט געווען אין מאנטרעאל, איז ווערט צו פארען אין . . . בכדי אויפטאן אין דעם, און בפרט אז מיגעפינט זיך שוין דארטען אויף א ארט, און ווער ווייס, עס קען דאך זיין, ווען איר וועט ערפילען די שליחות אין הפצת המעינות אין . . . וועט זיך במילא ארויסווייזען די וועג, אז מ'קען שוין אוועקפארען פון דארטען, וכלשון הכתוב ברכוש גדול פון פילע מעשים פאר יהדות וחסידות – פארען אין א צווייטען ארט.

איך שיק דעם בריף אויסער דער רייהע, מיט דער האפענונג, אז די אויבען דערמאנטע שורות וועלען האבען זייער ווירקונג און וועט נאך קענען אנהויבען צו איינווירקען אין אייער סביבה אויך בנוגע ענינים פון פסח, און השי"ת זאל אייך מצליח זיין.

בברכת חג פסח כשר ושמח.

ו'קנח

ב"ה, ד' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

. . . במ"ש אודות . . . שיי שכבר אזלו ותמו כל האותיות לדבר אתו, מובנת הסתירה מזה למה שמסיים אחרי כן שבדבוריו מאז הוא עומד, שהרי כיון שאין אמת אלא תורה והוראותי וידועה ג"כ אחת ההוראות שלה שכל איש ישראל רוצה לקיים האמור בתורה אלא שישנם כאלו שיצרם הרע אנסם (ולכן מועילה כפי, כיון שאינה אלא מסירה האונס) וכפי, הרי לפעמים בדברים חזקה ביותר מאשר באופן אחר, ופשיטא שהיא נעימה יותר, הרי כל

זמן שאין הזזה בעמדתו של האמור, ה"ז ראי' מוכחת שעדיין לא דברו אתו עמו כלומר אליו, והרי המצוה של הוכח תוכיח ביארו חז"ל שהיא עד כדי נזיפה עד כדי קללה ועד כדי הכאה, והנ"ל הוא ע"פ דין ובתורת הנגלה, ועאכ"כ לפנינו שורת הדין וע"פ פנימיות התורה והמפורסמות אשר סו"ס בל ידח ממנו נדח ובפרט שקרב קץ הגלות ומוכרח להיות כולו זכאי וידוע הפירוש בזה שהרע נפרד מהטוב לצד א' כולו זכאי כו' — בודאי שיש לפעול על הנ"ל . . .

ו'קנט

ב"ה, ה' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ רב פעלים
מו"ה ניסן שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי המכתב מדי' ניסן עם המוסגר בו, וכבקשת כתי"ר יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו, ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

כן בעתו קבלתי ידיעות משמחות מידידינו אנ"ש אשר במיאמי, ע"ד לימוד תניא ברבים בשיעור אשר נקבע שם, ובודאי קודם נסעו מינה מ"מ בכדי לחזק הענין ובפרט שנצטוונו לא רק לחזק אלא גם להוסיף בעניני תורה ומצות, וכיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ונצטוונו לעשות, מכין ה' מראש את האפשריות למלאות הציווי, ואין הדבר תלוי אלא בהמערור וע"פ מה שכתבו לי משם ע"ד רושם לימוד התניא, תקותי באם יעמוד בקישור מכתבים עם העומדים בראש השיעור ומזמן לזמן יעוררם בחשיבות הענין ובנחיצות ההמשך בזה, בודאי שיצלח, וכבר הובטחנו דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב.

ו'קנט

מו"ה ניסן: טלושקין, ברוקלין. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ר"נ, ובהנסמן בהערות שם. לקמן ר"ער. ר"חטז.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח, מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה,

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניי האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג ולבשו"ט לאוישו"ט.

ויקס

ב"ה, ה' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

מרת שולע שפרה תחי'

ברכה ושלוש!

איך בין געווען צופרידען צו באקומען אייער בריף אין וועלכען איר שרייבט וועגען דער פורים סעודה פון אלע סניפי נשי חב"ד און השי"ת זאל העלפען אז דער צוזאמענקומען זיך פון אלע סניפים צוזאמען אלס צוגאב צו דעם צוזאמענקומען פון יעדער אפטיילונג באזונדער זאל דערנעהנטערן אלע חבירות מער און מער און ווי דער באוואוסטער לשון ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם, און די גרויסקייט פון דעם שחר פון די אלע וועלכע זיינען זיך משתדל אין דעם, איז שוין דאך ערקלערט געווארען בתורתנו הק' תורת חיים.

בברכת הצלחה אין דער הייליקער ארבעט צו שטארקען און פארשפרייטן אידישקייט דנרכגעדרונגען מיט חסידות'שע ליכטיקייט און ווארימקייט אלץ מער און מער, און מיט א וואונטש צו א כשרין און א פרייליכען יום טוב פסח צו אלע חבירות מיט זייערע בני בית שיחיו.

ובברכת החג.

ויקס

מרת שולע שפרה תחי': קצנלנבויגן. קליוולנד. אגרת נוספת אלי' — לעיל חיי"ב ג'תתפח.

ו'קסא

ב"ה, ז' ניסן, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

לכל אחד ואחת אשר בכפר חב"ד – מיסודו ובהנהלתו
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע –

ה' עליהם יחיו

השלום ברבוי והברכה ברבוי!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני
בזה להביע ברכתי לכל אחד ואחת מהם ברכת חג כשר ושמח, זמן חירותנו,
חירות אמתית,

ואשר ימשיכו מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל
ענייני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

ובעגלא דידן, במהרה בימינו ממש, יקוים היעוד כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות, בגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בברכת חג הפסח כשר ושמח מתוך הרחבה אמתית ולקיץ בריא ושמח

מסרתי ע"י הרה"ג הרה"ח הו"ח אי"א כו' וכו' הרשי"ז שליט"א מרא
דאתרא – מצות שמורה, ובקשתיו אשר, בהשתתפות ועד הכללי של כפר
חב"ד וועד הרוחני יחלקון לתושבי כפר חב"ד.

ויהי רצון שתפעל פעולתה, פעולת מיכלא דמהימנותא ומיכלא
דאסותא, במילואה.

ו'קסא

הרש"ז: גרליק. ראה לקמן אגרת ו'קצ.

וקסב

ב"ה, ז' ניסן, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

חברי קהלה קדישא — שובה ישראל — ובראשם הרה"ג
הווי"ח אי"א נוי"מ וכו' זאב שליט"א

ה' עליהם יחיו

השלום בריבוי והברכה ברבוי!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני
בזה להביע ברכתי לכל אחד מהם וב"ב שליט"א ברכת חג כשר ושמח, זמן
חירותנו, חירות אמתית,

ואשר ימשיכו מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל
עניי האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בקשתי אשר, בעוד מועד, ישלחו מכאן לקהלתם קדושה מצות שמורה,
באופן אשר יגיעו לכל אחד, על כל פנים, שני זיתים. ותקותי שנתקבלו בעתם.

ויהי רצון מהשי"ת אשר תפעל המצה שמורה פעולתה, פעולת מיכלא
דמהימנותא ומיכלא דאסותא, במילואה.

ושומר ישראל, ע"פ דרשת רז"ל עה"פ שמורים הוא בניסן נגאלו בניסן
עתידין להגאל (ר"ה יא, ב), יקיים במהרה בימינו ממש את היעוד כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות.

וכמו שביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע (בד"ה כימי
צאתך תשי"ח):

ימי צאתך לשון רבים, כל הימים מזמן יציאת מצרים עד הגאולה
העתידה, אשר אז — אראנו נפלאות על ידי משיח צדקנו.

בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמח

וקסב

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 244 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
הרה"ג ... זאב: גרינברג, בוענאס איירעס. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתקמ.
ובהנשמך בהערות שם.

ו'קסג

ב"ה, ז' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מבי' ניסן, הוא יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בו כותב אשר מכר את העסק שלו ולעי"ע אין לו הצעות ממשיכות מה להציע.

ובודאי לדכוותי למותר להאריך אשר אסורה בהחלט נפילת רוח ועצבות בכלל ובפרט מענין כהנ"ל וכמבואר בתוה"ק תורת חיים ובספרי החסידות ביחוד; ולא עוד אלא שאדרבה ע"י תוספת בחיזוק הבטחון מוסיפים מרץ בהסתדרות באופן של פרנסה חדש מורחב בטוב, בטוב הנראה והנגלה.

נעם לי לקרות במכתבו אודות הסיוע שלו והתעסקותו לטובת מוסדות הק' ועניניו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ובודאי אשר גם להבא ימשיך בזה ובתוספת,

אלא שכפי ששמעתי איזה פעמים מכ"ק מו"ח אדמו"ר, מוכרח הדבר בכזה לטובת המוסדות ועניניהם שיעשה זה בקבלת פרס, ז.א. שאף שבעסקנות זו הנקודה הפנימית והעיקרית בה (ז.א. ההתמסרות והחיות) אינה משתלמת ע"י כסף, הרי שכר הבטלה ועוד יותר בכדי שתהי' מנוחת הנפש ובמילא לא יחסר המזג בהעבודה מוכרח שישתלם בשכר המתאים, וכידוע סיפורים בזה גם מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ולדעתי הרי יקדיש מזמנו עתה לעבודת הסיוע בהמוסדות ולאחרי שיבוא בדברים עם הרב . . . ע"ד השתדלות וסיוע אופנה וזמנה וכן בהנוגע לתשלומין (אשר כנ"ל לדעתי זקוקה היא להצלחת העבודה), ובכ"א יהי' מקצת זמנו בכל יום פנוי בכדי להתעסק בעניני מסחר ג"כ, ומזה ומזה אל תנח ידיך, והשי"ת ינחהו בדרך הטובה לפניו בטוב הנראה והנגלה,

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני

ו'קסג

וכידוע סיפורים בזה: ראה גם לעיל ח"א אגרת ג'תרנט.

בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמיתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח, מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניי האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג.

ו'קסד

ב"ה, ז' ניסן, תשי"ח

ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה ממוצש"ק בו כותבת ר"פ מימי חיי והמצב המשפחתי עתה, ושואלת חוות דעת בהנוגע:

(א) בעלה ש' עובד בחברת חשמל וביחד עם זה בונה משק, וקשה עליו להתעסק בשני העניינים גם יחד, ולכן ישנה סברא שיתפטר מחברת החשמל ויתעסק רק בעניי המשק.

ולדעתי אין הזמן מתאים לשינוי כזה ובפרט שבטח העבודה בחברת חשמל קשורה בזכויות מיוחדות כמו פענסיא בטחון וכיו"ב, אלא שצריך הי' למצוא דרך איך להקל העבודה, ובטח קל זה יותר בהנוגע לעבודת המשק אם ע"י עוזר וסיוע או ע"י תכנית לזמן יותר ארוך לביסוס המשק והתפתחותו.

(ב) בהנוגע לקביעות עתים בלימוד התורה ע"י בעלה ש' – מובן שדבר הכרחי הוא לכל אחד מבני ישראל ועל אחת כמה וכמה שזקוקים לברכה מיוחדת להוספה בזה מבורא העולם שהוא הוא נותן התורה, וכמו בענייניהם, ואף שכפי שכותבת אין בסביבתה אנשים מתאימים לחברותא, בחיפוש כדורש בודאי ימצא אחד או שנים עכ"פ והרי אחרי לימוד עם הזולת פעם ופעמים בשבוע יכול ללמוד גם לעצמו בשאר הימים, והרי לימוד התורה מוכרח הוא בכל יום וביום הש"ק בהוספה.

(ג) בהנוגע לבנה הבכור ש' וסדר חייו עתה שאינו מתאים, לא מצד

הסביבה ולא מצד העדר התענינותו בהנוגע לעתידו וכו' ומנמק זה מפני שלא הצליח לפי דעתו בלימודו בעבר ועוד ועוד.

ובודאי תמצא אותיות מתאימות להסבירו, **שאסורה** מחשבה זו דאי הצלחה שהרי מביאה להעדר המרץ ולחסרון בהנוגע להסתדרות וביחוד שאין גם יסוד לזה, כי מה שאין מצליחים באיזה שטח אין זה יכול לשמש הוכחה כלל וסיבה לנפילת רוח, שהרי אפשר בשטחים אחרים יצליח ויותר מן הרגיל ובפרט שהסיבות להעדר הצלחה יכולות להיות צדדיות ואינן תלויות בהאדם עצמו, ובורא העולם הוא הנותן לכל אחד ואחד כחות ואפשרויות להסתדר בחיים מסודרים, אלא שציוונו והורנו, וברכך ה"א בכל אשר **תעשה** דוקא, ומובן ג"כ בכדי להקל על בנה ש"י הכניסה למסלול ישר ויעיל, שטוב ביחוד שיכנס לקבוצ דתי ובהקדם, והחשש שלו שהסדר שם הוא די חמור בשבילו וכיו"ב, בטוחני שלא ירגיש זה אלא בימים הראשונים, וכעבור זמן קצר אדרבה הצדדים החיובים ישכיחו לגמרי את הקישורים שבתחלת כניסתו לקבוצ.

מהנכון אשר הבעל שלה ש"י בכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה, וכן תנהג היא כמנהג בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

בברכה לבשו"ט ולחג הפסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קסה

ב"ה, ז' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב מלימודו בב"ס למלאכה בכפר חב"ד ומסיים בהנוגע להמצב הפרנסה הדחוקה בביתם, ואשר לכן עלה בדעתו של מי שהוא, שאפשר יצא לעבוד כפועל וכו' בשביל לסייע להפרנסה.

והנה ידוע אשר בורא העולם נותן התורה הוא הזן ומפרנס לכל, ולכן ודאי אשר באם ימשיך בלימודו ובהתמדה ושקידה הראוי זהו הסיוע היותר

גדול שיוכל לסייע בפרנסת הבית, ולא על ידי זה שיפסיק ח"ו מלימודו ויתחיל לעבוד, נוסף גם על החשבון הפשוט, שבאם ימשיך בלימודו ובמילא יעשה מומחה במקצוע, יוכל להשתכר (לאחרי שנים) הרבה יותר מאשר כפועל פשוט, ויהי רצון אשר במנוחת הנפש יקדיש זמנו ללימוד התורה בהתמדה ושקידה ויקיים המצות בהידור, והשי"ת יברך את כל בני הבית בהמצטרך להם.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

בטח שומר שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

ו'קסו

בי"ה, ז' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... בהנוגע לשאלתה באם להחליף המשרה שלה לבית יעקב עממי וכו' – אין נראה לי הדבר, שהרי כל אלו היכולים לחנך נערות בגיל מבוגר יותר צריכים לנצל את זה במילואו ולא להחליף על מקצוע שמומחיות שם אינה דורשת כ"כ ידיעות וכשרון, ובפרט שכותבת שיש אומרים שהעברה מן המוסד דעתה יכול לגרום לירידה ברוח המוסד והתלמידות ת"י שלו שזהו נוגע ביותר וביותר כיון שכבר מבוגרות הן.

מובן שהאמור אין שולל כלל בהשתדלות להקל תנאי העבודה ולהגדיל היעילות שלה ...

בברכת החג.

ו'קסז

ב"ה, ז' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מכ"ז אדר והקודמו, בס כותב אודות המצב הכספי של הישיבה, אשר הרוחניות על צד הכי טוב ומצב הגשמי קשה ביותר ומובן שעליו לפנות להעסקנים בשטח זה אשר באה"ק ת"ו ומתאים להמצב הכללי אין מספיקה פניי חד פעמית כ"א לעורר ולהזכיר פעם אחר פעם.

במ"ש אודות שידוך שהתראה עם המדוברת ולא ישרה הנהגתה בעיניי, — הנה באה"ק ת"ו נמצאות כו"כ נערות יר"ש חרדות לדבר ה' ומצותיו — כן תרבינה — והשי"ת ימציא לו זיווגו הטוב לפניו וכמ"ש מה' אשה משכלת, ומובן שכל הוספה מצדו בעיניי תורה ומצות תוסיף בברכת השי"ת בהמצטרף.

נבהלתי לכתבו אשר אין לו מושג בהנוגע לפנימיות התורה (שבדורנו נתגלתה בתורת חב"ד), כמובן כוונתי בעיקר [על שכותב עד"ז בקור רוח, כאילו דבר צדדי הוא ומהיכי תיתי, והרי כל חלקי התורה משלימים זא"ז שהרי תורה אחת לכולנו, והמתבונן בדברים חוצבי להבות אש אשר בזוהר הק' ובאריכות יותר בדברי האריז"ל ומהם בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (ונתבארו עוד יותר בקונטרס עץ חיים לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב), יראה עד כמה נוגע הענין ביותר בדרא דעקבתא דמשיחא, יעוין שם אשר הגזירות המבהילות וכו' הם מפני העדר העסק בפנימיות התורה אילנא דחיי, וביחוד אלה המתעסקים בביסוס היהדות והפצתה, פשוט שעליהם לא רק לקבוע עתים בלימוד זה, אלא שגם להוסיף בזה מזמן לזמן ולהפיץ הלימוד בכל מקום אשר ידם מגעת, שהרי אין מקום — מצד אחד להתעסק למעט חשך הגלות ומצד השני לגרום לכל אותן התוצאות המובאות בספרים הנ"ל הבאות בהעדר לימוד פנימיות התורה, וקשה להאריך בדבר המבהיל אשר בעוה"ר כמה טועים בזה ואין שמים לב להודעת האריז"ל החי אשר בדורותנו אלה החובה והמצוה לגלות זו החכמה (כוונתו ללימוד פנימיות התורה), וענין לימוד ה"ה דוקא בהבנה והשגה ולא אמירה בעלמא, וכפסק דין הידוע בהנוגע למצות ת"ת, ראה ג"כ מגן אברהם לשו"ע או"ח סי' נו"ך.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג הפסח כשר ושמח.

ו'קסח

ב"ה, ז' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מו"ה אברהם משה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' ניסן יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ועכ"י.

בו שואל בהמובא בכ"מ בתניא, דא"ח ובספרי חסידות בכלל במרז"ל,
האבות הן הן המרכבה, שזהו מורה ביטולם להשי"ת ע"ד בטול המרכבה
לרוכב עלי, ומתפלא שהרי בכמה ספרים מבואר ענין המרכבה שהכוונה
שעיי"ז הוא הנהגת הקב"ה את העולם.

ואינו מובן מהי הסתירה דשני הפרטים, שהרי אדרבה ממלאים הם
זא"ז, ובתניא מבאר מדריגת האדם מעמדו ומצבו בעבודתו לבוראו אשר עיי"ז
תהי' עבודתו בבחי' מרכבה, ובהספרים אודותם כותב מבארים הפעולה
בעולם הבאה עיי"ז.

והוא בדוגמת ביאור ענין דכהונה וכהנים אשר הם השלוחים בעבודת
בית המקדש להקריב קרבנות ישראל וכו'. שזהו בהנוגע לפעולתם בעולם
ובמקדש בפרט, ובהנוגע למעמדם ומדריגתם בעבודת השי"ת הוא — כלשון
הרמב"ם (סוף הל' שמיטה ויובל) בלויים אשר נדבה רוחם אותם והבינם
מדעם להבדל לעמוד לפני ה' וכו' הובדלו מדרכי העולם וכו'.

תקוטי שיש לו קביעות עתים בלימוד תורת החסידות ומשפיע גם
בסביבתו להפיץ לימוד זה, שהרי דרישת השעה היא וגם הכרח וכמבואר
בארוכה דברים נפלאים בהקדמת הרח"ו, תלמידו מובהק של האריז"ל החי,
לשער ההקדמות, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קסח

מו"ה אברהם משה: גרינברג, בני ברק. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ד ד'תתקלז. לקמן ו'ש.
ר'שנז. ו'תפח.

ו'קסט

[ז' ניסן תשי"ח]

... ובהנוגע ללימודו, כבר ידועה הודעת חז"ל יגעת ומצאת, שמה מובן שהצלחת הלימוד בידו הוא, אלא שבכדי להרבות בסייעתא דשמיא, הנה – יזהר בטבילת עזרא, ובכל יום חול קודם התפלה יפריש איזה מטבע לצדקה, ובכל יום אחר התפלה גם בשבת ויום טוב יאמר השיעור תהלים חדשי – כפי שנחלק התהלים לימי החדש –

במ"ש אודות המיחוש שלו, בטח נמצא בטפול רופא מומחה במקצוע וממלא הוראותיו, וידוע אשר מנוחת הנפש וחיוזוק הבטחון מהרפואות הכי מעולות למיחושים כמו אלו.

בודאי יש לו קביעות עתים בלימוד תורת החסידות, ומוסיף בזה מזמן לזמן, שהרי, ככל ענין של תורה ומצוות, נצטוונו בזה מעלין בקדש.

ו'קע

ב"ה, ט' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתב כת"ר – שנתארך בהרבה ביותר עד שהגיע לידי – בו כותב אודות בתו השני תחי' הנמצאת בארצוה"ב ולע"ע עוד לא נשתדכה.

והנה מובן ובפרט מתאים להנוהג בארצוה"ב, שקשה לעשות מה בזה קודם שהמעונינת תפנה בעצמה בשאילת עצה או עכ"פ בספור דברים, כי זהו היפך המקובל נוהג כאן להזמין מי שהוא ולשאול מה ענינו וכו' ובפרט בהנוגע להנוער אפילו הנולד במקום אחר אלא שכבר נמצא כאן איזה זמן ויודע ע"ד הסדרים פה, בכ"א כיון שהכל הוא בהשגחה פרטית וקבלתי מכתבו בענין האמור, אשתדל לחפש דרכים בזה, שמי מידידי ומכירי יבוא עמה בדברים ויברר המצב אולי יתראה איזה אופן לעשות בכיוון – אודותו כותב כת"ר במכתבו.

ו'קסט

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 363.

בודאי לדכוותי דכת"ר למותר להאריך, שאין לו לבקש סליחה על כתבו אלי בהאמור, שהרי ענין עזר בעניני שידוכין לבן ישראל ובפרט לבת ישראל שקדו חכמים על זה והפליגו בגודל הענין וחשיבותו, והרי מיוסד הוא על הכלל-גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך.

ויהי רצון שתקוים בכת"ר הבטחת תורתנו תורת חיים דמוקיר רבנן הוין לי חתני רבנן. ויהי"ר שיהי רגיל בשרגא טובא — בפנימיות הענין וכמבואר בזהר הק' אשר שמן הוא רזי דרזין דאורייתא, ונר חנוכה וגם נר שבת הרי ענינם דוקא להאיר החשכה או להאיר גם בחוץ, ז.א. להפיץ ולבאר גם סודות התורה, וכהודעת הסוגיא שם לפני זה נפקא מנייהו בניס וחתנים ת"ח.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג הפסח כשר ושמה.

ויקעא

ב"ה, ט' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ איש רב פעלים
מו"ה יעקב שי

... בקידושין נו, א בקושית השי"ס בצפור מצורע דשחטה ונמצאת טריפה אמאי מותרת בהנאה — איסורה (הקדשה) היכן הותר (רש"י).

וקשה לכת"ר אמאי לא נימא אדעתא דהכי לא אפרשה וכב"ק (ק', ב) —

ע"כ אי אפשר לומר כן, דא"כ בנשפך דמה אמאי תמות המשתלחת — כסיום המשנה הנ"ל (נגעים פי"ד, מ"ה).

וטעם הדבר שאין אומרים בכגון דא אדעתא דהכי ל"א יל"פ מכמה נימוקים. והקרוב אלי — ע"ד משי"כ בתוד"ה אדעתא (ב"ק שם) דלא מסקא אנפשא גם בנדו"ד לא מסקא אנפשי שהרי אין חוששין לטרפות ובפרט לפי השי"ס בקדושין דנטרפה ע"י השחיטה — והרי רוב מצוין אצל שחיטה

ויקעא

מוה"ר יעקב: ניימן, פתח תקוה.

מומחין הן. וביחוד בקדשים דבעי כוונה וביותר ע"פ ההלכה בצפור מצורע דשחיטתה דוקא בכהנים — דזריזים הן.

או יאמר: בנשחטה לאו כל כמיני לומר אדעתא דהכי ל"א (וגם לא ניחא לי להתנות כן בשחיטה) כיון דאז משוי לי שחיטת חולין בעזרה.

או יאמר: בנשחטה — ה"ה כבר ברשות כהן. ואי מתנין בכגון דא כנ"ל.

ובדוגמת שאלה בתרומה וקדשים שאינה בשתי אופנים אלו (נדרים נט, א. ד"מ וש"ך יו"ד סשכ"ג ס"ב).

ו'קעב

ב"ה, ט' ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה יעקב יוסף שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מג' ניסן, במ"ש אודות האברך . . . טוב עושה מה שמחנך אותו צעד אחר צעד, והרי כבר נאמר בכבוש ארץ ישראל הגשמית, שמזה למדים גם לכבוש א"י ברוחניות, מעט מעט אגרשנו. אינו מזכיר אם מבין הני"ל אידיש, שאז בטח יתן לו מהדברים שבדפוס (התניא באידיש וגם חלק השיחות באידיש) ואפשר יוכל להועיל להני"ל בעניינו. ומהאמור מובן, שבאלו הענינים שספק גדול וקרוב לודאי שלא ישמע, אין כדאי לצוותו עליהם, או לבקשו אודותם — בכדי שלא יגע בקיומו ההוראות בענינים אחרים. כן, כיון שיש להני"ל חוש בעלעקטריק — נכון למצוא עבורו ענין של פרנסה בשטח זה. ומהטעמים שכותב ועוד טעמים.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמיתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח, מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב,

ו'קעב

מו"ה יעקב יוסף שי: גורקאוו, לונדון. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתקלט. ובהנסמן בהערות שם. לקמן ו' חכה.

ולחמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניי האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג ולבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ויקעג

ב"ה, י' ניסן, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה יוסף שי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מענה על תגובתי בהנוגע לחגיגת י"ט כסלו בכפר חב"ד, אף שמוכרחני לומר שההסברה במכתב כבודו לא השביעה רצוני, כיון שמיוסדת היא, כלשון מכתבו, על "היות ואין אני מאלה שזכו לגדול בסביבה של חסידים לא הרגשתי את עצמי באותה מעלה של הנפש כו". שהרי זהו יסודם של כל עניי תורת ישראל ומנהגי ישראל, שמנהג ישראל תורה הוא, שבתחילה עלינו לקיימם מתוך קבלת עול, ואח"כ פועלים פעולתם גם בכוחות הנפש הגלויים, ובסגנון הידוע דהקדמת נעשה לונשמע, שסו"ס בא גם הנשמע.

אבל אין צועקין על העבר, ותקותי שלעתיד לא יהי מקום לשקו"ט מעין זו וישתתף מבלי חשבון מקודם לזה בהתועדויות. ועל דרך הצחות דלא כמנהג סעודה סתם אשר יקירי ירושלים לא היו מסיבין בה כו'.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הממשמש ובא, הנני שולח לו איחולי לחירות אמתית ממצרים וגבולים ומכל ענינים המבלבלים, בין בגשם ובין ברוח.

בברכת חג הפסח כשר ושמח.

ויקעג

מו"ה יוסף שי: בורג. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתקסב. ובהנסמן בהערות שם. וראה שם לתוכן האגרת שלפנינו.

ו'קעד

ב"ה, יו"ד ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבם משילהי שבט, — שנתארך בדרך הילוכו יותר על
הרגיל —

נעם לי לקרות בו שנמצאים הם במסגרת חב"דית, ובודאי אין צריך
להדגיש שענין המציאות במסגרת זו, פירושה התענינות וגם לימוד תורתה
ועוד והוא העיקר התענינות והנהגה מתאים לההוראות ומנהגי תורה זו,
אלא שבטבע האדם להתקדם צעד אחר צעד, ולא בפעם אחת מן הקצה
אל הקצה, אבל הדרך וההליכה צריכה להיות בכיוון זה, ואין לך דבר העומד
בפני הרצון, ותקותי שיבשרוני טוב מהתקדמותם בהאמור וגם על החברים
שלהם משפיעים בזה.

(ב) בענין ציצית אשר כשהולכים לעבודה מלכלכים את הציצית,

הנה בכל זה צריך לשאת ט"ק (מצויצת בציצית) ובפרט שבודאי עיקר
עבודתם ורובה במשך היום, ולהשתדל עד כמה שאפשר שלא ללכלך, וכן
שיהי' ט"ק שני בשביל זמן התפלה ולש"ק ויום טוב.

(ג) בהנוגע למקום התפלה ואופנה, מובן שזהו תלוי בהתנאים על
המקום, ולכן יתייעצו עם אלו היודעים בזה, ויהי רצון שיחליטו בטוב
מתאים לכוונת התפלה ומטרתה שהיא עבודה שבלב המקרבת את האדם
לבוראו וממשכת ברכות השי"ת במילוי צרכי האדם לטובה.

בודאי ניצלו ימי הפורים באופן המתאים ויש להם תכנית מתאימה
לימי חג הפסח הבע"ל, ויהי רצון שיתחזקו ביהדות בתורה ומצותי' בחיי
היום יומים וכדבר משנה המעשה הוא העיקר.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קעה

ב"ה, יו"ד ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מעש"ק, וכיון שנמצאים אנו בימים המסוגלים דחדש ניסן הוא חדש הגאולה, תקותי שיבשרוני טוב מהטבה בכל הענינים, שזהו ענין יציאת מצרים בכל יום ויום, יציאה מענינים המגבילים מצרים ומעלימים, ובה כמובן גם עניני בריאות הגוף וכלשון הרמב"ם היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא.

ובודאי למותר להאריך שכלל שהבטחון חזק יותר מוקדם רואים זה ובמדה גדולה, וביחוד בידעי משפחת זוגתו תחי' ע"פ המכתבים, בטח למותר בשבילה האריכות, לא רק בהכרח ענין הבטחון אלא שגם עבודה קלה היא לפי ערך, שהרי המתבונן בעינים פקוחות, רואה השגחת השי"ת וחסד השי"ת יום יום, — אף שבחיים נמצאים גם עניני העלמות וקישוים, שהרי חיים אנו בעולם הזה שהוא עולם גשמי וחומרי עולם תחתון במדריגה וכמבואר בארוכה בתניא ובכ"מ, הרי נותן בורא העולם כחות לכל אחד ואחת מבני ישראל, שלא להתרשם מזה, ובשמחה ובטוב לבב ללכת בדרכי התורה יום יום וצעד אחר צעד, ואדרבה הבטחון והשמחה הם עצמם ממעטים ההעלמות והסתרים, ורואים במוחש שמלכתחלה לא הי' בזה אלא ענין של נסיון.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח ולבשו"ט.

ו'קעו

ב"ה, י" ניסן, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... במש"כ בסידור לומר לפה"ת הרני מקבל עלי מ"ע כו'

א"צ להוסיף בל"נ — מדלא פי' כן אדה"ז — ואין לזה מקום כלל שהרי מצוה היא, ראה נדרים ח, רע"א. שו"ע יו"ד סר"ג בסופו.

ו'קעז

בי"ה, י"א ניסן, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בטח פרש לו מר . . . ש"י פ"ש ממני וכן הבקשה בהנוגע להפרדה בין נערים ונערות בכתות הלמוד. לאחר מכן נעם לי לקבל ידיעות מהשקפת עולם של כבודו ונוכחתי לדעת אשר הכרח ההפרדה הריהו גם השקפתו הוא. אף על פי כן הרי אמרו חכמינו ז"ל אין מזרזין אלא למזרזין, וגם רואים בטבע האדם שכשיודע שנמצא לו אח לדיעה הריהו מתחזק בבטחונו בהצלחת הענין.

בטח מסר לו מר . . . ש"י ג"כ הדגשתי בנקודה שענין ההפרדה באמת אינה שאלה דתית לבד אלא גם שאלה מוסרית ואת"ל ג"כ חינוכית המתקבלת על הלב, כי ידוע ההירוס הגדול מחינוך תערובת מנקודת המוסר וכן מנקודת החינוך והלימוד בפשטות המשפיע בשלילה על שימת לב התלמידים והתלמידות הן בשמירת הלימודים והן בעבודה במעבדות שבמשך זמן לא ארוך משפיע גם על הבנתם בלימודם וכו'. ובודאי אשר לדכוותי האריכות בזה אך למותר. ובהסברה המתאימה והמתמדת בטח אפשר לשכנע את אלה שיש להם דיעה ויכולת לתקן הדבר, ויהי רצון אשר יזכם השי"ת לקבל דבריו במילואם להביא הענין לידי פועל ממש ובהקדם.

והרי האדם עץ השדה, ובקטנותו דומה הוא לשתיל רך שאפילו סריטה קלה עלולה להשאיר מום באילן הגדול, שלכן ההקדם כל כך חשוב ביחוד בתיקון עניני החינוך.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, ברכתי שלוחה לכ' לחג הפסח כשר ושמח ולחירות אמתית ממצרים וגבולים ומכל דבר המבלבל בגשם וברוח.

בברכה.

ו'קעז

הבקשה בהנוגע להפרדה: לעיל חט"ז אגרת ו'נח. בהמשך לזה — לקמן אגרת ו'תצו.

ויקעח

בי"ה, י"א ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

אגודת נשי ובנות חב"ד באה"ק ת"ו
סניף תל אביב,

ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש:

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל המכתב ממוצש"ק ב' ניסן יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע עם המצורפים אליו הדו"ח מפעולותיהן במשך ימי החורף,

ויהי רצון אשר תתוספנה הפעולות הן בכמות והן באיכות מתאים לדרישת וגם הכרח השעה, וגודל שכר של המתעסקות בזה אין די באר וכמבואר בכ"מ, ובודאי אשר הקב"ה שאין בא בטרוניא עם בריותיו נותן האפשריות והכחות למלאות העבודה האמורה במילואה ועי"ז באות גם הברכות במילואן, אלא שבתוספתו של הקב"ה שהיא מרובה על העיקר,

ויהי רצון אשר כמו בימים ההם בזמן הזה מתאים להודעת רז"ל הנה בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותנו מגלות הראשון, כן נזכה גם בדורנו זה בגלות האחרון אשר בקרוב ממש משיח צדקנו יגאלנו בגאולה האמיתית והשלימה ויקוים היעוד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

בברכת הצלחה בעבודתן בקדש ולבשו"ט בכל האמור ולחג הפסח כשר ושמח.

ו'קעט

ב"ה, י"א ניסן, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

צו אחינו בני ישראל בכל אתר ואתר
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

יעדער יום-טוב האט זיך זיין באזונדערן אינהאלט און דערפאר אויך
זיינע ספעציעלע לערנונגען און אנווייזונגען, וואס זיינען נוגע יעדען וועמען
דער יום טוב איז געגעבן געווארען. ד.ה. יעדן אידן – אלס יחיד און אלס
חלק פון דעם כלל ישראל – ווי אויך דעם כלל ישראל אלס אזעלכער.

דער כאראקטער פון יעדן יום טוב שפיגלט זיך אפ און דריקט זיך אויס
אין דעם נאמען פון דעם יום טוב און די מצוות, דינים און מנהגים וועלכע
זיינען מיט אים פארבונדן.

איינער פון די הויפט מאמענטן פון דעם יום טוב פסח איז אויך
אנגעוויזען אין דעם נאמען וואס די אנשי כנסת הגדולה האבן פאר דעם יום
טוב קובע געווען (פעסטגעזעצט) – "זמן חירותנו" – די צייט פון אונזער
פרייהייט.

און די תורה, וואס ווערט אנגערופען "תורת חיים", א וועג-ווייזערין
אין לעבן – פאדערט פון יעדן אידן צו געדיינקען, ד.ה. איבערלעבן, דעם
חרות, יציאת מצרים, יעדן טאג פון אונזער לעבן. אין דעם אויסשפראך פון
רז"ל:

אין יעדן דור און יעדן טאג מוז א איד זעהן זיך פונקט ווי ער איז דעם
טאג ארויס פון מצרים.

דער אנזאג און פאדערונג זיינען צו יעדן דור – סיי אין די צייטען ווען

אויסשפראך פון רז"ל: תניא פרק מז.

ו'קעט

נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים ובאורים (קה"ת תשמ"ז) ע' תקפב.

מען האט שוין דורות ליינג געהאט מלכות בית דוד און בית המקדש הי' קיים — סיי אין די פינסטערע צייטן פון דור השמד, ר"ל.

און צו יעדן אידן יעדן טאג. כאטש נעכטן האט ער איבערגעלעבט "יציאת מצרים", דארף ער היינט פונדאסניי דורכמאכן "יציאת מצרים", און מארגען ווידער אמאל.

ווייל דער אינהאלט פון "יציאת מצרים" באשטייט — אין באפרייען זיך פון די שטערונגען און באשרענקונגען, וועלכע שטייען אין וועג און לאזן עס ניט צו — זיין וואס ער דארף זיין און טאן וואס ער דארף טאן.

און דערפאר איז די "יציאת מצרים" פון נעכטן ניט גענוג פאר זיין מצב און דרגא (שטופע) היינט, און די "יציאת מצרים" פון היינט — וועט זיין ניט גענוג פאר מארגען.

* * *

א בעטראכטונג, וואס מאכט דאס געזאגטע נאך קלארער און שארפער: אין די דרגות אין וועלט ארום אונז — איז צומח. ווען אלעס וואס איז נויטיג צום וואקסן, ערד, וואסער, לופט א.ד.ג. איז צוגעשטעלט געווארען אין דער פולער מאס — איז דער צומח "באפרייט" פון אלע זיינע "זארג" און שטערונגען. און כאטש ער קען ניט אוועק פון זיין ארט, ער איז "פאראורטיילט" צו בלייבן דארט זיינע אלע יארן — האט ער די פולע פרייהייט פון א צומח. כל זמן ער איז ניט מער ווי א צומח — איז ער באמת פריי.

אבער א חי, ווען ער איז אפילו באזארגט מיט אלע זיינע באדערפענישען פון עסען, טרינקען א.ז.וו. אבער ער איז געצוואונגען צו זיין אויף איין ארט, איז דאס בא אים די גרעסטע באשרענקונג — א תפיסה, די שרעקליכסטע תפיסה, ווייל עס פעלט עס דער עיקר פון זיין מהות (וועזן).

א מענש, וואס ער איז דאך א שכלי, אפילו אז ער האט די פולע פרייהייט פון בעוועגונג, אבער אז מען שליסט עס אפ פון שכל-לעבן — געפינט ער זיך אין תפיסה, אין א תפיסה וועלכע בארויבט עס פון זיין עיקר מהות.

פונדאסניי דורכמאכן "יציאת מצרים": כימי (צאתך מארץ מצרים) ל' רבים ... מזמן יציאת מצרים עד גאולה העתידה לבא בב"א הם ימי צאתך מארץ מצרים (ד"ה כימי צאתך ה'תש"ח. וראה ג"כ לקו"ת ד"ה אלה מסעי — השני).

און אזוי אין דער וועלט פון שכל אליין — ווער עס קאן דערגרייכען די העכסטע דרגות פון שכל, און מען באגרעניצט עס צו א שכל-לעבן פון א קליין קינד — איז דאך דאס די שווערסטע תפיסה פאר זיין אמת'ן איד. און אויב ער אליין באגרעניצט זיך צו דעם,

דורך פארשפילען זיינע יארען און שכל און מעגליכקייטן אויף עסען און טרינקען א.ד.ג. און זוכען ווי צו באקומען צום עסען און טרינקען, און העכער גייט ער ניט —

איז דאך, אין פילע הינזיכטען, די אייגען אויפגעשטעלטע זעלבסט תפיסה פיל ביטערער און מיט הארבערע תוצאות (קאנסעקווענצען).

* * *

אידן, וואס יעדער איינער פון זיי האט א נפש אלקית, א חלק אלוקי' ממעל ממש, וועלכע, אפילו ווען זי איז אנגעטאן אין דער נפש הבהמית און אין גוף, איז זי פארבונדען מיטן אויבערשטען, מיט "אין סוף" — איז איר דראג צו איר אמת'ער פרייהייט, צו יציאת מצרים, א שטענדיגער און א "אין סוף" דיגער. זי קען ניט בלייבן אויף איין ארט. יעדן טאג, מיט דער צוגעקומענער עלי' דורך תורה און מצות, וואס מאכן נענטער צו אין סוף, דערפילט זי טיף אינווייניג אז די נעכטיגע מדרגה איז שוין היינט "מצרים", פון וועלכען מען דארף ארויסגיין אום צו שטייגען העכער.

* * *

דער אויבערשטער זאל העלפן, אז דער קומענדער זמן חירותנו, זאל יעדן איינעם און איינע ברענגען די באפרייאונג פון אלע שטערונגען, פיזישע, מאטעריעלע און גייסטיגע, און מען זאל שטייגען, בשמחה ובטוב לבב, אלץ העכער און העכער — ביז צום זמן חירותנו אין דער פולסטער מאס — די גאולה האמתית והשלימה דורך משיח צדקנו במהרה בימינו.

בברכת חג הפסח כשר ושמח,

מנחם שניאורסאהן

מען דארף ארויסגיין: גודל ההכרח בזה — נראה גם מהעונש על העדרו. וכמרו"ל בנקדימון בן גוריון (כתובות סו, ב) ור' חנינא בן תרדיון (ע"ז יז, ב) על אשר כדבעי ל"י למיעבד לא עבד. **שטייגען אלץ העכער:** ראה ברכות — בסופה. זהר ח"ב קלד, סע"ב. ד"ה אם בחוקותי ש"ת ס"ה: מהלך (שזהו מעלת בניי על המלאכים וכו') הוא הילוך בבחי' בלי גבול כו'. עיי"ש.

ו'קפ

[ניסן תשי"ח]

... דפח"ח במש"כ בענין פורים — כ'פורים. ועיין ת"ז תכ"א (נז, ב).
תו"א לרבנו הזקן בהוספות למג"א (קכא, א).

ו'קפא

ב"ה, י"ב ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

נאך א גאר ליינגערן שווייגען איז מיר אנגעקומען אייער בריף פון יו"ד
ניסן, און זעלבסט פארשטענדליך אז עס האט מיר צער פארשאפט צו ליינען
אין עס, אז אין דעם ענין פון אייער זון ... שליט"א, איז פארלויפן קיינע
נייעס פראן, און איר שרייבט ניט וועגען דעם קיינע ערקלערונג, און פון
אייער זון שי' — אויב איך האב קיין טעות, איז זינט פון פאר ראש השנה,
האב איך בכלל קיינע בריף פון עס, און אויך דענסטמאל, האט ער וועגען דעם
ענין ניט געשריבען,

ניט וויסענדיק גענוי די סיבה פון דאס אויבען געזאגטע, בין איך אבער
משער, אז דאס איז פון קלייבען און שטעלען זיך אויף פרטים אזעלכע וועלכע
זיינען גאר ניט וויכטיג, און עס וואונדערט מיר אויף עס, ווי קומט דאס צו
עס, וואס זיכער ווייס ער דאך אז עס שטימט ניט אזא שטעל מיט דער
פאדערונג פון תורתנו תורת חיים, און בפרט אייער זון שי' וועלכער האט
געלערענט פילע יארען אין ישיבת תומכי תמימים, און פירט זיך אויף אין אלע
אנדערע זאכען לויט דער אנווייזונג פון תורת החסידות, און קומענדיג צו
אזא העכסט וויכטיגען ענין און א העכסט וויכטיגע מצוה, וויל מען ניט
מקיים זיין וואס די תורה זאגט אן אין דעם,

ו'קפ

נכתב בשולי מכתב הכללי ללח"פ שבסימן הקודם. בטופס הנשלח לרבי שלום סופרין.
האדמו"ר מקאמארנא. אגרת נוספת אליו — לקמן ו'רח.
דפח"ח: דברי פי חכם חן.

זעלבסט פארשטענדליך, אז איך מיין ניט אז מען דארף טאן א שידוך מיט פארמאכטע אויגען, ניט וויסענדיג וואס און ווען, אבער נאך א גאר גאר לאנגע צייט וואס איך האב גערעט מיט עם און שפעטער אויך געשריבען, אז מען מוז טאן ענערגיש וועגען א שידוך, איז שוין לאנג געווען די מעגליכקייט צו אפשטעלען זיך אויף איינע פון די הצעות וועלכע זיינען געווען אין פארלויף פון דער צייט, און בפרט בארצנו הק' ת"ו וואס דארטען איז דער קרייז פון פאסענדע פארשלאגען מער גרעסער ווי אין אנדערע מדינות, אויך [איז] פארשטענדליך, אז מיין שרייבען דאס צו אייך, איז ניט געמיינט צו פארשאפען אייך צער ח"ו, נאר צו אויפמערקזאם מאכען פיליכט האט איר איינפלוס אדער אנדערע וועלכע קענען בעאיינפלוסען אייער זון ש"י צו ענדערען קארדינאל זיין צוגאנג צו דעם ענין און אין איינקלאנג מיט דער אנווייזונג פון תורתנו הק' ווי פריער געזאגט.

איך בין גאר ניט דאגעגען, אויב איר ווילט ווייזען דאס געשריבענע אייער זון ש"י און לאז דאס אבער צו אייער איינזעהן, ויהי רצון אזוי ווי מיר דערנעהנטערן זיך צו די פרייליכע טעג פון פסח, וואס מ'האט געזעהן די חסדים פון השי"ת אויך מיט די פלישיגע אויגען, און אפילו אין אזעלכע זאכען וועלכע זיינען געווען פארבונדען מיט גרויסע שוועריקייטען און נאך מער ווי דער ענין פון אייער זון ש"י, זאל דאס אויך זיין א מזלידיקע שעה אז אין גיכן זאלט איר קענען אנזאגען א גוטע בשורה אין דעם.

וואס איר שרייבט אין שלוס פון אייער בריף, אז אויך בא אנדערע נעמט דאס צייט, איז די פאלען וואס איך ווייס, איז דאס מערסטענס דורך סיבות אויף וועלכע מ'האט ניט קיין קאנטראל, אבער ווי געזאגט אין דעם פאל, נעם איך אן אז דאס איז צוליב א מחשבה וועלכע שטערט, און דאס שטעלען זיך אויף פרטים וועלכע זיינען דורכאויס ניט וויכטיגע.

בברכה צו א כשרין און א פרייליכען פסח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ"ב.

איך וואלט געשריבען דירעקט צו אייער זון ש"י אבער טו עס ניט צוליב ניט וויסען די סיבה פארוואס ער שרייבט ניט צו מיר, וועט איר זיכער עם איבערגעבען דעם אינהאלט פון דאס געשריבענע אדער דעם גאנצען בריף, איך וויל נאר צוגעבען דערמיט א ברכה פאר עם לחג פסח כשר ושמח און א גוטען שידוך בקרוב ממש.

ויקפב

בי"ה, י"ב ניסן, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"מ עוסק בצרכי ציבור
בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות וכו'
מהרש"ז שי

שלום וברכה!

מכתבי הקודמים בטח קבל במועדס, ויהי רצון אשר כל הנבטא בהם
יצא סו"ס לפועל, שהרי בעולם המעשה אנו חיים וגדול תלמוד ומחשבה
כהם מביאים לידי מעשה, והרי זוהי גם הבחינה על אמתיות המחשבה
והלימוד.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות מדאגות
בגשם ומדאגות ברוח — מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב,
ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה, וכמו שנאמר למען תזכור
את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך.

בכבוד ובהוקרה ובברכת החג

זה עתה מסרו לי חוברת חזות על פי בקשת כבודו, ותודתי נתונה לו על
שימת לבו לשלוח לי קובץ זה, אף שכמובן עדין לא הי' הזמן גרמא לעיין
בתוכו.

ויקפב

מהרש"ז: שזר. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתצג. ובהנסמן בהערות שם. לקמן
ו'רצז.

ו'קפג

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
הרב מוהרא"ד שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי החוברת "שלום" לפסח וכן הקודמת לה, ובודאי גם להבא ינהג כן לשלוח לי מענייני פרסומת לטובת החיילים היהודים אשר תחת השפעתו, ות"ח מראש.

מוסג"פ קטעים מהדברים שנאמרו בעת ההתועדות, וכן העתק מכתב כללי לחג הפסח, אשר בטח יענין אותו, ונוסף על זה בטח גם יביא תועלת בעבודתו, שהרי זוהי הכוונה העקרית שבדברים אלו שיגיעו לתשומת לב מספר הכי גדול מאחב"י, וגם מושפעיו בכלל, כמובן, וימצאו הד בלבבם.

והרי זוהי ג"כ אחת הנקודות של סדר פסח, שהתחלתו לקבץ כל הארבעה בנים, אשר אם בהתחלת הסדר מהווים ארבעה סוגים שונים, אבל בסופו כולם עונים ואומרים פה אחד ובהתלהבות הראוי' – לשנה הבאה בירושלים. וידוע, אשר ענין "ירושלם" הוא שלימות היראה, כמובא במד"ר בראשית (פ' נו, י) וכמבואר בארוכה על ידי אדמו"ר הזקן בעל התניא בספרו לקוטי-תורה, חלק דברים, על הכתוב ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים – שהם רובא דרובא של ארבעה בנים הנ"ל – והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

ו'קפג

מוהרא"ד: פעלער.

ויקפד

ב"ה, י"ג ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מג' ניסן, בו שואל:

(א) הקדיש זמנו ללמוד תורה"ק, ובמילא אין לומד כדבעי השפה האנגלית, ושואל אם נכון סדר זה, והוא בן י"ז שנה.

בודאי שנכון הדבר, והרי תורתנו הק' נקראת תורת חיים לא רק ע"ש החיים בעולם הבא אלא גם על החיים בעולם הזה, ז.א. שעל ידי תוספת התמדה ושקידה בלימוד התורה (וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה, הוא קיום המצות) הרי זה הכנה הכי נכונה ומתאימה בחיים של פרנסה כשיבוא הזמן, ובודאי ימצא אותיות מתאימות איך להסביר הדבר להוריו שיחיו.

(ב) כיון שלכל דבר צריכים סיעתא דשמיא, הנה מהנכון אשר בכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה מטבע לצדקה, וכל יום גם בש"ק ויום טוב לאחר תפלת הבקר, יאמר השיעור תהלים חדשי – כמו שנחלק התהלים לימי החדש – , ומה טוב שישמור גם על שיעורי חומש ותניא הידועים.

בברכה לבשו"ט ולתלמוד תורה ביראת שמים וקיום המצות בהידור ולחג הפסח כשר ושמח,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

בשאלתו השני' שמזמן שינו שמו מ . . . ל . . . ושואל אם להחזיר השם ליושנו, – לפלא הדבר-כי למה לשנות שמו דעתה שהוא בלה"ק.

ו'קפה

בי"ה, י"ג ניסן, תשח"י

ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב בהנוגע למאמרו שלפי דעתו אינו סותר את המסורה אלא כוונתו לברר ענין היסטורי וכו',

הנה בדבר הנדפס לרבים העיקר הוא איזו מסקנא יוציא הקורא מהדברים הנדפסים, ולכן אפילו אם כוונת הכותב טהורה ורצוני צריך הוא להתלבש בלבושי הקורא ולראות הנולד מזה.

ועד כמה הפליגו חז"ל בטובת הזולת מודגש במאמרם בספרי (כד, יט) בהנוגע למי שאבד לו סלע ובא עני ומצאו נחשב לו לצדקה, אף שלא נתכוין למצוה, וכן בכלל התירו בצדקה ענין שלא לשמה, כיון שנוגע לטובת הזולת.

ולדאבוני – הרושם המתקבל על הקורא במאמר הנ"ל הוא שהופרכה הדיעה המקובלת אצל רבני ישראל וכו'. ובטח למותר להדגיש מנהג ארה"ב שבכגון דא לומדים בנין אב וגזירה שוה שאם הופרכו בדבר זה משמע שכל דבריהם טעונים בקורת וחקו"ד וכל המחדש בזה ידו על העליונה.

מוסג"פ ראשי פרקים מההתועדות בזמן האחרון שתקוטי כי ימצא בזה ענין ותועלת.

ולקראת חג הפסח הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, ברכתי שלוחה לו לחג הפסח כשר ושמח ולחירות אמתית מכל ענין המבלבל וליציאת מצרים וגבולים כמבואר בדא"ח.

בכבוד ובברכה.

ו'קפה

בכלל התירו: ראה בארוכה דרוש כ"ק אדמו"ר הצ"צ (בשם כ"ק אדה"ז?) בקובץ יגדיל תורה נ.י. חוב' לו סי' קלח.

ו'קפו

ב"ה, י"ג ניסן, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה יצחק שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו וכן הספר "הסבא הקדוש", וכן חוברת "מחניים" בה הופיע מאמרו על עלית החסידים לא"י ועל עלית חב"ד. ות"ח על שימת לבו לשלחם לי. ובטח ישלח גם שאר ספריו להספרי שלי לתועלת הרבים.

ויהי רצון שינצל כשרונותיו גם חונן מההשגחה העליונה להפיץ ענייני חסידות, תורתה ואורח חיים שלה בחוגים רחבים והולכים ומתרחבים. ואף שבדאי הפצת היהדות בכללותה מוכרחת היא, והרי משמשת יסוד ורקע להפצת ענייני החסידות, אבל ידועה החשיבות המיוחדת במצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים (עין מועד קטן ט' סעי"א ושם) אשר מצוות בכלל לא ישוו לדבר אחד מדברי תורה ובמצוה שא"א לעשותה על ידי אחרים הרי מכריעה את כף המאזניים לקצהו שדוחה תלמוד תורה. ולכן ענין הפצת החסידות, שמעטים המומחים בזה, הריהו בגדר של מצוה שא"א לעשותה על ידי אחרים וכל מי שחונן בכשרון מיוחד בזה הרי קודמת היא גם לעבודתו של הפצת היהדות בכללותה. נוסף על הענין אשר מצוה גוררת מצוה ואי אפשר לבן ישראל שיקלוט ענייני חסידות מבלי שיהווה זה סוף סוף מהפיכה בעולמו ובאורח חייו בהנוגע ליהדות וענייני ותורת אמת ומצוותי.

ולקראת חג המצות הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמיתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח — מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב,

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

כדרכי — עכ"פ דפדפתי תיכף בספר. ואגב ריהטא — להעיר:

ו'קפו

מו"ה יצחק שי: אלפסי.

מא

אדמו"ר שליט"א

בתחלת הספר (ע' 15): הסתלקות הבעש"ט הייתה ביום ד' בשבוע (שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר כ' כסלו תרצ"ג) ז.א. **בששה** בסיון.

בסופו (ע' 234): גביר אחד כו' — ראה סיפור ארוך — בשיחת שמע"צ תרצ"ו — ופתגם הה"מ עד"ז.

ו'קפז

ב"ה, כ"א ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מח"י לחדש סיון.

נעם לי לקרות בו אשר עלתה בידו לסדר קביעות לימוד דא"ח בביהכ"נ נוסח אר"י, וכבר התחילו בזה בש"ק פ' בהעלותך.

ויהי רצון שתהי' ההתחלה בשעה טובה ומוצלחת וכהוראת הסדרה בהעלותך את הנרות אלו נשמות ישראל כמבואר בלקו"ת וכהוראת חז"ל עד שתהא שלהבת עולה מאלי' וק"ל,

ובודאי שע"ז יתוסף גם בו חשק והתמדה בלימוד לעצמו הן בלימוד הנגלה והן בחסידות, ואין לך דבר העומד בפני הרצון ובפרט כשישתדל להשפיע גם על חבריו שיוסיפו בהתמדה ושקידה בת"ת.

במה ששואל בהנוגע לדינים ומנהג אנ"ש, הרי כמה מרבני אנ"ש נמצאים במחנו ויברר אצלם שאלותיו.

בהערות ע"ד שורש התיקון (הכלים) — במשי"כ בדא"ח בזה שלפעמים הוא בדרגא זו ולפעמים בדרגא אחרת — מובן שזהו תלוי באיזה "מקום" מדובר: לפני הצמצום או לאחרי"צ, באצ"י או בב"ע וכו'.

בברכה להצלחה בתורה עבודה וגמ"ח שבזה עבודת התפלה כמבואר בכ"מ,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קפח

ב"ה, כ"ג ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מג' חוהמ"פ, בו כותב אודות מכירת המגרש.

והנה כבר ידוע יחס רז"ל למכירת קרקעות באה"ק ת"ו אבל בהנוגע
לנדוניא של בת אין הגבלה האמורה (אף שגם בנדון זה כדאי להשאיר חלק
מנכסי דלא נידי באה"ק ת"ו לעצמו), משא"כ להוצאות הנסיעה להחתונה,
יש להתבונן אם כדאית מכירה האמורה ובפרט שהוצאות מרובות בדבר,
ומהנכון שיושיב ג' אנשים מידידיו ויפרט לפניהם כל הענין והשי"ת יתן
להם הרעיון הנכון איך לייעצו.

בברכה.

נ.ב.

לפלא שאין מזכיר דבר מפעולותיו הטובות לפני חג הפסח בהנוגע
להפצת היהדות וביחוד בהנוגע למבצע חלוקת מצה שמורה הידוע, ובטח
ימלא בהזדמנות הבאה.

ו'קפט

ב"ה, כ"ג ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לפלא גדול שזה זמן רב שאין מהם כל ידיעות ומכתבים, והרי שילהי
אדר ותחלת ניסן שעת הכושר ועת רצון לפעול בהתלמידים וגם על ההורים,
וכן בעניני פרסומות, ויהי רצון שלא יהי זה אלא חסרון בכתובה לכאן אבל
לא בהנוגע לפעולות, ותקותי שבהזדמנות הבאה יכתבו עד"ז בפרטיות
הדרושה, וכן ע"ד פעולות חדש ניסן ובעיקר ימי הפסח לפנייהם ולאחריהם,
אשר כנ"ל ימים אלו מסוגלים הם לפעול בהנוגע לפרסומות וכו' וכן להמשיך

ו'קפח

שיושיב ג' אנשים: ראה גם לעיל ח"ב אגרת ג'תתקפג. ובהנסמן בהערות שם. לקמן ר"שיא.
ו'תנב.

תלמידים חדשים ולחזק הקישור דתלמידים הקודמים עם המוסד בו לומדים על ידי ענינים וואס ארום לערנען, שלפעמים תכופות פועלים יותר מאשר הלימוד עצמו וע"ד מרז"ל גדול שמושה יותר מלימודה, ויהי רצון שחפץ ה' בידם יצליח להרבות התורה במחנם הטי"ע המוסד שלהם, ואשרי חלקם של כל אלו המשתדלים והמתעסקים בכל האמור.

בברכת הצלחה בעבודת הקדש חינוך על טהרת הקדש ולבשו"ט בכל הנ"ל ובעניניהם ובנוסח כ"ק מו"ח אדמו"ר צו א געזונטען זומער המצפה לבשו"ט.

הפרי"כ מאסיפות כ"ג שבט וכ"ה אדר נתקבלו.

ו'קצ

בי"ה, כ"ג ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מי"א ניסן, וכן הידיעה אודות חלוקת המצה שלמורה ובטח יהיו יותר פרטים בזה, וע"ד שעשו אשתקד ומובן שבזה גם רשימת המקבלים וכלשונו גם אנ"ש הקשורים הבלתי דרים פה וכו'

... ת"ח על ברכתו ברכת מרא דאתרא של כפר חב"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר וכל המברך יתברך כמ"ש ואברכה מברכך, יזכה לנהל עדתו בדרכי החסידות שהם דרכי נועם ושלום, וביחד עם זה מכוונים לכוונת רבותינו נשיאנו היא הכוונה העליונה שמהיסוד שלה היא אהבת ישראל וכידוע הפתגם ששמענוהו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט, שצריכה להיות במילואה אפילו לאיש ישראלי הנמצא בקצה העולם שמעולם לא ראהו, וגם מזה מובן גודל האהבה, שבשביל הפכה סובלים כל הגלות, ועוד מובן ביותר

ו'קצ

מו"ה שניאור זלמן: גרליק, רבו של כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ד'חשצו. ובהנסמן בהערות שם. לקמן ורצה.
ברכתו: ליום י"א ניסן.
חלוקת המצה: ראה לעיל אגרת ו'קסא.

בהנוגע לאה"ק ת"ו אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה
בהוספה על מה שבכל מקום גם בחו"ל ה' נצב עליו כו' ובוחרן כליות ולב.

בברכה לבשו"ט באמת בכהנ"ל.

ו'קצא

ב"ה, כ"ג ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

תושבי כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם הגיעתני הבשורה הטובה מהשתתפות תושבי הכפר במבצע המצה
שמורה, ובטרחתם בגופם אפיית המצה שמורה, וכפי שכותבים לי מודגשה
היתה השתתפות נשי ובנות חב"ד, ה' עליהן תחיינה,

ויהי רצון אשר ההשתתפות במבצע מיכלא דאסוותא ומיכלא
דמהימנותא לאחינו בני ישראל תוסיף בפעולות מיכלא זה בהנוגע לתושבי
הכפר בענייניהם, שכללותם – יציאת מצרים, חירות מכל מצרים העלמות
והסתרים ויציאה למרחב האמיתי הן בגשמיות והן ברוחניות,

ובמיוחד לנשי ובנות חב"ד אשר בכפר חב"ד הרי יהי רצון שכימי צאתך
מארץ מצרים, שהודיעונו רז"ל שבזכות נשים צדקניות שבאותו הדור נגאלו
אבותינו ממצרים, תזכנה גם הן ביחד עם כל בני ובנות ישראל בקרוב ממש
לקיום היעוד, אראנו נפלאות ע"י משיח צדקנו שיגאלנו בגאולה האמיתית
והשלימה.

בברכה לבשו"ט תכה"י ולהרחבה אמתית בגו"ר בכל העניינים.

ו'קצא

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 452.

ו'קצב

ב"ה, כ"ד ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ג ניסן עם הפיי" המוסגר בו שיקרא בעת רצון על
הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בו כותב אודות
הקס"ד שיסע בנו . . . שליט"א ללמוד בישיבה כאן.

וכבר כתבתי לכמה מאנ"ש בכגון דא שמחשבות כאלו אינן אלא
מפיתויי היצר לבלבלם מלהתבונן באופן סידור כדבעי, כי סדנא דארעא חד
הוא והיצה"ר נוסע גם מעבר לגבול מדינות וארצות, אלא שכשהם נמצאים
בסמיכות מקום להורים יש השגחה נוספת על השגחת הנהלת הישיבה
משא"כ בנכר, ואף שידוע דבר חז"ל הוה גולה למקום תורה, אין זה ענין
לנדון דידן, כי הרי לא לשלול שאלת הפינוק באים, וק"ל.

וע"ד זה הוא גם מה שכותב, כנראה שזהו מזלי וגורלי כו', אשר לפלא
גדול על אנ"ש בכלל וביחוד על התמימים להרבות דברים כאלו ולכותבם, בה
בשעה שברור פירשו רבותנו את דרז"ל אין מזל לישראל בהנוגע למזל
כפשוטו, אין כפשוטו, שאינו במציאות, ובהנוגע למזל האמיתי הפירוש אין
מזל לישראל, וע"ד פירוש הזהר עה"כ היש בה עץ אם אין.

בברכה לבשו"ט בענינים הכללים ובענינים הפרטים אשר הא בהא
תליא.

ו'קצב

וכבר כתבתי: ראה לעיל אגרת ו'קנ"ג. לעיל ח"ד אגרת ה'קה. ובהנסמן בהערות שם.

ויקצג

ב"ה, כ"ד ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"י וכו' מוה' יעקב מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו — בלי הוראת זמן הכתיבה — בו כותב:

(א) בן ארץ ישראל שנסע עם ב"ב לחו"ל, איך ינהג בהנוגע ליו"ט שני של גלויות.

מנהגנו בפועל וגם בפשיטות שינהג כמנהג המקום שבא לשם ובפרט שבא עם ב"ב, וה"ה להיפך בן חו"ל שנסע עם ב"ב לאה"ק ת"ו נוהג כמנהג ארץ ישראל, ומובן שהנ"ל הוא אפילו באם קס"ד לחזור לאחר זמן למקום שבא משם [כי באם נסע ע"מ להשתקע, הנה מאי קמ"ל].

(ב) סדר למתחילים בלימוד ספר התניא. — הנה אף שלא שמעתי בזה הוראה ברורה, אבל נראה לי וכן עונה אני לשואלי, להתחיל באגה"ת אחרי כן שער היחוד ואחרי כן חלק א' ואגה"ק לבסוף, כמובן הדברים אמורים למתחילים, אבל לאחר שלמדו פעם ושנים, הרי מכאן ואילך לומד על הסדר, וכדמוכח ג"כ מהמורה שיעור הנדפס שנסדר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, וגם פשוט הוא, שהרי כן נקראים החלקים א' ב' וכו'.

ולהעיר מסיפורי חסידים, אשר מתחלה היתה סברא ששער היחוד והאמונה יבוא לפני הספר של בינונים ומביאים רא"י ע"ז מהלשון בהקדמת שער היחוד, כמו שיתבאר, והדברים נתבארו בספר של בינונים.

לפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד השתדלותו בהפצת מעינות דא"ח עד שיגיעו גם חוצה, וכמדומה לי שכתבתי לו כבר כ"פ שדרישת והכרח השעה

ויקצג

חלקה נדפס בלקו"ש ח"י ע' 243 חלקה בחי"א ע' 307 והושלמה ע"פ העתק המזכירות. מו"ה יעקב מאיר: זוהר, תל אביב. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ד ה'קמו. מנהגינו: ראה גם לעיל ח"ד אגרת תתקעג. ח"ד ביכט. ב'פט. ח"י ג'שמח. חי"א ג'תשעג. להתחיל באגה"ת: ראה גם לעיל ח"ד אגרת ה'קמו — אליו.

מז

אדמו"ר שליט"א

היא, וכמבואר בכתבי האריז"ל וביחוד לתלמידו המובהק הרח"ו בהקדמה לשער ההקדמות – דברים מבהילים ונפלאים.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קצד

ב"ה, כ"ה ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו, שנתארך דרך הילוכו יותר על הרגיל, ובעת רצון יזכירוהו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו. וכיון שהנוהג להזכיר בהשם בלשון הקדש בצירוף שם האם של כל אחד, בודאי יודיע השמות כאמור.

ולסיום מכתבו שיזכה להתנחל בארץ וכו' – בודאי למותר להאריך לדכוותי אשר אה"ק ענינה כתוכן שם זה, קדושה, וכל השאר בא כתוצאה ובהמשך לזה, ז.א. שאם בחוץ לארץ כאו"א מצווה על זה, עאכו"כ וביותר באה"ק ת"י עליי נאמר עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, בודאי שניתנו הכחות והאפשריות למלאות ציווי ובקשת הקב"ה זו, ויהי רצון שיבשר טוב, בכל האמור, ובטוח השי"ת למלאות מה שאמור בתורתו, בחקתי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם גו' ככל הברכות האמורות בפרשה.

בברכה לבשו"ט,

ו'קצה

ב"ה, כ"ו ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג ניסן.

בעת רצון יזכירוהו וכן העלמה ת"י אודותה כותב על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, כ"א מתאים לתוכן כתבו.

ובהנוגע לשאלתו וכו' הנסיון הראה שבכלל בדרכי נועם מצליחים יותר
ובהקדם יותר, כן רואים במוחש אשר ע"י תעמולה במעשה ז.א. לא רק
להוכיח אי נכונות הדרך בה הולכת אלא ע"י שימצאו לה (כאילו מבלי משים
לב) ענינים של טוב להתעסק בזה ושיענינו גם אותה מבלי צורך לתעמולה
בזה, עלולה לנתקה יותר מהדברים הבלתי רצוים וק"ל, ואף שבכגון דא נחוץ
שמי שהוא יעמוד בתנועה של מחאה כנגד התנהגותה, הנה כפי שרואה אני
מהמכתבים, מחאה זו היא מצד האב ש"י בכל התוקף ובפרט שאפילו בהנהגה
בדרכי נועם אין זה שולל ג"כ המחאה בדרכי נועם.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

ו'קצו

ב"ה, כ"ו ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השני, בו כותב שהוא בגיל שמונה עשרה שנה
ולומד בישיבה, ומה שאומרים לו בסביבתו בהנוגע לעתידו.

והנה פשוט הדבר שעליו להמשיך בלימודו בישיבה לימוד תוה"ק שהרי
היא הצנור והכלי לקבלת ברכות הקב"ה נותן התורה שהוא רק הוא הזן
ומפרנס לכל בטוב בחן ובחסד וברחמים, ובודאי שהידור בקיום המצות שלו
ה"ז הוספה לברכות השי"ת גם בהנוגע להסתדרותו בענינים של פרנסה
כשיבוא הזמן לזה, והרי נמצאים אלפים אלפים אברכים בגילו ועוד יותר

מט

אדמו"ר שליט"א

מבוגרים ממנו הלומדים תורה בהתמדה ושקידה ומצליחים, וכמה מהם כבר נסתדרו בענינים של פרנסה לאחר שלמדו תורה, והמפורסמות אין צריכות רא"י, ותקותי שימצא מכירים שיסבירו כל האמור לאלו המדברים עמו ברוח אחרת, ויהי רצון שילמוד תורה בהתמדה ושקידה עד כדי ליגיעה ותקוים בו הבטחת תוה"ק יגעת ומצאת.

בברכה לת"ת ביראת שמים,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ ישמור אותם מכאן ולהבא.

ו'קצז

ב"ה, כ"ח ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון 4/15 אין וועלכען איר שרייבט וועגען אייער זון אז ער האט זיך באקענט מיט א ניט אידישע, און לויט ווי איר דריקט זיך אויס, גייט זי צו א רב און ווערט אידיש און האלט אן כשרות, און אויך אייער זון – ווי איר דריקט זיך אויס – לייגט איין וועלטען, אויף דער זאך, און איר פרעגט וואס זאלט איר טאן אין אזא פאל.

בעפאר איר באשליסט אייער באציהונג צו דעם, דארפט איר טאן צוויי זאכען,

א) געפינען א וועג אז אייער זון שיי זאל זיך טרעפען מיט אידישע מיידלעך, וואס עס קען דאך זיין אז ווער פון זיי וועט עס געפעלען ווערען, און דאס וועט זיין די בעסטע וועג צו ארויס פון דער גאנצער זאך, און האטש אין דער לאנד איז ניט אנגענומען אז עלטערן זאלען אפיציעל פארלייגען שידוכים קינדער, אבער ווי עס ווערט געטאן אין **טויזענטער** פאלען ארדנען איין עלטערן אזוי, אזעלכע געלעגענהייטען, און די קינדער זאלען ניט וויסען, אז דאס שטאמט פון זיי, איר שרייבט אז אייער זון איז אין קאליפארניע און

שרייבט ניט אין וועלכער שטאט, אבער דאס איז א שטאט וואו עס זיינען מערערע אידען, איז פראן פערשידענע געלעגענהייטען, דאס צו אראנזשירען, און לויט דער באשעפטיגונג פון אייער זון, איז דאס זיכער פארבונדען מיט אידישע הייזער, דורך וועלכע עס קען געטאן ווערען דאס.

(ב) מדארף אויסגעפינען צו וועלכען רב גייט זי דארטען, און וואס מיינט דאס אז זי ווערט אידיש [און מן הסתם קענט איר אויסגעפינען דעם נאמען פון דעם רב, דורך אייער זון, אבער אין אזא וועג, אז ער זאל ניט מיינען, אז איר זייט איינשטימיג אויף דער זאך, ווארום דענסטמאל, גייט דאך פארלארען דער פרובען מיטן ערשטען מיטעל].

איר גיט צו אין אייער בריף, אז איר ווייסט ניט פארוואס קומט דאס אייך א.א.וו. — איז אין מערערע פאלען איז אזעלכע פאסירונגען א רעזולטאט פון דעם וואס די מוטער זיינערצייט, ווען זי האט פארשווענגערט מיט דעם קינד, איז ניט אפגעהיט ווי געהעריג טהרת המשפחה, (מקוה, הפסק טהרה, וכו') און אויב אין אייער פאל איז דאס אזוי געווען ח"ו, איז אום צו גוט מאכען דאס אין א געוויסער מאס, דארפמען זעהען איינווירקען אויף אנדערע אידישע פרויען, אז זיי זאלען אפהיטען די דינים פון טהרת המשפחה, און ווען איר [וועט] איינווירקען אויף צוויי דריי אמווייניגסטען, וועט דאס אין א געוויסער מאס זיין א פארגעבונג אויף דאס אויבען געזאגטע.

מ'האט געדארפט בודק זיין (אפטשעקין) די מזוזות אין אייער דירה, אז זיי זאלען זיין אלע כשרים ווי דער דין איז, און אויך זאלט איר אנהאלטען דעם גוטען מנהג פון בנות ישראל הכשרות, צו געבן אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב.

בברכה צו גוטע בשורות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'קצח

בי"ה, כ"ח ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה' שלמה יהודא שי

שלום וברכה!

קבלתי פ"ש ממנו ופ"נ ע"י הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' מנחם
זאב שי הלוי גרינגלאס,

ובעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ ז"ע.

וחבל — כפי שכותב לי הנ"ל — שהי' נוכח בהתועדות דיום הפורים,
אבל עמד בקצה השולחן וכו', ואף שבענינים רוחניים אין המקום מפסיק,
בכ"ז הרי הראי' כפשוטה פא"פ כמה ענינים בזה, וגם בהנוגע לקירוב
ברוחניות.

שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר פתגם בשם הבעש"ט, שכשנפגשים פעם
אחת בטח יפגשו גם שנית, ותקותי שבפעם ההיא יתוקן גם האמור.

בטח יודע ושומר שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים נוסף
על שאר השיעורי תורה בנגלה וחסידות, ומהנכון שיהי' בקי בעל פה באיזה
פרקים משניות ולכל הפחות פרק אחד תניא.

בברכה לבשו"ט ולאורך ימים ושנים טובות ולנחת יהודי חסידותי מכל
יו"ח שיחיו.

ו'קצח

מו"ה שלמה יהודא: פרידמן, מונטריאל.

ו'קצט

ב"ה, כ"ח ניסן, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

מיט גרויס איבעררעשונג האב איך באקומען אייער בריף, אין וועלכען
איר שרייבט וועגען מיין פארשלאג, אז אייער זון . . . שיי זאלען פארען אין
מיינע א שליחות אין . . . און איר שטעלט זיך אין אייער בריף שטארק געגען
דעם.

מיין איבעררעשונג איז פון דעם, וואס איך האב גערעכענט, אז איר
דארפט וועלען, דאס וואס בעסער איז פאר זייער איינארדענונג, און איר
שרייבט אלץ אין אייער בריף, וואס איר רעכנט וואס איז בעסער פאר אייך!

פאר מיר איז געווען א איבעררעשונג נאך א גרעסערע ווען עס זיינען
געווען בא מיר אייער זון הרב און זיין פרוי תחי' צו ריידין אויך וועגען דעם;
וואס גערעכענט האב איך, אז ער איז מיינער א סאלדאט, און כ'קען עס געבען
א שליחות אין . . . אבער ארויס געוויזען האט זיך, אז איידער ער באשליסט,
דארף ער הערען וואס זאגט די מוטער און משפחה שיחיו, און זעלבסט
פארשטענדליך, אז דאס איז ניט קיין ארבעט פון א סאלדאט, צו פרעגען
תנאים, וויפיל צייט, און דערנאך אנפרעגען בא דער משפחה זייער מיינונג אין
דעם.

און דעריבער, צי איך צוריק אין גאנצען מיין פארשלאג, במילא האט
איר ניט וואס שטורמען, און דארפט ניט שרייבען ווי דאס ווירקט אויפן
געזונט, ווארום זעלבסט פארשטענדליך, וויל איך ניט אנרירען וועמען עס זאל
ניט זיין אין געזונט.

און השם יתברך זאל העלפען זיי און אייך פיל הצלחה אין דעם וואס
מען נויטיגט זיך, ויהי רצון אז דאס זאל זיין אמתיע הצלחה בטוב הנראה
והנגלה.

בברכה.

ו'ר

ב"ה, אדר"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו — שנתאחר בדרכו בהרבה יותר מהרגיל עד שהגיע לידי — בו כותב ע"ד לימודו עד עתה ואיך שנפגש עם אנשים מחוג חב"ד, והם הכירוהו את תורתה וענייני.

וכיון שאמרו חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, תקותי חזקה שהיכירות האמורה, שבדאי פירושה שלמד עכ"פ קצת בהנוגע לתורת חב"ד, מביאה לידי מעשה, ז.א. הוספה בהתמדה ושקידה בלימוד תורתנו הק' הנגלה והחסידות והידור בקיום המצות הטבת המדות וכו' ולהשפיע גם על החברים שי' בזה. ואין לך דבר העומד בפני הרצון, ובפרט אברך בגילו שעדיין אין עליו טרדות פרנסה, ויכול להקדיש כל זמנו ומרצו ללימוד תורתנו הק' תורת חיים, ויהי רצון שיבשר טוב בהאמור.

בברכה לת"ת ביראת שמים ולקיום המצות בהידור ולבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

במ"ש אודות אחיו הגדול ממנו בשנים, שאינו דתי כ"כ ואינו יודע איך להשפיע עליו.

רואים במוחש שתעמולה היותר טובה היא על ידי שמראים בעצמו דוגמא חי', איך צריכה להיות הנהגת איש הישראלי, כוונתי שבאם הוא יהי זהיר בהנהגתו היום יומית שתהיי מתאמת להוראת תורתנו הק' תורת חיים, הרי זוהי תעמולה הכי יעילה גם בהנוגע לאחיו שי', ונוסף על זה צריכים שאלו ידידיו ומכיריו שהם בגילו של אחיו או יותר מבוגרים ממנו ישפיעו עליו בכיוון האמור.

מ"ש אודות תכנית הסתדרותו לאחר שגמור ללמוד בביה"ס, הרי כיון

ו'ר

ראה גם אגרת הבאה.

שכפי כתבו יהי זה בעוד שנתים, אין כדאי להטריד את עצמו במחשבות בשטח זה, ובפרט שבתקופתנו זו במשך שנתים ימים משתנים ענינים חשובים ועיקרים.

ו'רא

ב"ה, אדר"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו — שנתארך בדרכו בהרבה יותר מהרגיל עד שהגיע לידי — בו כותב ע"ד לימודו עד עתה ואיך שנפגש עם אנשים מחוג חב"ד, והם הכירוהו את תורתה ועניני.

וכיון שאמרו חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, תקותי חזקה שהיכרות האמורה שבדאי פירושה שלמד עכ"פ קצת בהנוגע לתורת חסידות חב"ד, הביאה לידי מעשה, ז. א. הוספה בהתמדה ושקידה בלימוד תורתנו הק' הנגלה והחסידות והידור בקיום המצות הטבת המדות וכו' ולהשפיע גם על החברים ש'י בזה, ואין לך דבר העומד בפני הרצון, ובפרט אברך בגילו שעדיין אין עליו טרדות פרנסה, ויכול להקדיש כל זמנו ומרצו ללימוד תורתנו הק' תורת חיים, ויהי רצון שיבשר יטוב בהאמור.

בברכה לת"ת ביראת שמים ולקיום המצות בהידור ולבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

במ"ש אודות ענינים דתורת החסידות, שיש לו בזה קושיות או אי הבנה. — יפנה בזה לזקני החסידים אשר בסביבתו, ויפרט הספיקות אשר לו, שהרי מטבע ענינים כאלו, שספק מוליד ספק, ז.א. שכשמתרצים ספק אחד תיכף מעצמו נולד ספק שני במקומו או גם שני ספיקות. ומענה הכללי על הספיקות שלו, הוא ההתבוננות בהמציאות, שהרי תורת החסידות פעלה פעולתה במשך כמאתים שנה ויותר, והיו גם אותן התופעות שנתעורר אצלו ספק בטיבן ורואים תוצאות והשפעת תורה זו שהביאה לחיסון בנסיגות דקיום התורה וקיום המצות, לשיפור במדות בני אדם ויחסיהם ההדדיים וכו' והרי אין הוכחה יותר טובה על מהות שיטה באם רואים שמביאה היא

לתוצאות טובות, והרי גם זה הוכחה שאפילו **אלו שהתנגדו** לשיטה זו לפני דורות טרם ידעו התוצאות שלה, הנה מראש ולכתחלה **קבעו** על השיטה השם חסידות וההולכים בה בשם חסידים.

ו'רב

ב"ה, אדר"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... אף שאינו מזכיר עדי"ז תקותי חזקה שיודע ע"ד המסופר בע"פ וגם בהנדפסים, שצ"ל עין איש הישראלי טובה גם בשל אחרים, וכששומעים דברי התעוררות ודברי חסידות, לא להטמינם בצלחת, שאז ע"פ הרוב אינו פועל אפילו על עצמו, אלא להשתדל למסור אותם גם לאחרים שאז מתגדלת גם הפעולה בהנוגע לעצמו, וכנראה במוחש וע"ד מארז"ל, ומתלמידי יותר מכולם.

ו'רג

ב"ה, אדר"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

המענה למכתבו – שנתקבל באיחור זמן בהרבה יותר על הרגיל – בעת רצון יקרא הפ"נ שלו ע"ד בנו ... שי' על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרף לו וביחוד להטבת מצב בריאותו בקרוב.

ולפלא מ"ש שמתיעץ עם רופא ומוסיף שאינו מומחה להמיוחש שלו כ"א רופא פנימי, ואף שכבר נאמר ותשועה ברוב יועץ, מובן וגם פשוט שהמיעץ העיקרי צ"ל מומחה במקצוע, והרי כמה מומחים במקצוע זה נמצאים באה"ק ת"ו. ואם בהנוגע לטפול רגיל יש לעשות כנ"ל עאכו"כ בטפול בתרופה חדישה שבכלל תרופות כאלו צריכים זהירות יתירה, וכמו שהראה המציאות.

מובן שבאם יורה רופא מומחה טפול בסממני רפואה הנמצאים רק

בארצות הברית — אזי ישתדלו לשלחם מכאן, ובלבד שהרופא יכתוב במפורט שם הסממנים (בלשון ספרי הרפואה, ובאותיות לאטיין) בצירוף הידיעות הנצרכות לזה. ולדוגמא שמזכיר במכתבו על כדורים ובכמה מסממנים אלו ישנם כדורים בעלי גודל שונה וכיו"ב, וכשיאמר לרופא מומחה שכותב עדיין למעבר לים בודאי ידע איך לפרט הסממנים.

בכלל נכונה ההצעה שלמשך איזה זמן עכ"פ ימעט הנ"ל בלימוד ויתעסק בעבודה גופנית או עכ"פ בעבודה משרדית, ובאם ממאן בזה כמו שכותב במכתבו, הרי יש לברר שזהו ענין שלפעמים עת לעשות לדי ע"י הפרו תורתך וכמ"ש ג"כ המורה הגדול הוא הרמב"ם ה' דיעות סוף פ"ג וריש פרק ד'.

כיון שע"פ תוכן מכתבו מתעסק כת"ר ברפואת הנפש לבניך אלו התלמידים, הרי מובן ע"פ מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה אלא שכ"פ ככה שכרו בהנוגע לרפואה לבניך כפשוטו, ועוד זאת אשר ע"פ לשון הרמב"ם יש לנפש בריאות וחולי כמו שיש לגוף (שמונה פרקים להרמב"ם פרק ג' והלכות דיעות פ"ב) הנה רואים ברפואת הגוף שאפשר ע"י סממנים מרים או מתוקים, והחילוק מובן, ובפרט כשהטפול הוא לא חד פעמי. ובכלל מחולקים בזה דרך המוסר ודרך החסידות, שהמוסר התוכן שלו כשמו מוסר כפשוטו, ז. א. ההדגשה על הענינים ומדות הלא טובים וכו' משא"כ דרך החסידות הדגשה על רום ויוקר הנפש, (אלא שזהו דורש שלילה כל הדברים המונעים לרוממות הנפש).

שלכן מהנכון ביותר שיקבע כת"ר קביעות לעצמו בלימוד תורת החסידות, אף שתקוטי שבלא"ה מעיין בזה מזמן לזמן, אבל לא זהו ענין קביעות ובפרט כהוראת רבנו הזקן בעל התניא והשו"ע, שקביעות פירושה לא רק בזמן אלא והוא העיקר הקביעות בנפש, ובמילא גם בהשפעה על תלמידיו ינקוט בקו זה, והרי התורה דרכי דרכי נועם, ואין לך דבר העומד בפני הרצון. ובפרט שהרי זכה (כלשונו במכ"י) הרבה לשמוע שיחות רמות מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'רג

כהוראת רבנו הזקן: ראה גם לעיל ח"ג אגרת ד'שעא. ובהנסמן בהערות שם. ח"ד ד'תתקלז. ד'תתקצג. חט"ו ה'תשסג. חט"ז ה'תתכ. לקמן ו'רמט. ו'רעג. ו'שה. ו'שי. ו'תתח. ו'תנב.

ו'רד

ב"ה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מיום ו' עם המוסגר בו.

בעת רצון אזכירה על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע להמצטרך לה מתאים לתוכן כתבה.

ונראית בעיני הסברא שכותבת ע"ד קנין בית, ולא שכירות, שהרי חבל
על דמי השכירות שמשלמים לאחרים בה בשעה שיכולים בכסף זה לשלם
המשכנתא, ויהי רצון שגם בזה תבשר טוב.

תקותי שבעלה הרב שי' סיפר לה ולב"ב שי' בכלל נקודות מההתועדות
שהי' נוכח, שהרי כמה פעמים שמענו מכ"ק רבותינו נשיאינו שזוהי מהתכלית
ומטרת ההתועדות, שיבואו הדברים גם לבני ביתם של אלו המתועדים,
וביחוד שהרי נדבר גם כן על דבר זכותן ואחריותן של בנות ישראל, ואחכה
לבשורות טובות גם בזה, שהרי הדברים מעוררים להוספה בפעולות נשי
ובנות ישראל אשר ב... ובזה גם במסגרת נשי חב"ד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

לפלא שכותבת בסיום מכתבה שכתבה מכתב ארוך ולא שלחה אותו,
שהרי ממה נפשך כיון שכבר נכתב וכו'.

ו'רד

ונראית בעיני הסברא: ראה גם לקמן אגרת ו'רטו.

ו'רה

ב"ה, אי' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים הרב יהושע
נחום שי' וזוגתו הרבנית מרת נחמה ציפה תחי'

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מכ"ח ניסן עם המוסגר בו תמונת ילדיהם
שליט"א.

ויהי רצון אשר יגדלו הוא וזוגתו תחי' לתורה ולחופה ולמעשים
טובים מתוך הרחבת הדעת ובריאיות בגשמיות וברוחניות ומובן וגם פשוט
בשמחה ובטוב לבב.

ונעם בפרט לקרות במכתבו מלימודו בביתם החדש בהלכות פסח
בשוי"ע רבנו הזקן בעל התניא – פוסק בנסתר דתורה – והשוי"ע – פוסק
בנגלה דתורה, אשר הוא ביאר ענין הפסח שזהו חירות מכל עניני מצרים
וגבולים ואפילו מצרים וגבולים דקדושה. והוסיף בזה בספר התניא קדישא,
שהחויב לצאת ממצרים וגבולים הוא לא רק פעם אחת בכל דור אלא בכל יום
ויום וכהלשון שם לראות עצמו כאילו היום יצא ממצרים, והרי מצות התורה
בענין הזכירה, אינם מן השפה ולחוץ, כי אם איבער לעבען דאס, וקודם
שדורשים זה מאיש ואשה הישראלים הרי ניתנו להם הכחות למלאות זה
בפועל, ולא עוד אלא שהקב"ה עוזרו, והפועל יוצא בודאי מובן.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'רה

הרב יהושע נחום שי' גודמן. ניהייווען.
בכל יום ויום: ראה בזה לעיל אגרת ויקעט.

ו'רו

ב"ה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג ניסן, נעם לי לקרות בו אשר זה זמן שמתחזק עצמו ברחמי השי"ת, אף שאינו מזכיר עדי"ז. תקותי שעייך בספר תניא קדישא, שאין להתרשם ממה שבינתים היו עליות וירידות וכמ"ש ולאום מלאום יאמץ, יעוין שם במפתח הנדפס בסופו.

ומה שמביא הפתגם בהנוגע לנסיונות, שנותנים לאדם כפי כחו, הרי זהו תוכן פתגם רו"ל לפום גמלא שיחנא, וביותר ביאור במד"ר עה"פ ה' צדיק (דוקא) יבחן (ב"ר פל"ב, ג) ובילקוט תהלים במקומו.

במה שמזכיר שכשלומד נזכר בגמרא ביבמות, בעשיית נחת רוח הנה ענין הנ"ל הוא בהנוגע לקבלת שכר ע"י שעושים נח"ר. אבל גדולה מזו שמענו, והוא מיוסד על המאמר** אך בצלם יתהלך איש (תהלים לט, ז) שהאומר שמועה יראה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו, ויעיין ג"כ לקוטי דבורים*** לכ"ק מו"ח אדמו"ר, דברים נפלאים בזה.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לו בכלל, ולתלמוד תורה ביראת שמים (שזהו מהעיקרים בחיי בן ישיבה), תורת הנגלה ותורת החסידות, ביחוד.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

(*) כי כנראה כוונתו ליבמות (צו, ב).

(**) ירושלמי שבת פ"א ה"ב.

(***) כי כסלו תרצד, אות ה. ועייג"כ רשימות הצ"צ (יהל אור) בתהלים שם.

ורז

בי"ה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ט ניסן והקודמו, בו כותב מהשתדלות שלו בעלי
בעניני תורה ומצות וההתנגדות מעניני קליפת עמלק, ז.א. קרירות וספיקות,
ושואל העצה לזה.

והרי מלתו אמורה בספרי חסידות בכלל בכמה מקומות והנקודה
העיקרית בזה, לא לשום לב כלל לפיתויי היצר, וכשבא בתחבולה המביאה
לקרירות להטיל ספק, הרי העצה והמענה צריכה להיות, שאין לו זמן פנוי
להתעסק בטענות ומענות, כיון שצריך הוא ללמוד, צריך לקיים מצוה פלונית
להשפיע על חבריו וידידיו שגם הם יעשו את זה, והרי כל אחד מאתנו עבד
הוא לאדון העולם, ואין העבד עומד ברשות עצמו לבזבז זמנו בדבר עם מי
שהוא, כיון שהאדון העמיס עליו למלאות שליחות זו וזו.

ובכדי להגדיל הסייעתא דשמיא, הנה בכל יום חול קודם תפלת הבקר
יפריש איזה פרוטות לצדקה ואחר התפלה בכל יום גם בש"ק ויום טוב, יאמר
השיעור תהלים חדשי — כמו שנחלק התהלים לימי החדש, ולהשתדל בטובת
הזולת ברוחניות ובגשמיות, והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל האמור.

בברכה.

ו'רח

ב"ה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח הרה"צ בנשי"ק כו' וכו' מוה"ר שלום שי

שלום וברכה!

במענה למכתב כת"ר מכ"ה ניסן.

נעם לי לקרות בו ע"ד התחלת הנחת תפילין של בנו שי' ומוסגר בזה המכתב אליו כהצעת כת"ר שי'. ומובן שטוב עשה בנו בהתחלתו עתה הנחת התפילין שהרי בפירוש שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר (הועתק בלוח היום יום ב' מני"א) הוראה לרבים להתחיל בהנחת תפילין שני חדשים לפני יום הבר מצוה [כדיוק הל' לרבים, כי בבית הרב היו מתחילים זמן רב מקודם לזה, ופעם סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שהוא התחיל להניח תפילין בשנת ה"ב].

והנה לא נעלמה ממני דעת איזה מהאחרונים (הובאו בני"כ שו"ע או"ח סוסל"ז) שכיון שתפילין צריכים גוף נקי אין להקדים בהנחתם, ובפרט בדורותינו אלה. בכ"ז כיון שבפירוש הורו כנ"ל, מצוה לקיים דברי חכמים בתראי ובפרט כשהורו לפרסם דעתם בזה (וכלשון האמור לרבים).

ונראה לי הטעם דההוראה שהוא ע"ד ההשתדלות והיגיעה להפיץ תורת החסידות בחוגים הכי רחבים ומבלי להציג תנאים מוקדמים לתורה זו אף שבדורות הראשונים (לפני התגלות הבעש"ט, תלמידו הרב המגיד ותלמידיו ומהם רבנו הזקן) הקפידו על הנהגה כזו, וידוע המשל מרבינו הזקן, מאבן טוב שבכתר המלך שכשנחלה בנו יחידו של המלך וגדלה הסכנה ר"ל, מצוה המלך — אפילו על ספק וס"ס — ליקח אבן טוב מכתרו ולנסות לרפאות בו בנו יחידו, וכהלשון שכדאי לשפוך כמה וכמה בחוץ בשביל ספק שיגיעו איזה טפות להבן מלך ויחלים ויתרפא, והנמשל מובן.

ונראה גם במוחש בשנים האחרונות, איך שהפצת החסידות רבים

ו'רח

נדפסה בלקר"ש ח"ו ע' 281 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מוה"ר שלום: סופרין, האדמו"ר מקאמארנא. אגרת נוספת אליו — לעיל ו'קפ.
וידוע המשל: ראה התמים ח"ב ע' מט. לעיל ח"ד אגרת ד'תתר.

הצילה מכמה נסיונות ומכשולים, ומפורסמות הן לכל אלו שהיו במדינות רוסיא ועמדו בנסיונות שם וכו'.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ויהי רצון שיבשר טוב בכל הענינים אשר במכתבו.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.

ו'רט

ב"ה, א' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

האברך אברהם מרדכי שי

שלום וברכה!

נעם לי להודע אשר התחיל להניח תפילין.

ויהי רצון שתהיי בשעה טובה ומוצלחת ולפעול כל הענינים אשר בזה, מתחיל כפשוטו — כמבואר בשולחן ערוך, הובא בתניא קדישא ריש פרק מ"א: ודרך פרט בתפילין וכו' עיי"ש, והרי הוקשה כל התורה כולה לתפילין, ז.א. שמפעולת התפילין ממשיכים ג"כ בכל עניני התורה, ולאחר ההכנה דשני חדשים — יקבל עליו ביום הבר מצוה עול תורה ומצוות בשלימות.

בברכה.

ו'רט

אברהם מרדכי: סופרין, ירושלים. ראה אגרת הקודמת.

ו'רי

ב"ה, א' אייר, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

זיינער צייט האב איך באקומען אייער בריף פון 23/3 מיט דאס בייגעלייגטע, און לויט מיין אויפטראג האט זיך מיין פריינד ד"ר זעליגסאן ש"י פארבונדען מיט איינעם פון די גרעסטע דאקטוירים ספעציאליסטען אין דעם, און בייגעלייגט דא איז דער בריף פון ד"ר זעליגסאן, אין וועלכען ער גיט איבער די מיינונג פון דעם ד"ר ספעציאליסט, און השם יתברך זאל העלפען עס זאל זיין בהצלחה און זאלט קענען אנזאגען גוטע בשורות אין דעם און גאר אין גיכען.

אזוי אבער ווי מיר זאגען אין די ברכות השחר, איז השם יתברך דער אמת'ר רופא כל בשר ומפליא לעשות, און די דאקטוירים זיינען ניט מער ווי זיינע שלוחים, איז דעריבער דורכאויס נויטיג צו אויפפירען זיך אין דעם טאג טעגליכען לעבן, לויט די אנווייזונגען פון דעם רופא כל בשר ומפליא לעשות, און בפרט ווען עס האנדעלט זיך וועגן קינדער, איז אלעס ערשטע און הויפט זאך, דארף אפגעהיט ווערען די געזעצען און דינים פון תורתנו הק' אין באצוג צו טהרת המשפחה (נדה, הפסק טהרה, מקוה און ענליכעס) און אויף וויפיל גוט עס זאל ניט זיין דער צושטאנד אין דעם, איז דאך שטענדיג פראן נאך פלאץ אויף צו-צוגעבן אין דעם, און השי"ת איז באגלויבט צו-צוגעבן אין זיינע ברכות אין דעם וואס מ'נויטיגט זיך.

עס וואלט געווען א גלייכע זאך, מ'זאל בודק זיין (אפטשעקין) אייערע תפילין און אויך די מזוזות אין אייער דירה, אז זיי זאלן זיין אלע כשר'ע ווי דער דין איז. און אויך אז אייער פרוי תחי' זאל אנהאלטן דעם גוטען מנהג פון בנות ישראל הכשרות, צו געבן אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

צוליב דער אבוועזענהייט פון דעם סעקרעטאר וועלכער שרייבט ענגליש,

ו'רי

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 581 והושלמה ע"פ העתקה.

איז דער בריף געשריבען אין אידיש. אבער איר קענט אויך אויף ווייטער שרייבען אויך אין ענגליש.

ו'ריא

ב"ה, שני באייר, תפארת שבתפארת, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

לכל המשתתפים בהנחת אבן פינת בנין "תומכי תמימים"
אשר בכפר חב"ד ולכל אחינו בני ישראל חובבי תורה
ומצוה
ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

להנחת אבן פינת הבנין המרכזי של הישיבה תומכי תמימים אשר
בארצנו הקדושה,

— תבנה ותכונן במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו —

הנני שולח ברכתי לבבית ונפשית לכל המשתתפים בשמחה של מצוה
גדולה זו,

המשתתפים בעת הנחת אבן הפינה ואלו שהשתתפו בהכנות לזו
ואיפשרו אותה.

תקותי שהשתתפות כל אחד ואחד תהיי השתתפות מלאה וגם בעתיד,
השתתפות בממונו בגופו ובנשמתו:

בממונו — כפשוטו — להתנדב להקמת הבנין בסכומים הכי גדולים;
בגופו — להשתדל ולטרוח בטרחה ככל הדרוש להיות מהמעשים
ומפעילים גם אחרים להיות משתתפים אף הם;

בממונו בגופו ובנשמתו: ראה ארחות צדיקים שער יז — הובא באוה"ת, לאדמו"ר הצ"צ פ'
וירא (צ, ב) ונתבאר במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר (ד"ה אשר ברא תרפ"ט. ועוד).

ו'ריא

אבן פנה... בכפר חב"ד: ראה לעיל ח"ג אגרת ד'דש, ובהנסמן כהערות שם. חט"ז ו"א. לקמן
וירסא. וישיג. וישיח. וישרמ. ויחסר.

בנשמתו – היינו אם אפילו נראה לו שהתעסקותו במצוה זו תמעט לפי שעה תוספת לימודו בתורה וכיו"ב.

כי זוהי הנדיבות בנשמה, להקריב מחיי הנשמה של היחיד – בכדי להקים בנין ומוסד של לימוד תורה דרבים. ועוד אשר גם בזה ישנה להבטחה – עשר בשביל שתתעשר, כי מה שלא יוסיף לפי שעה בלימודו – יתרבה על ידי זה בלימוד והפצת תורת הרבים שגם בה קונה חלק בעמלו.

כי הצדקה של "זבולון" לאפשר תורתו של "יששכר" – אין זו צדקה לבד, אלא גם חלק יש לו בתורתו של יששכר.

* * *

ואם בכל מקום גדול תלמוד תורה שהוא כנגד כולם, על אחת כמה וכמה בארצנו הק' ת"ו, ארץ אשר עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ובפרט בכפר חב"ד שנתייחד על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר מסר נפשו על הפצת התורה הנגלית והפנימית, תורה תמימה ושלמה, ואצל מרוחו על תלמידי ישיבות תומכי תמימים ועל המקום – זה הכפר – להיות העסק בתורה במסירה ונתינה, בחיות ואור.

ומגלגלין זכות לימי זכות ימי הספירה, ימי ההכנה וההשתוקקות לקבלת התורה, וכדברי רז"ל באגדה:

בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלקים על ההר הזה, אמרו לו ישראל, משה רבינו אימתי עבודה זו, אמר להם לסוף חמשים יום, והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו, מכאן קבעו חכמים לספירת ... מחשבין נ' יום לשמחת התורה.

תקוטי שיהי' הזמן גרמא לעורר ולחזק בכל אחד ואחד אהבת התורה ועניי, ומזה – לתוספת פעולה, בכל אופנים האמורים לעיל, בבנין והקמת מבצר תורה זה – ישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד.

* * *

ועל ידי מעשים ועבודה זו, להרים הכסף מעניי העולם ולהקדישו לתורה תמימה (הנגלה והפנימית) ומוסדותי, לא לעסוק "כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן אלא נשב פנוים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה"

גם חלק יש לו: טור ושוי"ע יו"ד ר"ס רמו. הלי תיית לרבנו הזקן פי"ג ס"ד.

רז"ל בהגדה: הובא בר"ך סוף פסחים.

ועל ידי מעשים ועבודה: ראה תניא ר"פ לו.

כל ימינו: רמב"ם הלי תשובה פ"ט בתחלתו.

מעשינו ועבודתינו אלו יקרבו ויביאו את הגאולה האמתית על ידי משיח צדקנו,

את ימות המשיח אשר יכוף כל ישראל לילך בתורה שבכתב ושבעל פה וילחם מלחמות ה' ויהיו פנויים בתורה וחכמה, ולא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד.

בכבוד ובברכת הצלחה רבה במפעלם האמור ביחוד, ובכללות העבודה של הפצת המעינות דא"ח (עד שיגיעו גם) חוצה.

ו'ריב

ב"ה, ב' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... מהנכון ה' שיתיעצו ביניהם אם יש מקום להדפיס חוברת אשר תכלול הרצאות התלמידים דשיבת הערב בעת חלוקת התעודות, ואפשר רק תוכן הרצאות שלהם או נקודות כמובן בצירוף הנאומים (בשלימות או בקיצור) של הרבנים שנוכחו וכו' שהרי זה בודאי יביא עדוד לתלמידי ישיבת הערב, ויהווה מקום להוספה בקנאת סופרים וכו'. לאידך גיסא יש להתחשב בהנימוק שלא להתגרות יותר מדי, ובסגנון ניט אויפרייסין די אויגין. ובהתבוננות כולם יחד בזה בטח יוכלו לשער איזה טענות מכריעות.

בברכת הצלחה בלימודו לעצמו תורת הנגלה ותורת החסידות ולהוספה בעבודת התפלה לתוספת הצלחה בהשפעתו על הזולת לראות פרי טוב במושפעי טוב האמיתי וביחד עם זה גם טוב נראה ונגלה.

בברכה לבשו"ט בכה"ל.

אשר יכוף: רמב"ם הל' מלכים ספ"א וספ"ב.

ו'ריב

האגרת היא אל מו"ה נפתלי ש"י ראטה, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו'קלא. ובהנמקן בהערות שם.

ו'ריג

בי"ה, ב' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה יעקב אליעזר שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מכ"ה ניסן, ובמ"ש שעבודה רבה
ועצומה נחוצה עם תלמידי הישיבה כאן ומוצא הטעמים על זה.

בודאי למותר להאריך לדכוותי שכן הוא בהנוגע לתלמידי בני ישיבה
בכל מקום שהם ואפילו בדורות הראשונים, שהרי מלאכת ה' נקרא ענין זה
והפליגו רז"ל במאד מאד בגודל האחריות ובהתעסקות בלתי פוסקת שצ"ל
בזה. עיין ב"ב ח, ב. בהלכות ת"ת בשו"ע והלכות ת"ת לרבנו הזקן ועוד ועוד.
כן במ"ש שצ"ל פגישות אנ"ש לעתים קרובות יותר, ודאי שגם זה נכון ביותר
וביחוד כמבואר בקונטרס החלצו, אבל בכדי שיהי' קיום לענינים כאלו
צריכים להעשות באתעדל"ת וכנראה במוחש, ולא ע"י ציונים ממק"א.

במ"ש אודות לימוד מס' סוטה עם התלמידים שי' וכו' הרי לפלא כיון
שיש חילוקי דיעות בזה למה להם להכנס לענין זה ובפרט שבהכתות כמו אלו
שכותב אודותם, הרבה מס' אחרות לומדים בישיבות מאז ומקדם כידוע,
ולמה לשנות בזה.

ובמה שמסתמך מקונטרס תנועת ההשכלה וכו' — הרי שם מדובר
בהנוגע לדילוג, וכן שלא לשלול את זה באופן פרינציפיוני, וק"ל.

במ"ש אודות אמירת הלל לפני התפלה — הוראה בפירוש לא שמעתי
בזה, אבל מסופר בפי חסידים, שאף שרבותינו נשיאינו בתפלת שבת היו
מאריכים בתפלה אפילו כמה שעות לאחר גמר הצבור את תפלתם, הנה ביום
טוב היו מסתדרים באופן לגמור תפלת השחר עם הצבור ולאמר הלל עמהם.

ו'ריג

חלקה נדפס בלקו"ש חכ"ד ע' 412 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה יעקב אליעזר: הרצוג, מלבורן, אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתל"ז. ובהנשמך
בהערות שם.

בברכת הצלחה בעבודת הקדש הפצת המעיונות ע"י חינוך מתאים לזה וגם בעניניו הפרטים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ובוה — שעובד עבודתו באהלי"י מבלי להתרשם כלל וכלל מפתוים נגד זה — מאיזה מקום שיבואו בגלוי ובאיזה הסברה בגלוי שיבואו (כי מקורם האמתי מובן ופשוט) — ואדרבה הפיתוים הנ"ל מוסיפים בו אומץ ושמחה וטוב לבב בעבוה"ק הנ"ל.

ו'ריד

ב"ה, ב' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרבנית מרת ח'י' שרה תחי'

ברכה ושלוש!

עס וואונדערט מיר וואס שוין א ליינגערע צייט איז פון אייך ניט געווען קיינע בריף און ידיעות וועגען אייער טעטיקייט בכלל און בפרט בהנוגע צו נשי ובנות חב"ד פון שיקאגא, ה' עליהן תחיינה, חאטש איך נעם אן אז אלעס גייט אן בסדר, און אין אזעלכעס סדר על פי תורה, מיינט, ניט צו שטיין אויפן זעלבן שטאנד שטענדיג, נאר האלטען אין וואקסען, ווי דער אנזאג פון תורתנו הק' מעליך בקדש.

זעלבסט פארשטענדליך האב איך געפרעגט בא אייער מאן הרב שליט"א וועגען דעם, אבער ווייס נאר אלגעמיינע ידיעות אין דעם, אז עס קומען פאר די אסיפות לויט דעם איינגעשטעלטען סדר וכו', וויל איך האפען אז בא דער נעקסטער געלעגענהייט וועט איר מיר שרייבן מער פרטים אין דעם, און השי"ת זאל העלפען מען זאל קענען נאר אנזאגען גוטע בשורות, און ווי געזאגט אז די אגודת נשי ובנות חב"ד אין שיקאגא טוט איר ארבעט אין א אלץ גרעסערער מאס, און זעלבסט פארשטענדליך אויך גוטע בשורות אין אייערע ענינים הפרטים.

און אזוי ווי זומער, איז מן הסתם פראן געוויסע ענדערונגען בא יעדער

ו'ריד

מרת ח'י' שרה תחי': העכט, שיקגו. אגרת נוספת אליה — לעיל ח"ז ב'קנו.

אין איר פריוואטער איינשטעלונג, וועלכעס האט א ווירקונג אומדירעקט אויך אויף דער ארבעט איינשטעלונג פון נשי ובנות חב"ד (מיינט דאך דאס אבער ניט אז זומער דארף זיין א שטיל צושטאנד אין דער ארבעט), מען דארף נאר איינשטעלען די ארבעט צוגעפאסט צו די זומער אומשטענדען, און ניט צו פארקלענערן די צאל צייטען פון צוזאמענקומען זיך און הלואי זאל נאך צוקומען, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

איך האף אז אין אייער ארבעט אלס מורה בחינוך, האט איר אויך אויסגעניצט די פסח צייט וימי הספירה מיט די פאסיגע רעיונות אויפקלערונגען פאר די תלמידים און וועט אויך טאן אזוי בנוגע צו חג השבועות קבלת התורה, און אויך זיינער צייט אויסארבעטען א פלאן פון אינטערעס פאר די תלמידים אין דער צייט פון וואקיישאן, ווארום ליידער אין מערסטע פאלען בריינגט דער וואקיישאן פאר די תלמידים, ענינים פון פריקת עול, וועלכע מען פארקליידעט דאס אין א מאנטעל פון וואקיישאן.

בברכת הצלחה בעבודה קדושה לחיזוק היהדות ולהפצתה ולבשורות טובות בכל העינים.

ו'רטו

ב"ה, ב' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה לוי יצחק שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מאדר"ח אייר:

כבר ידוע דעתי בכגון דא, שנכון הדבר לקנות בית ולא לשכור דירה, שהרי באותן דמי שכירות שמשלמים לאחר, יש לשלם המשכנתא לעצמו, וק"ל. ומובן שבהנוגע לדירה מסוימה, יש להתדבר עם מומחים במקצוע זה,

ו'רטו

מו"ה לוי יצחק שי: שפירא, קליוולנד.
ידוע דעתי: ראה גם לעיל אגרת ו'רד.

והשייט יצליחו לבשר טוב בכל האמור וכן בהנוגע להוספה בעניני החזקת היהדות והפצתה בכלל והפצת המעינות בפרט שזוהי הנקודה התיכונה.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל מתוך בריאות.

ו'רטז

ב"ה, ג' אייר, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק, בו כותב אודות מצב פרנסתו המשפיע על מצב הבריאות, ואיך שטרודים בה מהשכם בקר ועד מאוחר בערב וכו'.

ובמצב כזה צריך הוא להתענין ע"ד שותף מתאים, ובאם הרווחים דהחנות במצבה עתה אין מספיקים לשותפים, הרי נוהגים בזה שהשותף מכניס אמצעים נוספים להרחבת העסק שע"ז מתוסף גם בהרווחים ובאופן כזה בודאי שבמשך איזה זמן יוכלו לסדר שעות העבודה בחנות שיהי זמן גם למנוחה, ובכללות עבודה נוחה יותר, מובן שתנאי עיקרי בשותף הוא שיהי אדם נוח לבריות וכו'.

ב) במ"ש אודות מצבו הרוחני, שלא דתי הוא, וכותב הסיבות לזה, עד שאפילו בהנחת תפילין אינו זהיר, וכלשונו במכתבו אין לו זמן להניח תפילין כי טרוד הוא וכו'. — והנה בהתבוננות אפילו קלה, יראה עד כמה תוכן מכתבו סותר מסופו לתחלתו, שהרי הנחת התפילין מצוה היא מבורא העולם ומנהיגו והבטיח שכר רב וברכה רבה בעד קיום מצוה זו, ובה בשעה שבהתחלת מכתבו מתאר עד כמה זקוק הוא לברכה לתוספת הצלחה, כותב בהמשך לזה, שאינו מקיים את המצוה העיקרית ששכרן ברכות בורא עולם בהמצטרך לאדם, ולא עוד אלא שמבאר שאין לו זמן לקיים המצוה כי טרוד הוא במסחרו, והרי זה כאילו כותב, שאינו יכול לעסוק בענין של פרנסה, מפני שטרוד הוא מזה שאין לו פרנסה.

והנה מה שלא תהיינה הסיבות לזה (שעד עתה לא נהג בנוהג יהודי דתי),

ו'רטז

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 201 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

אין זה מצדיק כלל ההנהגה מכאן ולהבא. ופשוט שתוצאות הנהגה, ז.א. הגרעון בברכות השי"ת והצלחה בחיים במקומן עומדות. שלכן לכל לראש צריך תומ"י להתנהג מתאים לדרישת תורתנו תורת חיים בחיי היום יומים הוא וזוגתו שתח"י ולהיות חזק בבטחון בבורא העולם ומנהיגו מתאים למה שאומר בתורתו: אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם וגו' — בכל הברכות המנויות בפרשה. וע"פ האמור לעיל מובן, שתיכף ומיד עליו להתחיל בהנחת תפילין בכל יום חול, ומובן שהתפילין צריכות להיות בדקות שידעו שכשרות הן.

המחכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'ר"ז

ב"ה, ג' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה דובער שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מטי"ת למספר בנ"י.

לפלא שאינו כותב ע"ד ניצול ימי חג הפסח בהחזקת הענינים של צבור בהם מתעסק ובנקודה התיכונה והפנימית שלהם הפצת המעיונות עד שיגיעו גם חוצה, שהרי תקותי חזקה שניצלו ימי רצון אלו בכל האמור, וע"פ המבואר בענין מועדים לשמחה, ששמחה פורצת גדר, שאז הפעולות בזה קלות יותר ומצליחים יותר, וק"ל . . .

להמברק שלו ותוכנו גם פ"נ שיקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע וכן הבשו"ט מתקוות לימוד לכל

ו'ר"ז

נרפסה בלקר"ש ח"י ע' 263 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה דובער: ביימגרטן, כוענאס איירעס. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו ה'תשיא.
ובהנסמן כהערות שם.

היום כולו — יהי רצון שיקוים גם בתלמידים אלו תקות רבותינו נשיאינו שיהיו חסידים יראי שמים ולומדים.

בברכה לבשו"ט בעניני הכלל והפרט.

נ.ב.

הלשון דלעיל שסידורו, חסיד יר"ש ולמדן, ששמענוהו איזה פעמים, יש לבאר הדיוק בקדימה ואיחור, שלכל לראש צ"ל ענין החסידות, כביאור רבנו הזקן בתוכנה, שמבטל עצמו בשביל הזולת עד כדי שלא לחשוש להיזק עצמו בשביל טובת הזולת (וידועה הראי' של רבנו הזקן מהודעת חז"ל, שורפן חסיד (נדה יז, א ובתוס' ד"ה שורפן, שם)), ומיעוט ישות עצמו ומציאות עצמו נותנת מקום ליראת שמים, וכהודעת חז"ל כל אדם שיש בו גסות הרוח, הרי אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם לא מינה ולא מקצתה (סוטה ה, א).

וראה ג"כ שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר י"ט כסלו תרצ"ג אות ג' תורת רבנו הזקן, דכשלבנו של אדם רחב עליו מתולדתו, ואינו עוסק בחסידות לברר מדותיו כו' אפילו שכינה אינה חשובה כנגדו וכו' ופשיטא דאז אין מקום ליראת השכינה, וכשיש יראה זו עכ"פ — מיראה תתאה, אזי יש גם חכמה [שהרי אם אין יראה אין חכמה, ואדרבה כאשר מחדש חידושים הרי הוא רק מוסיף טפשות, עיי"ש תורת רבנו הזקן, משא"כ באופן ובסדר האמור], ואזי נעשה למדן.

בתוספת נו"ן ארוכה, שזה מורה על שהוא רגיל בכך (עיין ב"מ לג, ריש עמוד א' ובלקו"ת במדבר כא, א. דברים כ, ב בענין נו"ן ארוכה ע"פ חסידות), בתלמוד תורה השקול כנגד כולם, תלמוד המביא לידי מעשה בפועל, אשר המעשה הוא העיקר.

ו'ריח

ב"ה, ג' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

כל המשתתפים בהגרלה השנתית לנסיעה לכאן הנערכת
מדי שנה בשנה בכפר חב"ד מיסודו ובהנהלתו של כ"ק
מו"ח אדמו"ר באה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת רשימת המשתתפים בהגרלה האמורה.

ויהי רצון אשר תהי' ההכנה לנסיעה, הנסיעה עצמה, הימים כאן ואחרי
כן השוב, והרושם בכל המשתתפים בההגרלה ותוצאות כל האמור בהצלחה
מופלגה מתאים לתקות רבותינו נשיאינו זצוקלה"ה נב"מ זי"ע.

ועל פי הודעת המשנה אשר המעשה הוא העיקר, וכמבואר בארוכה
בדא"ח, שמכל ענין צריך להיות **בכך**, יבוא זה בפועל ממש במחשבה דבור
ומעשה של כל הני"ל, וכל הנמצאים בסביבתם ובחלקם בעולם.

ובמהרה יקוים היעוד — כלשון רבנו הזקן בתניא פרק לז: כאשר כו'
תקיים כל נפש פרטית כו' כללות נפש החיונית שבכללות ישראל תהי' מרכבה
קדושה לה' אזי גם כללות החיות של עוה"ז כו' תעלה לקדושה כו' וראו כל
בשר יחדיו כו' יראו עין בעין כו' אין עוד מלבדו.

בברכת הצלחה בכל האמור לעיל.

ו'ריט

ב"ה, ד' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש בהנוגע לחינוך דנערים בכפר חב"ד — מובן שלא זוהי העצה
לברוח מהמערכה או לשתוק ולאחוז בהשיטה דשב ואל תעשה ולא בזה יתוקן

המצב, וע"ד המבואר באחד ההתועדות שבריאית העולם וירידת הנשמה מאגרא רמה לבירא עמיקתא לא היתה בשביל העדר עשיית ענינים הבלתי רצויים, כי גם לולא זאת הבריאה, לא הי' מקום לרע, וכל אלו הם רק בשביל הועשה טוב, והבכך מובן.

ומ"ש על העדר מרצו וכו' הרי לדברי הכל נמצאים אנו בדרא דעקבתא דמשיחא עליו נאמר הקטן יהי לאלף, והרי כאו"א אי אפשר שיהי עוד למטה מקטן, ובפרט שידועות הוראות רבותינו נשיאינו, שכשם שצריכים לדעת חסרונות עצמו צריכים לדעת ג"כ מעלות עצמו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'רכ

ב"ה, ד' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... כותב אודות פעולותיו בקדש ובנקודה הפנימית הפצת המעינות חוצה דעי"ז קאתי מר, ויהי רצון שמזמן לזמן יתוסף בפעולותיו אלה ובהצלחתן, ויבשר טוב בטוב הנראה והנגלה מתוך הרחבת הדעת אמיתית.

וכיון שנכנסנו לחדש זיו, שכל יום ויום מצוה מיוחדת בו, מצות הספירה, וענין המצות ה"ה כלשון הכתוב כי נר מצוה, להאיר חשך העולם, הנה יגביר האור דתורה ומצות על חשכת העולם, להביא הגאולה האמיתית והשלימה בעגלא דידן עד כי לילה כיום יאיר.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ו'ריט

באחד ההתועדות: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תע"א, ובהנסמן בהערות שם.

ו'רכ

נדפסה בלקו"ש ח"י"ב ע' 172. נוסח דומה נכתב לכמה מעסקני אנ"ש.

ו'רכא

ב"ה, ד' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
צנמ"ס וכו' מוהרש"י שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתב כת"ר מאדר"ח אייר והקודמו...

לפני כשבועים שלחו באחריות ע"י דואר את המפתח — דערכי הקבלה
— בכתבי האריז"ל, מתאים להוראתו. ובטח יאשר קבלתו.

בטוחני שכת"ר קרא בשימת לב הדרושה נאומו של הפרופסור סגל שי.
ולפלא שאין מזכיר דבר עד"ז. והרי היא היא הנקודה ואבן הבוחן של
השקפות אלו, עליהם נלחמו נשיאנו וגדולי ישראל — נגד הרוחות שנשבו
ברחוב היהודים אז וכו'. אלא שאילו זכינו צריכים היו הדברים להאמר ע"י
המשרתים בקדש באה"ק ת"ו, מנהיגי המפלגות אשר בשם הדת ידגלו,
ועאכ"כ ע"י הרבנים, וככל שיגדל שם התואר של הרב — כן צריכה היתה
להתגדל הצעקה-הזעקה והאנחה שלו, וכיון שלא זכינו — הנה כל הנ"ל אין
פוסקים מלאמר הלל שירות ותשבחות, וכבר פסקו בפירוש שהגאולה כבר
הותחלה, אף שכל אלו שפסקו יודעים המובא ברמב"ם לפס"ד בהנוגע
לגאולה וענינה. ובלשון הידוע בנבואה — מסבירים איך ששלום ליהדות
לתורה ומצותי ושלום יהי גם בעתיד, והמצב משתפר ויעלה מרגע לרגע וכו'
וכו'. וזה שאינו בוש לאמר האמת, ה"ז דוקא מאלו אשר ספריו בהנוגע לכתבי
הקדש, תוכנם ידוע ומפורסם, וללכבו נעה המלחמה בה' ובתורתו — עכ"פ
בתורתו. והלואי שיתאפקו הרבנים ומפלגות הדתיות שלא לצאת נגדו
ולהכחיש את דבריו באופן ובאותן "הראיות" שהכחישו את כל אלה שאמרו
בתוכן דומה להנ"ל, אף שלא בחריפות שלו וכו'. וכמו שכתבתי בהנוגע לאיזה
הענינים — ההבהלה שבדבר לא כ"כ על ההנהגה היפך השכל דקדושה ושכל
הבריא, אלא שאין שמים לב — הדתיים הנ"ל — שיש כאן מקום לספק
ולדיון שצ"ל ולכתוב ההיפך הגמור ממה שאומרים ומדפיסים.

ו'רכא

מוהרש"י: ז"ל, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו"ב. ובהנשמך בהערות שם.
לקמן ר"חטו.
המפתח — דערכי הקבלה: ראה לעיל חט"ו אגרת ה'חשעב.

מענין לדעת: הרי בודאי הנ"ל "מקבל כספים מהמדינה", ולא עוד אלא משרת במשרה הקשורה בשטח החינוך, ז.א. שהשפעתו הוא באופן דמוסיף והולך לתלמידיו ותלמידי תלמידיו, האם יצאו כנגדו מהמשרדים באופן רשמי ובקול תרועה ובכל אותם התוארים שהשתמשו בהם בהנוגע לאלו היושבים במאסר ע"ד ענינים אלו שלא נתחנכו על ברכי "חכמת ישראל" במדינת אשכנז, ותמורת התואר פרופסור, נושאים הם התואר רב או דיין או שו"ב ומלמד או גם אברך ישיבה במאה שערים. אופיוני הדבר שיש כאן שבועון המקבל סיוע ממחלקה התורנית של הסוכנות, ולא היתה ברירה בידו כ"א להדפיס עכ"פ תמצית נאום הפרופסור, ולהפ"ח הנה הדפיסו בעמודים האחרונים, ובאותו גליון עצמו אלא שבמקום מכובד יותר ובהרחבה — בא מאמר הגנה, אשר לא דובים ולא יער!

כותב בסיום מכתבו שהי' לנו צער וכו' — והנה אין ת"י המאמר אודותו כותב. אבל בזכרי את מה שאמרתי ודברתי בנדון האמור, הנה כנ"ל — רחוק הוא מהחרפות של נאום האמור.

כמדומה — בכגון דא — כתבתי מכבר שלא לבד שמעונין אני להוודע הפרטים כשכותבים שהי' צער ועגמ"נ, כ"א כנוצר הוספתי גם אז, שבכלל אין תועלת להעלים, כי נמצאים "אוהבים וידידים" שמודיעים ע"ד ענינים כאלו, אלא שמסלפים הדברים וע"פ רוב גם מגזימים. ובטח ימלא בהזדמנות הבאה ע"ד האמור.

בברכה לבשו"ט מתוך בריאות הנכונה,

מ. שניאורסאהן

ו'רכב

ב"ה, ה' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

מר משה שי יערי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו משני באייר, ונעם לי לקרות בו ע"ד שמחתו
ושמחת ב"ב שי על הגיע בנם יוסף שליט"א לגיל מצות.

ויהי רצון אשר יקבל עליו עול התורה ועול המצוה, וכיסוד לזה עול
מלכות שמים.

וכהוראת חכמינו בזה, שבסדר האמור – יש להענין קיום, וכלשון
המשנה, יקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות.

והרי לשון המשנה מדויק הוא ביותר, ולמדים אנו מהאמור אשר קיום
המצוה צריך להיות דרך עול, וכמו שקבלת התורה לראשונה, היתה דוקא על
ידי הקדמת נעשה לנשמע, ובכל זה עדיין אין מובטחים בענין, עד שיקדים עול
מלכות שמים תחלה, ז.א. מסירה ונתינה כללית, כעבד המקבל עליו עול המלך
בפשטות ובביטול הכללי שלו, שאז יש קיום לקבלת עול בכל ענין פרטי בכל
מצוה פרטית.

וכיון שזכה כי אשר ההשגחה העליונה העמידתו בחיים באופן שמשפיע
הוא על חינוך הנוער, ובידו גורל עשירות מאות מהם לכוונם לדרך הטוב
והישר, הוא דרך המלך, מלך מה"מ הקב"ה, כמו שהורנו בתורתנו תורת
אמת ותורת חיים, הרי במדתו של הקב"ה, שהיא מדה כנגד מדה אלא שכמה
פעמים ככה, ישולם שכרו הטוב לרוות רוב נחת אמיתי, הוא נחת יהודי
מסורתי, ביחד עם זוגתו וכל המשפחה שי.

בכבוד ובברכת מזל טוב להבר שמחה הוא הבר מצוה, ובברכת הצלחה
בעבודתו הוא, עבודת הקדש – כיוון בני ובנות ישראל בדרך המקרב את
לבם לאבינו שבשמים וגם בחיי היום יומים שלהם – המצפה לבשו"ט.

ו'רכב

מר... יערי: אגרות נוספות אליו – לעיל חט"ז ה'תתכ, ובהנסמן בהערות שם.

ו'רכג

ב"ה, ה' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו כתוב בקיצור נמרץ אשר מתקרב הוא יותר אל המנוחה והנחלה הרוחנית.

הנה יהי רצון שיוסיף אומץ בזה ללכת מחיל אל חיל והרי הבטיחתנו תוה"ק הבא לטהר מסייעין אותו, וכיון שמנוחה ונחלה זהו הענין דבית המקדש וכדרז"ל בזה, אשר ענינו של בית המקדש הוא כפשוטו, בית קדוש מוקדש לעבודת בורא העולם, ז.א. שגם בעולם ובעניניו ממשיכים מהקדושה שלו.

הרי יהי רצון שיעבוד בהנוגע לעצמו ובהנוגע להזולת באופן דאל המנוחה ואל הנחלה חדור יראת שמים ואהבת השם וחום חסידותי בכדי להאירם בנר מצוה תורה אור ומאור שבתורה זוהי פנימיות התורה.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רכד

ב"ה, ה' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

באשטעטיג די ערהאלטונג פון אייער בריף פון כ"ג ניסן און וואס איר שרייבט וועגען דעם ענין הועד וכו' איז דאך באוואוסט די פאדערונג פון רבותינו נשיאנו און בפרט פון אדמו"ר האמצעי אז מען דארף האבען לפחות

ו'רכד

פון אדמו"ר האמצעי: ראה גם לעיל חט"ז אגרת ה'תתטו, ובהנסמך בהערות שם. לקמן ו'שכט.

איינעם מיט וועמען דורכריידן זיך, וואס דענסטמאל איז דאס צוויי נפה"א אויף איין נה"ב, וואס זיכער קומט מען דאן צו א גוטע החלטה א ריכטיגע, ובפרט אין א ענין וואס נוגע לרבים איז נאך מער פארשטענדליך, אז מען דארף אויפהערען און אויסמיידען שטעלען אויף זיך אליין.

איך בין געווען צופרידען צו לייענען אין אייער בריף חאטש בקיצור נמרץ וועגען פעולות פון צעירי אגודת חב"ד, ויהי רצון אז עס זאל גיין באופן דמוסיף והולך, בהנוגע צו אייגענע ד' אמות און בהנוגע צום זולת, און בפרט געפינענדיג זיך צווישען זמן חירותנו (חירות פון מצרים דלעומת זה און אפילו פון מצרים דקדושה) און דער זמן פון מתן תורה, און ווי דער דיוק מתן, אז מיגט דאס במתנה, מ'דארף נאר מאכען די הכנה, דורך דעם וספרתם לכם, און ווי באוואוסט דער פירוש פון רבנו הזקן [. . .] וספרתם לכם מאכען ליכטיג.

בברכה לבשו"ט.

ו'רכה

ב"ה, זי אייר, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה נפתלי שי

שלום וברכה!

. . . במשי"כ בשער היחודה"א ספ"ד אותיות מנצפ"ך כו' בוצינא דקרדוניתא — הביאור ע"פ חסידות עיין סידור ד"ה אדנ"י שפתי (שבר"ה). תו"א מקץ (לט, א) ובהוספות שם ס"פ שמות.

במשי"כ באגה"ק ס"ה (קז, ב) ה' תתאה בכתיבתה כו' מורה כו' ולד' סטרין —

אין הכוונה שהכתיבה מורה על ד' סטרין (וא"כ הי' צ"ל שמורה גם על מעלה ומטה שמזכיר לפני זה).

ו'רכה

מו"ה נפתלי: גלוסקין. רמת השרון. אגרת נוספת אליו — לעיל חט"ו ה'תרלט.

אלא שבזה מפרט באיזה התפשטות מדובר בה' תתאה. ז.א. ה"א
בכתיבתה (אורך ורוחב) מורה על התפשטות. אלא שבה' ראשונה זוהי
התפשטות השכל הנעלם ומסתיימת בלב, משא"כ בה' תתאה היא התפשטות
בדבור שמה נמשך ומתפשט מעומ"ט וד' סטריין.

ו'רכו

ב"ה, ז' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... מובן וגם פשוט שנכון במאוד ענין הנחת תפלין דר"ת. וחזוק בזה
ה"ה גם מוסיף חיזוק בקיום מרז"ל (מנחות מד, סעי"ב) כל המניח תפלין
מאריך ימים.

ו'רכז

ב"ה, ז' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה חיים ברוך שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"ג ניסן והקודמו עם הפ"נ שיקרא בעת
רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ולפלא שלאחרי שמזכיר במכתבו שכתב כמה ענינים, הנה מסיים שלא
שלח לכאן המכתב. ובודאי ישלחו עכ"פ עתה, וכן בהנוגע להבא — יודיע כל
מה שמתרחש עם אנ"ש בכלל והתמימים בפרט שם במשך השנים האחרונות.

ו'רכז

מו"ה חיים ברוך: דוכמן. תל אביב. אגרת נוספת אליו — לעיל חט"ז ה'תתקעג.
שם: ברוסיה, שמשם עלה בחורף העבר, כדלעיל שם.

וכל המפרט ה"ז משובח. ובפרט שאפשר לקוות במשך הזמן גם לתועלת כפשוטה מידיעות אלו.

ויהי רצון שהוא וזוגתו — שי' — יסתדרו באופן הכי טוב לפניהם, וכהודעת רז"ל באמיתת הטוב שהוא טוב לשמים וטוב לבריות ז.א. שיוכל להפיץ אור וחום בסביבתו ולהשפיע על הזולת לקרבם לתורה ומצותי מוארים תורת החסידות, ובמכש"כ וק"ו מפעולותיו בזה מתוך עוני. ויהי רצון שבקרוב ממש יקוים בו ובכל אנ"ש — המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר.

בברכה לבריאות הנכונה ולבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ו'רכח

ב"ה, ח' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון כ"ז ניסן.

בעת רצון וועט מען מזכיר זיין אייד אלעמען אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע יעדערן צו דעם וואס ער נויטיגט זיך.

און מ'האט געדארפט בודק זיין (אפטשעקין) אייערע תפילין און אויך די מזוזות אין אייער וואהנונג אז זיי זאלען זיין אלע כשר'ה ווי דער דין איז.

וואס איר שרייבט בהנוגע צו אייער פרוי תחי' וואס זינט דעם געבורט פון דעם ערשטען קינד שי', זייט איר לעת עתה נאך ניט געבענטשט געווארען מיט נאך קינדער.

בכלל דארפמען זיין שטארק אין בטחון אין דעם בורא עולם וועלכער איז דער עצם הטוב, אז ער וועט ערפילען אייער הארץ פראלאנג מיט נאך זחור"ק.

אבער ס'איז קרוב לומר, אז מען דארף וואס צוגעבען אין די זהירות ודיוק חוקי ודיני טהרת המשפחה וצניעות, חאטש איך האף אז די עיקרים

ווערען אפגעהיט, אבער אין אזא העכסט וויכטיגען עיקר ענין, דארפמען דאס אפהיטען ווי געהעריג לויט די אנווייזונגען פון תורתנו תורת חיים, און דענסטמאל זיין שטארק אין בטחון אין דעם נותן התורה והמצוה, אז ער וועט ממלא זיין משאלות לבכם לטובה בזמן קרוב.

וואס איר שרייבט די שוועריקייטען אין פרנסה, איז דאך באוואוסט די הוראת תורה"ק, מלח ממון חסר, ד.ה. צו מרבה זיין בצדקה, און צוטיילען די צדקה אין מערערע מאל, און פון די זמנים המסוגלים, איז דאס יעדער וואכען טאג פארן דאוונען אין דער פריה.

און בכללות הדבר, דארפמען אננעמען די ביידע זאכען, ווי א נסיון לויט אויסשפראך פון פסוק, כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים, און אז מען זעהט מלמעלה, אז מען איז שטארק אין בטחון בהשם יתברך און מיגט צו אין ענינים פון תורה ומצוות בכלל, און אין דאס אויבען געזאגטע בפרט, איז מען מלמעלה מבטל דעם נסיון און מיגט צו אין ברכה ישועה והצלחה.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

נ.ב.

זיכער היט איר אפ די דריי שיעורים פון חומש תהלים ותניא וואס ווי מיר האבען געהערט מערערע מאל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, זיינען זיי שוים לכל נפש און א סגולה לכמה ענינים.

ו'רכט

ב"ה, ח' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... ויהי רצון — שכיון שנמצאים אנו בימי הספירה, וכמבואר בדא"ח שסופרים לא במספר סדורי, יום ראשון ושני אלא יום אחד ושני ימים, ז.א. שגם העבודה דאיתמול בשלימותה היא אלא שנתוסף עוד עבודה נוספת על

ו'רכט

נדפסה בלוק"ש ח"ב ע' 169.
וכמבואר בדא"ח: ראה גם לקמן אגרת ו'רסח.

הענינים דיום אחד וכו' – הרי יתעורר כאו"א מאתנו בתכ"י, אז עם אליין מיינט מען טאקע, און ניט נאר דעם אנדערן, והדרישה היא באופן דחרמש בקמה, וכלשון הלכו"ת (במדבר טו, ד): המדות הטבעיות הן חזקות בגוף בטבע ובתולדתן וצריך להכניען ולהשפילן בבחי' אתכפיא ואתהפכא ולהניף עליהם חרמש להכריתן ולכלותן ולהפכן ממש לאין וכו' שתהיינה בטלות ונכללות במדות עליונות, עיי"ש. ובאו הדברים בדרוש המתחיל בענין נתינת התורה עשה"ד ואלו אשר מפי הגבורה שמענום עיי"ש. אלא שיפה ירושתנו, שעתה קלה היא עבודה זו יותר מאשר בפעם הראשונה – ע"ד המבואר במעלת מצה דעתה שלפני חצות – לאחר מ"ת – לגבי מצה דלפני חצות שלפני מ"ת. שמזה מובן ג"כ החילוק לפני התגלות תורת החסידות ולאחרי התגלות תורה זו – בהנוגע לבירור וזיכוך המדות בדרכי החסידות . . .

וירל

בי"ה, ח' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

נויארקער פרויען דיוויזיע
פאר די בית רבקה סקולס
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

איך בין געווען צופרידען צו הערען וועגען אייער גוטע ארבעט און פון דער פאראנשטאלטונג פון דעם יערליכען צוזאמענקום, קומענדע טעג אי"ה, וועלכעס ווי איך וויל האפען, וועט נאך מער פארגרעסערען אייער העכסט וויכטיגע גוטע ארבעט פאר די בית רבקה סקולס.

און געפינענדיג זיך איצטער צווישען די ימים טובים פון פסח און שבועות, צו וועלכע פרויען האבען פיל בייגעשטייערט, לויט ווי רבותינו ז"ל דערציילען אונז, אז אין זכות פון נשים צדקניות פון יענעם דור, זיינען אונזערע עלטערן אויסגעלייזט געווארען פון מצרים, און בא קבלת התורה, האט משה רבנו, צוערשט געווענדעט זיך צו די פרויען, וועלכע האבען אויפגעשטעלט און ערצויגען א דור פון ערליכע קינדער, וועלכע האבען דערנאך אויפגענומען די תורה ומצות ביים בארג סיני.

דארף דאס דינען אלס לערנונג און וועג ווייזער פאר אידישע פרויען

אויך אין אונזער דור, צו וויסען זייער זכות און פאראנטווארטליכקייט, אז אויך היינט קענען זיי זיין די, וועלכע קענען אויפטאן א גאולה פארן כלל ישראל, דורך זייער בייטראג צו ערציהען ערליכע אידישע קינדער, סיי אייגענע און סיי אנדערע, און דורך העלפען די מוסדות וועלכע פארנעמען זיך מיט חינוך על טהרת הקדש.

און זעלבסט פארשטענדליך אז השם יתברך צאלט דערפאר פון זיין פולער האנט, די אלע וועלכע נעמען איינטייל אין דעם, זיי און זייערע פאמיליעס, בברכה המשולשת בני חיי ומזוני רוויחי.

בברכת הצלחה.

ורלא

ב"ה, ח' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מא' אייר, בו כותבת ע"ד הצעות נכבדות שלאחת מהן יש לה המשכת הלב יותר ובהנוגע להשני' אמרו לה שהטיל גורל והגורל הורה להצעה השני'.

הנה בכלל בעניני שידוכין, כשבשתי הצעות המדובר הוא ירא שמים, יש מקום להכרעת המשכת הלב — וכמ"ש ונשאלה את פי', ולא שמעתי בענינים כאלו ע"ד הטלת גורל.

אבל כיון שכנראה ממכתבה, אבי' שיי נוטה להצעה השני' יש לה לברר טעמו ונמוקו בזה, ובהתאם להבירור לדון עוד הפעם על דבר שתי ההצעות.

וכיון שלפעמים קשה להחליט בענין שנוגע כל כך בחיים, כדאי שתתייעץ בזה עם אלו המכירים פרטי הדברים.

ויהי רצון אשר בורא עולם ומנהיגו המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, ינחה בדרך הטובה לפני'.

וירלב

ב"ה, ט' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתב כת"ר מכ"ח ניסן, בו כותב אודות המצב במחנו הטי' בקשר עם הרישום וזמן לימודים הבע"ל, ובפרט בהנוגע לאפשריות פתיחת בי"ס חבד"י שם . . .

והנה בכלל, בטח ידוע לכת"ר שיטת חב"ד, שאין הנהגתם בקו הפחד, אבל לאיך גיסא, אין זה מתפקידם לבזבז כחות ומרץ על מלחמות עם פוליטיקאים מאיזה חוג שיהי, בה בשעה שיש לנצל כחות אלו עצמן בעניינים מוכרחים והמוטלים על שכמם באופן ישיר, והרי פשיטא שגם בזה הענין דאחרי רבים [ז.א. לכשיש בפני אנ"ש הברירה, להתעסק במקום פלוני שלפי"ע תהי' שם עבודתם מבלי הפרעות יתירות ומספר הילדים כפלים ועוד יותר מזה, או לבחור במקום השני ששם מספר הילדים יהי' למחצה ולשליש וגם זה מתוך מלחמה, הרי ודאי שגם דעת כת"ר שבראשון המקום עליהם להתעסק] . . .

וזאת להוסיף אשר כיון שאפילו ריש גרנותא משמיא קא ממני' לי' ועאכו"כ רב מורה הוראה בישראל, ואין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, בודאי שניתנו מראש הכחות והאפשריות למלאות תפקידו האמיתי ז.א. להחדיר יראת ה' ואהבת ה' ת"ת ביראת שמים וקיום המצות בהידור בכל אנשי המקום, והרי סיפרו רז"ל (סנה' לו, א) בתורתנו תורת חיים, שאפילו בריוני דבשיבבותא דר"ז ועניניהם על ר"ז מוטלים. וכידוע פתגם רבנו הזקן, בהשם מרא דאתרא שהוא תוכנו כפשוטו בעה"ב על כל עניני המקום.

כבקשתו בסיום מכתבו והרי הכל הולך אחר החיתום, להזכירו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אזכירנו. ותקותי חזקה שמהזכירה תבוא עשי', מעשה בפועל בהנוגע לקהלתו ופשיטא בהנוגע לעצמו להוסיף ולעלות מחיל אל חיל, בהדרגות דלמהוי חסידא, כוונתי, להחדיר המאור שבחסידות האור והחיות שבה, בכל העניינים התורה והמצוה ובהנהגה דבכל דרכיך דעהו, שכללותם שלשת הקוין: מילי דנזיקין (העניינים דל"ת וסו"מ), מילי דאבות (הקו האמצעי לימוד התורה, שמימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, ועוד זאת שת"ת היא המצוה היחידה שהאב מחויב לחנך את בנו מדאורייתא, עיין הלכות ת"ת לרבנו הזקן ריש פ"א

ובפסקי דינים להציץ על הרמב"ם הלכות ת"ת ומילי דברכות (והמשכות) הקו דמצות עשה, עשה טוב, המשכת אור ושפע בעולמות וגם על נפשו (עיין אגה"ת ריש פרק א'').

בברכה לבשו"ט בכל האמור, ובנקודה התיכונה לעשות מקומו דירה לו ית', וכביאור תורת החסידות אשר כמו במלכותא דארעא המלך נמצא בדירתו בכל עצמותו מהותו ועניניו, כן הוא גם בהדירה שנתאוה הקב"ה מלכו של עולם להיות לו בתחתונים. ובכבוד והוקרה.

ו'רלב

ב"ה, ט' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ מו"ה יוסף חיים מאיר שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מיום השני עם המוסגר בו.

ובעת רצון יזכירוהו ואת זוגתו תחי' על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו.

ויהי רצון שעוד רבות בשנים ישתתף בהתועדויות בס נדבר דברי התעוררות לתורה ומצותי חדורים אור וחיות חסידותי וגם בסביבתו ישפיע בכיוון זה ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

והרי מזכיר גם במכתבו הענין דעשרה זהב שבקרבות הנשיאים וידועה דרז"ל (זהר ח"ג יא, ב. וראה קונטרס ומעין ריש מט"ז) על הכפל עשרה עשרה, אשר עשרת הדברות מכוונים וצריך להמשיכם בעשרה מאמרות בהם נברא העולם, ועי"ז בעולם עצמו ועניניו, וחיוב זה הרי תמידי הוא ובפרט לאלו שחוננו בכח השפעה בסביבתם וכמו שהודיעו רז"ל אשר נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, יעוין ג"כ תניא פרק לו.

בברכה לבשו"ט.

ו'רלב

מו"ה יוסף חיים מאיר: העלער, נוארק.

ו'רלד

ב"ה, ט' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

מחותי הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה איסר שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מה' אייר, בו כותב בהנוגע להבר מצוה של בנם מנחם מענדל שי' שחל בערב ראש השנה, מתי מתחיל הנחת התפילין וכו'.

ולפלא השאלה לאחר שנתפרסמה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר (נדפסה בהיום יום ב' מנ"א), הוראה לרבים: מתחילין להניח תפילין שני חדשים קודם הבר מצוה, בתחלה בלא ברכה וכעבור איזה שבועות בברכה.

בשאלתו אם יש מקום לעשות הסעודת מצוה במוצש"ק. — הר"ז פשוט כיון שהכניסה בגיל מצות היא ברגע הראשון לאחר גמר היי"ג שנה, והרי זה ג"כ אחד מהטעמים שהתחלת השי"ס מאימתי קורין את שמע בערבין, מצוה הראשונה בה מתחייב איש הישראלי בעת היותו אדם.

בענין העלי' לתורה, ידועה השיחה דכ"ה שבט תרצ"ו, בהמעלה דעלי' לתורה במנחה דשבת, אבל פשיטא שאין לדחות ח"ו עלי' לתורה עד השבת הבא לאחר הבר מצוה, ויעלה לתורה בראש השנה, וכיון שמהוראה האמורה מוכח — שמנהג העולם בעלי' למפטיר, אינו מנהג דוקא (ויש מקום לומר שבכ"מ נוהגים בזה, כיון שאין סומכין על ההורים, האם עלייתו לתורה של הבר מצוה הוא בזמנו או מקודם לו, ולכן הנהיגו עלי' למפטיר, אבל כנ"ל אין מנהג זה מקובל), וכמדומה שבכ"מ מפטיר דר"ה שייך להרב ובכיו"ב, ואין טעם לשנות זה, אלא שע"פ האמור בנדון זה וכן עד"ז לכאו"א, לעלות גם במנחה דשבת שלאחרי זה.

בברכה לבשו"ט.

ו'רלד

מו"ה איסר: קלובגנט, מלכורן. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ה א'חכא, ובהנסמן בהערות שם.
שני חדשים: ראה גם לעיל חט"ז אגרת ו'פכב, ובהנסמן בהערות שם.

וירלה

בי"ה, ט' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מדי אייר עם הבשוי"ט אשר יכול הוא לעסוק בעבודתו בקדש להחדיר קהלתו ברוח התורה והמסורה חדורים אור חסידותי מתוך מנוחת הנפש.

ויהי רצון שימלא תפקידו זה ככל הדרוש מאתו, שהרי ידוע מרז"ל שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ולפוס גמלא שיחנא ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, ובפרט שראה נסים גלויים בענינו האמור, ואם רמז מלמעלה צ"ל די עאכו"כ ההוראה באצבע, וכשיעשה ככל התלוי בו בהנוגע לפרנסתו ברוחניות שבידו ובו תלוי, כי הכל בידי שמים חוץ מיר"ש, יתמלא ככל הדרוש לפרנסתו בגשמיות התלוי בהשי"ת הזן ומפרנס לכל.

בברכה לבשוי"ט בכל האמור.

וירלו

בי"ה, י' אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממוצש"ק, מענה על שאלתי בהנוגע לשידוכין וכותב ומונה נמוקים שעכבו בידו עד עתה מזה.

והנה מובן שכיון שתורתנו תורת חיים ציותה עלינו לא טוב היות האדם לבדו, ולערב אל תנח ידיך, ונפסק הדין גם בשו"ע (אבה"ע בתחלתו) הרי ודאי שהנמוקים האמורים יש לתרצם ולהבטיחם (באווארענען), והרי ראו במוחש בעבר הקרוב שהיו כו"כ במצב כשלו והשתדכו ונשאו ושבעי רצון הם וחיים חיים מאושרים. ובמ"ש שמא יגרום הדבר לריחוק ילידיו שי', מסופקני במאד, היש מקום לחשש זה ואדרבה קרוב לומר שזה גם רצונם. ולשאלתו בהנוגע שלש רגלים, הרי כשיתחיל להתענין בהצעות בהאמור דורש זה זמן עד

שמוצאים ומתדברים הפרטים וכו' ובינתים יעברו שלש רגלים, משא"כ אם לא יתחיל גם להתעניין.

במ"ש אם לחלק הרכוש שלו וכו'. — הנה אף שיש מקום לחלק זה שרוצה לתת לצדקה דוקא ע"י עצמו, וכמאמר תורתנו מצוה בו יותר מבשלוחו, וראה ג"כ שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר מיוסד על המאמר עולמך תראה בחיך, אבל בהנוגע שרוצה לחלק עתה הראוי להוריש לאחר אריכות ימים ושנים, לא נראה לי סברא זו, והרי רואים בתקופתנו, שהנהגה זו הביאה לתוצאות בלתי רצויות. והשי"ת הזן ומפרנס לכל בטוב בחן ובחסד וברחמים ימלא צרכיהם של כל אלו שרוצה לשתפם בהחלוקה באופן טוב, ולאורך ימים ושנים טובות ישתמש בנכסיו לעניי תורה ומצות" . . .

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וירלז

[י"י אייר תשי"ח]

. . . ומוכן וגם פשוט, שכיון שזכה שהשגחה העליונה העמידתו על חלק היפה, עבודה בחינוך הכשר על טהרת הקדש, המקרב לב התלמידים לאבינו שבשמים, בודאי שזהו מברר ומזכך ומעלה מדרגא לדרגא התלמיד והמתחנך ומוסיף בהצלחתו של המחנך והמלמד בעצמו, וכמו כל עניי האדם, שעל כל אדם נאמר בכל דרכיך דעהו, הרי גם זה צ"ל בשמחה וטוב לבב, שהרי ציווי השי"ת הוא קיום התורה והמצוה וגם בכל דרכיך דעהו, וק"ל.

וירלו

שיחת: ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ח אגרות ב'קנו. ב'שלה.

וירלז

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 364.

ורלה

ב"ה, י"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

זה מזמן שלא נתקבל ממנו מכתב אף שבעקיפין שואל הנני ומקבל ידיעות אודותיו מחבריו, ובטח גם בעצמו יכתוב מהנעשה אתו לטוב.

ובפרט מה שכותב הנני הנ"ל כי לפעמים העדר הכתיבה בא מפני חוסר השלימות בהענין דשמחה וטוב לבב שצ"ל כל משך חיי האדם, וכמדובר זה כמה פעמים שהציווי בכל דרכיך דעהו הוא על כל כ"ד שעות היום ובמילא חלים על כל הכ"ד שעות היום דברי הרמב"ם סוף הל' לולב, שהענינים צריכים להעשות מתוך שמחה, וק"ל.

וביחוד עתה שנמצאים אנו בין ימי הפסח זמן חירותנו ושבועות קבלת התורה בשמחה, חל ציווי האמור עוד ביותר, ואף שלפעמים מצדיקים עצמם על חסרון שלימות השמחה בכונ"כ טעמים ומהם גם כאלו שיש להם אחיזה לא רק בשכל סתם אלא גם בשכל דקדושה, הנה סו"ס ע"י העדר השמחה לא יעשה דבר ולא יתוקן דבר, משא"כ בהנהגה ההפכית, וכידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר חיל היוצא למלחמה, תחלת יציאתו הוא בשיר (מארש) של נצחון, וזה עצמו מקרב הנצחון ומגדילו, והרי כל אחד מאתנו, לא בודד הוא (ניט עלענד) ועזרתו של הקב"ה אתו, והבא לטהר מסייעין אותו, לשון רבים הרבה מסייעים.

תקותי שבתוך כל הענינים עוסק גם בעניני שידוכין כמובן באופן המתאים, ז.א. ע"י ידידים ממוצעים, ומקפיד על העיקר אבל אינו משים לב להטפל דטפל, ובאופן בחירה כזו לפעמים **הכי קרובות** גם הטפל מסתדר, והשייט יצליחו לבשר טוב בקרוב בכל הנ"ל.

בברכה להסתדרות טובה מתוך שמחה וטוב לבב.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ורלה

נדפסה בלקו"ש חי"ב ע' 172 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
פתגם: ראה גם לעיל חי"ד אגרת היק. ובהנסמן בהערות שם.

וירלט

ב"ה, י"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

נאך א ליינגערן איבעררייס איז אנגעקומען אייער בריף פון מוצש"ק, אין וועלכען איר שרייבט וועגען דעם צושטאנד אין געשעפט, און טראכט איבער, ווי וועט אויסזעהען דער סה"כ פארן יאר.

זיכער איז איבעריג צו מאריך זיין וועגען דעם ענין פון מדת הבטחון, וואס די כוונה איז ניט, צו באנוגענען-זיך מיטן לערנען אין ספרים, נאר מען מיינט טאקע **במועל ממש**, אז עס קומט א מאמענט, וועלכע איז ניט ווי עס ווילט זיך, זאל מען שטארק זיין בבטחון, אז עס [איז] מער ניט ווי פאראיבערגייענדע זאך, וכלשון הכתוב כי מנסה ה"א אתכם, און אז השי"ת זעהט, אז מען איז בייגעשטאנען דעם נסיון, זעהט מען דענסטמאל אויך מיט די פלישיגע אויגען, אז עס [איז] געווען ניט מער ווי א נסיון ד.ה. א זאך פון א פארשטעל שאין בו ממש, און פון די עצות, אויף צו צואיילען, אז מען זאל זעהן אז די פרנסה גייט ווערען בעסער, איז אויף צו מוסיף [זיין] אין עניני צדקה, און מען דארף אויך אז די פרוי תחי' זאל אויך פון אירע געלט וואס זי גיט אויף צדקה, אויך מוסיף זיין אין דעם, אלס צוגאב צו דעם וואס געוויס האלט זי אן דעם מנהג הטוב של בנות ישראל הכשרות צו געבען אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב.

* * *

מרת . . . תחי'

ברכה ושלום!

אייער מאן שי' שרייבט מיר, אז געלויבט השם יתברך זייט איר שוין אין אנדערע אומשטענדען ענדע אכטען מאנאט, וויל איך ווינשען, אז אלעס זאל זיין כשורה ובנקל און זאלט האבען זיינער צייט א געזונטען לעבעדיקען קינד כשורה ובקל.

און זיכער ווייסט איר און טוט אויך אזוי, לויטן מנהג פון בנות ישראל הכשרות צו געבען אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען, און אין צוזאמענהאנג מיט איצטיקען צושטאנד, און אויך אין ביזנעס, איז די עצה

פון חכמנו ז"ל צו-צוגעבען אין ענינים פון צדקה בכלל און פאר ליכט צינדען
בפרט, און השם יתברך האט דאך צוגעזאגט אז דורך דעם וועט ניט נאר וואס
עס וועט ניט פעלען אין קאסע, נאר עס וועט נאך צוקומען.

בברכה צו גוטע בשורות אין דאס אלץ אויבען געזאגטע.

נ.ב.

וועגען דעם וואס איר שרייבט אויף צו ריידין מיט דעם בעל הבית ער
זאל אפטיילען דעם צווייטען פלאהר און פארקלענערען די שכירות, איז אויב
דאס וועט צוגיין גרינג, קענט איר טאן דאס, אבער אויב מען דארף
אנווענדען השתדלות און יגיעה יתירה, איז ניט כדאי די גאנצע זאך, און דער
סך הכל דעם יאהר וועט זיין א גוטער און וואס נאך מער וויכטיג — אז די
פרנסה זאל פארנוצט ווערען אויף געזונטע פרייליכע זאכען.

ו'רמ

ב"ה, י"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

מר מנחם שמואל שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מדי אייר, בו שואל:

האם נכון מה שאומרים שכוונת רבנו הזקן בהקדמתו להתניא בכתבו,
מפי ספרים, לספרי מהר"ל מפראג.

כן מפרשים חסידים בלמדם ספר התניא, ע"פ מה שקבלו מזקני
החסידים מדור לדור, אבל לא שמעתי בזה מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, אף שבכלל מסורת חסידים בעלת סמכא היא.

ולמעיר אשר הלשון מפי ספרים ומפי סופרים, מובא ג"כ בהקדמת חלק
ב' דתניא הנק' חינוך קטן, וכן בנוסח שער התניא, אשר שמעתי מכ"ק מו"ח

ו'רמ

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 241 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מנחם שמואל: רפובליק, ירושלים.

אדמו"ר, שהתיבות, ספר לקוטי אמרים כו' בדרך ארוכה וקצרה בעזה"י, הוא לשון רבנו הזקן, ובפמ"ב (בהיפך הסדר).

דא"ג הלשון האמור נמצא ג"כ בעבודת הקדש לר"מ ׳ גבאי חלק ד' פרק א' ובשלי"ה איזה פעמים * [נמצא בכת"י אחד חסיד : עיין ירושלמי יבמות פ"ד הלכה י"א רבא דמתניתא רבא דאולפנא עיי"ש].

במ"ש ע"ד חיזוק בחסידות, יעוין כתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות המדובר רבות בהנ"ל וביחוד קונטרס לימוד החסידות וקו' תורת החסידות. ועיקר החיזוק הוא ע"פ דבר המשנה שהמעשה הוא העיקר, ובכגון דא הכוונה ללמוד בשופי ובפועל ממש, שלא יעבור יום בלא לימוד תורה זו וביום הש"ק בהוספה.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ושומר עליהם, אשר כ"פ שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר ששיום הם לכל נפש וסגולה לכמה ענינים.

בברכה לבשו"ט.

ו'רמא

בי"ה, י"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מז' אייר, וכבקשתו בא המענה מבלי לחכות על התור.

בו כותב ע"ד ההצעה שיסע לווינה בכדי לסדר העלאת עצמותיו של אבי' זקנה של חמותו שתליט"א לאה"ק ת"ו.

והנה מובן שהידור יש בזה כשאחד מבני המשפחה ילוה הארון מהתם לאה"ק ת"ו, אבל ביחד עם זה צריך להביא בחשבון ההוצאות הכרוכות בדבר, והרי נודע אשר בווינה נמצאים כמה יראי ה' שיש לסמוך עליהם

(* ג, ב. שפט, א. שפט, ב.

ובפמ"ב: שידעו גדולת ה' מפי סופרים ומפי ספרים.

בענינים כהנ"ל, וכן בהאירון בו יביאו הארון משם לאה"ק ת"ו ודאי שיסעו כמה יהודים בעלי סמכא, ועוד שהרי בטח יהי' זה בלא חליפין מאוירון לאוירון, ז.א. שכשיעלה הארון לאוירון ישאר שם עד ביאתו ללוד, ששם יפגשו מי מבני המשפחה.

במכתבו מזכיר ע"ד עליית הארון לאה"ק ת"ו מווינה באנ"י ובודאי הכוונה באם אנ"י ישראלית, שהנסיעה תהי' רק בימות החול, או באנ"י לא ישראלית.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רמב

ב"ה, י"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ בעל מדות
מו"ה שלמה שי

שלום וברכה!

באשטעטיג די ערהאלטונג פון אייער בריף פון ר"ח אייר אין וועלכען איר שרייבט אויך וועגען אייער פרוי תח"י מרת פיילע, און בעת רצון וועט מען זי נאך אמאל מזכיר זיין אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע צום געזונט בעסערונג גאר בקרוב, און צוזאמען מיט איר זאלט איר האבען לארך ימים ושנים פיל נחת, אידישען נחת פון קינדער און אייניקלעך שיחיו.

און בפרט לויט אייער שרייבען וועגען אייער אפשטאם, וואס פילע פרטים זיינען געווען פאר מיר א אנגענאמע נייעס, זאל אייך ביישטיין אין דאס אלץ אויבען געזאגטע, און ווי באוואוסט אויך די הודעת חז"ל, זרוק

ו'רמב

מו"ה שלמה: פערין. לונדון. אגרת נוספת אליו — לקמן ו'תצד.

אדמו"ר שליט"א צה

חוטרא לאוירא אעיקרא קאי, און בפרט בהנוגע צו חסידותשע ווארימקייט און לעבעדיקייט וואס זייערע עלטערן האבען באקומען פון רבותינו נשיאנו מייסדי תורת חסידות חב"ד איז דאך באוואוסט אז דברי צדיקים און זייערע פעולות זיינען קיימים לעד, און טוען זייער פעולה גאר כפשוטו אין דעם טאג טעגליכען לעבען, און געוויס וועלען אט די פעולות נאך מער מוסיף אין די ברכות פון השי"ת אין דאס אלץ אויבען געזאגטע.

המצפה לבשורות טובות וחותם בברכה בגו"ר.

ערהאלטען ניט לייג אייערע בריף מהטבת מצב בריאותה. ות"ח ת"ח.
אויך פאר די פוטו פון די אייניקלאך תחינה לאויוש"ט.

ו'רמג

ב"ה, י"ב אייר, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

כבוד ועד הרבנים דאיסט פלעטבוש
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הודעתם ע"ד פעולתם בקודש, בנין מקוה טהרה בשכונתם, ואשר קבעו ליום י"ד אייר, פסח שני אסיפת-חגיגה מוקדשת לתכלית האמורה.

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידם יצליח להתחיל הבנין בפועל ולשכללו שכלול אמתי, שתה"י המקוה מהודרה "לצאת ידי כל דעות הפוסקים ואפילו היחידים להחמיר כדעותיהם" — וכידועה הוראת התשב"ץ (סי' יז).

ותתרבה הטהרה בישראל טהרת המשפחה וטהרת היחיד, טהרת הגוף וטהרת הנשמה, טהרת הפעולות וטהרת הדעות,

ובימיהם ובימינו יקוים היעוד טהרה מביאה כו' אלי' הנביא (סוף סוטה) מבשר גאולתנו האמתית ע"י משיח צדקנו,

וכמשי"נ (יחזקאל [לו, כד-ח]) ולקחתי אתכם וגו' וזרקתי עליכם מים

טהורים וטהרתם וגוי וישבתם בארץ וגוי והייתם לי לעם ואנכי אהי לכם לאלקים.

בכבוד ובברכת הצלחה.

אמר הכתוב חבר אני לכל אשר יראוך גוי ופי' השל"ה (סו, א) בכל מקום שאדם רואה חבורה קדישא יתחבר להם כגון חבורה . . . הקונים איזה מצוה כו'. ומצורפת בזה המחאה – השתתפותי במגבית לבנין משוכלל האמור.

ו'רמד

ב"ה, י"ד אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

נמסר לי ידיעות אודות כ' ואופן סדר חייו. ומובן שמצטער אנכי באם הידיעות מתאימות, כוונתי, שסיפרו לי אשר מרבה הוא בתעניות וכן שאף שב"ב שי' מבקשים אותו ומפצירים, לשאול דעת רופא בהנוגע לבריאותו, אינו שם לב לדבריהם ואינו ממלא הוראת רופא ואפילו אינו רוצה לשאול עצת רופא.

והנה בודאי למותר להאריך על הציווי שנצטוונו, ונשמרתם מאד לנפשתיכם, ולבאר דברי המורה הגדול הוא הרמב"ם בספרו יד החזקה הלכות דיעות, שאי אפשר שיבין וישתכל בחכמות והוא רעב וחולה וכו' (כי צריך) שיהי' גופו שלם לעבוד את ה' (יעוין שם סוף פרק ג' וריש פרק ד'). ובעניני בריאות הרי התורה נתנה רשות לרופא לרפאות, וכמו שנפסקו כמה דינים עפ"יז בשו"ע הלכות שבת והלכות יום הכפורים וכו' וביחוד בהנוגע לתעניות הרי ידוע פסק הדין של רבנו הזקן בעל התניא – פוסק בנסתר דתורה – והשולחן ערוך – פוסק בנגלה דתורה – אשר בדורותנו אלה, ע"י ריבוי צומות יכול לבוא לידי חולי או מיחוש ח"ו, ולכן אסור להרבות בתעניות, יעוין דברים מבהילים באגרת התשובה אשר לו פרק ג'.

תקותי אשר שורתי אלה המעטות בכמות תספיקנה אשר כ' ישנה הנהגתו ככל הדרוש, יבקר אצל רופא וימלא הוראתו של הרופא לפרטיהם. והשי"ת יחזק את בריאותו ויוכל לבשר טוב בכל הנעשה אתו עמו.

בברכה לבשו"ט.

ו'רמה

בי"ה, י"ד אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים דלוד
הנהלת בתי ספר למלאכה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה למכתביהם מח' וט' אייר — המהירים — עם המצורף אליהם.

(א) בהנוגע לשלוח מכתבי אפיל (מגבית) לאנ"ש בכל קצוי תבל, מובן שעליהם להתדבר באותן המדינות שישנם מוסדות אנ"ש וביחוד בארצות"ב — באופן שלא יבלבלו אחד לרעהו.

(ב) אודות עבודת תלמידי ביי"ס לחקלאות בשנת השמיטה — ענין מסגרי' נכון, משא"כ מכניקה עדינה, בטח קשור זה בלימודי חשבון וכו' מיוחדים הדורשים זמן רב. ואפשר לא למכניקה זו כוונתם, ואז יבררו בהזדמנות הבאה. בכל אופן — עכ"פ חלק מהני"ל יש לספחם לביי"ס לנגרות.

מקום המסגרי' וכו' — עליהם להתייעץ על אתר.

כבקשתם נשלח המכתב מהיר דחוף, ומחכים לבשו"ט, וגם בפרטיות בהנוגע לפרשת היום דפסח שני.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט

מזכיר

ו'רמו

ב"ה, ט"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הכי ארוכה נתקבל מכתבו מעש"ק, ובמענה עליו:

א) נכון הדבר אשר נוהגים אנ"ש בשנים האחרונות לחזור בחתונה המאמר לכה דודי, הנדפס בקונטרס דרושי חתונה פ"ט, והוא ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר אז (נדפס בכמה טופסים בקונטרס האמור) שבמאמר זה נכללו תורתם של הרביים רבותינו נשיאינו החל מרבנו הזקן, וכפי שאמר אז, כ"ק מו"ח אדמו"ר, זהו בתור הזמנה שישתתפו בהחתונה.

מזה מובן ג"כ שאין מקום כלל לקצר את המאמר או לחזור רק חלק ממנו, ובפרט שלא נסמן בהמאמר החלק של נשיא זה והחלק של נשיא זה, וכשיקצרו או יאמרו רק חלק, הרי אין ידוע מה שיחסר ע"ז ובכל אופן ברור שחסר.

ובמקומות שנהגו שמפסיקים באמצע המאמר, בכלל כבר אמרו שמנהג זה יש לבטלו, שהרי הוא היפך כבוד התורה, אף שמלמדים זכות משום שלא לבייש את מי שאין לו, הרי כבר הי' מעשה בפולין ואז הורה כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבמקום שרוצים דוקא לקיים המנהג, הנה יחזור מקודם המאמר כולו, ואחרי כן יתחיל עוד הפעם ויפסיקוהו אז.

בטח בעוד מועד יתחיל ללמוד הלכות הצריכות בתור הכנה לחיי נשואין ומכמה טעמים המובנים צ"ל הלימוד בחברותא.

נעם לי לקרות במכתבו ע"ד הרושם הטוב שעשתה ב"ג תחי' על כל רואי', והרי הודיעו חז"ל כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

בטח שומר שיעורי חת"ת הידועים נוסף על הקב"ע בנגלה ודא"ח ובפרט בחדשים האלו הכנה לבנין בית בנין עדי עד שכל המרבה בהני"ל הי"ז משובח.

ו'רמו

כבר ה"ר מעשה: ראה גם לעיל חט"ז ה'תשעט. ובהנסמן בהערות שם.

ו'רמז

ב"ה, ט"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' הרב מנחם שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ב', בו כותב:

(א) כפי השמועה אשר אחת הבתי כנסיות אשר במחנס הט' בונה עתה בנין חדש לביהכ"נ, וכפי השמועה רוצים להכניס בתכנית הבנין, שלא תהי' מחיצה בביהכ"נ וישבו במעורב, ושואל האם ילחם בזה, או שלא יעשה דבר, כיון שיי"א שעל ידי מלחמה, אפשר עוד יורע המצב.

והנה ע"פ האמור שאין עדיין החלטה סופית (שישבו דוקא במעורב), אי"כ הרי פשוט שאי אפשר לשבת בחבוק ידים. אלא שבכגון דא כבר אמרו חכמינו הוי ערום ביראה, שכיון שהתכלית הוא שיבנו מחיצה, לפעמים תכופות מצליחים בזה ע"י שאין מניחים השאלה להכנס בגדר מלחמה כי אם ע"י תעמולה בלתי רשמית ודבור עם אלו שיש להם השפעה על מהלך הענינים, ובזהירות שלא להכניסם לרגש של נצחון אשר רבים חללים הפילה. ומובן שהחלטה בבחירת הדרך המתאימה לביהכ"נ האמורה, תלוי' בתכונת נפש העומדים בראש ביהכ"נ והיחסים שלהם עמו ועם אלו שיכולים לדבר על לבם שיבנו ביהכ"נ כפי רצון הבורא ית'.

והרי מגוחך הדבר והוא ג"כ היפך שכל הפשוט, להתפלל ולבקש ממי שיהי' איזה דבר באופן שהוא היפך רצון זה שמבקשים ממנו הטובה ומילוי הרצון ובמכש"כ וק"ו מבעל יכולת בשר ודם, שמציעים לפניו בקשה ומוסיפים תוך כדי דבור, שמתנהג אני היפך רצונך, ואפילו בביתך, ובכל זה מבקש אני אותך שתמלא בקשתי! והרי הנוהג ככה, בין המשוגעים יתחשב.

ובמ"ש שיש אומרים, שאין המחיצה אלא מנהג — בודאי יודע שכבר נדפס וגם בשפה האנגלית, מאמרים וחוברת המבארים ענין המחיצה והאיסור, ויכול להשיגם ע"י הארגונים הרבנים המרכזים אשר בנויארק.

ו'רמז

הרב מנחם: פלדמן, אטלאנטא.
מחיצה בביהכ"נ: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תקכ"א, ובהנסמן בהערות שם.

(ב) במ"ש אודות מצב בריאותו והמיחוש שהי' לו בעבר והוראת הרופא אשר עליו להיות שליט ברוחו ולשחרר עצמו מדאגות ומתיחת הרוח וכו'.

ידועה העצה היעוצה להעדר הדאגות, הוא מדת הבטחון; והאריכות בהאופן איך להסביר לעצמו ענין הבטחון, מבואר בכ"מ ומהם בסי' חובת הלבבות שער הבטחון; ובאמת הרי זהו תוצאה ישרה מ**יסודי** אמונת בני ישראל, אשר כולם הם מאמינים בני מאמינים; והאמונה היא שהשי"ת משגיח על כאו"א בהשגחה פרטית ואשר השי"ת הוא עצם הטוב, ובלשון רז"ל כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וא"כ מה מקום נשאר לדאגה? אין זה כי אם כששוכחים על **עיקרי** האמונה, אפשר שתתעורר דאגה.

ולהעיר אשר ע"פ הנ"ל, בד"א בענינים שבידי שמים, וע"פ מרז"ל הכל בידי שמים **חוץ מיר"ש**, ולכן בעניני תורה ומצות על האדם לדאוג איך לשפר דרכיו להיות מתאים לתכלית בריאותו כדבר משנה, אני נבראתי לשמש את קוני.

תקותי אף שאינו מזכיר עד"ז, שיש לו קביעות עתים בתורת הנגלה וגם בתורת החסידות ומוסיף מזמן לזמן, שהרי נצטוינו לעלות בקדש.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

נ.ב.

מזכירי הכותב אנגלית איננו כעת בעיר, ולכן בא המענה בלה"ק, אבל הוא יכול להמשיך לכתוב אנגלית.

ו'רמח

ב"ה, ט"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו — שנתארך דרך הילוכו יותר על הרגיל עד שהגיע לידי — בו כותב אשר עבר לחנות חדשה, ולעת עתה אינו רואה הצלחה בפרנסתו והוא במקצוע — חייט.

מסתמא יודע מענין הפרשת מעשר מהריוח, ובפרט כשיש דוחק בפרנסה צריך להרבות בצדקה, אבל בכל אופן לא פחות ממעשר, ולחלק את הצדקה

קא

אדמו"ר שליט"א

בכמה פעמים, ומזמנים המסוגלים הוא בכל יום חול קודם תפלת הבוקר. וכן מהנכון לבדוק את התפילין שלו, וישאל אצל רב, באם פתח החנות שלו חייב במזוזה, ואז יקבע מזוזה כשרה באופן הכשר, ובאם אין החנות חייבת במזוזה, אזי עכ"פ צריך שיהי' מצוים שם בחנותו סידור ותהלים.

ויהי רצון אשר ירחיב בורא עולם ומנהיגו פרנסתו ויוסיף בלימוד בתורה הק' תפארת בחורים בזמנים הפנוים וגם על ידידיו ישפיע שגם הם יעשו ככה וזכות הרבים מסייעתו.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ו'רמט

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מה' אייר, בו כתב שנתקבל לצעירי חב"ד ולעתים לומד דא"ח ושומע שיחות.

אבל פשוט, שלא זוהי דרך לימוד תורה"ק באיזה חלק ממנה שיהי', שיהי' הלימוד לעתים (ראה ירושלמי סוף ברכות: העושה תורתו עתים כו'). ז.א. כדרך שלומדים דבר המזדמן במקרה ובמילא ההתעסקות בזה, מהיכי תיתי. ולא לבד שנוגע זה ללימוד חלק תורה זה, אלא נוגע ללימוד ולהצלחה בכל שאר חלקי התורה איזה שיהי' וכפסק רז"ל, כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה כו' (עירובין סד, א) שאע"פ שמודה שמועה היא כמו שמועה הראשונה, ובמילא מובן שדבר ה' היא, אלא שבשבילו אינה נאה ומתאימה (יעוין שם הבהלת הדבר). ותקותי שעכ"פ מכאן ולהבא יקבע שיעור גם בלימוד תורת החסידות, וכהוראת רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בגלה דתורה) קביעות בזמן והעיקר קביעות בנפש, ועי"ז יתוסף לא רק בהנוגע לחסידות אלא גם בהנוגע ללימוד הנגלה.

במ"ש אודות לימודו בעתיד, עליו להציע פרטי הדברים לפני שלשה מידידיו, והשי"ת יתן להם הרעיון הנכון איך ליעצו.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ
ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רנ

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו שואל:

האם מותר לנער בן י"ז שנה להתעמק. — ואינו מפרט לאיזה דברים
כוונתו, וכנראה מהמשך מכתבו, הכוונה היא בהנוגע לעניני חובת הלבבות של
איש הישראלי.

והנה פשוט, ופס"ד הוא בתורה, לא רק שמותר אלא שגם מחויב בזה,
וכפסק הרמב"ם בהלכות יסודי התורה פרק א' ה"ו, וידיעת ד"ז היא מ"ע,
ועד"ז הוא גם פס"ד בשו"ע או"ח ריש סי' צח אשר אין עומדין להתפלל
(תפלת שמו"ע שהיא ג"פ בכל יום ומחויב בה כמו בשאר המצות מגיל עול
המצות) אלא מתוך מחשבה קודם התפלה ברוממות הא"ל יתעלה וכו'. והרי
מחשבה ענינה, לא לחשוב התיבות כי אם לחשוב הענינים ובכדי לחשוב
ברוממות הא"ל צריך להתבונן ולהעמיק בענינים שעל ידם מכיר האדם מה
היא רוממות הא"ל וענינה, ומבוארים הם בכמה ספרים ומהם בספרי
החסידות, וישתדל להפגש עם הרה"ג הרה"ח כו' הר"ן שמרי"י שי' ששונקין —
שכון רבנים רוממה ירושלים, והוא יורהו המקומות המתאימים להנ"ל.

ב) בשאלתו איך אפשר להגיע לענוה, ולקיים המאמר של המשנה, מאד
מאד הוי שפל רוח.

ילמוד בעיון הדרוש בספר תניא קדישא פרק ל' וישאל ג"כ את הרב
הנ"ל ויבוננהו בזה וכן יורהו עוד מקומות בס' ימצא ביאור נוסף, וכן בהנוגע
לשאר הענינים והשאלות שבמכתבו.

קג

אדמו"ר שליט"א

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ
ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רנא

ב"ה, ט"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו — בלי הוראת זמן הכתיבה —
(וגם מבלי ההמחאה שכותב אודותה).

ובעת רצון אזכיר אותו וזוגתו ובנם שי', על הציון הק' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, כאו"א להמצטרך לו.

ובמ"ש אודות האפענדיק, אינו מובן מהו המהירות (איילעניש) לנתחו
עכשיו, האם זהו דרישת הרופא או סתם כך הצעה בעלמא.

ובמ"ש אודות המצב בגשמיות — יש למצוא ידידים אשר ישפיעו
להטבת הפרטים שהם המעיקים ומצירים. ויהי רצון שימים אלו שבין פסח
זמן חירותנו ושמחתקריבים לקבלת התורה, חרות על הלוחות א"ת חרות אלא
חירות, יוסיפו בהצלחת ההשתדלות.

ומובן וגם פשוט, שעליו סו"ס להתחיל להתעסק בתפקידו האמיתי של
כל אחד מישראל, מתאים לדבר המשנה, אני נבראתי לשמש את קוני, והוא
ע"י הפצת נר מצוה תורה אור ומאור שבתורה זוהי תורת החסידות ועניני' —
בכל מקום שידו מגעת, ובפרט שנמצא במקום שבהנוגע לתורת חב"ד הנה עד
עתה נעשה שם דבר מועט ביותר בערך האפשרית שישנה, ולמרות שדוקא
אנשים העומדים מבחוץ, מכריזים בכל עת מצוא שנמצאים שם פלוני ופלוני

ו'רנא

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 514 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

שהם "עמודי ברזל של כל עניני חב"ד", ופשיטא בענין עיקרי כהפצת המעינות, שאותה דורשים רבותינו נשיאינו בכל דור ודור, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר בדורנו זה, וק"ל. והי רצון שיבשר טוב בכל האמור, הן בענינים הפרטים והן בענינים הכללים, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ו'רנב

ב"ה, י"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון 5/6 אין וועלכען איר שרייבט וועגען אדאפטירען א קינד פון א ניט אידישע סקול מיידעל, און פארלאזן זיך אויף קטן שמגיירין אותו על דעת בית דין.

חס ושלום צו טראכטען וועגען אזא זאך, און אויב בא אייך און אייער פרוי תחי' איז באשלאסען צו אדאפטירען א קינד, דארף דאס זיין דוקא פון אידישע מאן און פרוי, און וועלכע איז געבארען בכשרות, און בא א געהעריגע מיהע קען מען דאס געפינען, און אויך ווען איר וועט דאס זוכען אין צפון אפריקה בא אחינו בני"י הספרדים, וואס דארטען זיינען אלע ערליכע אידען, און אן עין הרע גרויסע משפחות, און דער מצב הפרנסה איז דארטען זייער בדוחק.

איר שרייבט ניט וועגען דעם צושטאנד אין אייער הויז בנוגע צו תורה ומצות, אבער לויט דער אנווייזונג פון תורתנו הק', אז מען דארף שטענדיג צוגעבען אין גוטעס, איז דאך אויף וויפיל דער מצב זאל זיין גוט איז דא שטענדיג ארט אויף צו-צוגעבען, און השי"ת איז א בטוח צוגעבען נאך מער ברכה והצלחה אין דעם וואס מען נויטיגט זיך בתוך כלל ישראל.

געוויס ווייסט איר פון דער תקנה צו זאגען דעם שיעור תהלים חדשי — ווי דער תהלים איז פארטיילט אויף די טעג פון חדש — יעדער אין דער פריה נאך דאוונען, און אייער פרוי ווייסט אויך פון דעם מנהג הטוב של בנות ישראל הכשרות, צו געבען אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת

קד אדמו"ר שליט"א

און ערב יום טוב. און אלענספאל וועט איר טאן אזוי פון איצטער אן און ווייטער.

בברכה לבשו"ט.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רנג

ב"ה, י"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה חנניא יום טוב ליפא שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השני, בקשתי להתקשר בהקדם עם אנ"ש אשר באלבאני בהנוגע להענין אודותו כותב, ובטח גם בעצמו מתקשר עמהם ויהי רצון אשר מני' ומנייהו יתקלס שם עילאה, ובפרט בענין הכי נעלה טהרת עם ישראל, אשר טהרה מביאה לידי כו' אלי' הנביא מבשר גאולתנו האמיתי ע"י משיח צדקנו.

במ"ש ע"ד הערות לספרו — והנה מה אעשה וטרדות רבות סבבוני ומתקיים גם דבר המשנה אל תאמר לכשאפנה כו' שמא לא תפנה.

ומ"ש שפנו אליו ע"ד פסק ממני — הרי ידוע שאין זה בנוהג ובפרט בעניינים שכבר דשו בהם רבים, וכמועתק גם בספריו.

ויהי רצון שכיון שבאים הננו מימי חג הפסח זמן חירותנו, חירות ממ"ט שערי טומאה וסופרים ומתקרבנים יום יום לקבלת התורה, לוחות כתובים באצבע אלקים חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חירות השלימה מיצה"ר לא

ו'רנג

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 328 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה חנניא יו"ט ליפא שי: דייטש, קליוולנד, הרב דהעלמיץ. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'חתנה, ובהנסמן בהערות שם.

רק שיהי' מושל בו אלא אפילו אומר דעתו במשפט תעבור מן העולם, עיין בזה תניא ריש פרק י"ג ופרק ל"ז אשר שלימותה ותכליתה תלוי במעשינו ועבודתנו, הנה יושפע שפע רב בכל העולמות ע"י תיקון נפשותינו רוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, שתקון הנר"ן הוא ע"י לימוד התורה ביראת שמים וקיום מצותי'.

ולא רק בהנוגע לעצמו, אלא אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים, ולא רק בעניני שקצים, שזהו ענין דלהכעיס (ראה הוריות יא, א: אכל פרעוש כו'), אלא גם באכילת דם שע"פ פשוט תועלת לבריאות הוא (ראה ברכות מד, ב: כל נפש כו' קרוב לנפש כו', ועייג"כ רמב"ן ויקרא יז, יא). ולא עוד אלא אפילו בעניני טומאה שאינם אלא גזירות הכתוב, שהלא לא המת מטמא וכו' אלא גזירה גזרתי חוקה חקקתי (יעיין יבמות קיד, א ושם).

ועי"ז נזכה לחירות מאו"ה, שעבוד מלכיות, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בעגלא דידן.

בברכה לבשו"ט.

ו'רנד

ב"ה, י"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום ג' והקודם, בו מודיע אשר קבל הניירות שלו והכל עבר ב"ה בכי טוב.

ובודאי למותר להאריך ברמיזת הענין, כשרואים שהשי"ת מסיר טרדות ודאגות, צריך להבין הרמז, אשר ביכולתו ובמילא גם מזכותו וחובו להתעמק בלימוד תורתנו תורת חיים בהעמקה הדרושה ובלשון התניא התקשרות והתחברות שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאוד ויתקע מחשבתו בחוזק וכו' ואינו מסיח דעתו כו' שזהו ג"כ הצנור והכלי להוספה בברכת השי"ת מכאן ולהבא הן בגשמיות והן ברוחניות.

ואם בכל אחד הדברים אמורים, עאכ"כ בזה שזכה ללמוד בישיבת תומכי תמימים, ובפרט שע"י הנהגה טובה בכל האמור ישפיע גם על הרבים

קז

אדמו"ר שליט"א

חבריו שגם הם ינהגו באופן האמור שזכות הרבים מסייעתו ויהי רצון שבכל
האמור יהי באופן דמוסיף והולך ומעלין בקדש והשי"ת יצליחו.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רנה

ב"ה, י"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

האברך מנחם מענדל שלום שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מפסח שני, בו שואל באיזה אופן
צריך להזריק אדם בדרך החסידות.

מובן שתלוי בתכונת נפש של זה שצריך להדריכו, כי אף שפשוט שכל
אדם מישראל צריך להכירו בעניני תורת החסידות, אבל אין דיעות בני"א
שוות, ולכן צריך לילך לפי רוחו של כל אחד, ועיין ג"כ הקדמת ספר התניא.
והנקודה הכללית, שהדרכה צריכה להתחיל באותו האופן בו הורגל אדם זה,
ז.א. שבאם הוא מבעלי מוסר, אזי יש להתחיל להכירו באגרת התשובה לרבנו
הזקן בקונטרס ומעין וכיו"ב, ובאם הוא מבעלי השכלה, אזי יש למצוא
ענינים לפניו בשער היחוד והאמונה וכיו"ב, ובכלל הנה הספר דרך מצותיך
קל לפ"ע ההבנה, ונמצא שם מכמה סוגים. מובן שלא לו שאין להם שום ידיעה
כלל בתורה ועניני, התחלת הדרכה צ"ל ע"פ השיחות והלקוטי דבורים.

לפלא שאינו מזכיר דבר מסדר היום שלו עתה, שבודאי יש לו קביעות
עתים בתורת הנגלה והחסידות, ובטח ימלא בהזדמנות הבאה.

ו'רנה

מנחם מענדל שלום: פאגעל.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע להמצטרך לו.

בברכה לבשו"ט;

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רנו

ב"ה, י"ז אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה מרדכי שי' הכהן

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מפסח שני עם הפ"נ המוסגר בו.

ומ"ש אודות העתקת המאמר, לדעתי סגנון המאמר קשה הוא, אף
שכמה מאמרים שבעתון קהלת מילאן נכתבים בסגנון זה, הנה מובן שדבר
עיוני ובפרט בענין חדש, עכ"פ הסגנון צריך להיות קל ככל האפשרי. אפשר
שקושי הסגנון הוא מפני ההרגל של המעתיק, ואזי קשה לשנותו, אבל אפשר
ג"כ שאומר המעתיק שדבר שכלי צ"ל גם הסגנון מסובך, אז יש להסבירו
שאדרבה שפשטות הסגנון יכול למסור גם ענינים עמוקים ובפרט כשהכוונה
היא להפיץ המעינות גם חוצה, וק"ל.

בברכה לבשו"ט.

ו'רנו

מו"ה מרדכי: פרלוב. מילנו. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג ד"שצ. ובהנסמן בהערות שם.

ו'רנז

בי"ה, י"ט אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשרים בזה קבלת מכתביו מימי כח ניסן (ב' מכי) א, ח, יא, יב אייר.

במ"ש אודות הנהגתו עם פלונית תי' וכו' וכו"ב — כבר ידועה הוראת רבותינו נשיאינו שהעיקר בכגון דא הוא הבאתם הענינים לידי פועל בדרכי נועם. אבל אין זה אומר כלל, שיש לוותר על הדברים הנוגעים ביר"ש וכו"ב, וביחוד בשטח החינוך, שכל תנועה ושינוי נוגע לעשירות תלמידים ותלמידות — העומדים לבנות בתים בישראל ולהעמיד הבתים באופן מתאים לחינוכם. וד"ל.

ובנוגע אליו לעצמו, כבר כתבתי מקודם, שאשרי חלקו שהשגחה עליונה העמידתו על חלק היפה, ביסוס והתפתחות מוסדות רבותינו נשיאינו במדינה ... והרי הנשיא — וצדיקים בכלל — דומים לבוראם שאין באים בטרונא עם השלוחים שלהם, ומעוררים ר"ר וממשיכים הכחות בכדי שהשלוחים יוכלו למלאות שליחותם בכי טוב. וק"ל.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולבשו"ט בכל האמור.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ורנח

ב"ה, כ"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ כו' מו"ה דניאל שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מה' אייר, וכיון שאינו מזכיר
בהנוגע לבריאותו וענינו, בטח שזהו סימן שהכל בסדר הוא.

ובמ"ש ע"ד הרבנית מרת מארקוס תחי' אשר עלה ברצונה הטוב למסור
שני ספרי תורה לכפר חב"ד אשר באה"ק ת"ו, נכון הדבר. וכיון שאמרו חז"ל
מצוה לפרסם עושי מצוה, בטח ועד הכפר יעשו זכרון באופן המתאים לנשמת
בעלה הרב ע"ה, בקשר עם מסירת הספרי תורה לבית הכנסת אשר בכפר
חב"ד.

במ"ש אודות כתיבת (פצוץ) דכא, ידוע הוראת רבנו הזקן בזה לכתוב
באל"ף, וכבר מסר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שראה בעצמו ס"ת שע"פ קבלה כתבה
מהר"ם מרוטנברג, וכתוב שם באל"ף, וכן בס"ת בפראג אשר הגיה עזרא
הסופר, ג"כ באל"ף, ולכן בודאי שבס"ת הנ"ל יהי' ע"פ הוראת רבנו הזקן בעל
התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה).

בשאלתו, האם לבוא בכתובים עם קרוביו שבמדינתנו לפנינו — הנה
כיון שהמתין עד עתה כדאי לחכות להזמן שיוטבו היחסים מאה"ק ת"ו לשם,
פרט באם יכול לכתוב ע"י מי שהוא הנמצא עתה בפולין שמשם ישלחו
המכתב לקרוביו.

בברכה לאורך ימים ושנים טובות ולבשו"ט תכה"י.

ורנח

מו"ה דניאל: חסקינד, חל אביב. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ד'תתקכח, ובהנסמן
בהערות שם.
הוראת רבנו הזקן: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תקא, ובהנסמן בהערות שם.
שבמדינתנו לפנינו: רוסיה.

קיא

אדמו"ר שליט"א

ו'רנט

בי"ה, כ"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום הששי, בו שואל:

(א) מהי העצה לכוונה בתפלה.

ההתבוננות לפני התפלה עכ"פ איזה רגעים לפני מי הוא הולך להתפלל. ומהנכון שילמוד ג"כ בעל פה מהתחלת ריש פרק מ"א בתניא עד תיבת המלך (ע"ב), ולפני התפלה יחזור על זה בדבור או במחשבה בתוכן הדבר. וכן בימות החול קודם התפלה יפריש איזה פרוטות לצדקה.

(ב) מהי העצה ללימוד התורה ולהתמדה בזה.

ההתבוננות האמורה מועילה גם בנוגע ללימוד התורה והעיקר בשני הענינים הוא הרעיון אשר התורה והתפלה וכל המצות ניתנו לטובת האדם, ובזה צפון אשרו הן בגשמיות והן ברוחניות.

(ג) בודאי יודע הכתוב בכמה מספרי חכמינו וגדולינו אשר לכוונת התפלה, מועיל תפלה מתוך הסידור, ובלמוד התורה צריך להוציא בפה, ז.א. בדבור לא רק במחשבה.

בודאי יודע מהתקנה לאמר בכל יום אחר תפלת הבקר השיעור תהלים חדשי — כפי שנחלק לימי החדש — ושומר על זה או שישמור עכ"פ מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רס

ב"ה, כ"א אייר, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

צו דער אינציאטיוו גרופע פון די פרויען קאמיטע לטובת
דעם בית ספר מקצועי לנערות און דעם סמינר למורות
אין כפר חב"ד בארצנו הקדושה ת"ו ובראשה הרבנית
מרת שיינא תח"י דזשיקובסון
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלום!

מיט צופרידענהייט האב איך געלייענט אייער בריף, אין וועלכען איר
טיילט מיט, אז עס ארגאניזירט זיך אן אינציאטיוו גרופע אויף ארבעטען
לטובת די אויבענדערמאנטע מוסדות, און מען איז שוין צוגעטראטען צו דער
ארבעט בשעה טובה ומוצלחת.

איך האף אז עס וועט זיך אייך איינגעבען צו צוציהען צו אייער ארבעט
א וואס ברייטערען קרייז און פארגרעסערען די אקטיוויטעטען וואס מער,
בכדי צו דערמעגליכען — אז ניט נאר זאלן די דערמאנטע העכסט
וויכטיקע מוסדות קענען אנגיין מיט זייערע טעטיקייטען, נאר אז זיי זאלן
זיך קאנען וואס מערער אויסברייטערען און ארייננעמען וואס מער
תלמידות.

אנהויבענדיג די אויבענדערמאנטע ארבעט אין די ספירה טעג — די טעג
פון צוגרייטונג צום יום טוב שבועות — דעם יום טוב פון קבלת התורה,
זאל דאס בריינגען א ספעציעלע הצלחה אין דער ארבעט פון העלפן צו
גרייטען אידישע טעכטער בכלל, און לערערנס און ערציערענס אין א כשרין
אידישן חינוך בפרט,

אידישע טעכטער וועלכע זאלן אלעמאל גרייט זיין צו פאלגען דעם רוף
פון דעם אויבערשטען דורך משה רבינו: כה תאמר לבית יעקב גוי.

בברכה אז השי"ת זאל העלפן אייך און אייערע מיטהעלפערינס תחינה
אין וואס זיי נייטיגען זיך בגשמיות וברוחניות, ובברכת הצלחה.

ו'רס

ראה גם לקמן אגרת ו'שפט.

קיג

אדמו"ר שליט"א

ו'רסא

בי"ה, כ"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים אשר בלוד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה למכתביהם המהירים מטו, יז, יח אייר עם המוסגר בס.

נכון הענין וכמשמע גם [מ]מכתבם, דהנחת אבן הפינה ה"ז בגדר חרישה
ולכל היותר זריעה, ועיקר העבודה באה עכשיו, כי הרי סו"ס העיקר הוא
השגת אמצעים **במועל** להבנין, וכנראה במוחש כל שימעט ההפסק בין
העבודה להחגיגה ה"ז משובח.

לפלא שמקצרים כ"כ בתיאור החגיגה והתועדות שלאח"ז ואפשר ימלאו
בהזדמנות הבאה . . .

באם עומד על הפרק עריכת חוברת בקשר עם הנחת אבן הפנה **אפשר** יש
מקום לקשר זה עם יובל הששים להתיסדות תו"ת (מובן שזהו גם תלוי בתוכן
הנואמים), ואז אפשר יש לעורר ע"ד הדפסה בהנ"ל גם ע"ד הכנוס דחדש
אלול והנואמים.

בברכה לבשו"ט.

ו'רסא

הנחת אבן הפנה: ראה גם לעיל אגרת ו'ריא, ובהנסמן בהערות שם.

ורסב

ב"ה, כ"א אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה משה שי
המכונה ד"ר טאוב

שלום וברכה!

במענה למכתבו שנתארך בהילוכו יותר על הרגיל.

בעת רצון אזכירו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע להמצטרך לו, ובפרט להסתדרות טובה כמצווה עלינו בתורתנו
תורת חיים, מתוך שמחה וטוב לבב, שאם כל אדם זקוק לזה, עאכו"כ רופא
הצריך לרפאות את הפונים אליו, והרי אפילו חוזק הגוף כפשוטו תלוי במצב
הרוח וחיזוק הרוח, שמזה מובן שהרופא צ"ל בדרגא דטופח ע"מ להטפח
בזה. וכיון שכל אחד נצטווה על השמחה וחוזק הבטחון, בודאי שהאפשרויות
והיכולת בידו, וגם המציאות מתאימה לזה, שהרי אי אפשר שהתורה שאין
אמת אלא תורה, תצוה על ענין שאינו מתאים להמציאות. ובודאי לדכוותי
האריכות בכגון דא למותר.

והרי נמצאים אנו בימים שבין חג הפסח זמן חירותינו, חירות מכל
ענינים המצירים ומעיקים, וחג השבועות זמן מתן תורתנו חרות על הלוחות
א"ת חרות אלא חירות, יה"ר [ש]יבשר טוב גם בעניניו הוא.

ורסג

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מיום 7/5, בו שואלת מה עלי לעשות בכדי שיצליח
מזלה ותהי מאושרת בחיים.

ורסב

ד"ר טאוב: רחובות. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תשצו, ובהנסמן בהערות שם.

והנה כבר ענה בורא עולם ומנהיגו על שאלה זו, ככתוב בתורתו, אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתי וגו' וכל הברכות האמורות בפרשה (ויקרא כו, ג ואילך). ועוד כתיב, והי' אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך וגו' ובאו עליך כל הברכות גו' (דברים כח, א, ב). ומצות האמורות הרי מפורשות הן לפרטיהן בשולחן ערוך ובכמה מקומות.

ובשאלתה, מתי תנשא לאיש וכו', הלא אין זה בנוהג לחפש עתידות, כי הרי נאמר תמים תהי' עם ה' אלקיך (דברים יח, ג), אלא שעל איש ואשה הישראלים להיות חזקים בבטחונם בהבורא יתברך ויתעלה, אשר יתן להם חיים מאושרים, שהרי הם מצדם יתנהגו מתאים לרצונו לתורתו ומצותיו.

תקותי שלומדת ומתנהגת כראות לבת ישראל שכל אחת מהן נקראת בת שרה רבקה רחל ולאה, ותשפיע גם על החבירות שלה בכגון דא, והשם יתברך יצליחה לבשר טוב בכל האמור.

ו'רסד

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מליל ו', בו שואל עצה בהנוגע לענייניו.

והנה בכלל עצה היעוצה בכגון דא הוא הענין דשויתי ה' לנגדי תמיד, אשר מקרא מלא הוא בכתוב ולא עוד אלא שרבנו הרמ"א פוסק אחרון בישראל התחיל בזה כל הדי' חלקי שו"ע להורות אשר זוהי התחלה ויסוד קיום התורה. וילמוד בתניא קדישא ריש פרק מ"א מהתחלתו עד לעמוד ב' תיבת המלך, ומזמן לזמן בשבתו בביתו וגם בלכתו בדרך יחזור בעל פה את הנ"ל אם בדבור או עכ"פ במחשבה, וכשירגיל את עצמו בהרעיון אשר הנה ה' נצב עליו כו' כמבואר בתניא שם, הרי זה בדרך ממילא מזכך לא רק את הנשמה אלא גם את הגוף. כן מהראוי שיהי' בקי בעל פה איזה פרקים משניות ולכל הפחות פרק אחד תניא, ובכל יום חול קודם התפלה יפריש איזה פרוטות לצדקה, ואחר התפלה בכל יום, גם בש"ק ויום טוב יאמר השיעור

ו'רסד

בהנוגע לענייניו: תיקון עון ולהשמר על להבא.

תהלים חדשי – כמו שנחלק התהלים לימי החדש – אשר כ"ז יועיל ללימוד בכלל ובעניני תורה ומצות בפרט ע"פ מרז"ל הבא לטהר מסייעין אותו.

(ב) כן שואל עצה להצלחה בלימוד התורה.

כבר מלתו אמורה, יגעת ולא מצאת אל תאמין, ז.א. שבידו הדבר תלוי ונתנו לו הכחות על זה אלא ככל שירבה ביראת שמים ביחד עם ההוספה בלימוד התורה, תתרבה ברכת השי"ת בהאמור, והרי דבר משנה, כל מי שיראתו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת.

בברכה לבשו"ט.

ורסה

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד אשר בתל אביב
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הדו"ח מהפעולות בחדש ניסן, וכנראה מהקיצור יבוא עוד המשך. כן נזדמן לי ימים אלו לעבור על הפ"כ והדו"ח שלהם של השבועות והחדשים האחרונים, ובצדק יש לומר על זה, שזהו בסגנון כ"ק מו"ח אדמו"ר, גאר א פיינע חרישה און גאר א פיינע זריעה.

ומהנכון, כיון שזה כבר איזה שנים בפעולתם בקדש, ובודאי נשמרו אצלם הדו"ח והפ"כ, שיקדישו אסיפה מיוחדת, לעשות מעין ס"ה עכ"פ באופן כללי מאופן פעולותיהם בעבר, והעיקר ללמוד מזה בהנוגע לפעולות בעתיד, ובנקודה התיכונה, שמהחרישה והזריעה, יבואו לידי צמיחת הפירות והתבואה וללקיטת וקצירת הפירות והתבואה. במלות אחרות, איך להמשיך באופן שההשתתפות בהתועדות וכיו"ב תניח הרושם על המתועדים גם לימים שלאחרי זה, ואיך לעמוד עמם בקשר גם לאחר ההתועדות, וק"ל.

עוד נקודה בהאמור (שלפלא שלא העיר ע"ז מי מאנ"ש), והוא, שכיון שנמצאים עתה כמה תיירים באה"ק ת"ו מכו"כ מדינות, הרי זוהי אפשרית יחידה במינה לפעול בכו"כ מדינות ממקומם הם באה"ק ת"ו, ובלבד שינצלו

את כל הימים וכל ההזדמנויות להראות ולהחדיר בה"ל עיני חב"ד ומעינותי. ואף שמוכן שלא כל סוגי האנשים שוים בזה, בהנוגע לקבלת השפעה ורושמים, ולכל סוג צ"ל גישה מתאימה, אבל לאידך גיסא, לכל סוג אפשר לגשת ובלבד שיתבוננו מהו הדרך לזה.

בכלל קשה לכתוב מכאן פרטי ופרטי בכל האמור, וגם אין תועלת בזה [ולא עוד אלא גם מקלקל, וע"ד מרז"ל רוצה אדם בקב שלו מתשעה קבים של חבירו], ובאם יעשו תכנית משלהם, וועט זיך ארבעטען גישמאקער וכ"פ ככה.

ושולח הנני המכתב מהיר דחוף, כיון שהענין דחוף הוא לדעתי וגדולה ביותר, כי לתמהוני ולצערי, במכתבי אנ"ש אין מי מעורר ע"ד האמור, ולא רק בהנוגע להשפעה על המדינות הרחוקות אלא גם לא להשפעה על התיירים עצמם.

וכמו בכל הענינים צריך גם בזה זהירות יתירה, מהנהגת קדירה דבי שותפי, שמקלקל ביותר הוא בזה כיון שאפשר לאמר שישו בני מעי, ששותף הנו ובאותה שעה להחליט — שעל השותף לעשות הכל ולא עליו לעשות דבר.

ויה"ר שיצליחו בעבודתם בקדש לעשות את ארץ ישראל ארץ הקדושה גם בגלוי ובאופן האמור כי מציון תצא תורה וגו' ז.א. בדיוק הלשון **תורה**, וכמאמר הידוע (איכה רבה ב, יג) יש חכמה בגוים תאמין, יש תורה בגוים אל תאמין, כי זה מיוחד לעם ישראל, ושולל את עמי הארץ כפשוטו עד לשלול את הגוי אשר בתוך איש הישראלי (לקו"ת דברים צ, ד).

והנה עבודה האמורה יש למצוא אופנים בכל יום ויום איך לעשותה ואיך לנצלה לתכלית זו. ופשיטא שיש לנצל היומי דפגרא, ימי התועדות וכו' וכו'.

איני כותב במיוחד לשאר אנ"ש והסניפים, ובטח ימצאו האופנים לפרסם ע"ד האמור, אם לשלוח העתקה או לעשות אסיפה וכיו"ב.

בברכה לבשו"ט ומפורטות בכהנ"ל.

ו'רסו

ב"ה, כ"ב אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נ"נ רב פעלים ובעל מרץ וכו'
הרש"ז שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו עם המצורף אליו, חוזרים והוראות בעניני
כשרות ודת באניות, כן נתקבל ג"כ מילואים להנ"ל הנשלח ע"י משרדו, ות"ח
ת"ח על שימת לבו בשלחו אלי כל האמור.

אף שאינו מזכיר עד"ז, תקותי שבשעתו נתקבל מכתבי עם העתק
ההוראה בהנוגע להמכונות או חלק מהמכונות, שמוכרח הפעלתם ביד, בכל
יום כמה פעמים במשך המעל"ע. ובהתאם להאמור, בודאי פעל כי בהנוגע
להוצאת פס"ד ברור בהאמור, מתאים למה שנדבר כאן.

בכבוד ובברכה אשר סו"ס יזכה השי"ת ויצליח, אשר תהי' העלי, עלי'
בגשמיות ועלי' ברוחניות גם יחד, ובפרט שבהנוגע לעם ישראל זה בזה תלוי,
שהרי גוי אחד הם בארץ, דהיינו שגם בעניני ארץ לא יפרדו מאחד האמת ח"ו
(עיין אגרת הקדש לרבנו הזקן סי' ט'), ותהי' ארץ ישראל גבוה מכל הארצות,
גם בגלוי לעיני כל הארץ, בכל המובנים, כי יקוים היעוד, והלכו עמים רבים
ואמרו לכו ונעלה וגוי כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

בכבוד ובברכה.

ו'רסו

הרש"ז: שרגאי, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו'פט, ובהנמקן בהערות שם.
לקמן ו'שמח.
מכתבי: הנ"ל.

ו'רסז

ב"ה, כ"ג אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה פנחס ליביש הערצל שי

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מט"ז אייר, בו כותב ר"פ מההתועדויות
בחדשים שעברו, ויהי רצון שכא"א יוסיף בפעולות הטובות בהפצת היהדות
בכלל ומעינות החסידות ביחוד.

ובפרט ע"פ המבואר בענין במאי הוי זהיר טפי, באגה"ק לרבנו הזקן
סוף סי' ז' שצריך להיות זהיר, וכפירוש כ"ק מו"ח אדמו"ר לייכטין באותה
המצוה, וברובא דרובא רואים גם בעיני בשר מהי המצוה ההיא שבה צ"ל
זהיר טפי, ובנדון דכמה מאנ"ש בטח כבר נוכחו לדעת שהוא ענינם בחינוך על
טהרת הקדש במוסד כ"ק מו"ח אדמו"ר ואביו כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) —
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. שמזה מובן וגם פשוט, שבזה צ"ל כלשון אגה"ק
האמור, העדפה וזהירות וזריזות יתירה ביתר שאת ויתר עז כפולה ומכופלת
למעלה מעלה מזהירות שאר המצוות, וכשיתבוננו בזריזות שאר המצוות ע"פ
המבואר באגה"ק סי' כ"א ואחרי זה איך שצ"ל העדפה וכו' ככל הלשונות
האמורות, בלי ספק אשר תהי פעולתם וענינם בישיבת תורת אמת בתוספת
כו' וכו' כ"פ ככה וכמבואר בכ"מ שכיון שנצטוונו על זה, בודאי שנתנה
האפשרית והכחות על זה ואין הדבר תלוי אלא ברצונם בהוצאה מהכח אל
הפועל.

ויהי רצון שישפיעו גם על חבריהם בעבודה קדושה האמורה שגם הם
יתבוננו אליבא דנפשי' ובמילא יתפתח ויתגדל המוסד הק' הן בכמות והן
באיכות בהצלחה מופלגה.

שאף שבכלל הצלחה (ראה תו"א סי"פ וישב) ענינה למעלה מדרך הטבע,

ו'רסז

מו"ה פנחס ליביש הערצל: ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ה'קכד. ובהנסמן
בהערות שם.
ובפרט: נוסח דומה נכתב לכמה.

בכל זה מובן ע"פ המבואר בענין אתעדל"ע, שאף להיותה דלעילא תלוי במדה גדולה באופן האתעדל"ת, שככל פרטים אלו הוא גם בהנוגע לענין ההצלחה, ויהי רצון שיבשר טוב בקרוב טוב במילואו בכל האמור.

בברכה לבשו"ט.

ורסח

בי"ה, כ"ג אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ בעל מדות ורב פעלים
מו"ה יוחנן שי שו"ב גבאי בית המדרש דליובאוויטש
בליובאוויטש

שלום וברכה!

במענה להודעתו מיום ההולדת שלו.

הנה יהי רצון שעוד רבות בשנים, שנים טובות מלאות תוכן של תורה ומצות, יודיע מדי שנה ע"ד יום ההולדת, ומתאים לציווי תוה"ק תורת חיים, אשר מעלה בקדש והולך מחיל אל חיל בהאמור.

וכיון שכל אחד מישראל נצטוו על זה, בודאי שלכל אחד נתנו הכחות למילוי הציווי.

ובפרט אשר זכה ונתמנה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל בכגון סגנון המזמור תהלים אותו מתחיל לאמר בכל יום, תבחר ותקרב גוי היכלך, לכהן פאר בבית המדרש ליובאוויטש דליובאוויטש.

ובעת ימי הספירה אשר כמבואר בדא"ח סופרים יום אחר יום באופן שאין הימים הראשונים נופלים ח"ו אלא מצטרפים לאחרים להיות נספרים

ורסח

מו"ה יוחנן: גורדון. ברוקלין. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"יג ד"רצב, ובהנסמן בהערות שם.

מיום ההולדת שלו: הס"ד, שבו מתחיל לאמר פרק סה שכתהלים.
מצטרפים לאחדים: ראה גם לעיל אגרת ורס"ט.

קכא

אדמו"ר שליט"א

לא סיפור דברים (לחוד) אלא שנהרין ונצצין (זהר ח"ב קלו, ב) ומובן הענין ממ"ש בסידור ד"ה השמים מספרים בארוכה.

הנה כאו"א מאתנו יזכה ויצליח בתכ"י שיהיו ימיו מצטרפים נהרין ונצצין בנצוצין דנקודה עליונה כלשון הזהר שם הולך ואור על ידי נר מצוה תורה אור ומאור שבתורה זוהי תורת החסידות ועניני.

בברכה לבשו"ט ולאורך ימים ושנים טובות בכל הפי.

ו'רסט

ב"ה, כ"ג אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה יונה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מערב יום הבהיר ל"ג בעומר.

נעם לי לקרות בו ע"ד פגישתו עם כמה מאלה אשר יש להם השפעה על כו"כ מבני ישראל, שמזה מובן אשר כל רושם טוב שעושה עליהם, ובפרט ע"פ הידוע אשר סו"ס הרושם מתבטא באיזה אופן שיהי גם בהנוגע למעשה, הרי במדה זו נכפל הרושם כ"פ ככה, כיון שנוגע להמושפעים של הני"ל. ומזה מובן שכל השתדלות ואפילו יגיעה כדאית הן, כיון שאין זה בשביל הפרט (שאפילו עליו נאמר כל המקיים נפש אחת מישראל ה"ז קיים עולם מלא) אלא בשביל הרבים, וביחוד בזה אודותו כותב במכתבו האחרון הנה זה נוגע בשטח החינוך, ז.א. באנשים צעירים אשר כעבור איזה זמן יבנו ביתם, שצ"ל בית בישראל סבא מיוסד על יסודי התורה והמצוה.

ובמדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא שכ"פ ככה הנה יהי רצון שפירות פעולותיו האמורות שאדם אוכלם בעולם הזה ישלם לו השי"ת ברוב נחת אמיתי מכל יו"ח שי לאורך ימים ושנים טובות.

בברכה לבשו"ט.

ו'רסט

מו"ה יונה: איידלקוף, כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו ה'חקסו, ובהנסמן בהערות שם.

ויער

ב"ה, כ"ד אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה ניסן שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מכ"ב אייר, אודות ביקורו בישיבת תומכי
תמימים ביחד עם הרה"ג אי"א נוי"נ וכו' הרה"ח שי ביק ותוצאות הבחינות
אשר השביעו רצונם.

ויהי רצון אשר בהנוגע להתלמידים כיון שהגשמיות משתלשלת
מהרוחניות, ובענינים גשמיים הרי נאמר, מי שיש לו מנה רוצה מאתים, מי
שיש לו מאתים רוצה ד' מאות, הרי ככל שתגדל ידיעות התלמידים
והתמדתם, יתרבה ג"כ צמאונם ושקידתם בלימוד תורת ה' תמימה, הנגלה
והפנימיות גם יחד, חדורה אור וחיות חסידותיים, שיהיו מתאימים לרצון
וכוונת רבותינו נשיאינו מייסדי הישיבה ומנהליה, והרי דברי צדיקים
ועאכו"כ מעשיהם קיימים לעד ופועלים פעולתם.

ומשנה ת"ח לכת"ר וחבירו בעד בשורה הטובה, והעיקר אשר בטח ע"י
הבחינה עוררו בהתלמידים קנאת סופרים עלי' נאמר תרבה חכמה, ובלשון
זהר (ח"ב קכו, ב) אסגיאן משיכו דחכמתא, והוסיף ביאור אדמו"ר הצ"צ
ע"פ מרז"ל (שבת קנב, ב) מי שיש בו קנאה מרקיב, שהוא כענין התולע
דקדושה שמרקיב הארז, מדות דנה"ב, וע"ד המבואר בארחות צדיקים שער
יד על מרז"ל האמור קנאת סופרים תרבה חכמה, כי תראה אדם שלומד וכו'
וכן לענין כל המצות כו' ומציין ג"כ לסוטה ג, ע"א (אור התורה ויצא ד"ה
ותקנא רחל באחותה).

בברכה לבשו"ט, אין טוב אלא תורה ומצותי, תכה"י מתוך שמחה וטוב
לבב.

ויער

מו"ה ניסן: טלושקין. ברוקלין. אגרות נוספות אליו — לעיל ויקנט. ובהנסמן בהערות שם.

ו'רעא

ב"ה, כ"ד אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ בעל מדות איש רב פעלים כו'
מו"ה לוי שליט"א

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מודיע אודות החגיגה של מצוה של חברת ש"ס
ומשניות, לרגל סיום המשניות והתחלתו.

ויהי רצון אשר יגביר חילים בתורתנו הק' תורת חיים, שאין ביטוי זה
יוצא מידי פשוטו, חיים בעולמנו זה, אף שגשמי וחומרי הוא, חיים מתאימים
להוראת התורה, שעל זה נאמר — ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם
היום.

והרי זהו גם כן הרמז בסיום המשניות, לא מצא הקב"ה כלי מחזיק
ברכה לישראל אלא השלום, שלום בין הנפש והגוף, ובנפש עצמה, שלום בין
הנפש הבהמית והנפש השנית בישראל, היא נפש האלקית, כמבואר בארוכה
בספר תניא קדישא, ואז ממשיכים השלום והאחדות גם בעולם.

וכרמז התחלת המשנה, מאימתי קורין את שמע בערבין, אשר אף בעת
החשך בעולם, בני ישראל קורין, וע"ד דרשת רז"ל, אל תקרי ויקרא אלא
ויקריא, שמע גוי' הוי' אחד, אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות, אחדות
במקום, שזהו נרמז באחד, וכמו כן גם האחדות בזמן, וכנרמז בתיבת הוי',
הי' הווה ויהי', שזהו כוונת שם זה, כפסק הדין בשו"ע או"ח סי' ה'.

בכבוד ופ"ש כל המשתתפים בלימוד המשנה, ובלשון הרב, הוא כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בברכה לקבלת התורה — הממשמש
ובא — בשמחה ובפנימיות.

ו'רעא

מו"ה לוי: בליצקי, ברוקלין.

ו'ערב

בי"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ וכ"י מו"ה דוד שי

שלום וברכה!

במענה למכתב כתי"ר מיום ד', בו נוגע בשאלה אשר דשו בה רבים,
בנדון זמן מוצש"ק, ומסיים שמשו"ע סי' רצ"ג סעיף א' נראה, שצריך להמתין
ע"ב רגעים.

והנה ידוע פסק דין רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה)
והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) שאין זמן המתנה האמור שוה במשך כל
השנה ובכל המקומות, עיין סדר הכנסת שבת לרבנו הזקן הנדפס בסיידורו,
שלכן בכל מקום יש לדעת החשבון מתאים להאופק שלו, וגם בזה חילוק
בזמן השנה עצמה.

מה שראיתי נוהגים כאן, בנ"י. הוא לחכות לערך חמשים רגעים לאחר
השקיעה, אבל מובן שאיני אחראי בזה, ובכלל הרי ידוע מעלת המאחר
במוצש"ק אלא שבבית הכנסת צריך להיות באופן שרוב הצבור יכולים
לעמוד, ופשוט שזהו בהנוגע להידור אבל לא בהאסור ע"פ דין והרי גדולה
שבת ששקולה כנגד כל המצות.

בכבוד ובברכה לבריאות הנכונה ולבשו"ט בענינים הכללים ובענינים
הפרטים אשר הא בהא תליא.

ו'ערב

מו"ה דוד: ווינשטער, שיקגו. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו'לה, וכהנסמן בהערות שם.
יש לדעת החשבון: ראה קנ"י נש"ק ח"ב הערות 7: 14.

ו'רעג

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

האברך הלל ש"י

שלום וברכה!

במענה למכתבו מט"ל לעומר, בו שואל:

א) המבואר באגה"ק לרבנו הזקן סי' י"ט בפירוש מרז"ל חכם עדיף מנביא, שנבואה הוא ענין רא"י כמשל ראיית עין בשר גשמי ממש, משא"כ במדובר בענין מעלת החכמה, שהוא ענין של השגה — האם משה רבנו חוץ ממה שה"י רואה בנבואה, ה"י משיג גם מדריגות אלו שהשיג האריז"ל.

כן הדבר.

ואף שלכאורה יש מקום לאמר גם אחרת, ובמכש"כ מנגלה דתורה, ע"ד המסופר מרז"ל (מנחות כט, ב) בכל זה האמת הוא שהשיג מדריגות האמורות, וכמ"ש בספרי קבלה ומבואר בתורת החסידות, שמדריגת משה רבינו היתה מדריגת החכמה דאצילות, ז.א. שהשיג בדרגא נעלית ביותר מצד ענין החכמה. אבל יש מקום לעיון בחנוגע למשיח, וראה רמב"ם ה"ל תשובה פרק ט' הלכה ב'. תנחומא תולדות כ'. יל"ש לישע"י נב, יג. ואכ"מ.

ב) במ"ש שם באגה"ק סי' ט', בפירוש מאמר רז"ל תלמוד תורה שקול כנגד גמ"ח, משא"כ בעקבות משיחא — ושואל היאך נשתנה עצם החשיבות.

הנה הוא ע"ד החילוק בענין מצוה שזמנה עובר ומצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים, שמוכן כשהזמן קרוב לסיומו או כשאין אחרים משתנה חשיבות המצוה.

אף שאין מזכיר עדיין תקותי שיש לו קביעות עתים בלימוד תורת החסידות לעתים קרובות, ויהי רצון שתהיי הקביעות מתאים לפתגם רבנו

ו'רעג

חלקה נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 356 חלקה בחכ"ד ע' 436 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
הלל: דאריד, ברוקלין. אגרת נוספת אליו — לעיל חט"ז ה'תתקסט.
ואכ"מ: ראה גם לעיל ח"ט אגרת ב'תתלב, ובהנסמן בהערות שם. ח"ג ד'שכד.
ע"ד החילוק: ראה גם לקמן אגרת ר'תר.

קכו

אגרות קודש (ורעג)

הזקן, בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה)
לא רק קביעות בזמן, אלא גם קביעות בנפש, והוא העיקר.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ
ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ויעדר

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

המשתתפות באסיפת יסוד וארגון
אגודת נשי ובנות חב"ד, בניו הייווען
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

נעם לי להודיע מהרבנית מרת רבקה תחי' העכט אשר נתאספו לתכלית
האמורה וההחלטה לסדר מלוה מלכה ולהזמין אלי' נשי ישראל מחוג יותר
רחב, ועל ידי זה להרחיב ולפרסם אגודתן וכן המטרות שלה.

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידן יצליח להפיץ היהדות המסורה בחוגים
ההולכים ומתרחבים, הפצה חדורה אור וחום חסידותי, שעל ידי זה גם
תתרבה ההצלחה, והרי ידוע פתגם רבנו הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד,
אשר שיטה זו אינה רק בשביל חוגים מסוימים בעמנו בני ישראל, כ"א שייכת
היא לכל העם כולו.

קביעות... בנפש: ראה גם לעיל וירג. ובהנסמן בהערות שם.

ויעדר

פתגם רבנו הזקן: ראה גם לעיל ח"ד ד'תשסט, ובהנסמן בהערות שם. חט"ז וינב. ויצב. לקמן
רשכח.

קכז

אדמו"ר שליט"א

אלא שככל ענין שבקדושה הסדר הוא צעד אחר צעד וכלשון הכתוב בהנוגע לגירוש הרע ונצחון הטוב, מעט מעט אגרשנו.

ויהי רצון שתעשינה כל הנ"ל בשמחה ובטוב לבב מתוך בריאות הנכונה של כל אחת מהן הן ובני ביתן שי'.

בברכה לבשו"ט ולהצלחה.

ו'ערה

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
רב פעלים הרב אברהם שי'

שלום וברכה!

נעם לי להודע ממר ומרת . . . שיחיו מפעולותיו להחזקת היהדות והפצתה בקהלתו בבית המדרש ובית הכנסת ובנקודה התיכונה והפנימית בשטח חינוך הכשר.

אשר אם בכל המקומות ובכל הזמנים דבר חיוני הי' זה בישראל עאכו"כ בתקופתנו זו רבת המאורעות ובלבול המוחין ובמדינה זו דארצוה"ב אשר דבר טוב ותכונה פנימית נמצא בהנוער, תמימות ואמונה, אלא שבעוה"ר בשנים שעברו, היו איזה חוגים שנצלו תכונות אלו בכיוון ההיפך מדרך התורה והמצוה, ושמחתי להודע מהנ"ל אשר זיכהו השי"ת והצליחו לראות פרי טוב בעמלו, הצלחת עבודתו ותעמולתו, ואשר כמה מבני הקהלה מיקרים אותו עבור זה.

ויהי רצון אשר יוסיף חילים לתוה"ק תורת חיים ומצותי וע"ד מאמר חז"ל מי שיש לו מנה רוצה מאתים, הצלחה בעבודתו תעורר בו חשק והתלהבות להישגים גדולים יותר.

בהזדמנות זו אעוררו, אף שבודאי ידוע לו מכבר בהנוגע לקביעות עתים

ו'ערה

הרב אברהם: פלדמן, ניהייווען.

גם בפנימיות התורה אשר בדורותינו נתגלתה בתורת החסידות שהיא הנותנת חיות והתלהבות לאיש הישראלי בלימוד התורה וקיום המצות, ובפרט זה שיש לו השפעה על כו"כ מבני ישראל הרי כל הוספה בעצמו בעניי חיות והתלהבות, נכפלת פי כמה ע"י ההוספה שבאה במושפעי כתוצאה מזה.

ומענין דרבים לענין דיחיד, הרגשתי בהנ"ל עד כמה פועלים עליהם לטובה העדוד רוח וההתחזקות שמקבלים ממנו אם בדבור אם בפעולות לעודד רוחם הנכאה, אף שתקוטי שבקרוב יתחיל מזלם לעלות הטבה למצבם באיזה פרטים, בכל זה ודאי ימשיך לחזקם ולעודדם, והלא ידוע גם לו הנסיונות ביהדות שעמדו בהם הנ"ל ומשפחתם ולא עוד אלא שהשפיעו ומשפיעים גם על הסביבה בה נמצאים לקרבם תחת כנפי השכינה.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'רעו

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום הרביעי, בו מתאר איך שהלימודי חול מבלבלים להתמדה ושקידה בלימודי הקדש ובפרט כלשונו עכשיו באחרית האנגלי.

וכנראה מזה, בקרוב עליו כבר לגמור הלימודי חול, אף שאין ברור אם בקרוב ממש חדש הבא או במאוחר מזה.

והנה אם בעוד חדש או בכל אופן בזמן קרוב גומר כבר הלימודי חול, הרי אין הדבר תלוי אלא בו, ללמוד בהתמדה ושקידה בתוה"ק ובאופן דמוסיף והולך, שע"ז הובטחנו מרז"ל, יגעת ומצאת, ומה טוב שעכ"פ שנתים ילמוד לימודי קדש באופן האמור מבלי לבלבל עצמו במחשבות זרות איזה שתהיינה, ורואים במוחש שלימוד באופן האמור נוגע לכל ימי משך חיי איש הישראלי עלי אדמות.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא, ובכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה. והשי"ת יצליחו.

בברכה לבשו"ט.

ו'רעז

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מט"ל למבניי, בו כותב אשר מרגיש בקו הבריאות
והתחזקות.

ויהי רצון אשר בקרוב יחזור לאיתנו כפשוטו ולאיתנו כמשמעו כמבואר
בדי"ה משכיל לאיתן לרבנו הזקן (נדפס בקונטרס לימוד החסידות) והרי
נמצאים אנו בימים הקרובים לקבלת התורה, המביאה רפואה לעולם בכלל
ובפרט לבני ישראל מקבלי התורה, וכמסופר במכילתא שלזמן קבלת התורה
היו כל ישראל בריאים ושלמים. וע"פ הידוע שקבלת התורה — בפרטיות
הימים — הרי הוא בכל יום, וכלשון נותן התורה לשון הוה. מובן שבכ"י
צריך להיות האיש הישראלי בריא ושלם. ובלשון הרמב"ם: היות הגוף בריא
ושלם מדרכי השם הוא . . .

ובודאי למותר לעוררו שישפיע על בנו הנ"ל שי' לקבוע עתים בלימוד
פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, והרי ע"י כל הוספה
בתורה ומצות ועאכו"כ הוספה בפנימיות התורה שנקראת בזהר הק' נשמתא
דאורייתא, נתוסף גם פי כמה בברכות השי"ת בהמצטרך בחיי הגוף ובחיי
הנשמה.

בברכה לבשו"ט ובלשון הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר, לקבלת התורה
בשמחה ובפנימיות.

ו'רעז

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 248 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ו'רעה

ב"ה, כ"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מכ"ד אייר, ונעם לי לקרות בו מהתפתחות התלמוד תורה ההוספה במספר התלמידים, ובודאי ישנה הוספה גם באיכות הוספה בהלימודים שלהם.

ובודאי למותר לעוררו אשר בכל הזמנים צריך הי' להיות לימוד תורתנו בלשון חז"ל תלמוד המביא לידי מעשה, ועאכו"כ בתקופתנו זו, וזה בא (בסגנון המשנה) כשיראתו, הלימוד בענייני יר"ש, קודמת לחכמתו. מובן שאין הכוונה לכמות הזמן, כי לפעמים רואים כי לימוד אפילו של רגעים אחדים בענין של יראת שמים (או גם לא לימוד אלא דברים אחדים הנאמרים בחום ובהתלהבות (היציק)) משפיע על התלמיד למשך כמה וכמה זמן.

במ"ש אודות תלמיד אשר יש לו חבורה אינה יהודית, ואיך להתייחס לזה.

הנה ברוב הפעמים רואים אשר אם ממציאים להאמור חברים יהודים, הרי בדרך ממילא מרחיקו זה מחברים כהנ"ל, והרי כיון שהוא בין תלמידיו, בטח ישנה אפשרות להשתדל ששאר התלמידים יתקרבו אליו יותר ויותר ובמילא לא יהי' זמנו פנוי לחברים אחרים ולהנ"ל בפרט.

במ"ש אודות החובות שיש לו לפרוע ושבאם הי' יכול ללות סכום, הי' זה מקיל עליו. — הנה אינו מפרט המינימום של הסכום שיכול לעזור לו. ובכל אופן מהנכון שיתיעץ עם אנ"ש שעל אתר בהנוגע להאמור.

בברכת החג בלשון המקובל מפי כ"ק מו"ח אדמו"ר, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולבשו"ט בכל הענינים אודותם כותב.

נ.ב.

מוסג"פ העתק מכתבי כללי לאסיפה השנתית של אגודת נשי ובנות חב"ד, אשר תוכנו מתאים לכל השנה, שבטח יעניין אותו ובפרט זוגתו תחי'.

ו'רעה

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 401 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

קלא

אדמו"ר שליט"א

ו'רעט

ב"ה, כ"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה יצחק שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מיי"ט אייר עם הפיי"נ שיקרא בעת
רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ולפלא ההפסק במכתבים כ"כ, ואשר גם במכתבו זה לא מצאתי טעם
מספיק על זה.

ולהודעתו אשר הנכד שלו אהרן מענדל שליט"א נעשה בר מצוה בחדש
זיו שנה זו,

הנה יהי רצון שמבן שלש עשרה יגדל לבן ט"ו לגמרא וכו' וירוו ממנו
רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי חסידותי.

לגיסו הרב ניסנבוים שי כבר עניתי מכבר ובטח נתקבל.

ולקראת חג השבועות הבע"ל, הנני בזה לברכו בלשון הרב הוא כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.
ובברכה לבשו"ט.

נ.ב.

מוסג"פ העתק מכתבי כללי לאסיפה השנתית של נשי ובנות חב"ד אשר
תוכנו כל השנה זמנו הוא, ובטח ינצל תוכנו באופן המתאים.

במש"כ בנדרים י, א: חסידים כו' מתאווים להביא קרבן חטאת — מהי
התאווה? — י"ל שהיא התאווה למעלת בע"ת, שהקורבה שלו (וכרמוז פ"י
הרא"ש קרבן) היא נעלית ביותר. וראה רמב"ם הלי תשובה פ"ז. ומדויק הלי
חסידים ע"פ פירש"י סוכה נג, א' ד"ה אלו.

ו'רעט

מו"ה יצחק: דובאור, מנטשסטער. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו ה'תצח. ובהנסמן
בהערות שם.

ו'רפ

ב"ה, כ"ו אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ בעל מרץ וכו' הרב מנחם שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו — שמפני רוב הטרדות נתאחר המענה עד עתה ואתו הסליחה.

מתאים למאמר חז"ל, הכל הולך אחר החתום, נעם לי לקרות בסיום מכתבו, אשר מוכן הוא ושבע רצון להוסיף פעולה בהנוגע להפצת היהדות וענייני מוארים בביאורי תורת חסידות והשקפת עולם שלה.

ובודאי למותר להורות באצבע לדכוותי על האפשרויות המיוחדות שיש לו בזה, כיון שמנהיג הוא בקהלה בת כמה וכמה משפחות אשר כל נפש אחת מהן הי"ה עולם מלא.

ונוסף על ענין זה, הרי מורה פרופסר הוא, ז.א. שיש לו קישור מיוחד עם כמה מבני הנוער וצעירים אשר בכתתו ועל ידיהם גם עם החברים שלהם, והרי בודאי ברובם היחס שלהם אליו הוא כיחס תלמיד אל זה ששומע ממנו לקח, ז.א. שמקבל דבריו כמו שהם.

שאף שזה מגדיל את האחריות של המשפיע והמורה, אבל ביחד עם זה והוא העיקר, מגדיל את היכולת שלו להביא שינוי לטוב בנוער. ובאיזה מדה שתהיי אפילו קטנה, הרי השינוי גדל ביחד עם בגרותו של התלמיד, וכידוע הדוגמא בזה, ששינוי קטן בגרעין יכול להיות ענין מכריע בעת שיגדל לאילן נושא פירות.

כמדומה לי שהקו בו מלמד הוא בשטח המוסר ומדות בני אדם ז.א. בשטח אשר קישור ישר לו עם המטרות אליהן שואפת תורת החסידות. ואפילו אם לשנה הבאה ילמד מקצוע אחר, הנה סו"ס בכל דבר יש למצוא מוסר השכל ולימוד בהנוגע לפועל, לחייו של האדם בעולמנו זה, ולכן גם הוא יכול לשמש צנור להחדרת השפעה הרצויה.

ו'רפ

הרב מנחם: רקמן.

ועוד נקודה אף כי בשטח מסוים, אבל לו גם השפעה רבה. והיא, בשנים שעברו ובטח גם בעתיד הי' כי חבר בהועדה אשר ע"י הקליימס קונפרנץ בהנוגע להענקות שנותנים תרבות חבור והדפסה וכו' והרי בזה כר נרחב ויכולת ע"י חו"ד שלו והשפעתו שגם חבריו יאמרו דעתם הרצויה, בהנוגע לתמיכה בפעולות אשר הן ברוח התורה הק' ומסורת ישראל סבא, ולמנוע סיוע ושתוף פעולה עם העניינים שהם נגד ה' תורתו ומצותיו.

וכבר אמרתי כ"פ ומזמן לזמן מתוסף אצלי בהכרה שהמציאות מוכיחה את זה יותר ויותר, והוא אשר הצבור בארצו"ב בשנים אלו מסוגל לקבל וברובו גם דורש שיאמרו לו אמת ברורה, אף שחריפה היא בלי פשרות, ואפילו אלו שבנוגע לחייהם הפרטים אין מוכנים לעשות בהם שינויים גדולים לצד ימין, מוכנים לסייע בשינויים אלו, בהנוגע לחיי הצבור, באם רק יראו להם את הדרך ויוכיחו להם אשר זוהי דרך האמת.

ובהיות שמתקרבים אנו לזמן מתן תורתנו בה נעשו בני ישראל לעם סגולה מכל העמים ממלכת כהנים וגוי קדוש, וסמיכת התורה היא שהעמידה ומעמדת רבנים בישראל, רבנים בכח זה שהם המודיעים דעת תורה שלימה ותמימה ומחדירים דיעה זו בהחיים שמסביב להם וביחוד בקהלתם.

הנה יהי רצון שיזכה כל אחד שחונן בכח השפעה ובפרט המכהן במשרת רבנות, למלא תפקידו זה במילואו, ובסגנון הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בכבוד וברכת החג.

בלי פשרות: ראה לעיל חט"ז אגרת ה'תשצג. ובהנסמן בהערות שם. לקמן ו'שפור.

ורפא

ב"ה, כ"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת אחי תמימים ליובאוויטש
אשר בראשון לציון
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבם מט"ז אייר עם שני הפ"כ
המצורפים אליו.

ויהי רצון שעכ"פ מכאן ולהבא יבשרו טוב תמידים כסדרם באופן
מסודר, וחפץ ה' בידם יצליח לפתח המוסד מתאים לרצון וכוונת רבותינו
נשיאנו, שהרי דברי צדיקים קיימים לעד, ודבריהם הרי הם גם נתינת כח
כמובן וגם פשוט.

ולקראת חג השבועות הבע"ל, הנני בזה לחתום כברכת כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בברכה לבשו"ט ולהצלחה.

בטח אף שאין כותבים עד"ז — לומדים כל התלמידים שי' — אם
בכתות או בפ"ע — פרשת השבוע והלכות הצריכות. — והלואי היו כל אנ"ש,
בתוככי כלל ישראל, עושים זה.

קלה

אדמו"ר שליט"א

ו'רפב

ב"ה, כ"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ב אייר, בו כותב עוד הפעם שעדיין לא נתברכו בפרי
הבטן.

וכיון שכמה טפולים חדשים חדשו בשנים האחרונות, מהנכון שיפנו עוד
הפעם לרופא מומחה במקצוע זה, ולשאלו ביחוד להטפולים החדשים.

במ"ש אודות נתוח על הריאות — אין נראה לי כלל וכלל כמובן.

במ"ש אודות החלומות — צריך לבדוק המזוזות בדירתו שבטח יש שם
הדורש תקון, וכן אשר זוגתו תח"י תשמור על מנהג הטוב של בנות ישראל
הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב,
ותעשה כן גם בימות החול ביום שני וחמישי בבקר — מובן דכ"ז צריך להיות
בלי נדר.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע כאו"א להמצטרף לו מתאים לתוכן
כתבו.

וכיון שנמצאים אנו בהימים שבין פסח זמן חירותנו ושבועות זמן מתן
תורתנו על הלוחות, א"ת חרות אלא חירות חירות מכל ענינים
המצירים וגורמים דאגה, הנה גם הוא יזכה לבשר טובות בכל האמור.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולבשו"ט.

ו'רפג

ב"ה, כ"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד בכפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה למכתבם מתפארת שביסוד, ובו כמה שאלות בהנוגע להתועדות
די"ב תמוז הבע"ל ואופנה.

והנה כבר כתבתי זה כ"פ, שבענינים דכגון דא תלוי באופן ההכנה, ז.א.
שמוכרחת תכנית מפורטת בעוד מועד ובאופן דלשולל הענין דקדירה דבי
שותפי, ואחראים לענינים מסוימים של ההתועדות, ואף שמוכן שאין להפחיד
את האחראים, אבל סו"ס אין האחריות קשה כ"כ שזקוקים להפחדה
והבהלה כי אם להכנה בעוד מועד ובאופן מסודר. ועוד זאת רואים אשר באם
מכריחים את מי שהוא לקבל עליו תפקיד והכנה וגם לאחר השכנוע אינו
מסכים כי אם מתבייש להשיב פני המבקש אזי "צורה כזו" יש להעבודה (אזא
אויסזעהען האט די ארבעט) וההשתדלות שלו. וכיון שעתה די זמן גם לסידור
מסודר בהנ"ל ועוד עת אפילו להתייעצות איזה פעמים קודם התחלת הבאת
התכנית לידי פועל, הנה כל אלה הפעילים שבהם יתאספו וידונו בדבר ואחרי
כן יעשו אסיפה מורחבת ובהתאם להשקו"ט והאסיפה ותוצאות שלה –
יחליטו בנוגע לשאלותיהם.

בהנוגע להוצאות הכרוכות בדבר, הנה אעורר את אנ"ש שישתתפו בערך
שליש ההוצאות [כמובן באם תהי' זה לא התועדות מקומית כ"א בשטח רחב
יותר].

בודאי המציאו להם מצעירי אגו"ח בת"א העתק מכתבי בהנוגע לעשות
סה"כ מהפעולות במשך שנים שעברו וכו'.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולבשו"ט.

ו'רפג

העתק מכתבי: דלעיל ו'רסה.

קלז

אדמו"ר שליט"א

ו'רפד

ב"ה, כ"ח אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה ניסן (ושלאחריו) וסיומו בשאלה, איך לבקש
מהבורא ית' את המצטרך לאדם וב"ב וזוה גם על כפרה על הענינים בלתי
רצוים שבעבר וכו'.

והנה כבר מלתו אמורה בתורתנו הק' תורת חיים גם כפשוטה בעולמנו
זה, בספרי חסידות ובספרי מוסר, ונקודה התיכונה בזה היא, חרטה גמורה
על ענינים בלתי רצוים שבעבר וקבלה טובה בזה על להבא, קבלה שמתחילים
להגשימה תומ"י בחיי היום יומים, ע"י אורח חיים ע"פ הוראת תורתנו תורת
חיים, שהרי היא רפואה לעולם גדול, ולעולם קטן זה האדם, ומביאה למילוי
צרכיו ומילוי משאלות לבבו לטובה.

אלא שלפעמים מנסה בורא העולם ומנהיגו את איש הישראלי וכמ"ש כי
מנסה ה"א אתכם לדעת הישכם אוהבים וגו' וכבר נאמר האלקים עשה את
האדם ישר (שהודיע אותו הוראות ברורות וישרות בתורתו, ולכן פלא ותמ"י,
על אשר) והמה בקשו חשבונות רבים ודרושים ורמזים שאינם מתאימות
להוראות אלו. ועוד להוסיף אשר כיון שהשי"ת דורש זה מכא"ל מאתנו,
בודאי שמקודם לזה נותן השי"ת הכחות למלאות הדרישה במילואה (ועוד
זאת אשר גם) בשמחה ובטוב לבב שכזה דורש מאתנו ממה"מ הקב"ה, וכדברי
הרמב"ם בס' יד החזקה סוף הל' לולב.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'רפה

ב"ה, כ"ט אייר, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אייזא נוי"נ וכו' מו"ה בן ציון שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מל"ז לספירה, והכל הולך אחר החתום אשר מרגיש ב"ה טוב וכו'.

ויהי רצון אשר יחזור לאיתנו כפשוטו ולאיתנו כמשמעו כמבואר בד"ה משכיל לאיתן לרבנו הזקן (נדפס בקונטרס לימוד החסידות).

וכיון שחותם לאחר החתום, אשר נין ונכד הוא לארזי תורת החסידות, תקותי חזקה אשר יש לו קביעות עתים בלימוד תורתם נוסף על ההנהגה מתאים לתורה זו, ואשר בודאי גם מוסיף מזמן לזמן בכ"ז כציווי תורתנו דמעלין בקדש.

ובודאי למותר להעיר, שאם בדורות שקדמונו אפשר הי' להסתפק בהנהגה חסידותית או באמירת עניני תורת החסידות בדרך סגולה מבלי העמקה הבנה והשגה שבה, שהרי אז לא הי' העולם מושקע כ"כ בשכלים הפכים משכל התורה, ברחוב היתה ניכרת יהדות ועאכו"כ בבית, הנה בתקופתנו זו שמושקעים בעניני תחבולות וערמומיות של חכמות חיצוניות (ולא חלק קטן – "בחכמה" של כפירה) נוסף על הענין שמשקיעים את החב"ד שבראש בעניני פרנסה, וברחוב מנשבים רוחות בלתי מצויות וכו', פשיטא שצריך להיות זלע"ז להרבות הבנה והשגה ע"י לימוד לעומקה בפנימיות התורה הנקראת בזהר הק' אילנא דחיי ומוסיפה חיות בלימוד תורת הנגלה בקיום מצותי וכו' עד לחיי הגוף של איש הישראלי אשר גם הוא קדוש הוא, והרי מבוארים הענינים בארוכה בכ"מ ומהם באגה"ק לרבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) בסי' כ"ו, ובקונטרס עץ חיים לנכד נכדו ומ"מ אדמו"ר מוהרש"ב. ויהי רצון שגם בלימוד זה יבשר בקרוב אשר מרגיש בטוב ומוסיף וכו'.

בברכה לבריאות הנכונה ולבשו"ט בכל האמור ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ו'רפה

מו"ה בן ציון: יעקבוביץ, בני ברק.

קלט

אדמו"ר שליט"א

ו'רפו

ב"ה, כ"ט אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק ובו כותב אשר מלמד הוא לכתת ילדים בדעטראיט, וזה מזמן שדורשים ומדברים עמו שיעתיק מושבו לנויארק אשר שם בנקל יותר כל עניני יהדות וכו' ושואל דעתי בזה.

ולדעתי תמוה אפילו נתינת מקום לספק בזה, שהרי חינוך בני ישראל על טהרת הקדש, מלאכת ה' היא, ואין לך דבר גדול יותר מזה ובפרט בתקופתנו דור יתום, ואשרי חלקו של כאו"א שזכה לעשות בזה, ואדרבה צריך להוסיף חילים ולהשפיע גם על אחרים שהם יעשו ככה כמוהו, ופשיטא בערי השדה, אשר שם הוא בגדר מצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים, ודוקא מטעם האמור (הלא בנויארק כל עניני יהדות בקל יותר), אשר זכותו של כל אחד מהמתעסקים בזה גדול פי כמה, והרי הבטיחו רז"ל שמדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה, וזה העוסק בחינוך ילדי בני ישראל שכל אחד מהם עליו נאמר בנים אתם לה' אלקיכם, בודאי שישלם לו השי"ת פי כמה בהצלחת בניו ובנותיו שי' הוא להיות לו מהם רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי מסורתי.

והרי ידועה הנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל, אשר בחר בכמה בחורים ואברכים מבחירי תלמידיו ושלחם דוקא לערי השדה, ובמשך השנים שעברו, הרי כבר ראו פירות ופירי פירות, והרי זה גם הוראה ולימוד בשביל כל אחד מאתנו כמובן.

תקותי ששורותי אלה אף כי מעט בכמות תספיקנה להאיר הענין אף שבלא"ה מובן הוא, ולא באתי אלא להוסיף התלהבות במילוי תפקידו האמור ויהי רצון שיעשה זה מתוך הרחבת הדעת אמיתית ובריאות הנכונה. בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ורפז

ב"ה, כ"ט אייר, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... בשאלתו אשר אחד מתלמידיו רוצה ללמוד במוסד בו לומדים רק לימודי קדש, ושואל אם לסייעו בזה או שלא לעשות כלום.

ולפלא הספק והשאלה בדבר. שהרי בעניני ת"ת וכיו"ב באם אין עושים הענינים ככל האפשרי, ז.א. כמאן דבעי למיעבד, בנדון זה ה"ז בגדר דביטול תורה הכי מבהיל, ועליו נאמר כו' (אף שבקצה השני, הנה זה שא"א לו בשו"א, יוצא אפילו בקריאת פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, ויעיין בזה* ביאור אדמו"ר הזקן אין שאין כל סתירה בזה), שעפ"ז מובן שכל אחד המשתוקק ללמוד שעה אחת יותר בתוה"ק, הרי על כל אחד מישראל להשתדל ככל התלוי בו ולסייע בידו. ובפרט שהמדובר, כפי שכותב, בבעל כשרון ובלשון חז"ל ממולח**.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

... כשביקר כאן ... סיפר ששיטתו בחינוך תלמידיו בישיבה שמסביר להם שתכנית הישיבה בה לומדים, אינה במעלה הכי גדולה, אלא שמתאים לחינוכם הקודם או לדרישת הוריהם, הרי רק מספר שעות ספורות הוקדש ללימוד התורה, ועליהם לשאוף ולהשתדל באפשרית הראשונה בלימוד התורה על חשבון שאר הלימודים. ובזה הסביר להם שבנו הוא — שלחו ללמוד בישיבה בעיה"ק ירושת"ו. והרי גם בזה נראה שאין כל סתירה כלל, במה שתלמידו הוא יסע ללמוד בישיבה בה לומדים לימודי קדש כל היום כולו, ודלא כהטענה שאמרו לו.

(*) תו"א מג"א (נח, ג). הלי ת"ת פ"ג בקו"א.
(**) קדושין כט, ב. להעיר מלקו"ת ס"פ ויקרא.

ו'רפח

ב"ה, ערב — ראש חדש סיון, חדש השלישי
ביום הזה באו מדבר סיני. ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

צו אלע איינטיילענעמער אין דער דריטער יערליכער
קאנווענשאן פון
אגודת נשי ובנות חב"ד
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

צו אייער צוזאמענקומען זיך אויף דער דריטער יערליכער קאנווענשאן
פון אגודת נשי ובנות חב"ד ווענדע איך זיך צו אייך אלעמען, מיט דער אור
אלטער אידישער באגריסונג: ברוכות הבאות, און ווינטש אייך: יהי נועם ה'
עליכן, און עס זאל זיין פיל הצלחה במעשה ידיכן.

לויט דעם ווארט פון כ"ק הבעל שם טוב, געהערט מערערע מאל פון
שווער כ"ק אדמו"ר, אז יעדער זאך איז בהשגחה פרטית און פון יעדער זאך
קען מען און מען דארף עטוואס לערנען אין עבודת השם.

איז אויך דער טאג אויף וועלכען עס איז באשטימט געווארען, און, בעזר
השם, עס וועט צושטאנד קומען די קאנווענשאן, ראש חדש סיון — א
לערנונג און אנווייזונג פאר דער קאנווענשאן.

דעם טאג זיינען אידען אנגעקומען צום מדבר סיני, ויחן שם ישראל נגד
ההר — בארג סיני. דערציילען חכמינו זכרונם לברכה, אז דער אנקומען צום
בארג סיני איז געווען כאיש אחד בלב אחד (אלע ווי איין מענטש מיט איין
הארץ) און אז דאס האט השם יתברך אנערקענט אלס פאסענדע צוגרייטונג
און באווייז אז זיי דארף מען געבען די תורה.

די תורה איז א נצחית — אייביקע — גילטיג פאר אלע דורות און פאר
אלע מקומות (ערטער), איז פארשטענדליך אז אויך די צוגרייטונג און אופנים
פון מתן התורה, זיינען אויך אייביקע.

ו'רפח

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 241 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

שוין דער טאג אליין פון ראש חדש סיון, דארף דינען אלס א לעהרע און
אנווייזונג פאר אידען בכלל און ספעציעל פאר די וואס קומען זיך דאמאלסט
צוזאמען מיטן צוועק צו פארשטארקען אמתיע אידישקייט, צו ווידמען זיך
— דורך אהבת ישראל פאראיינציקט מיט אהבת התורה און אהבת השם —
פאר אחדות צווישען אלע אידען, **אחדות נגד ההר**, צו אויפנעמען תורת משה
מסיני — תורת חיים, א תורה וועלכע גיט לעבען און ווייזט אן ווי צו לעבען,
אין די וואכען־טעג, שבתים און ימים טובים.

און אזוי ווי בא דעם בארג סיני איז דאך קבלת התורה געווען מיט דעם
סדר: **כה תאמר לבית יעקב** — צו די פרויען, און דערנאך ותגיד לבני ישראל
— צו די מענער.

אזוי אויך איצטער אין דער צוגרייטונג צום אויפנעמען די תורה מיט
באנייטער לעבעדיקייט און התלהבות,

דארפן אידישע פרויען — מיט חב"ד לעבעדיקייט, ווארימקייט און
ליכטיקייט, ווי ערקלערט דורך רבותינו נשיאנו, פארווירקליכען דאס
אויבען געזאגטע אין דער פולסטער מאס.

און דאס איז אויך פון די הויפט אויפגאבעס פון אגודת נשי ובנות חב"ד
— זיין די וועגווייזערין אין דער הייליגער ארבעט.

השי"ת זאל אייך העלפען, אין גוטן געזונט און מיט גרויס הצלחה,
ערפילען אייער אויפגאבע,

און דאס וועט זיכער אויך צוגעבען אין דעם אויבערשטעניס ברכות אין
וואס יעדערע פון אייך דארף, מיט אלע בני בית — שיחיו.

בברכת הצלחה וכל טוב.

מ. שניאורסאהן

ו'רפט

ב"ה, ערב — ראש חדש סיון חדש השלישי
ביום הזה באו מדבר סיני. ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

עס וואנדערט מיר, וואס לעצטענס איז פון אייך ניט אנגעקומען קיינע
ידיעות בהנוגע צו אייערע פעולות בקדש לויטן פראגראם פון נשי ובנות חב"ד.

ויהי רצון עס זאל זיך ארויסווייזען, אז עס פעלט ניט מער ווי אין דעם
מודיע זיין, אבער ניט אין דעם טאן אליין, און אז לויט דעם אנזאג פון
תורתנו הק' תורת חיים, אז עס דארף זיין מעלין בקדש, גיט מען אויך צו פון
צייט צו צייט אין דעם, מוסיף והולך מוסיף ואור.

און אז מען טוט מיט אן אמת, זיינען מיר פארזיכערט געווארען אז
השם יתברך גיט הצלחה, הצלחה גדולה.

איינגעשלאסען דא איז א אבשריפט פון מיין בריף צו דער דריטער
יערליכער קאנווענשאן פון אגודת נשי ובנות חב"ד, וואס פארשטענדליך איז
דאס געווענדעט צו אלא מיטגלידערינס פון נשי ובנות חב"ד אומעטום, און
דער אינהאלט איז גילטיג אויך פאר א גאנץ יאהר.

און השם יתברך זאל העלפען, עס זאל זיין א הצלחה'דיקער יאהר אין
דער אויבען געזאגטער ארבעט.

און דורך דעם וועט אויך צוקומען אין די ברכות פון השם יתברך אין די
ענינים הפרטים פון יעדערע פון די מיטגלידערינס, בתוך כלל ישראל.

בברכה צו גוטע בשורות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע צו מקבל זיין די תורה בשמחה ובפנימיות.

ו'רפט

נשלחה לכמה סניפי אגודת נשי ובנות חב"ד.

ורצ

ב"ה, בחדש השלישי ביום הזה, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

להמשתתפים באסיפת היסוד של צעירי אגודת חב"ד,
במאנטרעאל
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

נעם לי לקבל המכתב בו כותבים ע"ד האסיפה הנ"ל ובחירת ועד הזמני,
ובודאי נגשו תיכף לעריכת תכנית של פעולות ממשיות, והעיקר – שגם
התחילו בפעולות אלו.

וכמבואר במכתבי לצעירי אגו"ח דכאן, אשר העתקתו מצורפת פה.
ויהי רצון אשר חפץ ה' בידם יצליח – לעשות במרץ והתלהבות, שהם
מסגולות הצעיר, בהחזקת והפצת היהדות בכלל, והחזקת והפצת תורת
החסידות הדרכותי ומנהגי בפרט.

ומובן אשר לא רק לצעירים במספר שני חייהם עלי אדמות הדברים
מכוונים,

אלא לכל אלו הצעירים ומתלהבים ברגש חי, רגש לב ער להקב"ה,
למצות ולגאולה.

ולכל אחד ואחת מבני ישראל ניתנה יכולת זו, כי על ידי התבוננות,
אפילו לשעה קלה, בציווי רז"ל שיהיו – דברי תורה וציווי הבורא ית' –
עליכם חדשים, כאילו שמעתם בו ביום.

ביום הזה: הוא ר"ח (שבת פו, ב). ומבואר בתורה אור ר"פ יתרו. עיי"ש.
ער . . . ולגאולה: ראה ילקוט שה"ש רמז תתקפח.
בציווי רז"ל: רש"י דברים יא, יג. וראה ספרי ורש"י שם ו, ו.

ורצ

חלקה נדפס בלקו"ש ח"ז ע' 370 ובשלימות בחכ"ג ע' 433.
במכתבי: דלעיל ח"א ג'תכט. ראה גם לקמן אגרת ו'תכז.

קמה

אדמו"ר שליט"א

והרי בכל דבר ודבר ישנו ענין ציווי הבורא ועבודתו, וכהוראת הכתוב:
בכל דרכיך דעהו. וכמבואר בארוכה ברמב"ם הלכות דיעות ובטור ובשו"ע
אורח חיים סימן רל"א,

הנה כל אחד, ובפרט מאלו המחוונכים והולכים בשיטת חב"ד –
להתבונן בפנימיות וסתים של כל ענין וכוונתו,

יעמוד בתנועה של חידוש חיות וכחות לפעולה בכל רגע ורגע.

וכדבר משנה, בו מתחיל רבנו הזקן שולחנו באורח חיים: יתגבר כארי.

ובביאור ובפרטיות יותר במהדורא תנינא שם (מיוסד על הטור): הוי עז
כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים כו'. עיי"ש.

בברכת הצלחה בעבודתכם בקדש בסביבתם הקרובה וגם בסביבה,
שלע"ע, עדיין איננה קרובה, עבודה מתוך הרחבת הדעת ובשמחה ובטוב לבב,

ולקבלת התורה – ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר – בשמחה ובפנימיות.

מ. שניאורסאהן

ו'רצא

ב"ה, ב' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק, בו כותב ראשי פרקים מפעולותיו בהפצת
המעניות, ובזה שחוזר מאמרי חסידות בבית המדרש שידוע כמבצר וכו'
והרבה נתקרבו לרעיון החסידות.

ובודאי שמשתדל לקרבם יותר ויותר, וראינו במוחש אשר מזמן לזמן על

יתגבר כארי . . . ובפרטיות: ע"פ פירוש המגלה עמוקות ר"פ אמור דעו כנמר – תורה (ע"פ
ביצה כה, ב), קל כנשר רחמני – אהבה, רץ כצבי – מצות (ע"פ ברכות ו, ב) וגבור כארי –
יראה (אותיות ארי'), ומכוון לד' אותיות שם הוי' (ראה זוח"ג קג, ב. תניא רפמ"ד) –
הנה יראה (תתאה) תרעא לאעלאה לכל מדריגות אלו ויסודם (ראה זח"א ח, א. קונטרס
העבודה פ"ב) ויראה (עילאה) היא תכליתם וכמשי"נ (דברים ו, כד. ראה תניא ספכ"ג). וי"ל
שוהו ג"כ סיום המאמר: לעשות רצון כו' – קוצו של יו"ד (אגרת התשובה פ"ד. ובכ"מ) –
ואכ"מ.

ידי ענינים הנקראים דער ארום פון חסידות (כמובן, מבלי לנגוע בזמן הנקבע ללימוד החסידות), בא הקירוב בזמן קצר יותר ובמדה גדולה יותר.

ובמ"ש בענין נכבדות שיש מעונינים להחליף את הלבושים למודרנים יותר – מובן שאין מקום למלאות דרישה כזו, כיון שמראה הוא על מהלך הנפש של המדוברת או משפחתה או של שניהם יחד, ואם בהתחלת ענין מתנים תנאים האמורים, מובן מה יכול לצמוח מזה בעתיד הקרוב ולאחריו, והרי הכניסה בשידוך הוא לא חיפוש מצב של מלחמה בעניני תורה ומצותי, ובמלחמה מי שלא יהי המנצח בפועל אי אפשר שלא יזיק לשני הצדדים, ובפרט שבכהנ"ל נאמר ולאום מלאום, לפעמים זה קם ולפעמים זה וכו'.

אבל מוכרחני לאמר שפלא בכלל השאלה, שהרי רבו החרדים לדבר ה' באה"ק ת"ו – כן ירבו – ובודאי שיש למצוא בינותם שיהיו מעונינים דוקא בההיפך, ז.א. אשר מסורת אבותיהם בידיהם, כי מסורה זו תורה היא.

לפלא שאינו מזכיר בהנוגע למפעל חלוקת מצה שמורה ומפעל ל"ג בעומר, ובטח ימלא בהזדמנות הבאה.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ו'רצב

ב"ה, ב' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ב אייר, בו שואל אצל מי להבחן.

ולפלא השאלה שהרי בשעה טובה ומוצלחת נעשה לתלמיד למכינת הישיבה הק' תורת אמת מיסודה ובהנהלתה של כ"ק רבותינו נשיאנו זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ובמילא בשאלות בחינות ולימוד וכיו"ב עליו לעשות מתאים להוראות הנהלת הישיבה הק' תורת אמת.

(ב) זמן השיעורים דחומש תהלים ותניא.

בכלל הרי כבר מבואר בהקדמה להיום יום, אשר אמירת השיעור תהלים – כפי שנחלק התהלים לימי החדש – הוא לאחרי תפלת שחרית, ולימוד חומש עם פירוש רש"י ושיעור תניא, מובן שטוב יותר בסמיכות

קמז

אדמו"ר שליט"א

להתפלה של שחרית ומה טוב תיכף, ובאם לסיבה אי אפשר זאת אז משלימים גם בלילה שלאחרי זה.

בהנוגע למנהגי הנחת תפילין, הנה ישאל אצל זקני אנ"ש אשר בעיה"ק ירושלים ת"ו.

ו'רצג

ב"ה, ג' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה מרדכי שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו משילהי אייר, בו מעורר ע"ד:

(א) מה שאמרו בשמי, שתפילין הנשלחים מאה"ק ת"ו אף שנכתבו שם ע"י סופר ירי"ש וכן הבתים נעשו ע"י אינשי דמהימנא, צריכים לבדוקם כאן בקבלתם.

טעמי ונמוקי, כי הרי הי' כ"פ שפקידי המכס פתחו את הבתים (מפני שחששו שטמון בתוכם אבי"ט ומרגליות), ומובן שכשחזרו ותפרו הי' מקום לכמה שגיאות ומהם גם בעינינים המעכבים.

(ב) במנהג חב"ד המדקדקים באתרוגי קלבריא דוקא.

מה ששמעתי ונראה לפע"ד ע"פ נגלה כתבתי לאי — ומוסג"פ העתקה וכן העתקתי בהערות בקונטרס סוכות של שנת תשי"ב, עמוד נט ומסומן שם גם לשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר בזה.

ו'רצב

משלימים גם בלילה: ראה גם לעיל ח"ה אגרת א'תקב. ח"ט ב'תתסז.

ו'רצג

מו"ה מרדכי: הרליג. ברוקלין.
ומוסג"פ העתקה: ראה לעיל ח"י אגרת ג'נו.

ומה שהעיר מדרז"ל עה"כ, לא תחסר כל בה אפילו פלפלין — הנה פשיטא שארץ ישראל מסוגלת לגדול פרי עץ הדר ולא גרע מפלפלין, אבל אין זה מכריח שבהווה נמצאים בפועל באה"ק ת"ו פרי עץ הדר בתכלית ההידור, והרי בכתוב מדובר ע"ד היכולת והאפשרות, ולא תמיד בא בפועל, ובמכש"כ ממה שנאמר גפרית ומלח שריפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח ולא יעלה בה כל עשב וגו' ועוד שהרי באתרוג ענין ההדור הוא מגופה של מצוה, שמה משמע שהדור מצוה זו הוא תכלית ההדר. ואין חסרון בלא תחסר כל בה — באם תכלית ההדר תהי' במשמני הארץ זו קלבריא של יון.

בכבוד ובברכה בנוסח הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

נ.ב.

במה שהעיר בענין קלבריא של יון, וציין להירושלמי — כבר אמרתי מאז שבה מבואר מקור דרז"ל על ומשמני הארץ זו איטליא של יון שקשיא כיון שברך יצחק את יעקב מטל השמים ומשמני הארץ הרי הטענה ולך איפוא מה אעשה בני, ולא הי' ברירה אלא לתת קלברא של יון, שלא בא עדיין לעולם בעת ההיא, שבמילא לא הי' דעתו עלי' בברכתו את יעקב. ששטח אדמה זה נשטף (ע"פ הירושלמי) ובשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריא ונעץ קנה בים ועלה שרטון ועליו נבנה כרך כו' איטליא של יון (שבת נו, סע"ב). — ולאחרי זמן מצאתי שכ"כ בס' דמשק אליעזר בשם הר"ר העשל מקראקא. והנאני שכיוונתי.

במש"כ לפרש דקאלאבריא הנ"ל היא מארצות קיני קניז וקדמוני — יעוין ב"ב נו, א. רמב"ם ה"ל רוצח פ"ח ה"ד. ועוד.

ו'רצד

בי"ה, ד' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה שלמה חיים שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח סיון עם הפ"נ המוסגר בו שיקרא בעת רצון על
הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בו כותב ע"ד חלישות הדעת והתאוננות של פלוני. — ובודאי כל אחד
עושה התלוי בו לשפר המצב, והרי אין עליו אלא להכין הצנור והכלי כיון
שכ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר — זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, עומדים
ומעוררים ר"ר על עניני תו"ת בכל מקום שהם, ובפרט באה"ק ת"ו וצדיק
גוזר והקב"ה מקיים, אלא שלמטה צ"ל מוכנים לקבל ההשפעה, שהרי סו"ס
נמצאים בעוה"ז גשמי שלכל ענין צ"ל אחיזה גם בטבע עד שאפילו בעניני
תורה ופנימיות התורה שמצ"ע הרי התורה משנה טבע, ובכ"ז נאמר וברכך
ה"א בכל אשר תעשה.

במ"ש אודות המתלמדים ענין הוראה וכו' — אחרי בקשת סליחתו כמו
כ"פ במכתביו מעורר ע"ד הפרטים הבלתי רצויים שישנם בענין זה מבלי
להורות מהי העצה. ואף שביד הבלתי רצוי מוכרח ונכון הוא, מובן שלא
זהו התכלית שהרי ענין רופא תועלתו לא מפני שמברר גוף המחלה, אלא
ש[מר]פא אותה. והרי הענין אודותו כותב שמתלמדים כמה מאניש וביחוד
מהצעירים את הצריך לחינוך על טהרת הקדש מוכרח הוא, וע"ד כשבא כ"ק
מו"ח אדמו"ר לכאן לקח מבחירי האברכים והבחורים מהישיבה ושלחם
לערי השדה ללמד תורה מהתחלת אל"ף בית, ועד"ז ואפשר ביתר שאת, הוא
עתה המצב באה"ק ת"ו (אלא ששם נוגע לא"ב ליהדות, כיון שהאל"ף ב"ית
כפשוטו אינו נצרך ללימוד), ובפרט נוגע גם לקיום הישיבה, כי אם אין גדיים,

ו'רצד

מרה שלמה חיים: קסלמן, לוד. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתקלז, ובהנמקן
בהערות שם.
והתאוננות: על המצב בישיבה.

ז.א. תלמידי חדרים בהשפעת חב"ד, מאין יבואו תישים, ז.א. תלמידים לשיבת תו"ת, וק"ל.

לפלא שאינו מזכיר בהנוגע להכנות לחג השבועות בתוככי כותלי הישיבה וגם, ע"פ הידוע בשנים שעברו, כבר באה העת להתדבר בהנוגע לימי החופש, כיון שזה כמה שנים שכמה דיעות בזה, ובמילא נעשו הענינים שלא ע"פ תכנית מסודרה ובמילא מתרבה ההיזק, וק"ל.

בברכה בנוסח הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ו'רצה

ב"ה, ד' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום הילולא דרשב"י עם הרשימה המצורפה, ות"ח על הטרחה.

ויהי רצון אשר יוכל לבשר טוב בטוב האמיתי, ולא רק להרגיע את רוחי ולא רק בתור לימוד זכות, אף שגם זה ענין נעלה הוא (וכדבר משנה ע"ד גודל הענין דלימוד זכות וכן דרז"ל דהמצוה דואהבת לרעך כמוך ה"ה כלל גדול בתורה), אבל הרי פשוט שבשורות טובות יכולים להיות בשלימות יותר ע"י שינוי בהמציאות שלא יצטרכו גם ללימוד זכות, וכמו שאמרתי לו כאן שמרא דאתרא הרי גם גנבי בשיבבותא דרב — רבם הוא ובמילא פשוט שרב יכול להשפיע עליהם, ובמכש"כ וק"ו על אנ"ש ותמימים שרבותינו נשיאנו השקיעו בהם מכחותיהם פנימים ועצמיים ואפילו אלו שנתוספו לאחר ז' הרי

ו'רצה

מו"ה שניאור זלמן: גרליק, רבו של כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קצ. ובהנסמן בהערות שם.

הודיעו חז"ל קרב לגבי דהיני ואידהן, וכדיוק הלשון דהינא שהשמן מפעפע, בכל מקום, וק"ל.

וכיון שנמצאים אנו בימי הכנה לחג השבועות זמן מתן תורתנו עלי' נאמר חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חירות, חירות מכל ענינים המבלבלים, הנה יבשר טוב טוב אמיתי בטוב הנראה והנגלה בכל ענינים הכללים ובענינים הפרטים. ומיום הולדתו הבע"ל עוד יוסיף אומץ בזה לאויש"ט, טובות עם כל הפירושים.

בברכה בנוסח הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ו'רצו

ב"ה, ד' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מר"ח סיון, בו כותב ע"ד עניני ישיבת אח"ת שבהנהלתו, ואשר נמצא עוד קישורים.

והנה כבר נוסו בכגון אלו הן במקומו והן בכל מוסדות תו"ת ואח"ת, ובכל פעם ובכל מקום הקב"ה מצליח ומציל מכל הענינים ואדרבה גורם להוספה ואזלין בתר חזקה שבדאי גם בנדון דידי' יהי' כן, ואף שמכאן קשה להורות על פרטי ההנהגה בזה, מנוסה הוא בכזה ובעיקר אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל בודאי מעורר ר"ר, וכבר ידוע הסיפור בנוגע הרב אהרן מבעליניץ כשנשלח ע"י אדמו"ר הצ"צ – שטעלין אויף זיד.

וכיון שנמצאים אנו בימי הכנה לזמן מתן תורתנו עלי' נאמר חרות על הלוחות, א"ת חרות אלא חירות, חירות מכל ענינים המבלבלים ומונעים, הנה יבשר טוב בטוב הנראה והנגלה גם בזה.

בברכה בנוסח הרב הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

עם כל הפירושים: ראה גם לעיל ח"ז אגרות א'תתקס. ב'טז. כ"ג ובכ"מ.

ו'רצו

ידוע הסיפור: ראה ס' התולדות אדמו"ר מהר"ש (כאד"ש) ע' 64. לעיל ח"ג אגרת תשיב.
"התועדויות" ש"פ שמות תשמ"ח (ח"ב ע' 215).

ורצז

ב"ה, ד' סיון, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי ציבור בעל מדות
תרומיות ענף עץ אבות וכו' מהרש"ז שי'

שלום וברכה!

אף על פי שבחליפת המכתבים עם אנ"ש שי' באה"ק ת"ו הנני שואל על
כ' ומקבל פ"ש ממנו, בכל זאת קצת פלא בעיני שזה זמן רב לא קבלתי מכתב
מכ'. אבל מובטחני שכמאז כן עתה עושה כל מה שביכלתו ויותר בהנוגע לכל
עניני חב"ד באה"ק ת"ו ובפרט בהנוגע לכפר חב"ד.

ובקשר עם זמן מתן תורתנו הממשמש ובא, אביע לו איחולי בנוסח
הרב, כ"ק מו"ח אדמו"ר, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

כמו בשאר עניני כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהי' מדייק בלשונו כמו ששמע
מאביו, בטח כן הוא גם בנוסח הברכה לחג השבועות.

והדיוק שבזה, אפ"ל שעל ידי שהדבר בשמחה ולא בכפי' הריהו גם
בפנימיות, שלכן תורת חב"ד דורשת פנימיות ושמחה גם יחד, אלא שגם
בשמחה עצמה מדגישה הפנימיות שבזה, שאז השמחה מחדירה תוך-תוכיותו
של האדם עד שצפה ועולה גם לחוץ. ובאמת הרי בכל ענין של תרבות הסימן
של תרבות אמתית הוא כשהיא פועלת בפנימיות, ולא כהעולם המעמידים את
נקודת ההדגשה על החיצוניות, כמו עניני נימוס וכיו"ב. משא"כ בחסידות
חב"ד שהנקודה התיכונה היא שיהי' המח שליט על הלב ומאחר שצריך
להשליט בפנימיות ובשלימות הרי מוכרח שהשליטה תהי' ניכרת גם
בחיצוניות.

בכבוד ובברכה לחג שמח ולבשורות טובות בענינים הכלליים והפרטיים
אשר הא בהא תליא.

ורצז

מהרש"ז: שזר. אגרות נוספות אליו — לעיל ויקפב. ובהנסמן בהערות שם.
והדיוק שבזה: ראה גם לקר"ש ח"ד ע' 1307. ח"ח ע' 272.

ו'רחצ

[ימי הספירה תשי"ח]

(1) בנוגע להבא — ישמע מאחר.

(2) יספור ע"פ מה שהתחיל (שלדעתי זוהי העיקרית אצלו) וליתר שאת גם כפי שסופרים כאן, ובהפסק ביניהם ולא בסמיכות (דמחזי כשיקרא, וגם שזהו היפך לענין הספירה — היינו בירור ולא ספק, שלכן צ"ע אם הי' יכול לברך אפילו אם כל הימים הי' סופר ב' ספירות).

יבקש הרבנים לפס"ד בהנוגע לחגה"ש, כי ע"פ הנ"ל חגה"ש (הנקבע רק ע"י ספירת כאו"א ולא דב"ד) צ"ל אצלו מוקדם יום אחד (ש"ק ויום א').

ו'רצט

ב"ה, אסרו חג השבועות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

צו אלע שטיצער און צו אלע איינטיילנעמער אין
83 יערליכען באנקעט פון בית הכנסת ובית המדרש אנשי
ליובאוויטש אין שיקאגא
אור ליום כ"א סיון תשי"ח

שלום וברכה רבה!

מיט צופרידנהייט האב איך באקומען די מיטטיילונג וועגען דער
פאראנשטאלטונג פון דעם אויבען געזאגטען באנקעט, פאר דעם צוועק פון
באפעסטיגען און אויסברייטערען דעם בית הכנסת ובית המדרש אנשי
ליובאוויטש שיקאגא — אין אלע הינזיכטען.

ו'רחצ

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 295, והוא מענה לא' שנסע בימי הספירה מאוסטרליה לארה"ב דרך
קו התאריך, ובלייל א' לבואו בירך וספר כמו שסופרים בארה"ב (אעפ"י שכבר ספר ספירה זו)
ואחרי הפסקה ספר ג"כ כמו שסופרים באוסטרליה, ומליל ב' ואילך בירך וספר רק כמו שסופרים
בארה"ב, אם נכון לעשות כן.
ראה גם לקמן אגרת ו'תטו, ובהנשמך בהערות שם.

ו'רצט

83 יערליכען באנקעט: ראה ס' תולדות חב"ד בארה"ב ע' קל.

קומענדיג איצטער פון חג השבועות, זמן מתן תורתנו, וואס אידן האבן מקבל געווען בקדושה באימה וביראה, געבענדיק פריער די פאסענדע ערבות: בנינו ערבים בעדנו.

און געדענקענדיג שטענדיג אז קבלת התורה — דארף זיין און איז — א טאג טעגלעכע זאך, און ווי דער נוסח הברכה — נותן התורה, לשון הווה.

וועט דאס זיכער ארויסרופען א ווארימקייט און לעבעדיקייט אין דער הייליגער ארבעט פון בויען, באפעסטיגען און אויסברייטערען דעם ארט וואו דאס אלעס קען קומען צום אויסדרוק אין דעם בעסטען אופן — א בית הכנסת ובית המדרש מיט א מוסד חינוך פאר אידישע קינדער — די קינדער וואס עריבים בעדנו.

און דאס וועט זיכער אויך צוגעבען אין די ברכות פון השם יתברך, ווי צוגעזאגט אמאל און שטענדיג, אויך אין די ענינים הפרטים.

השם יתברך זאל באגליקען די אלע וועלכע נעמען איינטייל אין דער הייליקער ארבעט, מיט הצלחה רבה אין דאס אלעס אויבענדערמאנטע.

בכבוד וברכה.

ו'רצט*

ב"ה, אסרו חג השבועות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

בראנוויל-איסט ניו-יארק ליידס אקזילערי פאר די
ליובאוויטשער ישיבות תומכי-תמימים
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

עס האט מיר געפרייט צו באקומען די ידיעה וועגן אייער קומענדיגן
יערלעכן לאנטשען זונטאג כ' סיון הבע"ל.

ו'רצט*

נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 275 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

איך האף אז אייערע חשובע מיטגלידערינס און געסט וועלן קומען צו דער סעודה של מצוה אונטערן רושם פון דעם יום־טוב פון קבלת התורה וואס מיר האבן אקארשט געפייערט און וואס דארף באווירקן דאס לעבן א גאנץ יאר.

פאר דער אידישער פרוי האט דער יום־טוב שבועות א באזונדערע באדייטונג, וואס ווערט אונטערשטראכן מיט דער מגילת רות. ניט אויפן נאמען פון בועז, דער נשיא פון אידישן פאלק אין יענער צייט, דער אפשטאמלינג פון יהודא בן יעקב, ווערט די מגילה אנגערופן, נאר אויפן נאמען פון רות. דערמיט אונטערשטרייכט די תורה – אויף אלע צייטן און אין אלע ערטער – דעם וויכטיגען ארט וואס די אידישע פרוי פארנעמט ווען זי אנערקענט איר פאראנטווארטלעכקייט צו איר היים, צו דער סביבה און צום אידישן פאלק, און נוצט אויס אירע מעגלעכקייטן אין דער ריכטונג. דאן בויט זי די אמת'ע אידישע היים "ווי די היים פון רחל און לאה" און לעגט די יסודות פאר דער גאולה שלימה.

ס'איז איבעריק צו אונטערשטרייכן, אז איינע פון די הויפט אויפגאבען פון דער אידישער פרוי, און אין אונזער צייט און ארט בפרט, איז צו העלפן דערציען דעם יונגען דור אין חינוך הכשר על טהרת הקודש. די וויכטיקייט פון אייער ארבעט איז זעלבסטפארשטענדלעך, איך האף אבער אז אייער טעטיקייט וועט כסדר שטייגען און אויסברייטערן זיך אין אלע הינזיכטן, אין כמות און אין איכות. דער אויבערשטער בלייבט ניט שולדיק, און יעדע הוספה אין דער ריכטונג וועט זיכער ברענגען א הוספה אין דעם אויבערשטן ברכות צו יעדער איינער פון אייך און אייערע בני בית – שיחיו – בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה.

ו'ש

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אייזא נוי"נ וכו' מו"ה אברהם משה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה אייר, שנתקבל ז"ע, בו כותב:

(א) במ"ש בלקו"ת בהר מא, ב, שיש ריבוי מדריגות בתענוג הנשמות, אף שלא נזכר בספרים הק' רק געה"ת וגעה"ע, היינו שלא נתגלו אלינו. ושואל הפירוש בזה.

והפירוש כפשוטו, אשר געה"ע וגעה"ת נתגלו לנשמות דיחידי סגולה אף בהיותם בגוף, וע"ד ארבעה שנכנסו לפרדס ומתיבתא דרקיע, דאמרו מאן נוכח רבה בר נחמני (ב"מ פו, א) עיין בלקו"ת ס"פ תזריע, משא"כ מדריגות שלמעלה מזה, שלא נתגלו. ומוכן הענין ג"כ ממה שכתב באגה"ק לרבנו הזקן סי' יט, שהשגת הנביאים אינה למעלה ממוחין דחכמה המלוכשת בבניה, עיין בלקו"ת שם שזהו ענין דגעה"ע ספירת הבניה וראה ג"כ תניא פרק לט.

(ב) במה שרוצה לפרש שלדעת הרמב"ם הגי"ע עדיין לא קיים כ"א לע"ל.

ח"ו לאמר כן, והרי כמה מאמרי רז"ל כתובים בהנוגע לגי"ע בש"ס ובזהר ומפורש הדבר גם ברמב"ם הלכות תשובה סוף פרק ח'.

(ג) במה שמתפלא על מאמר רבנו הזקן, שמלאך יש לו גוף והרי הרמב"ם אומר שמלאך הוא שכל נבדל.

יעוין בלקו"ת ברכה צח, א שהני"ל הוא ע"פ דברי הרמב"ן מיוסד עה"כ

ו'ש

מו"ה אברהם משה: גרינברג, בני ברק. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קסט, ובהנסמן בהערות שם.

שלדעת הרמב"ם: בהמשך לזה — לקמן אגרות ו'שנו. ו'תפח.
שמלאך יש לו גוף: ראה גם לעיל ח"א אגרת ג'תשפד.

קנז אדמו"ר שליט"א

עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט, אלא שמפרט שזהו רוח ואש בדקות*.

בהזדמנות זו אעוררו על שמירת שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, אשר שמענו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ששנים הם לכל נפש וסגולה לכמה ענינים.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שא

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ כו' מו"ה שאול ישכר שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מיום המיוחס, ובעת רצון אזכירו ואת זוגתו תחי' על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לתוכן כתבו, ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

והרי באנו מחג השבועות זמן מתן תורתנו, עלי' נאמר חרות על הלוחות

(*) כ"ק אדמו"ר (מהורשי"ב) ני"ע בד"ה פדה בשלום (השני) דשנת עזרי"ת מביא ב' הדיעות ומוסיף "ונר' דכוונת הרמב"ם מ"ש שהן צורה בלא גולם היינו לא גולם דעשי' אלא גולם רוחני". ועפ"ז מובן מה שבע"ח ש"נ פז"ח מביא שהמלאכים נקי' שכלים נבדלים וגם שיש להם חומר וצורה. וראה ג"כ לקו"ת שלח מו, א.

ו'שא

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 158 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מדי' שאול ישכר: ביק, בני ברק. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו'קמה. ובהנסמן בהערות שם.

א"ת חרות אלא חירות, חירות מכל ענינים המבלבלים, הנה יבשר טוב בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

במה שהעיר בשולחנו הטהור של אדמו"ר הזקן ר"ס תצ"ד בפירושו על מה שאומרים בשבועות זמן מתן תורתנו שהוא מפני דקביעות שלנו שע"פ חשבון, שבועות תמיד בששי בסיון זמן מתן התורה, ומקשה שבירושלמי סוף מס' ר"ה מפרשים כתוב בתורה שמרומז בו ששבועות זמן מ"ת.

והנה מובן שלא על אדה"ז תלונתו — כ"א על המציאות, וכלשון חז"ל מפורש — ששבועות פעמים חל בחמישי בסיון, שאז הרי פשיטא שאין ענין לומר זמן מ"ת, אפילו ע"פ מה שכתב מהר"ל מפראג (בס' תפא"י פכ"ז) שמעתיקו במכתבו, כיון דלכל הדיעות בחמישי בסיון יום החמשים לספה"ע אין זה זמן מתן תורה, ורז"ל אמרו בפירוש שלפעמים חל בחמישי בסיון, וע"כ צ"ל שמאמר הירושלמי הוא בדרך אסמכתא, וליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא. ועד"ז מוכרחים לתרץ קושיא יותר חזקה מאשר הביא כת"ר, והוא המובא בכ"מ שענין שני הלחם שמקריבים בשבועות ה"ז ענין דלכו לחמו בלחמי, מתן התורה, והרי שני הלחם מקריבים גם כשחל שבועות בחמישי בסיון.

ו'שב

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

... איר דערמאנט וועגען אייער איינטייל אין דער ארבעט פון נשי ובנות חב"ד, און זיכער וועט איר נאך צוגעבען אין דעם.

און וואס איר שרייבט אז איר האט ניט די נויטיגע כשרונות, זיכער שטימט דאס ניט, ווארום יעדער איד סיי מאן און סיי פרוי קענען טאן אין פארשפרייטונג פון אידישקייט, און בפרט די וועלכע זיינען ערצויגען געווארען צווישען חסידים, און דאס שטיין אין מסירת נפש אין דעם ארט וואו מען איז געווען, וואס דאס גיט א ספעציעל זכות און ברכה, עס זאל

קנט אדמו"ר שליט"א

ביישטיין אייד און אייער מאן שי' צו אנזאגען גוטע בשורות אין דאס אלעס
אויבען געזאגטע.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ר'שג

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה חיים אליעזר שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מימי הגבלה עם הפ"נ שיקרא בעת רצון על הציון הק'
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

לפלא שאינו מזכיר דבר ע"ד עסקנותו במילוי שליחותו הפצת המעניות
חוצה, והרי פשיטא שאם לפני מתן תורה בפעם הראשונה ז.א. בשנת ב'
אלפים תמ"ח, היתה ההכנה לזה בכמה אופנים, הרי לאחר מתן תורה עיקר
ההכנה לקבלת התורה היא ע"י הפצת לימוד התורה וע"ד מ"ש יהיב חוכמתא
לחכימין, ובפנימיות ה"ז הענין דספירת העומר בשנת ב' אלפים תמ"ח
וכמבואר בר"ן סוף מס' פסחים בשם אגדת חז"ל שספירה האמורה היתה
הוראה על התשוקה לקבלת התורה, שמשנה ההיא הרי ההוכחה דספירה
ענינה התשוקה לקבלת התורה הוא לימוד התורה בפועל עתה. וק"ל.

וכיון שבאים אנו עתה מחג השבועות זמן מתן תורתנו עלי' נאמר חרות
על הלוחות א"ת חרות אלא חירות, חירות מכל ענינים המבלבלים, הנה יבשר
טוב בטוב הנראה והעלה בכל הענינים אודותם כותב במכתבו ובהפ"נ.

בברכה לבריאיות ולבשו"ט.

ר'שג

מו"ה חיים אליעזר: הכר, פתח תקוה. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ה'רמא. ובהנסמן
בהערות שם. לקמן ר'שפב.
וכמבואר בר"ן: ראה גם לעיל ח"ח אגרת ב'תרטו ובכ"מ.

י'דש

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום 22/5 (ולפלא גדול על אברך ישיבה מגזע אנ"ש ותמימים שבמכתבו יורה התאריך למספרם, בה בשעה שבאותו יום עצמו אמר היום יום חמישי בשבת, מיוסד על הציווי זכור את יום השבת לקדשו, ולא עוד שהוא בימי הגבלה דמתן תורה).

בו שואל בהנוגע לחינוך, אם יהי זה בישיבה או ברשת בתכנית ישובי-ספר.

ולפלא גם השאלה, שהרי האחרון זהו במצב ההווה ענין דסוג מצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים, עיין מוע"ק ט' ע"ב, ויבוא בדברים עם הנהלת הרשת, והשי"ת יצליחו.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

י'שה

ב"ה, ט' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' סיון, בו כותב אשר מזמן נשתדך אבל החוסר באמצעים כספים להשיג דירה מעכב לע"ע את החתונה וממשיך שבאם הי' הדבר קשור עד לסכום של אלפים לירות אולי הי' יכול להסתדר.

י'דש

התאריך למספרם: ראה לעיל ח"א אגרת ג'תתב.

וכבר כתבתי בכגון דא לכמה אברכי ישיבה ואברכים חרדים לדבר ה' בכלל, אשר מצער המנהג לא טוב שבשטח האברכים באה"ק ת"ו, לדור דוקא במקום מצומצם ולשלם דמי מפתח בעד דירה בסכומים מבהילים, ובמילא מעכבים זמן החתונה כו"כ זמן היפך פס"ד תוה"ק תורת חיים, והרי כמה מקומות באה"ק ת"ו שהדירות שם אינם ביוקר האמור וקדושת ארץ ישראל גם במקום ההוא, ואפילו בהנוגע לאנשי ירושלים הרי באם אמרו שמותר לצאת מא"י לחו"ל בשביל לישא עאכו"כ מירושת"ו לשאר ערי ישראל [אפילו את"ל שהמחוז בו דרים הוא בפשיטות הגמורה בגבולות ירושלים], והלואי שסו"ס ה' מנהג הנ"ל משתנה מן הקצה אל הקצה, שאז ה' שמחות חתונה מתרבות תיכף ובונים בית בישראל מבלי בלבול הכי מבהיל ובלתי הכרחי כלל וכלל.

בהזדמנות זו אעוררו על ההכרח הגדול בתקופתנו זו לקבוע עתים בלימוד פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות וקביעות כפתגם רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה) לא רק קביעות בזמן כי אם גם קביעות בנפש.

המחכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שו

ב"ה, יו"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ משתתפי במגבית
לטובת ישיבת תומכי תמימים אשר בצרפת
ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

בנועם נודעתי ע"י הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים הרב מו"ה פרץ שי' מאצקין, מהשתתפותם בהחזקת ישיבת תומכי תמימים אשר בצרפת.

ו'שה

וכבר כתבתי: ראה לעיל ח"ג אגרת ד'תכג ובכ"מ.

ובודאי לדכוותיהו למותר האריכות בביאור גודל הענין וגודל הזכות של כל מחזיקי ישיבה זו.

ולא נצרכה אלא להעדפה ולזריזות ולהשפעה על ידיהם ומכירהם שגם הם יעשו כהנ"ל, וזכות הרבים תלוי בהם.

ויהי רצון אשר כדרשת הזהר עה"כ עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר א"ת מאושר אלא מראשו*, תומשך ברכת השי"ת בהמצטרך לכל אחד מהם הוא וב"ב ש"י מראשו, היינו מפנימיות אין סוף עד למטה מטה לבני חיי ומזוני רוויחי.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'שז

ב"ה, יו"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מיום 21/5, ובעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך להם מתאים לתוכן כתבו.

ובודאי יודע אשר אחד מעיקרי אמונת ישראל, הוא ענין דהשאת הנפש, ואשר הנפש נצחית היא, ולכן אסור להרבות באבלות ר"ל יותר מהכתוב בשולחן ערוך, ופשוט שבאם זה מפריע הלימוד בכלל וללימוד בהתמדה ושקידה, הרי ברור שזה בא מהיצר הרע המנסה לכל אדם למנוע אותו מלעבוד בוראו כהוראת תורתנו הק' ונוסף בזה שבאם ח"ו נשמעים לפיתוייו של היצר הרע, הנה נגרם ג"כ היפך דנחת רוח לנשמתה של הנפטרות כיון שהיצר הרע משתמש בענינה בשביל להחליש את האדם בלימוד התורה, וק"ל.

ועליו להוסיף בהתמדה ושקידה בלימוד התורה שזהו הקורת רוח אמיתי בשביל הנשמה וזהו גם כן הצנור וכלי לקבלת ברכות השי"ת לכל המשפחה לכל אחד מתאים למעמדו ומצבו.

(*) להעיר מד"ה עץ חיים, שמח"ת תרצ"ט, ופתגם רבנו הזקן בזה.

קסג

אדמו"ר שליט"א

מהנכון אשר בכל יום אחרי תפלת הבקר יאמר השיעור תהלים חדשי –
כפי שנחלק התהלים לימי החדש – .

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שח

ב"ה, יו"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד אשר במאנטרעאל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מג' סיון עם המצורף אליו, בו כותבים אודות
התפתחות הענין דמחנה גן ישראל, ובודאי ימשיכו ההשתדלות בזה במרץ
הדרוש מתאים לגודל הדבר והבטיחו רז"ל יגעת ומצאת ובפרט בענין
כהאמור שהנקודה שבו להכניס ילדי בני ישראל שעל כאו"א מהם נאמר בנים
אתם לה' אלקיכם, באוירה של חיים ברוח תורתנו תורת חיים, במשך כו"כ
שבועות, אשר ודאי שהשפעתה תהי' ניכרת בחדשים ושנים הבאים לאחרי זה,
והרי עניני טוב וקדושה עושים פירות ופירי פירות.

מהאמור מובן ג"כ שכל ידיעה והשתדלות בהאמור כדאיות הן, ואשרי
חלקו של כאו"א הלוקח חלק בראש בעבודה האמורה, ואחכה לבשו"ט בכל
האמור ואשר המחנה הולך וגדול הן בכמות והן באיכות עד כי גדל מאד.
בברכת הצלחה בכל השייך למחנה גן ישראל מתוך הרחבת הדעת
ובשמחה ובטוב לבב ולבשו"ט.

ו'שח

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 409 והושלמה ע"פ העתק מהזכירות.

ו'שט

ב"ה, י"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

לכבוד מר יצחק שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד בן לבתו ת"י למזל טוב ונקרא שמו בישראל
נחמ"י שי.

הנה יה"ר מהשי"ת שהוריו שי יחנכוהו ויכניסוהו לתורה ולחופה
ולמעשים טובים ויגדלוהו מתוך הרחבה, וירוהו מהם רוב נחת אמת, והרי
זכות הרבים, שמקרב לבם לאבינו שבשמים ובודאי לתומ"צ ג"כ, מסייעתו.
בברכת מזל טוב ולבשו"ט גם מבנו וב"ב שיחיו — והוא בכלל, כמובן
ופשוט.

נהייתי להחלטתו — בחירתו בדרך של המשך קשריו עם כל אלו
שמזכירם במכ', אבל ביחד עם זה להורותם במפורש וללא שום העלמות וכו'.
ואמרתי עד"ז בהתועדות שאין הביטוי "תורה-תמימה" יוצא מידי
פשוט. באם גורעים מהתמימות — אין כאן תורה כלל (כ"א לכל היותר חכ'
ושכל עמוקים).

שהרי ענין **תורה** — הוא הוראה וציווי הכרחי. ולא רק הודעה **שבאם**
אינך רוצה בענין פ' עליך לשלול ענין אלמוני שהוא סיבתו.

ו'שט

יצחק: דמיאל, רמת גן. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתקע, ובהנמסן בהערות שם.

ו'שי

ב"ה, י"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נ"נ וכו' מו"ה ישראל כהן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממ"ד לעומר בו כותב אודות הסברא לעשות לקוט מספר הזהר הק' כעין הלכות דעין יעקב בהנוגע להשי"ס ושואל דעתי בזה.

הנה קשה לי לחוות דיעה בענין כהאמור, כיון ששיטת חסידות חב"ד היא, שהזהר וספרי פנימיות התורה בכלל, צריך **ללמוד** כמו הלימוד דנגלה דתורה וביחוד בתקופתנו זו, אשר כלשון האר"י החי מצוה לגלות זאת החכמה, ואף מי שאין אפשר לו מפני סיבות שונות שאינן תלויות בו כלל לעסוק בהנ"ל באופן של לימוד, הרי סגולה ישנה גם באמירת האותיות.

— אשר גם בזה שוה לנגלה דתורה וכידוע דברי השל"ה בהקדמתו (בית אחרון) שאפילו אמירת שמות חמשה חומשי תורה נ"כ וכו' גם זה סגולה היא —

אבל פשוט שצריך להשתדל ככל האפשרי להפיץ **לימוד** האמור ויעיון דברים מבהילים שנאמרו בגודל העונש על מניעת לימוד זה, שמזה מובן גם גודל השכר, בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (מיוסד על דברי הזהר ומדרשי רז"ל), שמשם מובן שדוקא לימוד באופן דהבנה והשגה — מביאים גאולה, וכלשון הבעש"ט באגה"ק שלו הידוע, שבהיותו בהיכל המשיח, המענה הי, לכשיפוצו מעינותיך חוצה.

בכל זה כיון שכל ענין של הפצת התורה ענין גדול הוא, איני רוצה ח"ו לחוות דעת גם בכיוון אחר, ולכן יפנה לגדולי ישראל סבא אשר באה"ק ת"ו ועמם יתייעץ בהאמור.

והנה כל הנ"ל הוא בהנוגע לאחרים, אבל פשוט שבנוגע לכ' הנה כיון שנתעורר בענין האמור, עליו להוסיף בקביעות עתים **בלימוד** פנימיות התורה וכנ"ל באופן דהבנה והשגה, וכמובא ג"כ בשו"ע או"ח סוף סי' נ"ו במגן אברהם בהנוגע ללמוד תורה שבע"פ וידוע ג"כ פתגם רבנו הזקן בעל התניא.

(פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה) שצ"ל קביעות לא רק בזמן אלא גם בנפש והוא העיקר, וק"ל.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

וישיא

בי"ה, י"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה:

במענה למכתבו מעש"ק, בו כותב הסברא לבקר במדינתו לפנינו וכו'.

והנה בכלל מלפני זמן לא היו הצעות כאלו מתקבלים על דעתי בהנוגע להילודים במדינה ההיא, ז.א. מי שהי' איזה זמן נתינים שלהם, אבל לפי הידיעות שמתקבלות לאחרונה, וביחוד מאלו שעשו כנ"ל ובאים לשם לתקופה קצרה ביותר, לכאורה אין מקום לחשש, ולכן כדאי שיתראה עם מר... ש"י שהוא יודע יותר פרטים מבקור אחיו שם בשבועות האחרונים, ובאם יהיו הידיעות בזה משביעות רצון, הנה ליתר שאת יציע הענין לפני שלשה מבניי מידידיו, ובכח הרבים יפסקו הענין לטוב בטוב הנראה והנגלה ובפרט שגם מצוה כבוד בדבר כמו שכותב. ואולי כדאי יותר לנסוע לא בתור בי"כ מאיזה מפלגה שתהי', שאף שבהנוגע אליו זהו מעלה, אבל בהנוגע להנמצאים שם, צ"ע בזה, משא"כ כשנוסע כאיש פרטי. כן מובן שצריך לשאול את קרוביו שם באם נראה להם דבר הנסיעה בכלל.

אף שכבר כתבתי כו"כ פעמים אבל לא הגיע עדיין למספר המאה כדרז"ל, לכן שונה הנני עוה"פ, שמצער וגם מתמיה יחסו לענין שידוכין וכמ"ש בכגון דא לא', שגישה לכל הענין יכולה להיות בשני אופנים, א) שיש ברירה להן או ללאו, ועכ"פ לדחות לעוד זמן ועוד זמן, ובמילא בוחרים במה שנוח יותר, ב) שהדבר מוכרח להעשות ובהקדם, והבחירה היא רק בהנוגע באיזה אופן להגשים הדבר תיכף ממש. ואחרי בקשת סליחתו כנראה שהוחלט אצלו לע"ע האופן הראשון, ומזה באו כל ההסתבכות.

וכיון שז"ע באנו מחג השבועות זמן מתן תורתנו, עלי' נאמר חרות על

קסז

אדמו"ר שליט"א

הלוחות, א"ת חרות אלא חירות, חירות מכל עניינים המבלבלים, הנה יה"ר
שיבשר טוב בטוב הנראה והנגלה בכל האמור.

בברכה לבשו"ט.

ו'שיב

ב"ה, י"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו:

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת
שתהי' שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

במש"כ ע"ד תיקון המדות וכו' – ילמוד קונטרס ומעין, אגרת
התשובה (ח"ג מס' התניא), שער היחוד והאמונה (ח"ב שם), וס' של בינונים
(ח"א שם).

במש"כ ע"ד אופן לימודו בעתיד הקרוב, יתייעץ עם ידידיו הנמצאים על
אתר ומכירים כשרונותיו וידיעות שלו, והם יבוננוהו.

ושיג

ב"ה, י"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה יהודא זרחי' מרדכי ליב חיים שי

שלום וברכה!

... תי"ח על השורות שכותב אודות חגיגת הנחת אבן הפנה של ישיבת
חב"ד בכפר חב"ד אשר שם צוה ה' את הברכה, והרי זה מחזק התקוה שמצדו
יעשה בזה גם להבא ככל התלוי בו להצלחת הענין, וככתבי במכתבי לחגיגה
הני"ל בממונו בגופו ובנשמתו וכהביאור שם.

ומענינא דיומא יש לקשר האמור עם פתגם תורת בעש"ט הידוע
ששמענוהו מכ"ק מו"ח אדמו"ר, תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה,
מלאכה כוונתה התעסקות, כל תורה שאין עמה מלאכה, התעסקות באהבת
ישראל, יעדער שטיקל תורה שאינה מביאה לאהבת ישראל, איננה תורה.
והנה לכאורה מרז"ל מפורש הוא, כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה
אין לו (עיין לקו"ת ראה כג, ג), שצ"ל עם גמ"ח. אבל מודגשת בתורת
הבעש"ט, שתי נקודות: א) שצ"ל הדבר אין יעדער שטיקל תורה, ב) שצריכה
להיות התעסקות, וכמבואר במ"א בענין עסק, שאין זה שיושב בהיכלו
ומחכה עד שיבוא מי אליו וישאלנו האם יש לו סחורה למכור אלא אדרבה
יוצא ממקומו מתעסק ומשתדל ומחפש איפוא למכור סחורתו ומשדל את
הקונה בכל מיני אופנים וכו' והנמשל מובן.

ובהנוגע בעניננו ע"י הכלל גדול בתורה דאהבת ישראל כשיניחוהו ליסוד
מוסד לא יקשה כלל וכלל התעסקות בממונו בגופו ואפילו בנשמתו בענין
האמור שהוא תורה ואהבת ישראל גם יחד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור וכן מהתקדמות קהלתו בתורה ומצותי
בהליכה מחיל אל חיל.

ושיג

מו"ה יהודא זרחי' מרדכי ליב חיים: סגל, תל אביב. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו וכו',
ובהנשמך בהערות שם.

במכתבי לחגיגה: לעיל וריא.

פתגם: ראה ס' השיחות ת"ש ע' 115. לקו"ש ח"א ע' 260.

ו'שיד

בי"ה, י"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו פ"נ, שיקרא בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

במ"ש אודות החלישות שלו, וכן מהפרעות בעת השינה, יש מקום לומר
ששני הענינים הוא מהבלתי סדר והעדר זמנים קבועים לאכילה שתי שינה
וכו', והרי ידוע עד כמה דרשו וגם דייקו והקפידו רבותינו על סדר חיים
מסודרים וביארו והסבירו שמונע – הבלתי סדר – להצלחה בקיום התורה
והמצות ובפרט בנדון כזה שנוגע למלאכתו בקדש מלאכת זבולון שקדם
לישכר, ואופן מלאכתו הרי מקרא מלא דבר הכתוב שמח זבולון בצאתך,
וק"ל.

ומהנכון שישאל דעת רופא בכדי להשקיטו מהתרגשות מהני"ל ויבקשו
לקבוע לו זמני האכילה שתי וכו' ועד כמה שאפשר ישתדל לשמור עליהם
והשי"ת ישלח דברו ויחלימהו ויחזקהו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ומהצלחתו בעבודתו בקדש וכן מהכנה
המתאימה לניצול הוואקאנס הבע"ל.

ו'שטו

ב"ה, ט"ו סיון, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

צו די עסקנים און פריינד פון די בית רבקה שולעס —
אין אלגעמיין, און צו די אנטיילנעמער אין דעם
זעכצענטן יערלעכן באנקעט פון די בית רבקה שולעס —
בפרט
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

איך שרייב דעם בריוו אין דעם טאג, ווען (מיט 31 יאר צוריק) איז דער
רבי דער שווער ארעסטירט געווארען אין זיין קאמף און פאר זיין ארבעט,
אויפצוהאלטען אידישקייט תורה און מצות און פארשפרייטען זיי — זיין
קאמף קעגן די ריזיגע כחות וואס האבן געוואלט אויסלעשען, ח"ו, יעדן פונק
פון אידישקייט. זיין אויסערגעוויינלעכע מסירות-נפש האט אבער סוף-כל-
סוף מנצח געווען און ער איז באפרייט געווארען י"ב-י"ג תמוז.

דער באנקעט פון די בית רבקה שולעס קומט פאר אין דער צווישן צייט,
ווען די איינטשיידונג איז געשטאנען אויף דער וואגשאל.

כאטש אין די פרייע מדינות דארף א איד ניט איינשטעלן זיין לעבן צו
דערפילן זיין פליכט אין פארשפרייטען אידישקייט בכלל און ספעציעל אויפן
געביט פון אמת-אידישע ערציאונג פון אונזער יוגנט, איז אבער די לאגע פון
אידישקייט אין פיל הינזיכטן ניט ווייניקער קריטיש ווי אין יענע יארן. אויף
דעם געביט פון חינוך הבנות — כשר'ע דערציאונג פון אידישע טעכטער —
פאדערט זיך ספעציעל די גרעסטע אנשטרענגונג. און ווי ס'איז באוואוסט,
האט דער רבי דער שווער פיל צייט און מי געגעבען כדי צו שאפן און
אויסברייטערן די בית רבקה שולעס.

איר האט דעם גרויסן זכות פארצוזעצן, אויפהאלטן און אויסברייטערן
אט די גרויסע פאראנטווארטלעכע ארבעט. איצט איז אבער די פאדערונג א
פיל לייכטערע — ניט מסירות נפש נאר — מסירות הרצון. עשה רצונו

ו'שטו

נדפסה בלקו"ש ח"י"ח ע' 474.

קעא

אדמו"ר שליט"א

כרצונך — איר זאלט וועלן טאן אין דעם מיט דעם זעלבן ווילן ווי עס ווילט זיך אן אייגענע זאך. די בית רבקה שולעס איז אייער אייגענע זאך.

איך האף, אז איר וועט מיט א פעסטן ווילן און מיט אינערלעכער שמחה געבן אייער פולסטע מאטעריעלע שטיצע און אויך מאראלישע מיטהילף צו די בית רבקה שולעס, און ווירקן אז אויך אנדערע זאלן אזוי טאן.

און דער אויבערשטער וועט זיכער מקיים זיין די הבטחה און אייך מצליח זיין אויך אין אייערע אייגענע און פאמיליען אנגעלעגנהייטן בגשמיות וברוחניות.

בברכה צו גוטע בשורות אין דאס אלעס אויבנגעזאגטע,

מ. שניאורסאהן

ו'שטז

ב"ה, י"ז סיון, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ כו' הרב דוד צבי שי

שלום וברכה!

עס האט מיר געפרייט צו באקומען די ידיעה, אז דעם קומענדיגען זונטאג וועט פארקומען די חנוכת הבית פון אייער שול, קאנגרעגיישאן אהבת תורה.

השם יתברך זאל העלפען די שול בארעכטיגען איר נאמען, ניט נאר אין די אינערלעכע אנגעלעגנהייטען ווי עס פאסט זיך פאר א כשר'ע שול און גר טלעך הויז, נאר, וואס איז אויך ניט ווייניגער וויכטיג, אז די השפעה פון דער שול זאל זיך פילען אויף די מעמבערס און מתפללים ווען זיי גייען אויך ארויס פון שול. און אייגענטלעך איז דאך דער אמת'ער תכלית און כוונה פון א שול אז די דערנענטערונג וואס א איד פילט צום באשעפער אין דער צייט פון דאווענען און לערנען זאל דורכדרינגען זיין טאג-טעגלעכע לעבען אויך

ו'שטז

הרב דוד צבי: טוב. בראנקס.

אין דער צייט ווען ער איז באשעפטיגט אין ענינים פון פרנסה אד"ג — אין אלעס און אומעטום זאל זיך פילען אהבת-תורה ויראת שמים.

און דאס איז אויך די אינערלעכע כוונה פון די ווערטער פון דער תורה וועלכע ווערען געלייענט דעם שבת, ערב דער חנוכה הבית — על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, אז סיי אין דער צייט פון מנוחה און סיי אין דער צייט פון ארומוואנדערען, ווען ער וואנדערט אויך אויס פון שול און געפינט זיך אין וועג — זאל שטענדיג זיין על פי ה'.

איך האף אז עס זיינען זיכער דא שיעורי-לימוד אין שול, בפרט אויפן געביט פון די טאגטעגלעכע ענינים וואס יעדער איד דארף זיין באקאנט מיט זיי.

בברכה צו אלע מתפללים און מעמבערס הם ובני ביתם ה' עליהם יחיו.

ו'שיז

ב"ה, י"ח סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה יצחק שי

שלום וברכה!

במענה למכתביו מט' וי"ג סיון, במ כתב אודות השם לקייטנא ובטח בינתים נתקבל המכתב מכאן בהצעה אשר כל המחנות קיץ בכל המדינות, יקראו בשם משותף, גן ישראל על יד מרכז לעניני חינוך סניף פלוני.

בכלל צ"ע אם להדגיש על כל צעד ושעל ועל כל ענין וענין שזהו משפץ חב"ד, כיון שבכמה ענינים הכוונה התיכונה להמשיך להן חוג רחב היותר אפשרי ולהשפיע עליו בדברי נועם, ונוסח הנ"ל יכול להפחיד כמה חוגי אנשים, מובן שכאן אין ידוע אם בהנוגע לקייטנא המצב כן הוא, אבל בכל אופן צריך להתבונן גם בנקודה זו בדיון בעניני פרסומות וכו'...

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולהצלחה.

ו'שיז

מו"ה יצחק שי: גנובורג, תל אביב. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתפד. ובהנסמן בהערות שם.

קעג

אדמו"ר שליט"א

ו'שיח

ב"ה, כ' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים אשר בלוד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

... בשאלתם אודות תכנית הבנינים בקשר עם הנחת אבן הפנה, שיש
סברא לשתף עוד בנין, ואחרים אינם גורסים זה מצד ההוצאה היתירה.

אינו מובן כלל נוסח זה, שהרי הם עומדים **בהתחלת** אסיפת הכספים
ושאלת ההוצאה הנ"ל תעמוד על הפרק – לאחר שיתאסף סכום נכון ביותר
ויתחילו ויגמרו חלק מהבנינים, ואז עליהם להחליט אם לשתף ג"כ אולם
וכו'! ומזה מובן שאם ע"י השתוף בתכנית של אולם – נוחה יותר תהיי
אסיפת הכסף וכו' – יש לעשות זה ...

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל,

מ. שניאורסאהן

ו'שיט

ב"ה, כ' סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבם מיי"ד סיון, שבדא"ג מזכירים שאיזה פעמים פנו אלי
בשאלתם ולא נענו, וכנראה שפלא בעיניהם הדבר, ולדידי הרי הישיבה צריכה
להתנהל ע"י הנהלתה אלא שדבר הקשה יש לשאול מעבר לים, אבל לא
להתחיל בשאלה מעבר לים בענינים שדוקא על אתר יש לפותרם, וה"ה בנוגע
לתוכן מכתבם זה, שהרי כל תלמיד עולם בפ"ע הוא, ואין לקבוע מסמרות

ו'שיח

הנחת אבן הפנה: לישיבת תו"ת בכפר חב"ד. ראה לעיל אגרת ו'ריא, ובהנסמך בהערות שם.

ולחציג קו הנהגה אחד לכל הסוג, וגם בהנוגע לכל תלמיד יש להתחשב בהשפעה שתהי' בזה על שאר התלמידים [והרי מובנת הסתירה שבמכתבם עצמם, שכותבים שחסידיהם הם ואי אפשר להשתלט עליהם, והרי ישנם הלכות תיית לרבנו הזקן כו"כ מכתבים מרבתינו נשיאנו ועוד ועוד], אלא שמוכן שלכל תלמיד צריך לענות בפ"ע . . .

בהנוגע לפועל כנ"ל עליהם להחליט, ולא בדיון ע"ד סוג אלא בדיון על כל אחד בפרט ובהתחשב עם כל הסעיפים התלויים בזה . . .

וישכ

בי"ה, כ"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה שמואל אלעזר שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק ערב זמן מתן תורתנו, בו כותב ראשי פרקים ממלאכתו מלאכת שמים בתוככי תלמידי מכינת תורת אמת.

ויהי רצון אשר יוסיף אומץ וכח בזה, ולא רק כחות הגלויים ולא רק כחות הנעלמים אלא עד לכחות היוליים עצמיים, שהרי ענין ותכלית מתן התורה וקבלת התורה הוא באופן שיהי' אורייתא וקוב"ה כולא חד וכמעלת התורה על המצות, שענינה א' **התגלות** ב' **העצמות** ומהות [שבזה הוא ג"כ מעלת החכמה דאורייתא מחכמה נפקת על הכתר ענין המצות, שאמרתי ונעשה רצוני], כמבואר באריכות במאמר דחה"ש שנה זו, ועד"ז הי"ה בכל יום וכלשון נותן התורה לשון הוה, ובפרט שזכות הרבים מסייעתו וכמאמר חז"ל ומתלמידי יותר מכולם.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישכ

מו"ה שמואל אלעזר שי: הלפרין, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז הי'תחעב. ובהנסמן בהערות שם.

קעה

אדמו"ר שליט"א

ו'שכא

ב"ה, כ"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השלישי לפי בהעלותך.

נכונה ההצעה שיקבל משרת מורה בישיבה קטנה, שהרי בודאי כוונתו למוסד חינוך על טהרת הקדש, ואם כן הרי זוהי פרנסה גשמית ורוחניות גם יחד, ובודאי יסתדר באופן שיוסיף בהקביעות שלו בלימוד תורת הנגלה וחסידות, ואין לך דבר העומד בפני ברצון, ובפרט כשישפיע גם בסביבתו להחזקת היהדות והפצתה שאז הרי זכות הרבים מסייעת, ובודאי למותר להאריך שתכלית הפצה זו הוא כהוראת הסדרה בהעלותך את הנרות אלו נשמות ישראל כמבואר בלקוטי תורה לרבנו הזקן, וכהוראת חז"ל עד שתהא שלהבת עולה מאלי, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שכב

ב"ה, כ"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו פ"נ, בו כותב אודות מלאכתו בקדש ואשר חי חיי צער.

ויהי רצון אשר השי"ת בורא עולם ומנהיגו ירחיב פרנסתו בגשמיות ובטח מצדו הוא ירחיב פרנסתו ברוחניות, זאת אומרת ההשתדלות בהחזקת היהדות והפצתה, ודבר משנתנו, כך היא דרכה של תורה וכו' וחיי צער תחי' כו' יקיים זה ע"י צער ברוחניות ז.א. קיום ההוראה ונפשי כעפר לכל תהי', שמצטער מתוך היותו ענו ושפל וכמאמר המשנה מאד מאד הוה שפל רוח.

מהנכון אשר יבדוק את התפילין שלו ואת המזוזות בדירתו שתהיינה

קעו

אגרות קודש (ו'שכב)

כולן כשרות כדון, וילמוד שיעור בפנימיות התורה ובפרט באותן הימים
שעוסק במלאכת שמים כתיבת סת"ם.

בברכה לבשו"ט.

ו'שכג

ב"ה, כ"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... ובמ"ש שעתה קשה לו להתפלל בכוונה אף שרגיל הי' בזה במדינתו
לפנים.

הנה בטח זהו מפיתויי היצר, ולכן לא ישים לבו לזה כלל, יתאמץ
בתפלה, ולפני התפלה וגם לאחר התפלה יאמר עכ"פ סימן אחד מס' התהלים
של נעים זמירות ישראל וכידוע שסגולה הם לכגון דא.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המוזות בדירתו שתהיינה
כולן כשרות כדון, ובכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות
לצדקה.

ו'שכד

ב"ה, כ"א סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו פ"נ, בו כותב אשר לפי דעתו אינו מצליח במסחרו
וכלשונו במכתבו, זאת אומרת בלי מזל.

והנה ידוע מאמר רז"ל, אין מזל לישראל, כי הקב"ה בורא עולם ומנהיגו
הוא המשגיח על כל אחד ואחת מישראל בכל המצטרך לו ולבני ביתו.

ומזה מובן שעליו להוסיף בעניני תורה ומצוות וכן שכל ב"ב יעשו כזה,
שעל ידי זה יתוסף בברכות השי"ת בהמצטרך בכלל ובעניני פרנסה בפרט.

קעז

אדמו"ר שליט"א

ובנוגע לעניני פרנסה ביחוד ידועה עצת חז"ל מלח ממון חסר, זאת אומרת שעליו להרבות בצדקה, ולחלק את הצדקה ברבות פעמים, ומזמנים המסוגלים לזה הוא בכל יום חול קודם תפלת הבקר.

ומהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המזוזות בדירתם שתהיינה כולן כשרות כדין.

בברכה לבשו"ט.

וישכה

בי"ה, כ"ב סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ד' בו כותב אודות מצב רוחו ואשר לדעתו אינו מסוגל לענין וכו' וכמעט בא לידי יאוש וכו'.

והנה למותר להאריך שכל הענינים שהם היפך התורה ביד איש הישראלי לבטלם ובמילא גם מוכרח, ואם כמו שכותב בא לידי יאוש ושאינו מוכשר לחיי משפחה, אין זה אלא מפתויי היצר, ולכן מובן שצריך להלחם נגדם מתאים לרצון הבורא [ולא עוד אלא מבואר בזהר הק' שגם היצה"ר כוונתו שלא ישמעו לו, עיין זהר חלק ב' קסג, א], ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, ואם לפי"ד קשור הענין בקישורים אין זאת אומרת שנמנע הענין ולפום גמלא שיחנא.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המזוזות בדירתו, ובכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה וישמור על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, אשר שמענו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר שוים הם לכל נפש וסגולה לכמה ענינים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישכה

אינו מסוגל לענין: פרנסת משפחה.

ו'שכו

ב"ה, כ"ב סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ב', בו כותב אודות מצבו, ושכאלו אינו יכול להתגבר עליו, והתוצאות מזה, איך שיצא למשך זמן מכותלי הישיבה ואח"כ חזר לשם, ונמצא במצב יאוש וכו'.

ומובן ששתי תמיהות בדבר: א) מהו הפלא על המצב, לאחר שהודיעונו חז"ל, עבר כ' שנה וכו'. ב) כיון שהובטחנו לפום גמלא שיחנא ושבילתי ידח ממנו נדח, הרי בודאי שאפשר להתגבר על כל מצב שאינו מתאים לציווי תורתנו חיים.

מהנ"ל מובנת ג"כ המסקנא, שעליו להתעסק במרץ המתאים בעניני שידוך ובהקדם — לבנין בית בישראל על יסודי התורה והמצוה, וכשרוצים בזה באמת, במילא מתפללים להשי"ת מעומק הלב על הצלחת ההשתדלות בזה, ועושים ככל הדרוש בזה, הן בדרך הטבע ובעיקר ע"י ובהנוגע להוספה בעניני תורה ומצות שע"ז מתגדלת הסייעתא דשמיא שהוא עיקר בזה וכמ"ש ומה' אשה משכלת, ואז רואים הצלחת השי"ת גם בעיני בשר.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המזוזות בחדרו, ואשר בכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה, ויקבע עתים בלימוד תורת החסידות שהיא גילוי פנימיות התורה בתקופתנו זו, ודוקא באופן דהבנה והשגה, שזהו ג"כ מתקוני ענין חטא הידוע הקשור במוחין, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

קעט

אדמו"ר שליט"א

ו'שכז

בי"ה, כ"ב סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מט"ו סיון, ויהי רצון שמזמן לזמן
יתמעטו ההעלמות וההסתרים לא רק המדומים אלא אפילו אותם שיש להם
אחיזה וקישור במציאות, ומתוך שמחה וטוב לבב ירבה חילים בתורה (הנגלה
והחסידות) בהנוגע לעצמו ובהנוגע לזולתו שהרי אמר ר"ע (אשר כולו
אליבא דר"ע) ואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה ולקיום מצות בהידור
ובענין חוט השדרה דכל המצות, ז.א. עבודת התפלה (עיין לקו"ת בלק ע, ד)
לכל לראש, וכמבואר הענין בקונטרס התפלה ובכ"מ, וידוע פתגם רבותינו
נשיאנו (והרי פתגמיהם של צדיקים ה"ז הוראה לרבים): פאר אמת ווערט
מען בטל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך הצלחה בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שכח

בי"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום 1/6, בו כותב ר"פ מהיחס שלו ומצבו עתה וכן
אצל ילדיו ש"י.

בעת רצון אזכירם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע להמצטרף להם.

ו'שכז

פאר אמת ווערט מען בסל: ראה גם לעיל ח"ו אגרות א'תקמד. א'תקנח. ח"ח ב'תא.

ו'שכח

נדפסה בלקו"ש ח"כ ע' 595 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

נעם לי לקרות במכתבו אודות התענינות בנו ש"י בתנועת חב"ד, ותקותי שגם הוא הכותב מעוניין בזה, ושאצל שניהם ההתענינות היא בסדר, ז.א. מביאה לידי מעשה מתאים להוראת חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, והרי כאו"א שייכת לו שיטת חב"ד והמסקנות שלה עד להמסקנא בחיי היום יומים, וכידוע פתגם מיסד תורת החסידות חב"ד הוא בעל התניא והשו"ע, שהחסידות היא לא בשביל חוג מסוים אלא שהיא נחלת העם כולו, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

תקותי שמשותף בהתועדות אנ"ש הנערכות במועדים ורגלים בסביבתו וכן יש להם קביעות עתים בלימוד בעיון בתורת החסידות, ואין לך דבר העומד בפני הרצון גם בזה.

בטח גם בנו ש"י יבוא בכתובים לכאן בזמן המתאים ומטובו לפרוש שלומו בשמי, ובטח ימסור לו גם תוכן הכתוב לעיל, שהרי גם אליו הדברים מופנים. ות"ח.

בברכה להמצטרף ולבשו"ט.

נ.ב.

במזכירות שלי אין כותבים אשכנזית, ולכן בא המענה בלה"ק אבל הוא יכול גם להבא לכתוב אשכנזית כיון שקורא הנני שפה זו.

ו'שכט

ב"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו פ"נ — בלי הוראת זמן הכתיבה — מלא התאוננות ומתאר מצב עצמו בצבעים הכי שחורים.

ולפלא שלפי שעה נעלמו ממנו דברי רבנו הזקן בעל התניא — פוסק

פתגם: ראה גם לעיל אגרת ו'עדר, וכהנסמן בהערות שם.

ו'שכט

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 524.

בנסתר שבתורה – והשולחן ערוך – פוסק בנגלה דתורה – בספרו תניא קדישא, שכל ענין של יאוש ועצב הי"ז מפיתויי היצר ותחבולותיו לבלבל את האדם מעבודת הבורא. ומבואר בהנ"ל ג"כ שלפום גמלא שיחנא, ולכל אחד נתנה היכולת הכח והאפשריות לילך בדרך התורה והמצוה ולילך מחיל אל חיל.

ומ"ש ע"ד אור ופנס להאיר הדרך האפלה – אין הדרך אפלה כלל וכלל. כי ברורים הענינים לפרטיהם בשו"ע ובספרי חסידות, ואפילו גם בהנוגע לפרטי פרטים אשר היצר מטיל ספק, גם לזה כמה עצות יעוצות. ושתי עצות עיקריות:

(א) ידוע פתגם אדמו"ר האמצעי, להיות לו חבר טוב אשר עמו ישוחח בענינים הרוחניים, אשר אז הם שתי נפשות-אלקית על נפש בהמית אחת.

(ב) הבחינה מאיזה צד באה התחבולה, בכל דבר המועיל ומביא לעבודה בפועל, הנה כל מניעה שתהי' – אפילו אם המניעה היא מדבר היותר נעלה – הוא רק מתחבולותי של נה"ב (ראה היום יום כ"ג סיון).

ויהי רצון שתיכף לקבלת מכתבי זה, יסיח דעתו לגמרי מאנחות וירבה בפעולות. ואם כפתגם רבותינו נשיאינו, טובה פעולה אחת מאלף אנחות, ואכו"כ שכמה פעולות טובות מהסדר דאנחות. ובמשך זמן קצר יראה שטעה לגמרי בתאור המצב שבמכתבו, ובלבד שילמוד בהתמדה ושקידה, וישמור סדרי הישיבה, וישפיע גם על חבריו שי' בזה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

וישל

בי"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מט' בסיון, ובעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ובמ"ש אודות מצב פרנסתו הדחוק והאפשרית שישע בשליחות ממחלקה דתית, לאיזה זמן לחו"ל, שכנראה ממכתבו המשכורת בעד זה מספיקה לא רק להוצאה ופרנסה בהווה, אלא שנשאר כסף לסילוק החובות שמקודם.

הנה כפי הנשמע הנוסעים בשליחות כהנ"ל יש ביכולתם להתנהג בענינים הרוחניים מתאים למצפונם, וא"כ הוא, וזוגתו תח"י מסכימה לנסיעה כזו, נכון להתעניין בדבר, ובפרט שהרי גם פרנסה רוחנית בהענין שיוכל להפיץ היהדות ברוח ישראל סבא במקומות לשם יסע.

במ"ש אודות האכזבה שיש לו כשמתבונן בכתתו בה השקיע מאמצים כ"כ רבים. — הנה כפי הנשמע מהצד, ברור שיש לו כשרונות בשטח החינוך, ולכן אחת משתי אלה, או שאינו מעריך את התוצאות ורואה אותם לא בהתאם המציאות (שהיא טובה יותר מאשר מתארה), או שמנצל את הכשרונות לא באופן המתאים, ועל כזה נאמר ותשועה ברוב יועץ. אבל בכל אופן שצריך לנצל כשרונותיו בהחינוך, והרי גם ההצעה שבסעיף א' כנראה כוונתו לענינים של חינוך במקום לשם יסע...

לפלא שאינו מזכיר בהנוגע לפעולות במסגרת צעירי אגו"ח אף שבטוחני שגם בזה מתעסק, והשי"ת יצליחו וזוגתו תח"י בכל האמור.

ולהודעתו ממצב זוגתו תח"י, השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ו'שלא

ב"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... במ"ש שעדיין לא מצא משרה וכו' — כבר ידוע דעתי שכל אלו המסוגלים ומוכשרים לזה, צריכים לנצל כשרונותיהם דוקא בשטח החינוך על טהרת הקדש ובפרט בתקופתנו ובאה"ק ת"ו אשר עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ומהנכון וטוב שיבוא בדברים עם הנהלת הרשת אשר באה"ק ת"ו בהנוגע למשרה באחד בתי ספר החבדי"ם והשי"ת יצליחו.

ו'שלב

ב"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו — בלי הוראת זמן הכתיבה — בו כותב שמקבלים אותו להמחנה גן ישראל, אבל אינו כותב כל פרטים בזה.

ויהי רצון שישתדר באופן הכי טוב לעצמו ולטובת הזולת באופן שהמחנה תתאים לשמה, גן ישראל, שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל כמבואר בדא"ח הענין בזה.

במה שכותב אודות שינוי נוסח התפלה. — נכון הענין וכיון שע"פ המבואר בכ"מ, אפשר לשנות מנוסח אשכנז לספרד או מספרד לנוסח אר"י אבל לא להיפך, צריכה להיות החלטתו ברורה, שהשינוי יהי' בר קיימא

ו'שלא

ידוע דעתי: ראה לעיל אגרת ו'קמט, ובהנסמן בהערות שם.

ו'שלב

נדפסה בלקו"ש חי"ט ע' 455.
אפשר לשנות: ראה גם לעיל חי"ד אגרת ד'תתמה, ובהנסמן בהערות שם. חט"ו ה'תרלה.

ומכאן ולהבא יתפלל בנוסח אר"י (שכפי המסורה דחסידיים בירר אותו רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) מששים נוסחאות).

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.
בברכה לבשו"ט.

וישלב

בי"ה, כ"ג סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... כותב אודות סברת נכבדות עבור בנו ... שליט"א.

וכיון שכותב שהיא יראת אלקים ונתחנכה כבת ישראל כשרה, והרי תיכף תראה אותו שהוא בזקן מגודל ויאמרו לה גלוי גם בהנוגע לשייטל, הרי המענה שלה בזה ישמש הוכחה על הענין, כי באם תסכים על האמור בלבב שלם, הרי זה מראה על תוקף דעתה והחלטתה להתנהג כראוי. אלא שמובן שנוסף על הנ"ל צריך להתענין גם בשאר הפרטים ז.א. בהנוגע לבריאות וכו' והשי"ת ינחם באופן הטוב לפנייהם בטוב האמיתי.

בברכה לבשו"ט וגם מהכלל.

שכפי המסורה: ראה גם לעיל חט"ז אגרת ו'מה, ובהנסמן בהערות שם.

וישלד

ב"ה, כ"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה אפרים שי' שו"ב

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ' סיון, ובשולי הגליון ימצא בהנוגע למה שמעיר במכתבו.

ולפלא שאינו מזכיר אודות קביעות עתים בלימוד תורת החסידות, והרי בודאי הוסיף בזה גם מעת מכתבו האחרון, כיון שציווי מפורש הוא מעלין בקדש, ובפרט בהנוגע לת"ת שכלשון זוהר הק' (ח"א יב, ב. וראה תורה אור לרבנו הזקן ד"ה מי כה' אלקינו וביאורו) צ"ל לאפשר לה, ובטח ימלא עד"ז בהזדמנות הבאה.

בברכה לבשו"ט.

בהערותיו: א"ב: בתניא פל"ט ורפ"מ ובשו"ע שלו הל' ת"ת פ"ד ס"ג — כשהקליפה מורדת ת"ת שלו אזי צ"ל תשובה להשיבה ולהעלותה, ואז אין צריך ללמוד עוה"פ, כי ה"ז ענין התשובה להעלות הענינים והניצוצות.

ג) באופן החזרת עמרם את יוכבד וסיבתה — מדרשות חלוקות הן: א) ע"י טענת מרים דגזירתך קשה כו' — דמזה מובן שהחזרה צ"ל דוקא בפרהסיא בכדי לבטל גזירתו — שכולן יחזירו (סוטה יב, א. פסיקתא רבתי פמ"ג). ב) ע"י ציווי מלמעלה לעמרם, ובצנעא (זח"ב יט, א). דברי האוה"ח (במדבר ג, לט) הם ע"פ זוה"ק, כמוש"כ בפירוש.

וישלד

חלקה נדפס בלקו"ש ח"ו ע' 256 חלקה בחכ"ד ע' 363 והושלמה ע"פ העתק המזכירות. מו"ה אפרים שי': גרינבלט, מעמפיס. אגרת נוספת אליו — לעיל חט"ז רפז.

וישלה

בי"ה, כ"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה אליקים יהודא שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום א'.

בעת רצון יזכירוהו וכל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן
כתבו.

... ובודאי למותר לעוררו שכמו שכל אחד מישראל הוא שלוחו של
המקום בי"ה להפיץ את התורה והמצוה ולהאיר עיניו את החשך של העולם,
וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, עאכ"כ שזהו מחובתו וזכותו של מי שיש לו
השפעה על הנוער, והרי בודאי בתוך תלמידיו נמצאים כמה מבני ישראל אשר
למרות שהמקצוע שהוא לומד אותם, אינו באופן ישר ענין התורה והמצוה,
בודאי שיכול לנצל השפעתו האמורה בענין חיוני זה, כוונתי לקירוב לבן של
אלו תלמידיו לאבינו שבשמים ע"י שיתקרב לקיום המצות בפועל וכמ"ש את
האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, וזכות הרבים מסייעתו
להצלחה בפעולה האמורה, ובמדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא
שכ"פ ככה, הרי יתוסף בברכת השי"ת ברוב נחת אמיתי יהודי מסורת
מילדיהם שיחיו ...

בברכה לבשו"ט.

וישלה

מו"ה אליקים יהודא: געלער, סאווערנע.

ו'שלו

בי"ה, כ"ד סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ב' בו כותב אודות הסברא לשכור מקום מתאים
ולסדר שם ת"ת, וכבר מצא חנות המתאימה לזה, ושואל דעתי.

והנה אף כי ע"פ דין תורה אין בענין דת"ת ענין דהשגת גבול, ונפסק
הדין להלכה בשו"ע יו"ד סו"ס רמ"ה, הנה בפועל נוגע לברר מתחלה באם לא
תהיי התנגדות בהסביבה, באם יש שם במקום קרוב ביותר מוסד ע"ד האמור,
והרי אפשר שההתנגדות זו תתבטא באמצעים בלתי רצויים, והרי בודאי אפשר
באופן דיפלומטי לברר את האמור.

במ"ש שבתכניתו לסדר ת"ת עד לשמונים תלמידים, כיון שהשכונה בה
דרים מאות משפחות יהודים — כן ירבו — מובן שאם כן צריך להזדרז
בבירור כל הפרטים בכדי שלזמן הרישום או זמן הלימוד יהיי כבר כל
הפרטים בזה מסודרים.

במ"ש אודות רשיון — מובן שצריך לברר זה במשרדים המתאימים.
ויהי רצון אשר השי"ת הזן ומפרנס לכל בטוב בחן בחסד וברחמים ימצא לו
פרנסתו ופרנסת ב"ב שי' באופן הטוב לפניהם בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה לבשו"ט.

וישלו

בי"ה, כ"ה סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה אלי ל"ב שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו, בו כותב ע"ד המצב בכתות
המסיימים ביה"ס בו זכה לעבוד בקדש, ושלדעתו קשה לפעול שימשיכו בבתי
ספר חב"ד.

והנה מובן וגם פשוט שעל כאו"א שיש בידו לעשות מה בזה צריך
להשתדל ובמרץ הדרוש פעם אחר פעם, והרי הזהירו חז"ל בכגון זה הוכח
תוכיח אפילו מאה פעמים, ז.א. שאם אפילו בהתשעים ותשעה פעמים לא
הועילה התוכחה ח"ו, בכל זה יש תקוה שהפעם המאה יכריע הענין לטוב,
והנמשל מובן. אלא שכיון שבעיא זו צד השוה היא בכל בתי ספר הרשת, צריך
להתייעץ עם מנהלי שאר בתי הספר, ומה טוב לבקש מהנהלת הרשת שיערכו
אסיפה משותפת מכל המנהלים ולאחרי זה לבוא בדברים עם הנהלת ישיבות
חב"ד והמוסדות חב"ד שיוכלו להיות המשך להנ"ל.

בעת רצון אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבגי"מ זי"ע, וזכות התעסקותו והשתדלותו במוסד הק' הנקרא על שם כ"ק
מו"ח אדמו"ר תעמוד לו ולכל ב"ב בכל המצטרך להם.

וישלו

מו"ה אלי ל"ב: רבין. כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"י"ד ה'רנה, ובהנסמן
בהערות שם.
לתוכנה ראה גם אגרת הבאה.

קפט

אדמו"ר שליט"א

וישלח

ב"ה, כ"ה סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש
אשר באה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

... ועוד נקודה גם היא מצערת ביותר, והוא שאין שמים לב כלל להנעשה עם מסיימי בתי ספר הרשת לאחר הסיום, ז.א. האם ממשיכים לימודם ובאיזה ב"ס, ובאם מתעסקים בדבר של פרנסה וכיו"ב, איך תהיי הנהגתם, והרי סו"ס תכלית חינוך וביחוד של חב"ד, כמו שהורונו רבותינו נשיאנו לא להגיש להתלמידים כמות של ידיעות, כ"א שזה אינו אלא דרך ואמצעי לעשותם יהודים כדבעי, לקרב לבם לאבינו שבשמים, ולעשותם לומדי תורה ומקיימי מצות.

וישלח

ב"ה, כ"ה סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכי סיון, ולפלא שאינו מזכיר דבר מהתקדמות בעניני תורה ומצות, ובפרט על פי מה שכתבתי לו מכבר שאם כל אחד מישראל נצטוו על קיום התורה והמצוה לקיימם במילואם עאכ"כ אלה הנמצאים בצבא אשר תוספת קדושה נדרשת מהם, ולא עוד אלא שהנהגתם משפיעה על כל הצבור ובטחונו, וכמ"ש (דברים כג, טו): כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך והי' מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. שמכלל הן אתה שומע כו' ז.א. אשר מי שאינו מתנהג בקדושה בהיותו בצבא ה"ה מתנגד עי"ז לה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך ומתנגד להצלה ונתינת האויבים לפני הצבא. והאם ישנה בגידה יותר מבהילה במצב הבטחון של הצבא?

תקותי ששורתי אלו אף כי מעטות בכמות – תספיקנה לא רק להשפיע טוב על הנהגתו הוא מתאים להאמור, אלא שגם ישפיע על כל חבריו שי בכיוון האמור, וחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם, ובלבד שיהיו דברים היוצאים מן הלב שאז נכנסים ללב שומעם.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

בודאי ידוע לו ע"ד פרשת חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז וישתדל להשתתף באיזה מההתועדויות הנערכות בימים אלו באה"ק ת"ו.

ו'שמ

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו: שהתחיל לכתבו כ"ח אייר, מוצש"ק נשא, כ"ב סיון – עם המצורף אליהם והפ"נ אשר יקרא בעת רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ויהי רצון אשר סו"ס יודיעוני לא רק בהנוגע לאסיפות ולהחלטות אודות פעולות טובות, כי אם גם ע"ד פעולות טובות בפועל. ובפרט שמעניינא דיומא הוא, ע"פ המבואר בלקו"ת דפרשת השבוע שקראנוה בשבת זו, שהתכלית הוא המעשה, ואז טובה הארץ מאד מאד, משא"כ כשרוצים להשאר בעולם הדבור. וכמ"ש זה כ"פ, לדעת נקל גם בלי התבוננות וגם לאינו נבון, איך שאין מנצלים כלל ההשפעה שנותנים מלמעלה לא בעניינים רוחניים ולא בעניינים גשמיים. ועוד בזה, נשארו כשבועים ל"ב וי"ג תמוז האם יעשו התועדות, מי יהיו האחראים וכו'! . . . והרי כנ"ל תכלית הדבור הוא שיבוא לידי מעשה.

בברכה לבשו"ט, ואין טוב באמת אלא כשהתלמוד והמדרש מביא לידי מעשה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט
מזכיר

קצא

אדמו"ר שליט"א

ו'שמא

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה יוסף חיים שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ב סיון.

הנה יהי רצון שתכה"י יבשר טוב בהנוגע לפעולות בקדש שלו ושל זוגתו
הרבנית תחי' ולא רק ע"ד חידוש הישנות וביסוסם, אלא גם בהתפתחות
ובהרחבה, שהרי נצטוינו להעלות בקדש, וכיון שנצטוינו על זה בודאי
שהשי"ת בורא עולם ומנהיגו נותן הכחות והאפשרויות למלאות הציווי.

ובמ"ש אודות חוגים שונים שבאים עמהם בקישור ומקרבם, הנה כבר
ידועה ההוראה בכגון זה, מעט מעט אגרשנו, ז.א. שאין מוכרח להעמיס
עליהם תומ"י עבודה גדולה ביותר בכמה ענינים ובכמה מוסדות ויש להתבונן
בהנוגע לכאו"א בפרט ולהכינו באופן שפעם אחר פעם יוכלו לבקש ממנו יותר
ויותר.

נעם לי להודע אשר התחילו לסדר תכנית לההתועדות דחג הגאולה י"ב
וי"ג תמוז הבע"ל, והרי רואים שכשמכינים תכנית בעוד מועד, הרי הצלחה
שלא לפי ערך.

בברכה לבשו"ט ובאופן דהולך וגדול הולך ומוסיף ובפ"ש כל
המשתתפים עמדו בעבודת החזקת היהדות בכלל והפצת המעיינות ביחוד.

בברכת הצלחה ולבשו"ט.

ו'שמא

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 503 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה יוסף חיים שי' רוזנפלד.

ו'שמב

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ב סיון, בו כותב בענין בנו שי' האם כדאי להמשיך
המצב בלתי ברור בו נמצא עתה וכו' וכן באם לחשוב ע"ד פירוד, באם יחקור
מקודם אם תזדמן אחרת ואז ליתן גט או לא.

והנה ידוע עד כמה שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל ומזה מובן
הסברא לעכב הגט עד שתזדמן אחרת, אין לה מקום כלל וכלל ואדרבה,
כשישללו עיגונא דאיתתא תתרבנה עי"ז ברכות השי"ת.

ובעצם הענין הרי כיון שעברו כבר כמה שנים במצב ההווה יש לנסות
עתה עוה"פ (לצאת ידי כל הדיעות) בהנוגע לקירוב הלבבות של הזוג, ובאם
יתברר שאין לזה סיכויים, הנה לדעתי אין כל מקום לעגן את האשה לבלי כל
תועלת לשני הצדדים, ואדרבה מרבים עגמ"נ וכו' והלואי היו עושים בזה לפני
כו"כ זמן, אבל אין צועקין על העבר.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ויהי רצון שיבשר טוב בהנוגע לכאו"א
מהם.

בברכה לבשו"ט.

ו'שמג

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבם מט"ו סיון עם המוסגר בו והפ"נ שיקרא בעת רצון על
הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בו כותב אודות מצב בריאות מרת . . . תחי', והנה כפי הנשמע כאן
מהרופאים המומחים במקצוע דענייני נשים הם פרופ. אשרמן וזונדק שי'

קצג

אדמו"ר שליט"א

ולפלא שבכל מכתביהם לא הזכירו אם שאלו את הני"ל. כן זכורני שהי' משך זמן שריפוי פצעים היו מנסים להחישו ע"י הנחה במקום הפצעים תחבושת מדברים המכילים וויטמינים ידועים הממהרים גידול הבשר והעור וכו', אפשר שבשנים האחרונים אין משתמשים בזה, אבל בכל אופן כדאי לשאול עד"ז.

במ"ש שמתאים להוראת הרופא נאלץ הבעל להשתמש בקונדס וכו' כיון שאין על האשה לעשות מה בדבר זה. — גם זה פלא, שאינם מזכירים אם שאלו דעת רב מורה הוראה בישראל בזה, ועוד שבאם יכיר הרב בכללות הדבר, הרי מהתרופות הנעשים ע"י האשה, הוא לא רק השתמשות בחמרים כמיים, שאפשר בכגון דא אין יכולת להשתמש בהם, כי אם גם הענין דמוך, כיסוי מתאים במקום המתאים וכו' שלכאורה גם בנדון שלהם אפשרי להשתמש בזה כני"ל באם יהי' היתר של הרב בכללות הענין.

מצורף למכתבם כתבת של אחדים מהקרובים שלהם ובזה גם כתבת בארצוה"ב, ואינם מפרטים אם ברצונם שיפנו לאיש זה בבקשת עזר בשבילם, ואם כן הוא מובן שעליהם לפרט יותר תוכן בקשתם בזה וכו'.

בברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך חוזק הבטחון בבורא העולם ומנהיגו והוספה בתורה ומצותי'.

ו'שדמ

ב"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים אשר בלוד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבם מ"א י"ז כ"ב כ"ג כ"ד סיון עם המצורף אליו
וכן תכנית הבנינים.

ו'שדמ

הבנינים: של ישיבת תו"ת בכפר חב"ד. ראה לעיל אגרת וריא, ובהנסמן בהערות שם.

ובעיקר שאלתם כבר נאמר במכתב הקודש, ז.א. כפי הנהוג בעולם, לא תמיד התכנית בתחלת אסיפת הכספים מחייבת הפועל לאחריו כן, שהי' הפועל תלוי בתוצאות המגבית בפועל, ולכן התכנית מראש יש לעשותו באופן הנראה יותר בתחלת אסיפת הכספים, ובהנוגע לפועל בהתאם לתוצאות המגבית.

מהתכניות שנתקבלו עתה, נראית לי יותר אותה שהבנינים בצורת בי"ת, ולא כל שלשת הבנינים בשורה אחת, אבל מובן שגם בזה יש להתחשב עם הרגיל באה"ק ת"ו והרושם על הקהל.

במ"ש אודות אופי כתלים החיצונים — כבר כתבתי במכתבי הקודש, שפלא על פזור הנפש בפרטים כאלו שיעמדו על סדר היום קרוב לגמר הבנין. בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שמה

בי"ה, כ"ז סיון, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד סניף מעלבורן
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן רב ביותר שלא נתקבל מהם כל ידיעות מפעולותיהם בקדש, באלו הפעולות שכבר החזיקו בהם, והרי גם אין זה מספיק, כיון שנצטוינו להעלות בקדש, ולפלא שמן הצד הגיעוני ידיעות ע"ד חילוקי דיעות בהנוגע לתכנית עבודת צעירי אגודת חב"ד, והפלא מובן שהרי צעירי אגו"ח עובדים זה כמה זמן בכמה מדינות הן באה"ק ת"ו והן בחו"ל וכמה מכתבים נכתבו בקשר עם זה, מה מטרת עבודתם, והלואי שימלאו תפקידם מתאים לתכנית זו, ואז יעמידו על סדר היום, האם יש להוסיף בסעיפים אלו, וע"פ המבואר בחסידות בארוכה בהענין דימים יוצרו ולא אחד בהם, הימים שנקצבו לאיש הישראלי, מספר הימים הדרושים לו למלאות שליחותו בעולם

קצה

אדמו"ר שליט"א

מתאים לדבר משנה מספר ימים ככל הדרוש, לא פחות, אבל גם לא יותר, והי"ה בנוגע להמרץ, שמזה מובן שכשנוטלים מקצת ימים אלו ומרץ, ונותנים לעניים שאינם שייכים להם, הרי מוכרח שיחסר במילוי תפקידם שלהם, ועד כמה גדול היזק הדבר, מובן ג"כ מעבודת הקדש במקדש שהם העבודות הכי קדושות, ופסקה תוה"ק תורת חיים, שמשורר ששוער חייב מיתה ר"ל, וק"ל.

ויהי רצון שיוסיפו מרץ ככל הדרוש וגם מוכרח בכל סעיפים הקבועים דעבודת צעירי אגודת חב"ד, שבאם היו עושים כזה במשך חדשים שעברו, צורה אחרת לגמרי היתה לצעירי אגו"ח, ועבודתם, וגם צורת היהדות באוסטרליא בכלל, ולכשיעשו עכ"פ עתה בזה, מובטחים הם מרבנותינו נשיאנו, נשיאי ישראל, שתהיי ההצלחה בריבוי.

וכיון שמתקרבים אנו לימי חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז, גאולה למעלה מדרך הטבע לגמרי, הנה יבשרו טוב בכל האמור, שחל שינוי מן הקצה אל הקצה, ולו יהיי למעלה מדרך הטבע ובלבד שיבוא לפועל.

המצפה לבשו"ט בכל האמור.

ו'שמו

בי"ה, כ"ח סיון, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק ש"י קורן

שלום וברכה!

מאשר אני בזה קבלת מכתבו מט"ז בסיון, ומנצל הזדמנות זו להדגיש תקותי אשר שיחתנו בטח תביא תוצאות בפועל בהנקודות אודותן נידבר. וכיון שבימים שעברו מאז נודעתי בהזדמנות — והנני מדייק שלא להשתמש בביטוי של מקרה, שהרי כל אחד מאתנו מאמין שכל המתרחש הוא בהשגחה פרטית ולא במקרה — אשר לכבודו השפעה יותר גדולה גם ממה ששערתי מראש, לכן עוד נתחזקה תקותי שכי ינצל השפעתו במילואה להחדיר הרעיון, אשר אלה הממונים מטעם העם לנהל בפועל עניינים הנוגעים לכל העם כולו

ו'שמו

מר .. קורן: אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ר"ח, ובהנסמן בהערות שם.

או לחוג רחב או חוגים רחבים מן העם, הרי פשוט שאין להם להיות מושפעים מנימוקים של מפלגה ואפילו לא מרווחים מפלגתיים בהנוגע להנהלת העניינים שבפועל שנמסרו לידם לטובת כל העם.

במלים אחרות וגם נעימות יותר, כל כמה שלא יהי תוכן וכו' בעניינים של מפלגה וככל המעלה להיות ב"כ של מפלגה, הרי גדול פי כמה התוכן בענייני העם כולו ולהיות בא"כוח העם כולו. ולא עוד אלא כפי שרואים במוחש ואפילו בימי הבחירות, הנה הנהגה האמורה מביאה תועלת לבאי"כוח המפלגה גם ברווחים מפלגתיים.

אף שכותב שבמספר שאלות שבררנו יטפל לאחר שובו לאה"ק ת"ו, תקותי בכל זאת — שיתענין לטפל בהן גם בהיותו כאן, והרי בכמה מהן יש לקוות להצלחה יותר גדולה על ידי הטיפול בהן בחו"ל.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות.

ו'שמו

ב"ה, כ"ח סיון, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ' סיון, בו שואל דעתי בהנוגע באיזה מקום ילמוד בעתיד הקרוב.

ומובן שנכון וטוב ביותר וביותר שיקדיש כל זמנו ללימודי קדש, ובפרט בגילו שנוגע הדבר ביותר, ובלשון החסידות יהי המוח שבראש ממולא רק מענייני תורתנו הקדושה חיים של ממה"מ הקב"ה, ובענייני תלמוד תורה הרי כבר נודע הפסק דין שאין מקום לדחות ענין של ת"ת למחר ומחרתים, כיון שבכל יום ויום נצטוינו על לימוד זה, ודי ליומו שיפקיע את עצמו ואינו יוכל למלאות מה שחסר הוא אתמול ושלשום, ובדורות האחרונים ובפרט בשנים אלו ובאה"ק ת"ו, אשר עלי' נאמר, עיני ה"א בה מראשית השנה עד אחרית שנה, מוכרח ג"כ סדר קבוע בלימוד פנימיות התורה, וכמבואר בזהר הקד' ויותר בפרטיות בדברי ר"ח וויטל (בהקדמתו לשער ההקדמות), באגרת הקדש לרבנו הזקן בעל התניא והשו"ע באגה"ק סי' כ"ו ובכ"מ ומבואר שם ג"כ עד כמה גדול הענין ועד כמה נחוץ הוא בשביל הצלחה דנגלה דתורה וקיום המצות.

קצו

אדמו"ר שליט"א

בשאלתו איך להשפיע על אלו שרואה שמתרחקים מדרך התורה והמצוה.

ידוע בכגון זה הציווי הוכח תוכיח, אלא שצ"ל בדרכי נועם, הוכחה הבאה מתוך אהבת ישראל, ואז גם מצליחים במדה גדולה יותר ובזמן קרוב יותר, ומובן ג"כ שאין להסתפק במה שמדבר עמהם בעצמו, אלא שצריך למצוא ידידים ומכירים שגם הם ישפיעו עליהם בהאמור.

במ"ש אודות מחשבות המבלבלות בעת התפלה. — צריך לבדוק את התפילין שלו שתהינה כשרות כדיון, וכן אשר בכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה, ואחר התפלה בכל יום גם בש"ק ויום טוב יאמר השיעור תהלים חדשי — כפי שנחלק התהלים לימי החדש — ומובן אשר כל זה צ"ל בלי נדר.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שמח

ב"ה, כ"ט סיון, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר שלמה זלמן שי

שלום וברכה!

ת"ח בעד מאמריו והחוברות ששלח לי, ובטח גם להבא יעשה כן ותודתי אמורה לו מראש.

גם מאשר אני קבלת מכתבו מכ"ה בסיון, ומתאים לשיחתנו מודיעים לאנ"ש אשר באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו, שכשיוסרו הקשויים שלהם בהנוגע ליסוד כפר חב"ד שני באה"ק יבואו אתו בקשר ותקותי שיסייע בידם.

ו'שמח

מוה"ר שלמה זלמן: שרגאי. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'דסו, ובהנסמן בהערות שם.

אף על פי שאמרו חכמינו ז"ל עניי עירך קודמים, בכל זאת תקותי חזקה
אשר בזמן שהותו בחו"ל ובארה"ב ובניו-יורק בפרט ינצל את השפעתו
במילואה לחיזוק הדת ברוח ישראל סבא והפצתה גם בחו"ל בכל מקום שידו
מגיעת, ועל פי הנקודות שדברנו עליהן במשך שיחתנו.

בכבוד ובברכת הצלחה ולבשו"ט.

זה עתה נתקבל ממי' כי בצירוף העתק ממי' המהנדס . ות"ח על המישלוח.

ו'שמט

בי"ה, ער"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה אפרים אליעזר שי' הכהן

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מז"ך סיון.

ובהיותי היום על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע הזכרתיו.

ויהי רצון שיבשר טוב בענינים הכללים ובענינים הפרטים.

בברכה.

במש"כ ע"ד סתימת נקב שן לאיזה חדשים — בהנוגע לחציצה — יש
להעיר משו"ת הצ"צ חיו"ד סק"ס. ומסי' שצוינו בדרכי תשובה לסקצ"ח סכ"ד
וטהרת ישראל שם. ובטח לא נעלם זה מעיני כתי"ר.

בשערי ציון (מכ"ע, ירושלים תרפ"ה(?)) סי' נ"ד רוצה להשוות בי' דעות
בדין דאינו מקפיד אינו חוצץ (דרמב"ם ורש"י) מפני שאינו רוצה להעבירו,
מפני ביטול, ולשיטה הא' הרי גם בסתימה זמנית אין רצונה להעבירה כ"א

ו'שמט

מו"ה אפרים אליעזר: יאלעס, פילדלפיה. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תשצא,
ובהנסמן בהערות שם.

קצט

אדמו"ר שליט"א

אדרבה להחליפה בקבועה יותר (ז.א. שיהי' בשרה – שע"ז אנו דנין בחציצה ולא על דבר החוצץ) – מכוסה בקביעות יותר, ושאני ידות הכלים שהכניסן שלא כדרכה ששם צ"ל חיבור ואינו – ע"כ תוכ"ד (ואין הזמ"ג לעיין בסי' הנ"ל אם שקו"ט בסברה זו). אבל עפ"ז א) גם סתימה ליום ויומים צ"ל אינה חוצצת. והוא דלא ככמה אחרונים. ב) בסתימה זמנית הרי אדרבה מקפידה להסירה (אלא שלא תומ"י), וע"כ נזקקין בזה לענין החיבור וביטול.

דרך אגב: הערת כת"ר מירוש' יומא פ"ד ה"ד דהקביעות ע"י מסמר מבטל חציצת הנרתק, אף דלא הוי אלא ליומ"י – יוהכ"פ, לא נ"ל, כי שם זהו קביעות **תמידי** שהרי זהו מחתה המיוחדת **רק** ליוהכ"פ.

וישנ

ב"ה, אדר"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש ושואל לקבל הסבר אודות המקווה ממנו בפעולות בהחזקת היהדות והפצתה והפצת המעינות ביחוד.

אינו מובן מהו ההסבר הנדרש, שהרי יושב הוא בעיה"ק ירושלים ת"ו אשר מעלה נוספת בקדושתה, ומזה תוצאה מובנת, שגם בקדושת האדם צ"ל הוספה, שהרי אתדל"ת נדרש מתאים לאתעדל"ע, והוספת הקדושה הוא ע"י עניני התורה והמצוה ופנימיותם, שזהו ענין המעינות, ובזה הענין דואהבת לרעך כמוך, ז.א. שלא רק עינו טובה בשלו אלא גם בשל אחרים, והרי בכמה שטחים הכרחית עבודת הפצה האמורה, ובודאי שעל כאו"א החיוב בזה, שמזה מובן שלכאו"א ניתנה האפשרות ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל.

ישנא

ב"ה, אדר"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרבנית מרת רבקה תחי

ברכה ושלוש!

איך בין געווען צופרידען צו באקומען אייער בריף פון כ"ז סיון, וועגען דער פארגרעסערונג פון אייער גרופע, און השם יתברך זאל העלפען אז דאס זאל ענטדעקען אין אייך אייערע אינווייניקסטע כחות וועלכע מען גיט אייך פון אויבען, צו פארגרעסערען די גרופע פיל פאכיג סיי בכמות (קוואנטיטעט) און סיי איכות (קוואליטעט) און עס איז דאך ווערט די גאנצע מיה און השתדלות וואס דאס פאדערט, נעמענדיק אין באטראכט, אז יעדע איינע פון די פרויען איז דאך ניט נאר א פרט (אינדיווידועל) נאר דאס בעאיינפלוסט די גאנצע הויז און פאמיליע.

ספעציעל בין איך געווען צופרידען צו לייענען אין אייער בריף אז איר האט אויך אנגעהויבן א אגיטאציע צווישען די פרויען וועלכע גייען חתונה האבען, וואס דאס איז פון די העכסטע וויכטיקע זאכען, און ווי באוואוסט דער ווארט פון רבותינו נשיאנו, אז ווי מען שטעלט זיך אוועק אזוי גייט דאס.

אויף אייער פראגע, צו ארויסקומען עפענטליך און אויך אנגעבען דעם נאמען, אז דאס איז א סניף פון נשי ובנות חב"ד.

לויט מיין מיינונג, אז איצטער אין פארלויף פון זומער, וואס די ארבעט ווערט שוואכער און די צאל באטייליגטע זיינען ווייניגער, איז ניט די פאסענדע צייט, צו אריינבריינגען א זאך, וועלכעס זאל בריינגען צו דיסקאשאנס אמווייניגסטען פון עטליכע פון די חברות, און מער פאסיג איז, ווען די ארבעט וועט ווערען מער און מיט א צוגעאיילטער טעמפא, און דער נייעס וועט זיין צווישען נאך ענערגישע אונטערנעמונגען, איינער צווישען דער אנדערער, וועלכעס וועט געבען ווייניגער צייט פאר די וועלכע ווילען זוכען קשיות.

ישנא

מרת רבקה תחי: שרפשטיין, סינסינטי. אגרת נוספת אליה — לעיל ח"י ג'רלד.

רא

אדמו"ר שליט"א

בעת רצון וועל איך מזכיר זיין אייך אייער מאן און קינדער שיחיו אויף
דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע איר זאלט
קענען אנזאגען גוטע בשורות אין אייערע ענינים הפרטים און אין ענינים
הכללים, וואס איינס איז אפהיינגיג פון דער צווייטער.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שנב

ב"ה, בדרי"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן למזל טוב והכניסוהו לבריתו של
אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל יוסף יצחק שי,

הנה יה"ר מהשי"ת שכשם שהכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוגי תחי' מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב.

במש"כ ע"ד השם — פשיטא שאין להרהר כלל וכלל, שהרי הודיענו
האריז"ל אשר "הקב"ה משים בפיו (של האב והאם) השם ההוא המוכרח אל
הנשמה ההיא. . . והשם הזה נרשם למעלה בכסה"כ" (שער הגלגולים הק' כג).

ו'שנב

ע"ד השם: ה' אנשים שאמרו שאני צריך לתת אחרי הסבא.

ו'שנ

ב"ה, א' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שמואל שי

שלום וברכה!

נעם לי להודע ע"י גיסי הרב שליט"א מהספ"י וההשתדלות מצד כתי"ר שי כאשר ביקר במחנו הטי בסירקיוז, ואף שלדכוותי בטח אין צורך בהבעת תודה [ובפרט ע"פ מאמר רז"ל שכר מצוה מצוה, וביחוד כפי ביאור תורת החסידות בזה, שמצוה הוא מלשון צוותא וחיבור, פירוש שכר האמתי והיותר גדול הוא עצם קיום המצוה שע"י נעשה חבור ושייכות בין מצוה המצוה הבורא והנברא שמצ"ע הרי הם באין ערוך כלל וכלל], בכל זה לא נצרכה אלא להעדפה, להביע הנח"ר מיחס כתי"ר האמור, ולהביע ג"כ התקוה שלא רק שיומשך יחס זה אלא שגם יתגדל, שהרי נוגע הוא לחיזוק מוסד תורה, ונצטוונו מעלין בקדש.

וסיפר לי ג"כ ע"ד השתדלות כתי"ר בהשקו"ט עם מר שפירא שי ואשר לדבר ישנו המשך, ולכן נדרשה עמידה על המשמר בכדי שיהי ההמשך בסדר ועד לגמר, וכבר ידוע גודל הענין במרז"ל שהמצוה נקראת על שם שגומרה, שלכן בטוחני שככל הדרוש יעשה כתי"ר בזה ועוד יותר.

ובעמדנו בחדש תמוז הוא חדש הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הנה יגאל כאו"א בתכ"י מכל ענינים המבלבלים אותו ויומשך תוספת ברכה והצלחה בכל ענינים הכללים והפרטים אשר הא בהא תליא.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.

(*) להעיר מירוש' ר"ה ספ"א ד, דבשביל להסמיק גמר המצוה להתחלתה — בתוקפה ג"כ דחיית שבת שהייתה בהתחלתה.

ו'שנ

מו"ה שמואל: יאלאו. סירקיוז. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו"קמד, ובהנסמן בהערות שם.
גיסי: חרב"ג הרב שמריהו גורארי.

ו'שנד

ב"ה, אי תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

אגודת נשי ובנות חב"ד סניף תל אביב,

ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכתבן ראשי פרקים מפעולותיהן בשבועות שעברו.

ויהי רצון אשר תתגדלנה הפעולות בכל הכיוונים הן בכמות והן באיכות
מתאים לרצון רבותינו נשיאינו, וביחוד כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע.

שבדאי ינצלו גם כן ימי הגאולה שלו, הימים י"ב וי"ג תמוז לביסוס
סניפם ופעולותיו, והתפתחות ככל הדרוש, ויהי רצון שיהי בהצלחה גדולה
ואחכה לבשו"ט.

בברכת הצלחה ולבשו"ט.

במש"כ ע"ד יסוד קופת גמ"ח ע"י סניפן — יה"ר שיהי בשטומו"צ,
ובימיהן ובימינו יקוים היעוד אפס כי לא יהי בך אביון, בביאת משיח צדקנו.

וישנה

בי"ה, א' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

ועד החגיגות אשר בכפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבם מכ"ד סיון, בו כותבים אודות יסוד הועדה
והתחלת פעולותי ובפרט בקשר עם התועדות דחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז
הבע"ל חג הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ויהי רצון שיבואו כל ההחלטות בפועל באופן הכי טוב ובזה כמובן
הנקודה הפנימית, אשר התועדות תביא להחלטות טובות שאחרי כן
תתגשמה בפועל לכל אותם העניינים בס' מדובר במכתב בעל השמחה בהנוגע
להתועדות דחג הגאולה זה, ובפרט בהנוגע לכפר חב"ד שהוא מיסדו וגם
מנהלו ושם צוה ה' את הברכה להעשות מקום מרכזי להפצת המעיונות
באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד
אחרית שנה ואין הדבר תלוי אלא באנשי כפר חב"ד שהיכולת המלאה בידם,
ויהי רצון שבעגלא דידן ינצלוה במילואה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישנה

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 371 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ו'שנו

ב"ה, ב' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

האברך חיים שלום שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבלת מכתבו, בו כותב אודות סדר הלימודים בהמכינה של הישיבה הק' תורת אמת, אשר השגחה העליונה העמידתו על חלק היפה ללמוד בה, וביחוד נעם לי לראות במכתבו אשר גם הזמן הנשאר מחוץ להשיבה ממלאו הנהו בלימוד התורה וקיום המצוות. ובהכלל גדול אשר בהם בהשפעה גם על אחרים בזה ע"פ מ"ש ואהבת לרעך כמוך, ויהי רצון שימשיך בכל האמור וילך מחיל אל חיל ויבשר טוב.

בעת רצון אזכירו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להצלחה בכל האמור.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

במש"כ ע"ד אמירת אתה חונן במוצש"ק — יעוין בשער הכולל שם.
וכמדומה שאני"ש אומרים הנ"ל וגם אתה חוננתנו.

ו'שנו

חיים שלום שי: דייטש, ירושלים.

ו'שנז

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה אברהם משה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ט סיון, בו מקשה על מה שכתבתי במכתבי אני בענין שיטת הרמב"ם בג"ע ממ"ש הרמב"ם בפירוש המשניות לסנהדרין ג"ע הוא מבחר ארץ שמן ודשן וכו' ומביא ממ"ש בכ"מ בעניני ג"ע.

והנה אף כי מבוארים הדברים בכמה ספרים, אבא בזה עכ"פ בנקודת הענין, והוא:

כמה דרגות בג"ע, ובזה ג"ע במדריגה היותר נמוכה, שהוא ג"ע המדובר בפשטות המקראות התחלת התורה, והוא בעולמנו זה, שהרי אין מקרא יוצא מידי פשוט, שמדובר שם ע"ד פירות ששייכת בהם אכילת הגוף ובזה מדבר הרמב"ם בפירוש המשניות האמור וג"ע זה נברא ביחד עם כל העולם כולו, וכמקראות הללו אלא שע"פ דברי הרמב"ם נעלם לאחר זה ויתגלה לע"ל.

למעלה מזה ג"ע שאין בהם חומר ולא גשם, והוא לנשמות בלי גופים, ובכללות מתחלק סוג הג"ע אלו לשנים, הם ג"ע תחתון ועליון, ועל שניהם מדובר בארוכה בכ"מ ומהם בזה חלק ב' דף ר"י ואילך, יעו"ש דמוכח שהוא לנשמה בלא גוף, אלא שבכל א' דג"ע עליון ותחתון אלו כמה דרגות וכמבואר גם בלקו"ת ממנו העתיק כ' במכתבו הקודם.

עוד ענין ישנו, והוא עולם הבא, ובזה פלוגתא של הרמב"ם והרמב"ן הובא בלקו"ת לרבנו הזקן פ' צו טו, ג, שלדעת הרמב"ם הוא ג"כ עולם הנשמות בלי גופים, והכתוב בריש פרק חלק, עוה"ב הוא ענין בפ"ע (שהרי שם מוכרח שהוא לנשמה בגופים, עיי"ש) ולדעת הרמב"ן, העוה"ב הוא לנשמות בגופים, והוא הוא הענין דתח"מ, וע"פ האמור מובן שאין סתירה מהמקומות שמצטט במכתבו מאחד לחבירו.

ו'שנז

מו"ה אברהם משה: גרינברג, בני ברק. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קסח, ובהנמקן בהערות שם.
שכתבתי במכתבי: לעיל ו'ש.

דא"ג כתבתי מכבר בזה ונדפס בקובץ ליובאוויטש ט"י. ובודאי נמצא
אצל מי באה"ק ת"ו.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שנח

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"כ סיון, עם הפ"נ המוסגרים בו, בו כותב אודות
הסברא לעשות נתוח, אבל אינו מפרש ענין הנתוח ואפשר הכוונה להנתוח
הנקרא Lobotomy ואם כן אינו נראה לי הדבר עכ"פ לעת עתה, כי הרי
לפעמים הכי תכופות לא הצליח כ"כ ע"ע בנתוח, שמזה מובן שצריך לנסות
בכל האופנים האפשריים מקודם לזה והרי ידוע שכמה מהכדורים (פילן)
ובכלל אופני הטפול החדשים שמשמשים בהם עתה, ישנם כאלה שפעולתם
ניכר לאחר שנה ושנתיים וכדאי הי' אשר הרופא המטפל יכתוב בפרטיות
כדרך הרופאים שכותבים אחד לחבירו, בהנוגע . . . תחיי הטפול שעשו עד
עתה וכו', ויראו כתב זה להמומחה במקצוע אשר בכאן.

ויהי רצון שכיון שנכנסנו לחדש תמוז הוא חדש הגאולה של רבנו נשיאנו
ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, הנה הגוף בכל הקומה שלו ועד העקבתא
ימשיך מן הראש ככל הדרוש ויגאל כאו"א מכל הענינים המבלבלים ויוכלו
לעבוד השי"ת בשמחה שלימה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

כתבתי מכבר בזה: לעיל ח"ב ר.

ו'שנח

לעשות נתוח: בהמשך לזה — לקמן אגרת ר'תכט.

ו'שנט

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מכ"א סיון,

ובמ"ש אודות השיחה בעת קריאת התורה, לפלא שצריך לשאול בכגון זה מעבר לים, ומובן שפלא עוד יותר גדול מה שיש מזלזלים בזה ומביאים ראיות משונות, לאחרי שידועים דברי כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ונדפס ג"כ בקובץ מכתבים שלו, ובראשו יאיר נתיב לכ"ק מו"ח אדמו"ר, ומועתק שם דברי אביו כ"ק אדמו"ר — זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע. וז"ל: ברור הדבר אשר השומע קריאת התורה כהלכתה, הנה מלבד זאת אשר מקיים מצות השם, הנה עצם ענין הכבוד שמכבד את התורה על ידי זה התורה מעוררת רחמים עליו ועל אנשי ביתו ברוחניות ובגשמיות עכ"ל. ופתח הדברים שם: יזהרו על נפשם שלא לדבר ולשווח בעת קריאת התורה וכו'.

במ"ש אודות ההתועדות ומה שיש לתקן בזה, הנה מובן שאינו ענין כלל, אשר כל דבר קטן וגדול יהי' בדרך קבלת עול גזירה וחוקה, והרי אפילו הקב"ה בורא העולם השפיע חלק מתורתו באופן שתהי' מובנת ע"פ שכל עאכו"כ שמאחד לחבירו בתוככי בניי צ"ל גם הבנה, ובפרט כשהמדובר בהשייכים לחב"ד, שבאם אפילו העובר דרך חנות בשם ריחו קולט, עאכו"כ השוהה כמה זמן וכמה שנים, ולפעמים גם באופנים שהי' קשור במס"נ שעייז הרי נחקקים הענינים ובפנימיות, וקרוב לודאי שבאם זקני אנ"ש היו משתדלים להסביר הענינים והדרישות מתקבלים היו ובנקל הרבה יותר מאשר משערים זה מראש והרי הובטחנו דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ובפרט שזכות הרבים מסייעתם וביחוד בכפר חב"ד שתפקידו כאמור זה כ"פ להיות דוגמא חי' למושב חבד"י, וק"ל, ומובן שכל האמור הוא ג"כ בהנוגע לשיעורים הנלמדים ברבים וכו'.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'שנט

בקובץ מכתבים: ובאג"ק שלו ח"א אגרת סז.

וישם

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מכ"ט סיון והקודמיו.

וכבר כתבתי בכגון דא, שהעדד אישור מכתבים, ברוב המכריע וכמעט תמיד, מפני ריבוי הטרדות, ולכן עונים על המכתבים הדרושים למענה בכדי להשמר מטעות וכיו"ב שזה בא בראש, משא"כ אישור מכתבים נדחה מפעם לפעם ובפרט בעסקנות מסוימה (הנהלת צעירי אגו"ח, נשי חב"ד וכיו"ב) שמתאשרים הפעולות בהמכתבים ע"ש הנהלת המסגרת.

נעם לי לקרות במכתבו אשר עושים הכנות הדרושות לחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז, ויהי רצון שתהיי זה התחלה טובה לעשיית תכנית מפורטת בעוד מועד, ובמילא יבטלו כמה ענינים בלתי רצויים שהיו עד עתה ע"י החפזון וכו'.

והרי כבר הובטחנו, שאף שכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בכ"ז מחולקים הם, שאז היי הענין דחפזון ובכל הדרגות דשכינה ישראל ומצרים, משא"כ הגאולה דלע"ל, ומזה מובן ג"כ בההכנה לזה אשר לא בחפזון תצאו, ומבוארים הענינים בהמשך וככה הגדול ועוד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך הצלחה בעבודה הקדושה ובהנקודה התיכונה הפצת המעינות חוצה.

וישסא

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

מר בנימין שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מבשר טוב אשר מציעים לו לארגן את הנוער בבית הכנסת בו משרת בקדש בתור מנהל, לשוחח עמהם בעניני תורה ויהדות, וכן אשר יבקר לעתים קרובות בבית הכנסת.

ובודאי למותר להאריך שבאם תמיד מוכרחים היו בזה, בודאי אשר בעקבתא דמשיחא ובפרט בין הנוער אשר כל שינוי לטובה בהם, הרי זה נוגע לאופן בנין ביתם בישראל לכשיגיע זמנם להנשא, ז.א. נוגע לדורות ולדורי דורות, שמה מובן שכל יגיעה והשתדלות בזה כדאיות הן.

וכבר מלתי אמורה בכגון דא, שבהנוגע להנוער דארצות הברית, הנה בכל הגילים ובכל הכתות, צריך ללמדם הלכות הצריכות למעשה בחיי היום יומים, ולא עוד אלא שהלואי הי' קובעים לימוד זה גם המבוגרים והגדולים כי העם הארצות בדור הכי צעיר, בעניני ברכות הנהנין, תפלה שמירת שבת וכו' וחסרון הידיעה בהם, הכי מבהילים, ורואים במוחש הענינים הנגררים על ידי זה הבלתי רצויים לגמרי, וק"ל אף שפשוט שאינו דומה שיעור הזמן שיש לקבוע בזה בכל הכתות, אבל פשוט שמוכרח הלימוד, ושמוכרח לעורר ולזרז התלמידים שגם בשעות העומדות לרשותם, יחזרו על דינים אלו ויוסיפו ללמוד בהם, ובפרט שהרי הקיצור שולחן ערוך מועתק גם לשפת המדינה, שפה האנגלית.

אף שאינו מזכיר עד"ז תקותי שמתאים לדבורנו, יש לו קביעות עתים בלימוד החסידות וגם מוסיף בזה דמעלין בקדש כציווי רז"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

במ"ש אודות ראיון, יתדבר בזה עם המזכירות בהנוגע לזמן המתאים.

וישסא

בנימין: סערוויא. ברוקלין.

ריא

אדמו"ר שליט"א

ו'שסב

ב"ה, ד' תמוז, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה ירחמיאל שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מהכנסתם לדירה חדשה —

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה
בגשמיות וברוחניות.

בברכה לבשו"ט בעבוה"ק בהפ' המעינות.

במש"כ ע"ד המקוה — מובן שצריך להשתדל בכל עוז לעשות מקוה
בשכונתם — עכ"פ מקוה לאנשים לחוד. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.
ובפרט ענין נעלה כזה. ועיין לקו"ת תבוא (מג, ב) רמזי תהלים בסו"ס אור
תורה להה"מ ע"ד הבעש"ט ועוד.

ו'שסג

ב"ה, ה' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מז"ך סיון. במ"ש אודות ביהכ"נ החדש בקשר עם
הקייטנא.

כנראה שלא נודע להם מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר למנהלי ביהכ"נ

ו'שסב

מו"ה ירחמיאל: כלומנפלד, ריא. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"א ג'תפב. ג'תשיט. לקמן
ו'תעד.

ו'שסג

ביהכ"נ החדש בקשר עם הקייטנא: שהביהכ"נ צריך מאד לתפלה ולימוד.
מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר: אג"ק שלו ח"ח ב'רפא.

במאטרעאל, על אשר סרבו לעשות שם מסיבות שבת, והלבישו הענין בקדושת ביהכ"נ וכו'...

ויהי רצון שכיון שממשמשים ובאים ימי י"ב וי"ג תמוז שהי' נצחון למעלה מדרך הטבע, הנה סו"ס ינוצחו ויתבטלו כל הענינים המפריעים להנהלת כפר חב"ד מתאים לכוונת מייסדו ומנהלו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר ויעשה זה בחסד וברחמים ומתוך הרחבה אמיתית ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור עד אשר לילה כיום יאיר.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

וישג

ב"ה, ה' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה בנימין אלי' שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מאדר"ח תמוז ומב' תמוז עם המצורף אליהם, ובודאי בהזדמנות יודיע השער הרשמי של הפרנק וכו' וכו'.

ויהי רצון שיהי' הענין בדענעמארק התחלה טובה להפצת המעינות במדינה זו והמדינות שבסביבתה, ובהעלמות שהיו עד עתה תוגמר תקופת ההתחלה, אשר רק כל התחלות קשות, ויפוצו המעינות חוצה, תורה תמימה נגלה וחסידות גם יחד, ומגלגלין זכות ליומין זכאין הם י"ב וי"ג תמוז הבע"ל גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל הרי גופא בתר רישא גריר, ויהי רצון שיגאל כאו"א מאתנו בתכ"י בגאולה מכל הענינים המבלבלים ובנצחון גלוי עליהם כמו שהי' בימים ההם לפני ל"א שנה, ומתוך הרחבת הדעת יגבירו חיילים בכל אותם הענינים עליהם מסר נפשו בעל השמחה, ולכל לראש בהעמדת

וישג

מו"ה בנימין אלי' שי': גורודצק, פריז. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ד'תשסד. ובהנסמן בהערות שם.
הענין בדענעמארק: פתיחת ישיבה.

תלמידים יראי ה' ולומדים תורתו תמימה (הנגלה והפנימית) ומקיימי מצות ה' בהדור.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש ולבשו"ט.

וישסה

ב"ה, ה' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש אודות האברך ... שי, לעי"ע לא נתקבל ממנו מכתבים, ויש להסבירו ע"פ מאמר רז"ל שכשנולד ילד במשפחה ה"ז סימן ברכה לכל העניים, ובפרט שהרי כבר ראה גם בעיני בשר שינוי לטוב וההתחזקות בבטחון בהשי"ת תגדיל עוד יותר ותמהר וגם תחיש.

במה שכותבת היא (מרת ... תחי') אשר עיפה היא ביותר מעבודתה בביה"ס ומעבודת הבית, תקותי חזקה שזה רק בתקופת ההתחלה לאחר ההפסק משך זמן, אבל צעד אחר צעד נכנסת למסלול וגם מתרגלת ומסדרת זמנה באופן שמתמעטת העיפות הלך ופוחת עד שתעבור לגמרי, והרי הסיפוק נפשי שבדאי כרוך בעבודתה קדושה זו ימהר עוד יותר בהעברת העיפות ותמורתה הוספה בכחות הגשמים והרוחנים גם יחד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולהצלחה בניצול יומין זכאין ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבע"ל המחכה לבשו"ט.

וישסו

ב"ה, ה' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח הרה"ח אי"א נר"נ רב פעלים בעל מדות וכו'
מו"ה ישראל שי

שלום וברכה!

בנועם נודעתי זה מכבר, אשר נכנס כת"ר לכהן בקודש בישיבה הקי' תומכי תמימים מיסודם ובהנהלתם של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ובנו כ"ק מו"ח אדמו"ר — זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע. וביחוד נעם לי לקבל אחרי כן הידיעות אודות הפעולה אשר על התלמידים שיחיו, וז"ע נתקבל ג"כ מכתב כת"ר מעש"ק.

ובעת רצון — מתאים להבקשה — אזכירו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להצלחה מופלגה בכל עניני הישיבה, ובנקודה התיכונה והפנימית — להעמיד תלמידים ראויים לשמם תמים. [להעיר מערכין ל"א, א, תמימה רבי אומר כו' ובפה"מ. ומוזהר חלק ג' קסג, ב]. ביחד עם סגל הר"מ והר"י והמשפיעים דישיבה קדושה זו.

וע"ד פלוגתא דרבי וחכמים בערכין (שם), שלרבי — לרוב המפרשים — תמימה הפי' משלימה החסרון דשנה זו, אבל אין משלימה החסרון דשנים אחרות, אבל מעלה בדבר שתמיד תמימה היא, שנת החמה. משא"כ לחכמים, הנה אף שלפעמים ימ"י רק ימי שנת הלבנה, מעלה בענין שלפעמים לא רק עצמה תמימה, אלא שמשלימה ומתממת השנים שעברו, שהרי זהו ענין חדש העיבור.

ובעבודת השי"ת — זהו החילוק שבין עבודת הצדיקים [וכמבואר בתניא אשר אפילו בינוני ועאכו"כ צדיק, לא עבר עבירה מימיו והולך תמיד לבטח דרכו] ועבודת בעלי תשובה [שכשהם במעלתם הרי הם משלימים גם החסרונות שמעבר, שזדונות נעשו להם כזכיות, ובלשון רז"ל ה"י רגיל לקרות דף א' יקרא שני דפים כמשל חבל הנפסק וחוזר וקושרו שבמקום הקשר הוא כפול ומכופל (יעוין אגה"ת לרבנו הזקן סוף פרק ט')].

וישסו

מו"ה ישראל שי: גרוסמן, ירושלים. אגרת נוספת אליו — לעיל חי"ד ה'רסח.

והרי זוהי מעין מעלת תורת החסידות על תורת המוסר, וכידוע המשל מהבעש"ט אשר, שני אופנים בשמירה מגנב: ע"י קול צעקה "גנב בבית" ולהבריחו, ואז לאחר זמן הרי חוזר ובא, או להתחזק ולתפסו עד שאין יכולת (או גם אין לו רצון) שוב לגנוב. וכזה הוא החילוק גם דתורת המוסר ותורת החסידות.

ובימים אלו שלפני ימי חג הגאולה, י"ב וי"ג תמוז, גאולת מנהל הישיבה כ"ק מו"ח אדמו"ר, והרי גופא בתר רישא אזיל, הנה יהי רצון שיגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל הדברים המבלבלים, ובנצחון גלוי עליהם כמו שהי' בימים ההם לפני ל"א שנה, ומתוך הרחבת הדעת יגבירו חיילים בכל אותם הענינים עליהם מסר נפשו בעל השמחה, ולכל לראש — בהעמדת תלמידים יראי ה' ולומדים תורתו תמימה (הנגלה והפנימית) ומקיימי מצותיו בהידור.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור ולבשו"ט בזה.

ו'שסז

ב"ה, ה' תמוז, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר חנוך שי' רינהולד

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר מכתבו מיום ל' בניסן שנתעכב בהילוכו יותר מדרך הרגיל ונתקבל בימים המקושרים לחג השבועות, ולכן נתאחר המענה עד כה מגודל הטרדות ואתו הסליחה.

תוכן מכתב כב' הוא בשאלת היחס של המחנך למשפחת החניך, ביחוד בהנוגע לחניכי עלית הנוער הבאים ממשפחות במצב מוסרי גרוע והמדריך צריך להעמיד ולהדריך את הילד לדרך חדשה ונמצא פוגע ביחס הילד להוריו וזיקתו למשפחתו, ובפרט בהנוגע לאחינו הספרדים עולי מרוקו וכו'. ושואל השקפתי בזה.

המשל מהבעש"ט: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תקנר.

ו'שסז

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 395 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ובמענה על הנ"ל, יש להקדים תחילה נקודה יסודית השייכת לנוער בכלל, והיא אשר הנוער בכלל אינו נוטה לפשרות והשקפת עולם שלו מתפתחת כחטיבה אחת. וכתוצאה מזה, כאשר מערערים חלק ומשכנעים אותו כי בטעות יסודו, הרי מזעזעים את כל הבנין. ומכל שכן כשנוגעים בענינים ונכסים שהחניך החשיב אותם ליסודיים.

והנה המתבונן בחיי אחינו מעדות המזרח רואה עד כמה כל השקפת עולם שלהם המחזירה את המעשה והדבור והמחשבה גם בחיים היום-יומיים מקדמת דנא ועד ימינו אלה ממש — היא האמונה המוחלטת בתורה ומסורה ומצוותי, וכן האמונה המוחלטת והמשמעת הגמורה ביחס להורים ומורים, והן הן הקובעות כל הנהגות שלו, לא רק בענינים שבין אדם למקום אלא גם בענינים שבין אדם לחברו. ורק על ידי משמעת חזקה זו, ובלי חכמינו ז"ל, קבלת עול שלמה זו, החזיקו הם מעמד בין במובן הדתי, בין בעניני מדות טובות, צניעות וכו', במדינות אשר נמצאו עד עתה, בתנאים קשים ובסביבה מלאה נסיונות, באקלים אשר ימי הבגרות מקדימים לבוא כמה שנים לפני מועדם בעדות האשכנזיות, ימי הבגרות עם כל היצרים והנסיונות הקשורים בהם.

זאת אומרת, אשר כל נגיעה, חלישות וגרעון בקבלת עול האמורה מזעזעים את כל השקפת עולמו של העולה ממרוקו, תימן וכו', מסירים את הרסן ואת כח המעצר ומשאירים אותו לנפשו במאבק תמידי עם היצר. ומובנות התוצאות העלולות לבוא מזה. ואולי עוד יותר בדברים שבין אדם לחברו מאשר בדברים שבין אדם למקום, כי סוף סוף יראת העונש של מאסר וכיו"ב מועילה באם באה ביחד עם השקפת עולם המאשרת את הקדוש והטוב והמוסרי ושוללת את ההיפך.

מובן וגם פשוט שאי אפשר בין רגע להחליף את המשמעת לאב והאימון בו ובמורו לשעבר — במשמעת ואימון במדריך ומורה חדש הדורש את ההיפך, שהרי הבחור או הבחורה משפרקו מעליהם משמעת פעם אחת אינם רתעים מלעשות את זה פעם שניי ושלישית.

מכל האמור מובנת השקפתי הברורה, אשר עד אשר יכינו השקפת עולם מיוסדת ומבוססת ככל הצורך המתאימה לרמת ההבנה של נוער מסויים, אסור לנגוע ביסודי השקפת עולם שלו בהוה, כי לא זה המקום — לסתור על מנת לבנות לאחר זמן, כי בינתיים עלול הנוער אודותיו מדובר לרדת מטה מטה מבלי אפשרות להעלותו מעומק תחת בו ירד.

כל האמור לעיל איננו נוגע כלל בנקודה הדתית שבענין, כי אם בהנוגע

להצד החינוכי והמוסרי, כיון שכנראה ממכתבו לזה נתכוין. והגם ששאלתו מובנת — שאי אפשר להשאיר את הנוער באותו המצב כמו שהי' בפינה נדחת במרוקו מבלי כל שנויים, אבל מובן גם כן שאסור לאחוז בקצה השני, ז.א. לטלטלו בכף הקלע מן הקצה אל הקצה, לשרש את כל שרשיו במשך כמה וכמה דורות ואחר כך להתחיל לנסות לנטוע אותו בתרבות זרה ומוזרה לו בתכלית. והדרך בזה צריכה להיות — צעד אחר צעד ולהתחיל לא בהיסודות. במלים אחרות, להשפיע על הנוער על ידי האבות והמורים שלהם, ובמדה שצריך להשפיע על הנוער באופן ישר — לעשות זה מבלי לנגוע בעניינים המקודשים בעיניהם ללא כל ספק.

מובן שדרך זו ארוכה היא, אבל אשרו של דור שלם תלוי בזה, אושר המחייב הרמוני נפשית, ובוה בריאות כפשוטה ובריאות כמשמעותה — להעשות חלק בריא מהחברה. וכדאי שיתארך תהליך המיזוג (באופן החיים דתקופתנו כו') של אחינו ממרוקו ותימן וכו' כמה וכמה שנים יותר ובלבד שיצאו ממיזוג זה בריאים ושלימים, עכ"פ שלימים באופן יחסי.

בעי' חיונית ופרשה כאובה זו דורשת אריכות הרבה יותר, אבל, כנ"ל, לא במכתב אפשר לפרטה ככל הדרוש, ולכי כאיש העובד בשטח החינוך תקותי ששורות האמורות תספיקנה להבהיר השקפתי וגם לתת בטוי לצערי העמוק על השערורי' המבהילה השוררת בין הנוער דאחב"י עולי מרוקו ותימן וכו' במשך שנים האחרונות, ואשר כל אחד מאתנו בתוך כלל ישראל בצדק יכול הי' לקוות ולדרוש — שהם ישמשו מילואים למאות אלפים מהנוער המזהיר שלנו שנשמדו בדורנו דור גלות וחושך כפול ומכופל זה.

תקותי שאין מן הצורך להוסיף הערה המובנת, שאין ח"ו וח"ו כוונתי להוציא לעז או שם רע על אחינו הספרדים, ובפרט אשר רבות נודע לי מצרותיהם ומצוקתם באותן המדינות משם באו, שהרי נמצאים שם עשירות מוסדות חינוך משלנו ובראשם עומדים אנשים מסורים העוקבים אחרי כל פרט מחיי התלמידים והתלמידות, לא רק בשעות בהן נמצאים במוסדות החינוך אלא גם בשעות שלפניהן ושלאחריהן ובהמצאם בבית וברחוב. אבל — בכדי לתקן מצב אסור להעלים עין מפרטי המצב, והעלם עין זה אסור אפילו באם מתכוונים להרגיע את עצמו ולהרגיע את הסביבה, כיון שעל ידי זה מחלישים את המרץ לתיקון ולפעמים גורמים לפעולות בכיוון ההפכי.

ואני תקוה כי כבי' ינצל את הכשרונות בס חונן מההשגחה העליונה ואת האפשרויות שניתנו לו על ידי משרתו במחלקת עלית הנוער וילדים, שתהי' עליהם בפנימיות ובאמתיות לא רק לארץ ישראל במובן המקום והשטח

הגשמי, אלא גם לארץ ישראל הרוחנית, עלי פנימית ושלמה, עלית הגוף והנשמה גם יחד. ואין לך דבר העומד בפני הרצון. ובפרט שסוף סוף – ילדים ונוער אלו אחינו בשרנו הם, ובלי רבינו הזקן בעל התניא והשו"ע נפשם היא חלק אלוהי ממעל ממש ועל כל אחד ואחד מהם מעיד בורא עולם ומנהיגו – בני בכורי ישראל, בנים אתם להי אלקיכם.

בכבוד ובברכה.

ו'שסח

בי"ה, ו' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה רפאל נחמן שי הכהן

שלום וברכה!

... לפלא שאינו מזכיר דבר בהנוגע לעניני אנ"ש הכללים אשר באמת הם הצנור והכלי לעניני אנ"ש הפרטים, והרי אין כל נפק"מ באם מודים בזה או אין מודים בזה, ובסגנון הרמב"ם שהרי הדיעות הולכות אחרי המציאות ולא המציאות אחרי הדיעות, אף שכפי ששמענו מרבותנו נשיאנו, באם אפילו לא היו ענינים הכללים נוגעים ובהם תלויים ענינים הפרטים, ג"כ צריכים להתענין בזה להתאמץ ולהתייגע בביסוסם ותיקונם וק"ל, ויהי רצון שסי"ס תחדיר הכרה הנ"ל בתוככי כל אחד מאנ"ש, ואז יקבלו כל הענינים הכללים פנים יפות ופנים מאירות, ותיכף תתראה ג"כ הטבה בענינים הפרטים.

והרי נמצאים אנו בימי סגולה בימים שלפני חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל יהי רצון אשר בכל הקומה ועד העקבתא יומשך מן הראש ככל הדרוש ותהי הקומה שלימה ואחידה ובמילא גם הגאולה שלימה ואחידה ויוכל לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט ובברכת חג הגאולה.

ו'שסח

הרה"ח .. הכהן: אגרות נוספות אליו – לעיל חט"ו ה'רסט. ובהנסמן בהערות שם.

ו'שסט

ב"ה, ו' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מעש"ק במדבר והקודמו,

כמדומה כבר כתבתי לה ובכל אופן כן הוא הוראת חז"ל אשר אין להתערב בין איש לאשתו ובפרט בנדון האמור, אשר באמת שניהם יראי ה' ומקיימי מצות, ואם אפילו ישנם איזה פרטים הצריכים תקונים או עכ"פ שיפור, טוב יותר להשפיע בזה בעקיפין ובדרכי נועם ובדרכי שלום דוקא, ונוסף על שזהו דרך הראוי, הרי גם להצלחת השפעה, רואים במוחש אשר בעקיפין ובקירוב פועלים יותר מאשר ברוגזה ובאופן דיקוב הדין את ההר . . .

ויהי רצון אשר לארך ימים ושנים טובות תרווה רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי חסידותי מכל יו"ח שי.

בברכה לבשו"ט.

ו'שע

ב"ה, ו' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו כותב ראשי פרקים מתולדותיו ואשר מורה הוא בעניני מוסיקה הן בבי"ס והן לפרטים.

ובודאי למותר להאריך בהסבר דברי המשנה, אני נבראתי לשמש את קוני, והוא ע"י קיום רצון קונו, בלימוד התורה וקיום המצות, שמה מובן שבאיזה מקצוע שיהי' שמתעסק האדם, ברור גם בו אפשרית להפיץ היהדות

ו'שע

נדפסה בלקר"ש חכ"ג ע' 500 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

האמיתית וענייני בתוככי אלה שבא עמהם במגע ובקישור, ועאכו"כ אם הקישור הוא יחס של מורה ותלמיד, אשר תמיד כל תלמיד רגש של אהדה וכבוד אצלו להמורה, שזהו מכשירו ג"כ את התלמיד לקבל דברי המורה אפילו שלא בשטח המקצוע, וכנראה כל זה במוחש, ובפרט שלפי כתבו תלמידיו במקצוע הם ברובם מהנוער, אשר כל שיפור ותקון מצבם, הרי זהו תקון ושפור בעניניהם בעתיד, ולכל לראש בבנין ביתם בישראל.

ומהני"ל מובן אשר כל יגיעה והשתדלות בזה כדאיות הן.

במ"ש אודות כניסה ללמוד בישיבת תומכי תמימים דלוד ומפרט מניעות אחדות המונעות אותו מזה.

הרי בכלל השאלה בפועל תעמוד על סדר היום בעוד כחדש ויותר, לאחר ההפסק של הקיץ, שאז סדר מסודר בישיבה, והרי אפשר שבמשך זמן זה יסתדרו איזה פרטים מאלה שמוזכרים במכתבו, ובמ"ש שישנו אצלו חובות ולכן גם לאחר שיכנס לישיבה צריך יהי להמשיך עבודתו במקצוע בכדי לסלק החובות. — הנה בטח יבוא בדברים בזה עם הנהלת הישיבה, והרי כמה אפשריות בסידור הני"ל באופן שיוכל לקיים כל סדרי הישיבה וכבר נאמר ותשועה ברוב יועץ.

ויהי רצון מבורא עולם ומנהיגו המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית אשר יעלה מחיל אל חיל בדרך התורה והמצוה היא הדרך המובילה את האיש ואשה הישראלים לאשרו האמיתי הן בגשמיות והן ברוחניות, וינעם לי לקבל ממנו בשו"ט בכל האמור.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

וישעא

ב"ה, ז' תמוז, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתביהם מכ"ד וכ"ה סיון. נעם לי לקרות בהם עכ"פ ראשי פרקים מפעולות צעירי אגודת חב"ד סניף . . . ובטח יתקבל המשך ידיעות בזה, ויהי רצון שיהי תוכנם בשו"ט טוב האמיתי טוב לשמים וטוב לבריות.

אגרת לתלמידים מט"ו סיון התשי"א, יש לפרסמה באופן המתאים, כי הרי תוכנה מתאים לכל שנה ושנה ואין צורך באגרת חדשה.

במ"ש אודות השתמשות חב"ד באולם השרוי במחלוקת, ויש חשש מתגובת הצבור, אינה מובנת הסברא להשתמש באולם זה, כי מה מכריחם להכנס בספק ובפרט בחדשים אלו אשר האוירה מתוחה ביותר.

בעת רצון אזכיר את התלמידים וכל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרף לו מתאים לתוכן כתבו.

בתמהון קראתי בסיום מכתבו אשר אומר הוא ושמרו וגו' שהוא היפך ממנהג אנ"ש מדורי דורות, ומובן שהסברה שכותב בזה אינה מספיקה כלל וכלל לבאר הנהגה הפכית מרביתנו נשיאנו שהורו לתלמידיהם והחולכים בעקבותיהם, ולאחרי בקשת סליחתו מוכרחני לאמר שגם ע"פ נגלה מבהילה ההנהגה ע"פ הוראת חז"ל בהנהגת תלמיד לרב (סוכה ל"ב ע"ב, רב אחא ברי דרבא **מהדר** כו' הואיל ונפיק מפומי כו') ובמ"ש בהעדר הסמיכות בלא"ה בביהכ"נ בו מתפלל, יש מקום לומר* שבהרהור בינתים בעניני גאולה או תפלה מתבטל העדר הסמיכות, [להעיר גם מפלוגתא הידועה**], על סמוך

(*) או זה עצמו שחושב שלא יאמר ושמרו **בכדי להסמיך** כו'. — והנה כהנ"ל הוא לשיטתי שכותב. אבל א) בפ"י כתב בס"י ששלילת אמירת ושמרו הוא מפני חשש הפסק ודלא ככתבו. ב) בפ"י כי בפס"ד להצ"צ לאו"ח סרל"ו כמו בנדו"ד שלא לומר ושמרו.
(**) מנחות צח, א. ובתוס' שם עח, ב.

וישעא

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 285 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
אגרת לתלמידים: דלעיל ח"ד א"א.

ממש או לא ממש] משא"כ כשבא באמצע ענין חדש, לא ענין גאולה ותפלה, וק"ל.

בעת רצון וועל איך מזכיר זיין אייך ביידען אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע צו דעם וואס איר באדארפט, און זיכער איז ניטא קיין גרונט אויף צו איבערטראכטען ח"ו און אפילו אויף א קליינעם חלק פון ניערוועזיטעט, און ספעציעל לויט די ערקלערונגען באריכות ובפרטיות און אין א אופן וועלכער איז פארשטענדליך אויך אין שכל אנושי, דעם ענין פון השגחה פרטית פון השם יתברך וועלכער איז דער עצם הטוב, פאלט דאך אפ די גאנצע מעגליכקייט פון איבערטראכטען.

עס וואלט געווען גוט אז אלס צוגאב צו דעם וואס געוויס האלט איר אן דעם מנהג בנות ישראל הכשרות צו געבען אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב, זאלט איר טאן אזוי אויך יעדער וואכען טאג אין דער פריה, ביז קומענדען ראש השנה, און פארשטענדליך אז דאס דארף זיין בלי נדר.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל ובברכת חג הגאולה,

מ. שניאורסאהן

ר'שעב

ב"ה, ז' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

ימים אלו נתקבלו הפ"כ משיבת ועדת הברורים מר"ח אייר, ומשיבת הועד מטי"ז וכ"ו אייר ור"ח וחי' סיון . . .

אין מבואר כלל, מהו הטעם בשכל לשלילת שיווק מאורגן ובפרט לאחר שזה כמה נדבר בהכרחיות שבזה וכו', ודעתי כבר כתבתי שצריך לנצל הלואות

ר'שעב

שיווק מאורגן: ראה לעיל ח"ד אגרות ד'תתלז. ה'רלז.

שאפשר לנצלם וכמה טעמים, ושיווק מאורגן כפי כתבם — הרי נוסף על המעלות בזה בכלל, יועיל גם בהשגת הלואות.

הערה כללית לאיזה סעיפים בהפ"כ (אף שכמדומה כבר כתבתי כ"פ ולכמה מארגוני חב"ד) והוא: מענה שלי אל מי שיהי הכתוב באופן פרטי, אינו מחייב כלל הנהלת מוסד או ארגון או הנהלת הכפר לאיזה ענינים שיהיו, ורק המענה שלי המתקבל רשמית במענה להנהלה, ופשוט שאין נפק"מ מי הוא השואל באופן פרטי, כי הנקודה בזה היא, אם זוהי שאלת אלו או בשם אלו שהם מייצגים הכפר או המוסד וכו' או שאלת איש פרטי בתאור הענין כפי שנראה לו וכו' וק"ל.

בשאלתם באם בהשכון החדש, יבנו בתים של ארבע דירות או רק של שתי דירות, — כבר כתבתי שצריך להשתדל ככל האפשרי שלא רק בהכפר בכלל יהי בו חלק חשוב של חקלאים וחקלאות, אלא שגם ביחוד לשכון החדש יהי אופי חקלאי, וכן הוספתי שחקלאות בנדון דידן הוא לאו דוקא עבודת שדה תבואה, אלא גם ירקות וכיו"ב, ואם בהנוגע לאופי החקלאי אין נפק"מ בין בית של ארבע דירות או רק שתיים — הרי אז יש לדון על תכנית זו בהתאם להמעלות שיש בזו לגבי זו וכמ"ש בשאר עניני הכפר לפלא שאין מזכירים מהנוהג אצל אלו אשר במובן הגשמי הם כאצלם והרי כמה כאלו נמצאים באה"ק ת"ו ויש להתבונן בהתוצאות מאופן הבני' וכו'.

... קבלתי מכתבים מאיזה אנשים, שפנו בבקשות שונות לועד הכפר, והועד אמר להם שיכתבו ישר אלי, ומובנת התמי' בהנהגה כזו. אבל כיוון שאיני אחראי לנכונות ההודעה שהועד צוה להם לכתוב, הנה עניתי מכאן לכל פני' כזו — שעליהם לפנות לועד הכפר, ולכל היותר אפשר לשלוח העתקה מתביעתם לכאן, ותו לא מידי ...

בכלל — לא זו הדרך אשר כל דבר גדול ואפילו בינוני ואפילו קטן אינם מחליטים, ובמהירות הכי גדולה הפס"ד שלהם לשלח השאלה לכאן, לא זהו אופן דהנהלת כפר ומוסד.

בברכה לבשו"ט והצלחה בעבודת הקדש דביסוס והתפתחות חב"ד.

ז"ע נתקבל המכ' מר"ח עם הפ"כ המצורפים.

ישעג

ב"ה, ז' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

האברך יצחק שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' תמוז, בו כותב אודות הענין דמסבות שבת וכן ההכנות לימי החופש. ונעם לי לקרות במכתבו ע"ד הסברא לקבוע לימוד בתוה"ק בימי החופש באופן מורחב, וגודל התועלת בדבר מובנת וגם פשוטה שמה מובן שכדאי השתדלות ועד כדי יגיעה, בכדי להביא הדבר לפועל, ויהי רצון שיצליח בזה, ומובן שזה יוסיף בברכות השי"ת והצלחתו בעניניו הפרטים ובזה התקדמות והצלחה בלימוד התורה לעצמו וקיום המצות בהידור.

בשאלתו שישנם כאלו שמסכימים ללמוד עמו ובתנאי שלא ידבר עמהם בענינים שבפועל.

לפלא תנאי זה, והרי יכול להסבירם שאפילו כשמדברים בענינים של פועל הרי הברירה בידם לעשות כפי שיחליטו הם, ואם כן אין מפסידים דבר ע"י דבור עמהם, ואדרבה מרוויחים, שהרי אפשר שבדבריו תהיינה נקודות חדשות וביאורים שלא שמעו אודותם עד עתה, ועי"ז יובן להם הענין יותר.

בכל אופן מובן שאפילו אנשים כהנ"ל מחוייבים הם בלימוד התורה שהרי זוהי מצוה בפ"ע ולכן עליו ללמוד, ומה שמזכיר מרז"ל ע"ד לימוד תורה לתלמיד שאינו הגון, כבר כתב בזה רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה) בהלכות ת"ת שלו פרק ד' סעיף ג' בקו"א, ומסיים שם שהתלמיד (אינו הגון) עצמו חייב ללמוד וכו' וגם הרב כו' אם אי אפשר בענין אחר, אלא אם אפשר להחזירו תחלה למוטב ע"י שלא יכניסוהו לבית המדרש מדחים אותו תחלה, ורבנו הזקן כותב זה אפילו בזה המזלזל במצות ואין בו יראת שמים ואינו מקיים מה שלומד אף שיודע

ישעג

חלקה נרפס בלקו"ש חכ"ב ע' 492 וחלקה בחכ"ג ע' 409 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
יצחק: אחיו, אגאדיר. אגרת נוספת אליו — לעיל חט"ו השכח.

אודות הציווי, ועאכו"כ באלו שכותב אודותם שבטח הסיבה מפני שחסר להם בידיעה.

בשאלתו בהאזהרה ללמד תורה בלי פשרות, וחושש שבאם יחמירו על הילדים, אפשר שלא יקבלו כלל, שעפ"י תועלת בעשיית פשרות.

העצה לילדים האמורים היא לא לעשות פשרות, ז.א. לא לומר להם שמותר לעבור ח"ו על חלק המצות ובלבד שיקיימו מצות אחרות, שהרי נוסף על האיסור דלשקר, [ה"ז] ג"כ ענין מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, שינוים בדת וכ"ו אלא לבאר להילדים ולהסבירם שלעת עתה לומדים עמהם ע"ד מצוה זו וידעו שיש עוד כמה מצות, אבל הרי אי אפשר ללמדם ע"ד כל הענינים בתחלה, ולכן מלמדים אותם צעד אחר צעד, ולהסבירם ג"כ ענין התשובה, שאם ח"ו אין מי שהוא עומד בנסיון ועשה לא ככתוב, מחוייב הוא כמקדם בכל המצות שבתורה, כי ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא וגם שלאחר זה ישנו תקון דהתשובה.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבגי"מ זי"ע להמצטרך לו.

בברכה לבשו"ט.

ו'שעד

ב"ה, ז' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו,

וכיון שנמצאים אנו, בימי סגולה, בימים שלפני חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל וגופא בתר רישא אזיל, יהי רצון אשר כאו"א מאתנו בתכ"י יגאל מכל הענינים המבלבלים הן בגשם והן ברוח, ומתוך הרחבת הדעת יגבירו חיילים בכל אותם הענינים עליהם מסר נפשו

ו'שעד

נוסח דומה נכתב לכמה. אחד מהם — בתאריך י"א תמוז — נדפס בלקו"ש ח"ג ע' 237. וראה גם לקמן אגרות ו'שפא. ו'שפז.

בעל השמחה, ויוכל לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב, ולכל לראש בהעמדת תלמידים יראי ה' ולומדים תורתו תמימה (הנגלה והפנימית) ומקיימי מצות ה' בהידור.

בברכת חג הגאולה ולבשו"ט.

ו'שעה

ב"ה, ח' תמוז, תשי"ח

ברוקלין.

ברכה ושלוש!

אין ענטפער אויף אייער בריף אין וועלכען איר שרייבט וועגן דער באשעפטיקונג פון אייערע קינדער שיחיו און די שוועריקייטען פון שידוכים.

ס'איז זיכער אז די שוועריקייט, איז ניט פארבונדען מיט זייער באשעפטיגונג, און בפרט אז חקלאות אין כפר חב"ד, וועלכער איז געגרינדעט געווארען און ווערט אויך אנגעפירט דורך מיין שווער כ"ק אדמו"ר, איז דאס א צנור וכלי צו א צוגאב ברכה פון השם יתברך, נאר מעגליך אז אין די זאכען וואס מ'לייגט זיי פאר, שטעלען זיי זיך אויף ניט וויכטיגע זאכען, ווי באוואוסט, איז אין וועלט אין אלגעמיין ניט פראן קיין פאלקאמהייט, און דעריבער מוז מען זיך אפשטעלען אויף דעם עיקר, וואס דאס חשוב איז על פי תורה, און דענסטמאל העלפט השם יתברך, אז עס ווערט איינגעארדענט אויך די ענינים טפלים, און השם יתברך זאל העלפען אייערע קינדער הרחבת הפרנסה בדרך התורה און אין חקלאות ווי געזאגט אויבען, וועלכעס איז גאר א מעלה צו גוטע זיווגים בשעה טובה ומוצלחת . . .

געוויס האלט איר אן דעם גוטען מנהג פון בנות ישראל הכשרות צו געבען אויף צדקה יעדער מאל פאר ליכט צינדען ערב שבת און ערב יום טוב, און אלענספאל זאלט איר טאן אזוי פון איצטער אן און ווייטער.

בברכה צו גוטע בשורות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ו'שעו

ב"ה, ח' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו בו מבאר מצבו כפי שנראה בעיניו בפרטיות. והנה במה שצודק בתכלית הוא בכתיבתו בתחלת המכתב אשר זהו בגדר תירוץ והסברה, וע"ז שמע שאפילו את"ל שנכונים הם לא יתוסף עי"ז בלימוד התורה וכו' ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובמה שמפרט ענינים שגרמו לנמיכת רוח, הרי כבר מלתו אמורה בתניא בביאור מאמר בכ"י תקיעא מסטרא דא וחדוה תקיעא מסטרא דא, ומבאר שם איך שאין סתירה מזה לזה והעיקר שידיעת הנ"ל אין זה אלא אמצעי בכדי לבוא אל המטרה לימוד התורה וקיום המצות, והדרך לזה היא שזוהי דרך האמת ששואל אודותה, שיהיו חקוקים במוח זכרוננו דברי רבנו הזקן בתניא ריש פרק מ"א, והנה ה' נצב עליו וכו' ומה טוב שילמוד בעל פה מהתחלת פרק זה עד לתיבת המלך (בעמוד ב') וזה צריך להביא שמחה בלב כל האדם, וכמבואר המשל בתניא ממלך גדול המתאכסן ודר אתו עמו בביתו הדיוט ושפל אנשים (תניא פרק ל"ג) ומובן גם כן שאכסניא ודירה זו הרי זה גם נתינת כח להתנהג מתאים לרצון המלך ורצונו, הרי מבואר בשו"ע לפרטי פרטים ואפילו בעניני הרשות הרי ישנו סימן שלם והוא בשו"ע או"ח סי' רל"א מיוסד על הענין דבכל דרכיך דעהו.

ויהי רצון שלא יתבונן בהנהגת פלוני עמו וכו' כי אם ידע אשר עומד בקרן אורה ישיבת תומכי תמימים תורה תמימה הנגלה והפנימית ומובטח הוא שבאם ירצה באמת יצליח בשלשת הקוין דתורה עבודה וגמ"ח שעליהם העולם כפשוטו והעולם קטן זה האדם, עומד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישעז

ב"ה, ח' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו מב' תמוז, וז"ע נתקבל גם שני הספרים אודותם
כותב, ות"ח.

ויהי רצון אשר תכה"י יגרמו כ"א מבני"י איש לרעהו נח"ר ושביעת
רצונם הטוב, ואין טוב אלא תורה ועניני' שהרי נקראת היא תורת חיים
הוראה בחיים הכוללת ומקיפה את כל החיים לפרטיהם באופן ממצה, והרי
מובן זה הדבר וגם פשוט, כיון שניתנה מבורא עולם גדול והאדם עולם קטן,
והרי היוצר אדם והעולם הוא מבין הטוב בשבילם.

בטח יודע מחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ראש
ישראל, ובטח יתועד בתוככי אני"ש ימים אלו, ויהי רצון שיהי' רישומה של
ההתועדות ניכר בהנוגע לפועל ועד לחיי היום יומים.

בת"ח בכבוד ובברכה לבשו"ט.

וישעח

ב"ה, ח' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממוצש"ק, בשאלתו שבמקום בו עובד עתה עומדים
עתה בפני פטורים, אבל לא הגיע התור שלו, ושואל האם יתפטר מעצמו בכדי
לקבל הפצוים ולסלק החובות.

וקצת פלא בדבר, שכפי הנשמע הנה באה"ק ת"י כל מי שיש לו משרה
משך שנים, משתדל להחזיקה, ואינו להוט אחר הפצוים. והרי ודאי לא יפסיד
הפצוים גם לאחר זמן. דא"ג מזכיר שזוגתו תח"י לא רצתה שיתעסק בשטח
החינוך עטה"ק, ומובן שפלא הדבר. ובטח יבאר הטעם שלה במכתבו הבא.

במ"ש אודות ההשתתפות בשליש הוצאות הנסיעות, — הנה ישתתפו

בל"י, אף שמוכן הפלא, שכנראה המצב בצעירי אגו"ח בהנוגע לכספים – הוא באותה הנקודה שהיתה לפני כמה שנים, ואין כל הזזה לטובה (ואפשרי עוד – אדרבה), והפלא גדול עוד יותר בהתבונן אשר כמה ארגונים באה"ק ת"ו שלא היתה להם תמיכה בראשית התיסדותם ובכ"ז נעשו חי נושא את עצמו וגם בעניינים כספים, אבל – לצערי – צעירי אגו"ח ה"ז משך שנים שמשותפים בהוצאות שלהם ואין כל תזוזה וכו'. ואפשר קצת הסברה, שאדרבה מפני שיודעים שיש מוצא לכסף בחלקו מבלי טרחה – הרי למה להשתדל להשיג באופן אחר, אבל מובן שאין לזה כל הצדקה, ומשני הטעמים, שבאם היו משתדלים להשגת אמצעים יכולים היו להגדיל הפעולות כו"כ, ועוד והוא העיקר – שבדאי משערים הם שהאמצעים הנלקחים ע"י צעירי אגו"ח, שאפשר כבר ה' להשיגם בכח עצמם, חסרים הם בעניינים נחוצים.

מובן שהפסקא הנ"ל שייכת לכל חברי צעירי אגו"ח, ולא רק בתל אביב, כ"א בשאר הסניפים, (גם בהנוגע לארגון נשי ובנות חב"ד, אף שעל הנ"ל ישנו לימוד זכות, ע"פ מרז"ל שאשה כשרה עושה ומתנהגת כרצון בעלה).

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט

מזכיר

ו'שעט

ב"ה, ח' תמוז, ה'תשח"י

ברוקלין, נ.י.

לבני ישראל אשר ב"גן ישראל" ובראשם המדריכים
ההנהלה וכל המתעסקים שליט"א

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קבלתי הידיעה ע"ד פתיחת שני המחנות "גן ישראל"
והמחנה היומי ביום הבהיר חג הגאולה י"ב תמוז הבע"ל.

ו'שעט

ב"גן ישראל": במונטריאל. נוסח דומה לכמה מחנות ק"ץ.

ויהי רצון שתהיי הפתיחה וההתחלה בשעה טובה ומוצלחת ולהמשיך
ההצלחה והברכה בכל עניני גן ישראל הגשמיים והרוחניים, אשר הא בהא
תליא. וגן ישראל יתאים לשמו להעמיד אילנות טובים נושאים פירות טובים
ויקויים בהם הכתוב, יבא דודי (זה הקב"ה) לגנו — דירה לו יתברך, על ידי
השפעה טובה על חניכיו בהתמדה ושקידה בלימוד תורתנו תורת חיים וקיום
מצוותי בהידור באור וחום חסידותי.

וזכות כל המשתדלים והמסייעים בזה והמדריכים בראשם — וכדרשת
רז"ל על הכתוב ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד — תעמוד להם ולכל
בני ביתם ש"י בהמצטרך להם בגשמיות וברוחניות.

בברכת הצלחה מופלגה.

וישפ

ב"ה, ט' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה יצחק אייזיק ש"י

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א סיון, בו כותב אודות משרתו בב"ס מקצועי וכו' —
הרי כל זמן שלא נסתדר ענין זה בשטח חב"ד, אין מקום לשאלה ששאלוני
[בהנוגע לסידור לימוד זה בחב"ד, כבר עניתי להרה"ח כו' הר"א ש"י וואלף
בשאלתו בזה], ובדאי מנצל לימודו להחדיר יראת שמים במושפעיו, שהרי כל
עניני האדם צ"ל מנוצלים למלוי תפקידו אני נבראתי לשמש את קוני ופס"ד
הוא בשו"ע, בכל דרכיך דעהו ...

במ"ש אודות בנו יהודה ליב ש"י — יעוין בהיום יום בהנוגע למנהגנו
בענין הנחת תפילין וברכתם.

במ"ש ע"ד דרשה בנגלה ליום הבר מצוה, — הנה לדעתי ברור שצריך

וישפ

מו"ה יצחק אייזיק ש"י: קרסיק, כפר חב"ד. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"כ ג'תתעד.
בב"ס מקצועי ... כבר עניתי: לעיל אגרת ו'רמה.

רלא

אדמו"ר שליט"א

להכין לא רק מאמר בחסידות וגם לאמרו אלא גם ענין בנגלה, ובאם לדרוש גם הענין בנגלה, בזה מנהגים מחולקים.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ובשאלתו, אם נכון להשתמש ביו"ט במכשיר בשול חשמלי, היות שזה לא מוליד משא"כ אור החשמלי רגיל, — אינו מפרט שאלתו וכנראה כוונתו במכשיר בישול שאינו מחובר לזרם, והשאלה אם מותר ביו"ט לחברו לזרם ו"להדליקו" — ומובן שזה אסור.

בודאי מתכוננים כדבעי לחגיגת חג הגאולה י"ב וי"ב תמוז, ויהי רצון שימשיכו מהם בכל עניני חב"ד גם בימי השנה הבאים לאחר זה.

בברכה לבשו"ט.

ו'שפא

ב"ה, ט' תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו משילהי ירחא תליתאי, ובו כותב אשר אין טינא בלב וכו'.

ולטענתו אשר הנער נהג שלא כדבעי וכו' הרי כיון שכתוב שרוב שנים יודיעו חכמה, מובן שמתוסף ענין בזה שמשנה לשנה מזמן לזמן מתוספת חכמה ממה שהיתה לפני זה והנער נער*, ויהי רצון אשר יגדל בחכמה וכדבר המשנה שתהיי חכמתו מתקיימת ע"י שירתו קודמת ורוב נחת הוריו וכל בני המשפחה שיחיו.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו . . .

וזכות השתדלותו ויגיעתו בשיעורי הלימוד אשר בביהכ"נ . . . שיעורים

(*) רצה לומר הנער היי עודנו כוי ועכ"ז לא נמנעה כוי (מפרשים לשי"א א, כד).

בתורה תמימה הנגלה ובחסידות, תעמוד לכת"ר ולכל המשתדלים והמסייעים להמצטרך להם מנפש ועד בשר.

והרי מתקרבים אנו לחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל וגופא בטר רישא אזיל, הנה יהי רצון שיגאל כאו"א מאתנו בתכ"י גאולה מכל ענינים המבלבלים ובנצחון גלוי עליהם כמו שה"י בימים ההם בזמן הזה לפני ל"א שנה, ומתוך הרחבת הדעת יגבירו חיילים בכל אותם הענינים עליהם מסר נפשו בעל השמחה, ולכל לראש בהעמדת תלמידים יראי השי"ת ולומדים תורתו תמימה (הנגלה והפנימית) ומקיימי מצות ה' בהידור.

בברכה לבשו"ט.

ו'שפב

ב"ה, ט' תמוז, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה חיים אלעזר שי

שלום וברכה!

... במשי"כ ע"ד חלזון ותכלת בהנוגע לפועל עתה בציצית — הרי ידוע אשר הרעישו ע"ז והתנגדו לזה, וגם ע"פ נגלה, גדולי עולם בעת יצא חידוש זה מראדזין. וגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לא הסכים על החידוש בשו"א. ואין עתה תח"י מכתבו בזה. אבל זכורני שמביא שע"פ קבלה יהי ענין התכלת רק לעת"ל. ואנו אין לנו אלא דברי כ"ק אדנ"ע. ועיין ג"כ סוכה לב, סע"ב: ר"א הוה **מהדר** כו' הואיל ונפיק מפומי דר"כ.

במשי"כ במשנה סוף עדיות ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה — יעוין זח"ב צה, ב.

ו'שפב

מו"ה חיים אלעזר: הבר, פתח תקוה. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'שג, ובהנמקן בהערות שם.
חלזון ותכלת: סקירת הדיון בנושא זה — ראה "כפר חב"ד" גליון 400 (צו"ה תש"נ) ע' 29. מכתבו: אג"ק שלו ח"א אגרת קנח.

ו'שפג

ב"ה, י"א תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת סמינר בית רבקה אסיפת הורי תלמידות הסמינר
אשר בכפר חב"ד, שם צוה ה' את הברכה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביהם והפ"כ של ההנהלה ואסיפות ההורים, ונעם לי לקרות בהם, אשר כולם לבבם שלם ובפה אחד, שמוכרח שבסמינר רצוי להגביר החנוך היהדותי חסידותי גם יותר משהי' עד עתה, וכן להוסיף בלימודי קדש, וכתוצאה מזה מובן, שהרי תלוי בסגל המורים-ות, מעונינים שיהיו גם המורים-ות מתאימים להנ"ל, שיראתם קודמת לחכמתם.

אשר בודאי ע"פ האמור, הרי כאו"א הן מההנהלה והן מהמורים, יעשה כל התלוי בו להשגת המטרות האמורות, אשר אם בכל מקום ובכל זמן, אמרו רז"ל יגעת ומצאת, עאכ"כ בזמננו זה, שרואים אנו הצלחת השתדלות בענייני תורה ויראת שמים, באם רק מתעסקים בתום לבב ובמרץ הדרוש, ובפרט שבארצנו הקדושה תבנה ותכונן ע"י משיח צדקנו, הרי כל הנ"ל מוכרח ביותר וביותר, ולכן מובן שכל יגיעה והשתדלות כדאיות הן בזה.

ומפני גודל ערך הדבר, כוונתי לכל העניינים אשר בשטח החינוך, שהרי שינוי בהמחונך פועל פעולתו במשך כל ימי חייו לאחרי זה, מובן וגם פשוט, שענין שמטיל ספק בהנקודה דיראת שמים ויהדות מסורתית, אין כדאי כלל להכנס בזה, וכדוגמת הענין אשר ספק ספיקא בגדרי פקוח נפש, ג"כ אסור הוא, והוא מובן גם בשכל הבריא שכל האנושי.

שמוזה מובן יחסי לספרים המסופקים מנקודת מבט דיראת שמים, והי"ה למורים-ות אשר יש ספק איך ישפיעו על המחונכים בעניינים של יראת שמים, וליתר שאת אוסיף עוד נקודה, שאף שכאמור לעיל יש לשלול ספרים ומורים-ות כהאמור אפילו במצב דלית ברירה בספרים ומורים-ות אחרים, שהרי לכל לראש על ההנהלה ופשיטא דעל ההורים לראות שהמחונכים שלהם

ו'שפג

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 402 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

יהיו נאמנים לד' ולתורתו, והרי זהו אשרם בגשם וברוח, הרי בודאי עתה יש למצוא מורים וספרי לימוד אשר שלמים יהיו מהנקודה דיראת שמים (וכלשונם במכתבם) וגם חכמתם תהי' ברמה מתאימה והרי כמה מבתי ספר בית יעקב נמצאים באה"ק ת"ו, שלאחרי שעברו תקופת ההתחלה וההתלבטות והספיקות, הרי על יסוד הנסיון של כמה שנים הראו דרך לפתרון בעיות האמורות, ובטח גם הסמינר דבית רבקה יכול לנצל תוצאות נסיון האמור, וע"פ כתבם גם הם החלטתם פה אחד שהיראה צריכה להיות קודמת לחכמה, וכדברי חכמים במשנתם, בודאי למותר להוסיף שקדימה זו היא לא רק בזמן אלא גם במעלה ז.א. שבמקום בחירה בין מורה למורה וספר לימוד, שנפק"מ בין יראתם לחכמתם הרי – ע"פ האמור – דין קדימה להראשון-נה. מובן ג"כ שבהנקודות שמזכירים – שבאיזה מקצועות הי' בלימוד ב... ברמה גבוה יותר מ... הנה בכל האמור לעיל – אין הכוונה להשפיל רמת הלימודים באם אין זה נוגע לענייני יראת שמים, ובודאי גם בזה אין חילוקי דיעות ביניהם, שלכן אין מובן קצת, מה שמזכירים זה במכתבם כאילו איזה ספק בדבר.

כן אין ברור מהמכתבים בהנוגע לנקודה דתכנית ב"ס תיכון, שמוזכרת איזה פעמים, והרי הסמינר הוא בראשית הוסדו, ולמרות זה הצליח – לפי ערך, עכ"פ. ואין סברא לתת לו דמות ב"ס תיכון וכו' וכמדומה שכתבתי זה מכבר, שאין זה נראה לי כלל וכלל, ויהי' הסמינר בצביון של סמינר למורות ולגננות, וע"ד הסמינר של... תפקיד אשר בזמננו זה חיוני הוא ביותר. והחשש שמזכירים, שאפשר ממשרדים המתאימים לא יסכימו שתהינה מורות מוכרות מבלי תעודות בגרות, יש סיכויים טובים שגם זה ישתנה. והעיקר – אשר גם בלא הכרה האמורה, שטח פעיל רחב ביותר למורות ולגננות מבלי הכרה האמורה, וכנ"ל – הרי העיקר ונוגע ביותר שיהי' התאמת המורות והגננות במאה אחוז לתפקידן הכי נעלה, ואין להפחית, אפילו במדה קטנה, התאמתן זו ע"י שינוי תכנית הלימוד, שינוי צביון הסמינר וכו'.

ומגלגלין זכות ליומין זכאין, אשר כותב הנני מכתבי זה ערב ימי י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבנו נשיאנו, אשר לחם – מבלי להביט על כל ההעלמות וההסתרים לנצחון יהדות מסורתית חסידותית ותורה תמימה, ונצח בגלוי לעיני בשר, אף שבדרך הטבע לא הי' לזה כל מקום.

הנה גופא בתר רישא אזיל, שכאו"א מחסידיו מקושריו והשייכים אליו ילכו בדרך זו הורה לנו, ובפרט בעניינים אשר אין נדרש למס"נ כלל וכלל, כי אם מסירת רצון של נפש הבהמית, להיות שלמים עם ה' בורא עולם ומנהיגו

רלה אדמו"ר שליט"א

המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית, שאז שלם יהי לבב כל אחד ואחת ללכת בדרך התורה והמסורה, מוארים אור וחום חסידותי, ולהנזר ולהבדל מכל סטי' ומכל ענין של ספק וספק ספיקא בחוסן וטהרת הענינים ובודאי יתרבה בברכות השי"ת והצלחתו – להשגת מטרה האמורה מתוך הרחבת הדעת ואושר אמיתי הן בגשם והן ברוח.

ובענינו – אשר ההורים שיחיו והמורים וההנהלה שיחיו ירוו רוב נחת אמיתי הוא נחת יהודי חסידותי מכל חניכות הסמינר, ובצדק ובגאון דקדושה יוכלו לאמר, ראו גדולים שגדלנו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ובברכת חג הגאולה.

ו'שפד

ב"ה, י"א תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

לכבוד ועד כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מועתק בזה נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להבריק היום, וזלה"ק:

"לכל אחד ואחת מתושבי כפר חב"ד ולכל המשתתפים בהתועדות.

יהי רצון שיגאל הכפר תושביו ועניניו דכלפי פנים ודכלפי חוץ מכל המניעות והעיכובים להתפתחותם והרחבתם בכמות ובאיכות, ובפרט בית הכנסת והמדרש ימלא תפקידו להעלות כל הענינים בגו"ר למעלה בסולם התפלה ולהמשיך כל הברכות למטה בסולם התורה הנגלה והחסידות, ומתוך הרחבה בכל יפוצו המעינות בסביבתם ובכל אה"ק עדי לגאולתנו האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו בקרוב. התועדות חסידותית ומוצלחת

מנחם שניאורסאהן."

המברק בטח נתקבל במועדו, ובודאי יודיעו לכאן מכל הנעשה, וכל המפרט הרי זה משובח.

בברכת חג הגאולה.

מזכיר

וישפה

בי"ה, י"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מעשי"ק שלח וכבקשתו אזכירו
על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לאותן הענינים
אודותם כותב, ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

ובמ"ש אודות קופת השנה, ונסתפק כיון שתורם זה עתה באמצע השנה,
איך הענין בזה,

לפלא שאלתו, שכנראה לא ראה השיחה בהנוגע לצדקה זו בה מבואר
הענין שהוא ע"ד המבואר במס' שקלים (רפ"ב) אודותה מזכיר, שהיו תורמים
גם על העומד לגבות, ז.א. ובפשטות, שנכלל בעניני צדקה אלו מראש השנה אף
שאינן בזה מעלת הזריזות, כמבואר ענינה בכ"מ ובאגה"ק לרבנו הזקן סי'
א"ך.

במה שמוזכר דא"ג שהשתדל לצמצם בזמן אכילה וכו' בודאי למותר
לעוררו על דברי הרמב"ם (הלי דעות רפ"ד) דהיות הגוף בריא ושלם מדרכי
השם הוא, כיון שרואים זה גם במוחש, שכשאין בריאות הגוף בשלימות
מבלבל הוא לעסוק בתורה ומצות כדבעי, וק"ל.

בטח יודע מפרשת חג הגאולה די"ב וי"ג תמוז גאולת רבנו נשיאנו ראש
ישראל, והשתתף או ישתתף בהתועדויות בקשר עם ימי סגולה אלו, ובטח
מקיים הוא תקנות בעל השמחה הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע בשמירת שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שפו

ב"ה, י"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה יחזקאל שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מערב י"ב תמוז, חג הגאולה של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בו מעורר בהמנהג דבת מצוה אשר בשנים האחרונות חדר ג"כ לחוגי
היראים לדבר ה', עד שכמעט נעשה לדבר שאי אפשר לבטלו, אלא השאלה
היא באיזה אופן טוב יותר לסדר זה, ומזכיר שנוהגים לעשות זה ביום ששי
בערב, וכנראה כוונתו בליל ש"ק, —

ואי יישר חילי הנה — במדינה זו — הייתי מבטל קביעות זו מעיקרא,
והרי מצטערים על עריכת בר מצוה בשבת מפני קריאת התורה, וכידוע
המכשולים הנגררים עי"ז ועד להנהגה בריש גלי היפך דשמירת שבת קדש,
ולזה מכנים כניסת בן ישראל לגיל דעול מצות ועול תורה, וכפי ההשערה
בדרך הטבע יש חשש גדול שבקביעות איזו חגיגה שתהי' בליל ש"ק או ביום
הש"ק, הרי אפילו את"ל שבמקרים מסוימים לא יוגרס עי"ז חילול שבת ח"ו
אין ערובה בזה, אלא בזמן ההוא ובמקום זה, משא"כ אפילו במקום זה
בעתיד הקרוב ועאכו"כ במקומות אחרים, שספק גדול בדבר, וק"ל וד"ל וכבר
דברתי עם כמה מהרבנים בהנוגע למנהג בתי כנסיות שלהם, שעליהם
להשתדל ככל הדרוש לערוך חגיגות הבר מצוה לא ביום השבת כ"א בימות
החול ומטעם האמור.

כן מובן שיש להשתדל ככל האפשרי שלא תהי' הקביעות ביום הראשון
והרי די בזיון וקצף על כמה מעניני בני ישראל הנדחים ליום זה אף מהטעם
שאז פנוי העם ממסחריו ועסקיו, אבל הרי דא"ג ניתנת עי"ז איזו חשיבות
ביום אידם ר"ל. אלא שכנראה שבהווה זה עדיין בגדר גזירה שאין רוב הצבור
כאן יכולים לעמוד בה, וזכות גדול עליהם שכבר נשכח ענין אידם שביום זה

ו'שפו

מו"ה יחזקאל: הרטמן. סט' לוואיס.

ואין איש שם על לב, אבל בהנוגע לעניינים חדשים מה טוב לא להכנס מתחלה בהענין ולסדר את זה לא ביום זה ושערי תירוצים לא ננעלו.

מובן שאינני מתעכב בזה על כללות הענין דחגיגת בת מצוה, וכנראה לא ע"ד זה בא בשאלה, כי אם אשר במצב ההווה בקהלתו, השאלה היא רק ע"ד קביעות הזמן.

אף כי בטח למותר הערה הבאה, בכ"ז ליתר שאת הנני מעלה גם את זה על הכתב מפני המכשולים אשר נגרמו בכמה מקומות בטכס הבת מצוה, דבאיזה מקומן המהדרין – בטכס הבת מצוה נותנים בשיר קולם ובעוה"ר בהשתתפות נשים ובעיקר הבת מצוה והחבירות שלה, והרי בזה אין שיך פשרה שהרי הדין מפורש בשו"ע לאיסור מוחלט.

בקשר עם הידיעה שהגיעתני שנכנס לועד העיר, הנה יהי רצון שינצל השפעתו דעד עתה והשפעתו שנתוספה בכניסה האמורה, להגביר חיילים להחדרת תורת אמת בלי פשרות (שהרי אמת ופשרה הפכים הם בהחלט) בחוגים ההולכים ומתרחבים מתחיל בקהלתו בה משרת בקדש באופן רשמי, בעירו שעתה נכנס לועד העיר וגם מחוץ להעיר, שהרי כל בני ישראל קומה שלימה הם, וחסרון באיזה מקום שיהי נוגע לכל שאר המקומות, ומרובה מדה טובה שהוספה פועלת בכל מקום, שמזה מובן שכל השתדלות ויגיעה כדאיות הן, שהרי הענין נוגע לכלל ישראל ולפרטיו, וק"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישפז

ב"ה, י"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק זאת חקת התורה
ובהיותי אתמול, י"ב תמוז, על הציון של בעל השמחה הוא כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתיו מתאים לתוכן כתבו.

בלי פשרות: ראה גם לעיל אגרת ו'רפ. ובהנסמן בהערות שם.

וישפז

נוסח דומה נכתב לכמה. טופס אחד נדפס בלקו"ש חכ"ג ע' 372. וראה גם לעיל אגרת ו'שעז.

רלט

אדמו"ר שליט"א

ויהי רצון שיומשך מיום זה לכל השנה גאולה מכל הענינים המבלבלים
הן בגשם והן ברוח*, גאולה נראית גם לעיני בשר כמו שהי' בימים ההם בזמן
הזה לפני ל"א שנה, גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל בימי י"ב וי"ג תמוז,
וגופא בתר רישא אזיל.

בברכה לבשו"ט.

ו'שפח

ב"ה, י"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

תלמידי ישיבת תומכי תמימים אשר בלוד הבאים
בהמכתב פ"נ הנמסר ע"י האברך התמים זוסיא שי
פאזנער
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת הפ"נ רשימת שמותיהם בצירוף שמות אמותיהם,
ובהיותי אתמול י"ב תמוז על הציון הק' של בעל השמחה הוא כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתים כאו"א מהם להמצטרך לו.

והרי יום סגולה הוא שתומשכנה כל החלטותיהם הטובות בפועל במשך
כל השנה ובאופן דמוסיף והולך, והרי בכל מקום וזמן אמרו חז"ל אין לך
דבר העומד בפני הרצון, וביחוד כשמעוררים ר"ר על הציון של איש קדוש
נשיא דורנו, ויהי רצון שינצלו התעוררות זו במילואה וגם בסביבתם ישפיעו
כגון דא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולת"ת תמימה ביר"ש.

(*) להעיר מטי"ז לשו"ע או"ח סתר"ע סק"ג. הקדמת אדהאמ"צ לס' שערי אורה.

ו'שפח

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 369 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ו'שפט

ב"ה, י"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

צו די באטייליגטע אין דער אויפהאלטונג פון די בתי ספר
למקצוע וסמינר לבנות בכפר חב"ד באה"ק ת"ו
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

מיט פארגעניגען האב איך באקומען דורך הרבנית מרת שיינא תחי'
דזשיקאבסאן, די ערשטע רשימה פון באטייליגטע אין דער אונטערשטיצונג
פארשטארקונג און פארברייטערונג פון די העכסט וויכטיגע בתי ספר למקצוע
וסמינר פאר אידישע טעכטער בכחב"ד בארצנו הק' ת"ו, געגרינדעט דורך
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע און אנגעפירט לויט זיין גייסט.

און זייענדיג אין זיין יום הגאולה, וועלכעס איז אויך אונזער גאולה,
י"ב תמוז, אויף זיין ציון הק', האב איך מזכיר געווען די אלע וועלכע זיינען
אין דער רשימה פון די באטייליגטע, יעדערע צו דעם וואס זי נויטיגט זיך.

און השם יתברך זאל העלפען אז פון דעם סגולה טאג און גוטען מזל,
זאל אראפקומען אין אלע טעג פון א גאנץ יאהר, צו יעדע איינע פון אייך מיט
די בני בית, און אויך צו די וועלכע וועלען איינטייל נעמען אין דער ארבעט,
סיי מיט געלט שטיצע אדער גוטען איינפלוס אויף אנדערע, פיל ברכה והצלחה
סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

וואס דורך דעם, וועט געוויס יעדע פון אייך און אויך די צוקומענדע,
נאך מער צוגעבען אין דער העכסט וויכטיגער ארבעט אין א אלץ שטייגענדע
מאס, און רבותנו ז"ל האבען אונז מבטיח געווען, אז א צוגאב אין ענינים פון
מצות און בפרט אין צדקה, בריינגט א צוגאב פון השי"ת אין זיין ברכה
והצלחה.

בברכה להצלחה בהאמור ולבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'שפט

ראה גם לעיל אגרת ו'רס.

ו'שצ

בי"ה, י"ג תמוז, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

להנכבד והנעלה איש המעלה בעל מרץ ורב פעלים
בתמיכת אהלים אהלי תורה ויראת שמים טהורה הר'
מו"ה דוד שליט"א

שלום וברכה!

בנועם הנני מקבל ידיעות מאנ"ש שי' במארוק מהעזר והסיוע שכ' נותן
להם בעבודתם בקודש בחינוך על טהרת הקודש. וביחוד שמחתי בקבלי מכתב
הרה"ג והרה"ח הו"ח אי"א נוי"מ עסקן נמרץ ורב פעלים וכו' וכו' מוהר"ר
בנימין אלי' שליט"א גורודצקי על דבר פגישתם והשיחות שהיו להם
והשתדלות כי לסייע בביסוס התפתחות והתרחבות המוסדות הק'.

אין די באר גודל הברכה וההצלחה שמוסדות ק' אלו מביאים לא רק
לתלמידים ולתלמידות הלומדים ומתחנכים בהם, אלא גם לכל משפחתם
ולכל בני קהלתם, וכמבואר בתורתנו תורת חיים. ומי ימלל גודל הזכות של
כל המשתתפים בהחזקת והרחבת המוסדות הק' האלה, שהרי נותן התורה
הוא הוא בורא עולם ומנהיגו בהשגחה פרטית, אשר כל הוספה בהחזקת
היהדות והפצתה שכרה בצדה בתוספת מרובה על העיקר בברכות שמים מעל,
בבני חיי ומזוני רויחי לו ולבני ביתו שיחיו בטוב.

וכיון שעתה הם ימי סגולה, יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבגי"מ זי"ע, שעל שמו נקראים המוסדות הק' אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש,
הנה אזכיר את כי על הציון של בעל השמחה ובטח יעורר רחמים רבים
להצלחה בעבודת הקודש וכן בעניניו הפרטיים בגשמיות וברוחניות גם יחד,
אשר הא בהא תליא.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ו'שצ

מו"ה דוד: תורג'מן, ראב"ט.

וישצא

ב"ה, י"ד תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו ממוצש"ק ושלאחרי זה.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו.

בודאי למותר לעוררו שכלל שמוסיפין בעניני תורה ומצות מתוסף
בברכות השי"ת בהמצטרך לאדם וביתו.

במ"ש אודות בקור זוגתו תחי' אצל הרופא, — לפלא שאינו מזכיר אם
צוה לה לעשות קאמפרעסען והרי לפעמים קרובות ביותר עי"ז עובר כל
הענין, ואולי כדאי לשאול את הרופא עד"ז גם עתה.

במ"ש שאינו יודע מה שהוא רוצה ומה שחסר לו.

הרי לכאורה זהו סתירה לתחלת מכתבו, שהרי כיון שכותב שמבני ביתו
יש כאלו שחסר להם בבריאות הגוף זקוקים לרפואה וכו' וידועים דברי חז"ל
רמ"ח אבריו של אדם כנגד רמ"ח מצות עשה ושס"ה גידיו כנגד שס"ה מצות
לא תעשה! הרי מובן שחסרון בגוף צריך למלאות גם בבריאות הנשמה,
וכשמוסיפין חיות בנשמה הרי מתוסף גם כן חיות כפשוט בגוף ומתוספת
ההצלחה בטפול הרפואי, ועוד זאת שבה בשעה שבהנוגע לבריאות הגוף ה"ז
מהענינים שמבקשים עליהם רפואת השי"ת ומרפא כי הכל בידי שמים, הנה
בהנוגע לבריאות הנשמה, הודיעה תורתנו חיים שחוץ מיראת שמים,
שהבחירה ניתנה לאדם, שמזה מובן שאין לך דבר העומד בפני רצון התקיף
וחזק לעלות להוסיף בתורה מחיל אל חיל ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים אשר כמה
פעמים שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר שוים הם
לכל נפש וסגולה לכמה ענינים,

וכן מהנכון אשר יבדקו את המוזוות בדירתם שתהיינה כולן כשרות

רמג אדמו"ר שליט"א

כדין, ואשר זוגתו תחי' תחזיק במנהג בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ו'שצב

ב"ה, י"ד תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה אליעזר שי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מטי' תמוז, בו כותב אודות רצונו הטוב לבקר בימי רצון דאלול ור"ה הבע"ל בכאן, ואף שאינו מפרש אודות זה – כנראה שזהו בהסכמתה המלאה של זוגתו הרבנית שתליט"א, כן בודאי ידועה לו הבקשה שבכגון דא – שכל נסיעות כאלו תהיינה בהן תועלת הרבים,

ואם כהנ"ל הוא, הרי יהי רצון שיהי הבקור בשעה טובה ומוצלחת, בטוב הפנימי ובטוב הנראה והנגלה, מתוך הרחבת הדעת ובריאות הנכונה.

אינו מזכיר במכתבו ע"ד ההכנות המתאימות לחגיגת י"ב וי"ג תמוז, ויהי רצון שגם בזה יקוים פס"ד של תורה – חזקה שליח עושה שליחותו, והרי כל אנשי חב"ד שלוחים הם של רבותינו נשיאנו בעל השמחה של גאולה זו, להאיר עולם בנר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה זוהי פנימיות התורה, וכדברי רבנו נשיאנו במכתבו לחגיגת הגאולה בשנה הראשונה.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ו'שצב

מו"ה אליעזר: קרסיק, תל אביב. אגרות נוספות אליו – לעיל חט"ז ה'תרפב, ובהנסמן בהערות שם.
הבקשה: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תקעה. ובהנסמן בהערות שם.

וישצג

בי"ה, ט"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ רב פעלים מלאכתו מלאכת
שמים מו"ה חיים שאול שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א תמוז עם הפ"נ המוסגר בו שיקרא בעת רצון על
הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ובמ"ש ע"ד מועמד ללמוד עם כתה בישיבת אח"ת אשר בהנהלתו, —
מובן שזהו תלוי בכשרונו, הסתגלותו לתלמידים וכו', אלא שכפי כתבו נתוסף
עוד ענין אשר מורה הוא בביה"ס הרשת, שזה מצריך התדברות עמהם, כי
פשיטא שאין לגרום גרעון ח"ו בבתי ספר אלו.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל הענינים האמורים במכתבו וכמובן וגם
פשוט בהנוגע למצב הישיבה הקי, ולפלא הנפילת רוח שכותב אודות ענין זה,
בערב ימי הגאולה די"ב וי"ג תמוז, שבדאי ידוע לו פירוש הכתוב, והימים
האלה (כשהם) נזכרים (ה"ה גם) נעשים, ואשר דברי צדיקים ופעולותיהם
והמשכות שפעלו קיימים לעד, אלא שגם בזה צ"ל העבודה בשמחה ובטוב
לבב, שבמילא בא חוזק הבטחון, וכמסופר גם בהתועדות די"ב תמוז זה כאן,
דברי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לבנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, בי"ב תמוז תרנ"ה
בביאור אגה"ק חגרה בעוז מתניי וסיומו, עוז איז מס"נ, מסירת נפש איז אזוי
און ניט אנדערש, וכזה צ"ל גם בהנוגע להישיבה שמוכרכת קיומה
והתפתחותה, אזוי און ניט אנדערש ואז גם מוצאים הדרכים לזה בקלות
יותר וכנראה במוחש.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישצג

מו"ה חיים שאול: ברוק. ראשון לציון. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג ד'תו, ובהנסמן
בהערות שם.
נזכרים... נעשים: ראה גם לעיל ח"ט"ו אגרת הישלו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן וישצו.

ו'שצד

בי"ה, ט"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השלישי י"ג תמוז יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר
נשיא ישראל,

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון של בעל השמחה
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, להמצטרך להם מתאים לתוכן
כתבו.

ובמ"ש אודות בנם . . . שליט"א, איך ששינתו קלה ביותר ומתעורר
כמעט כל לילה וכו'

יש מקום לומר שחסר לו מה במזונו, וכשימלאו החסר בודאי יתחזקו
העצבים (ניערווען שלו) לישן במנוחה יותר, אלא שצריך לבדוק גם המזוזה
בחדרו בו ישן, וכן לדקדק בכשרות המאכלים ומשקים אשר נותנים לו, שעל
ידי כל זה ילך מצבו הלוך וטוב.

וכיון שהשגחה העליונה העמידתו על חלק היפה חינוך בני ישראל
בחינוך על טהרת הקדש, הנה כל הוספה מצדו במלאכתו מלאכת שמים זו,
תוסיף כ"פ ככה בברכות השי"ת בעניינים הפרטים שלו ושל ב"ב שיחיו, ויהי
רצון שיבשר טוב בכל האמור.

בברכה.

נ.ב.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים אשר
שמענו כ"פ מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר שוים הם לכל
נפש וסגולה לכמה עניינים, ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

וישצה

בי"ה, ט"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ רב פעלים ובעל מרץ מו"ה דוב
זאב שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מר"ח תמוז בצירוף העתק החוזה בשעה טובה
ומוצלחת להפיץ היהדות ברוח ישראל סבא במחנם הטי ע"י יסוד ישיבה
קדושה בה ילמדו תורה תמימה.

ויהי רצון שתהי' ההתחלה בשעה טובה ומוצלחת, טובה בטוב הנראה
והנגלה, ז.א. אשר יתמעטו הלוך ופוחת המניעות והקישוים האפשרים להיות
להתפתחות ענין הכי נעלה זה, ויתבסס המוסד הקי' ויתפתח הן בכמות (מספר
הלומדים בקדש) והן באיכות (רמת הלימודים) ומגלגלין זכות ליומין זכאין
אשר נתקבל מכתב כת"ר בימים הסמוכים לימי י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבנו
נשיאנו ראש ישראל, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר, וגופא בתר רישא אזיל.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור לכת"ר ולכל המשתתפים אתו עמו
בעבודה קדושה והכי נעלה האמורה.

וישצה

מו"ה דוב זאב: שטיינהויז, קופנהגן.

וישצו

בי"ה, ט"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

כבוד המשתתפים בהתועדות דימי הסגולה ימי הגאולה
י"ב וי"ג תמוז, ה'תשי"ח בק"ק טאראנטא
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי המכתב מאור להשלישי יום שהוכפל בו כי טוב י"ג תמוז
יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר, גם במעשה, ז.א. גמר הענין.

וגודל ענין חותם וגמר מצוה מובן גם ממ"ש בירושלמי ר"ה סוף פרק
א', שגדול הוא מענין השבת, יעוין שם.

ומובן ג"כ מערכו בהענין דלמוטב (ר"ה י"ח א) והרי מדה טובה מרובה
ממדה וכו'.

וכיון שהימים אלו (כשהם) נזכרים (ה"ה גם) ונעשים מדי שנה בשנה,
הרי ודאי שהתועדות בעת רצון זו, עוררה מעין ההשפעות וההמשכות אשר
בימים ההם בזמן הזה.

ויהי רצון אשר ימשיכו המשכות והשפעות אלו במשך הימים הבאים
לקראתנו לשלום בעיניים הרוחנים ובעיניים הגשמיים, וביחוד בהנוגע
להתפתחות המוסדות הק' הנקראים על שם בעל השמחה.

ומובטחים כל המשתתפים בהתועדויות מסוג אלו לתוספת ברכה
והצלחה גם בעיניים הפרטים שלהם ושל ב"ב שליט"א.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

וישצז

בי"ה, ט"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א תמוז, בו כותב אודות מצבו בהנוגע לחובות שנכנס להם בקשר עם לקיחת הדירה לפני זמן, ועומד בתמי"א איך לצאת ממצוקה זו.

אבל מובן שהקס"ד שכותב למכור דירתם עתה ולקחת דירה יותר קטנה, הנה מלבד שכפי שמזכיר גם הוא במכתבו, כרוכה בהפסדים נכרים וכפי שהראה הנסיון עי"ז גם לא יוצאים ממצוקת חובות, עוד והוא העיקר שלאחרי שגרים כמה זמן בדירה כמו עתה, הרי העתק לדירה יותר קטנה, מביאה לנמיכת רוח וכו' וכמובן מהתנועה לטוב בזה וכמארז"ל שלשה דברים מרחיבין דעתו של אדם.

ולכן צריך הי' להשתדל להשיג הלואה לזמן ארוך יותר ובתנאי תשלומין נוחים יותר ועי"ז יוכל לאט לאט לצאת מן המצוקה אשר בחוץ ובעניינים חיצוניים מבלי לנגוע בדירתו בפנים ובהרחבת הדעת הקשורה בזה כנ"ל.

ויהי רצון אשר ישתדל במרץ הדרוש בג' דברים המוזכרין] במאמר רז"ל האמור בהעניינים ברוחניות וכמבואר בתקו"ז תקון ו' (כ"ב ב) דירה נאה, לבו. כלים נאים, אברים דילי. אשה נאה, נשמתו, יעויין שם, שאז באים להרחבת הדעת אמיתית.

תקותי שקובע עתים בלימוד פנימיות התורה אשר בדורנו נתגלתה בתורת החסידות, ובפרט ע"פ המבואר בהכרח הדבר באגה"ק ס"י כו' לרבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) ובפרטיות יותר לנכד נכדו מ"מ כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב בספרו קונטרס עץ החיים, ומיסודי דבריהם הק' הלא הם דברי הרח"ו בהקדמתו לשער ההקדמות ושם מועתק ג"כ לשון הזהר הק' בזה.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, אשר כ"פ שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר שוים הם לכל נפש וסגולה לכמה עניינים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

וישצח

ב"ה, ט"ו תמוז, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר יצחק שי

שלום וברכה!

נוסף על הידיעה הטלפונית שקבלתי ע"ד חזירתו לשלום מנסיעותיו, קבלתי בנועם מכתבו בו מתאר נסיעתו ביתר פרטים, ובו ג"כ הידיעה המשמחת שעלה בידו להוציא כת"י אביו ע"ה. ויהי רצון שהשי"ת ימלא משאלות לבבו לטובה שיוכל להוציאו לאור ויצליחו ג"כ בפעולותיו מתאים למה שדברנו שיפעול במדה הכי גדולה בהשפעתו על אחב"י שירצו ללמוד ספר שכזה שאז גם יוכלו להבינו, כיון שאין לך דבר העומד בפני הרצון, ולא כמו בשנים קדמוניות שהי' צריך להביא יהודים כאלה מעבר לים, אלא שיהיו ילידי המקום. וחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם, ובפרט שהתעמולה תצטרף למעשים בפועל.

ובמה שמסיים במכתבו ע"ד פחד אחב"י בארצות המועצות והספיקות בנוגע לעתידם שם, הנה אמונתי ברורה שהוספה ביהדות בארצות הברית ברוח התורה והמסורה מוכרח שתשפיע גם שם, כי לגבי רוחניות הרי ענינים גבוליים וריחוק מקום אינם מפסיקים, ובפרט שכל ישראל קומה אחידה, וכמו שרואים בגוף גשמי שבשעה שמוסיפים חיזוק באחד מאבריו, ואצ"ל בכמה מהם, מוכרח שיביא חיזוק גם בשאר האברים וחיות בכל הגוף. כמו כן כשמוסיפים חיות ביהדות ארצות הברית בעניני תורה תורת חיים ובמצותי שכתוב בהם וחי בהם, ובפרט שיהדות ארה"ב מהוה עכשו החלק הכי חשוב בכללות עם ישראל, מוכרח שיביא זה חיזוק לכל אחב"י באשר הם שם, אפילו אלה שנמצאים מאחורי מסך הברזל, ובפרט על פי מאמר חכמינו ז"ל אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסיקה בין ישראל לאביהם שבשמים.

וישצח

מו"ה יצחק: רבינוביץ.
מנסיעותיו: לביקור ברוסיה.
כת"י אביו: הג"ר זאב וואלף רבינוביץ, מח"ס "שערי תורת ארץ ישראל" הנזכר לקמן. כתה"י נדפס אח"כ (ירושלים תשכ"א) בשם "שערי תורת כבל".

בקשר עם ימי הגאולה יבייג תמוז דאזלין מיינהו מוסג"ב חוברת
בדברי הימים ההם, שאף על פי שבטח יודע ע"ד כללות הענין, בודאי ימצא בה
פרטים מענינים.

ת"ח בעד מסירת הספרים לאחב"י שם.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור ובת"ח ת"ח בעד הסי' שע"ת
אר"י שנת' זה עתה.

תקותי שבתו וחתנו שי' שהיו כאן — שלום להם.

ו'שצט

ב"ה ערב ש"ק, ט"ז תמוז ה'תשח"י, ברוקלין, נ.י.

לבני ישראל אשר ב"גן ישראל" ובראשם המדריכים,
ההנהלה וכל המתעסקים שליט"א

שלום וברכה!

תהי ביאתם לגן-ישראל בשעה טובה ומוצלחת, ולהמשיך ההצלחה
והברכה בכל עניני גן-ישראל הגשמיים והרוחניים, וגן ישראל יתאים לשמו
להעמיד אילנות טובים נושאים פירות טובות, ויקוים בהם הכתוב יבא דודי
(זה הקב"ה) לגנו — דירה לו ית', על ידי לימוד וקיום תורתנו ומצותי
מוארים באור וחיות חסידותיים.

והתחלת "גן ישראל" בשנה זו ביום הבהיר יום גאולת נשיאנו ראש
ישראל, וגופא בתר רישא אזיל — תמשיך בכל עניני "גן ישראל" הגאולה מכל
דברים הבלתי רצויים ויצליח בהצלחה מופלגה.

בברכת שבת טוב,

מנחם שניאורסאהן

ו'ת

ב"ה, ט"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

זה מזמן נתקבל מכתבו אודות לימודו עם מר . . . שי ובודאי ממשיך
בזה וכן משתדל להמשיכו יותר בעניני חב"ד ע"י השתתפותו בהתועדות
וכיו"ב הנקרא בשם הכללי, דעם ארום פון חסידות, ובטח יודיע מהתקדמות
הענינים.

ובמ"ש אודות סדר לימוד, הנקודה הכללית בזה מתאים להודעת חז"ל,
במקום שלבו חפץ, והרי תוה"ק רחבה מני ים, הלכה ואגדה כו' יש למצוא
מקומות שלבו של הנ"ל חפץ בהם, ובודאי למותר לבאר שעכ"פ אחד
הלימודים צ"ל בתורת חסידות חב"ד אשר רחבה היא כנ"ל וגם שם ימצא
ענינים שלבו חפץ, וכן לעוררו ע"ד הקריאה ולימוד בשיחות, ובטח השגת
הנ"ל מספיקה די ויותר שיקראם בעצמו ורק דבר הקשה יביא לפניו ולפני כל
אלו העוסקים בתורת החסידות בקביעות.

המחכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תא

ב"ה, ט"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

שוין א ליינגערע צייט אז איך האב ניט באקומען קיינע בריף פון אייך,
און חאטש ס'איז דא א לימוד זכות, צוליב דער פאסירונג ל"ע ול"ע וועלכעס
האט פאסירט, איז דאך אבער באוואוסט דער ווארט, אז לימוד זכות קען

ו'ת

נדפסה בלקו"ש ח"כ ע' 592.

גערעכט מאכען דעם מענשן בנוגע צו ענינים פון שחר ועונש, אבער פון דעם לימוד ווערט גארניט בהנוגע לפועל, דאס וואס דער מענש דארף אויפטאן פאר זיך, פאר זיינע קרובים ומשפחה, פאר נאהענטע פון א ברייטערן קרייז, און דורך דעם פאר אידען בכלל, און סוף סוף איז דאך דאס דער תכלית פון יעדער מענש און אויך זיין אמת'ר ווילען, ניט צו באנוגענען זיך און זיין א מקיל (אפילו אין דעם בעסטען אופן פון קבלת שחר) נאר זעהן אויפטאן אין אלע מעגליכע אופנים ווי אויבען געזאגט.

אויב דאס איז ריכטיג אויך פאר יעדער איינעם און יעדע איינע, וועלכעס מ'ווייסט ניט אויב זיי קענען בכלל וואס אויפטאן, על אחת כמה וכמה פאר אזעלכע וועלכע האבען שוין געטאן און מ'האט געזעהן אז זיי האבען מצליח געווען, אז פון זייערע מעשים איז ארויסגעקומען גוטעס פאר א גאנצען קרייז פון מענשן, אין פילע ענינים, איז דאך דאס נאך מער ריכטיגער אין א פיל גרעסערער מאס, און אזוי איז דאס אויך אין אייער פאל, וואס איר האט געזעהן דעם גוטען אויסגאנג פון אייער ארבעט אין דעם שטח פון נשי חב"ד . . .

איך שרייב דאס אלעס, וויילע איך נעם אן, אז דער חסרון פון קבלת אייערע ידיעות, איז דאס וויילע עס פעלט אין אייער התעסקות, וויל איך צוגעבען נאך א נקודה, אז דער מאורע האמור בפטירת אחי' הרה"ח אי"א נ"י בעל מדות וכו' ע"ה, דארף צוגעבען אין דעם טאן בעסקנות ופעולות, ווארום אלע אידען גלויבען אין השארת הנפש.

און אויף אזוי פיל איז דאס באגרינדעט, אז אפילו ניט אידען, גלויבען אין דער אמתקייט פון דעם.

און דאס איז דאך פשוט, אז די צוגעבונדנקייט איז ניט צו די פלייש און ביינער, נאר צו דער נשמה [וועלכע מען זעהט דורך איר ווירקונג אין קערפער], און דערפאר איז דער אמת, אז אפילו נאכדעם ווי עס ווערט א ענדערונג אין דעם פארבונד פון נשמה מיטן קערפער, קען מען — דורך מעי"ט — גורם זיין א נחת רוח צו דער נשמה, און אדרבה אין א גרעסערע און א טיפערע מאס, ווארום די נשמה האט דאך (נאך אפטרעטען פון גוף) קיינע גוף באגרעניצונגען, און דעריבער גרייכען איר אויך די ענינים, וועלכע זייענדיג אין גוף האט זי ניט געקאנט האבען, צוליב די הגבלות פון גוף, און עס גרייכען איר אפילו פעולות וועלכע ווערען געטאהן בחדרי חדרים.

איך האף אז דאס אויבען געזאגטע וועט גענוגענד זיין צו באלייכטען די הנהגה ווי זי דארף זיין איצטער, אז אויב ביז איצטער האט איר געטאן אין

ענינים וועלכע זיינען טוב לשמים וטוב לבריות איז נאך צוגעקומען א
נויטווענדיקייט ניט נאר צו פארטזעצען די ארבעט נאר אויך צו
פארגרעסערען זי בכמות ובאיכות, אין דעם טאן אליין און דעם
בעאיינפלוסען אנדערע צו טאן, און דאס וועט גורם זיין דעם אויבען
געזאגטען נחת רוח, לנשמת הנפטר.

ויהי רצון אז קומענדיק איצטער פון די ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז,
וואס דענסטמאל האט מען געזעהען ווי תורה האט מנצח געווען און מבטל
געווען דעם חשך הגלות זאל אויך איצטער נמשך ווערען א גאולה מכל ענינים
המבלבלים און מתוך בריאות הנכונה והרחבת הדעת זאל מען צוגעבען אין
פעולות טובות ליכטיג מאכען דעם חשך הגלות, און איך האף אז בדואר
החוזר וועל איך באקומען פון אייך גוטע בשורות אין דאס אלץ אויבען
געזאגטע.

בברכה.

ו'תב

ב"ה, י"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

צעירי אגודת חב"ד אשר בכפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבם פ"כ והדו"ח מהתועדות י"ב וי"ג תמוז ימי
הגאולה, ובדאי כפי שכבר נכתב כ"פ ישתדלו לנצל ההתרשמות גם בימים
שלאחרי זה, ובהנוגע לתיירים הרי בטח חלק גדול מהם עוד נשארו באה"ק
ת"ו וכן יפגשו עם האורחים החדשים הבאים, שכפי השמועה הרי בחדש אלול
ותשרי יעלה המספר כו"כ, וגם בשבועות אלו הנה גם לאחרי המיעוט במספר
די והותר בהתועלת שאפשר לקבל מהתיירים באם ינצלו שהותם באה"ק ת"ו
ככל האפשרי, ויהי רצון שתכה"י יבשרו טוב בכל האמור.

בברכת הצלחה בעבוה"ק.

ו'תב

לתיירים: ראה לעיל אגרת ו'רסה.

ו'תג

ב"ה, י"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה יצחק דוב שי

שלום וברכה!

דורך הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ בעל מדות וכו' מו"ה יצחק דוב שי
אושפאל, איז מיר אנגעקומען א פ"נ בקשת ברכה פאר אייך און אייער פרוי
שתחי

און בעת רצון וועט מען אייך ביידען מזכיר זיין אויף דעם ציון הק' פון
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע צו דעם וואס איר ביידע נויטיגען
זיך.

און דער זכות וואס איר באטייליגט זיך אין לימוד תורה ברבים וואס
תלמוד תורה איז דאך פון די ענינים שאוכלים פירותיהם בעולם הזה והקרן
קיימת, זאל אייך ביישטיין אין דעם וואס איר באדארפט.

הרב אושפאל שי שרייבט מיר, אז איר שטאמט פון דאברא, לעבען
ניקאָלאָיעוו, אינטערעסירט מיר צו וויסען, אויב איר האט וועלכע איז
זכרונות פון יענער צייט, וואס ווי באוואוסט איז דאס איינע פון די אידישע
קאלאניעס געגרינדעט דורך רבותנו נשיאנו, און פילע חסידים און קרובים
האבען דארטען געלעבט און אויך דער רב איז געווען מיינער א קרוב.

בברכה לבשורות טובות.

ו'תג

מו"ה יצחק דוב: קאפעלאוו, ברוקלין.

ו'תד

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה אברהם זושא שי

שלום וברכה!

מאשרים קבלת הפ"י שלו עם המצורף אליו, ויהי רצון שעוד רבות בשנים ימשיך בעניני תורה ומצות בכלל ובמצות הצדקה ביחוד, ובפרט ע"פ דברי רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) איך היות כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה כו' ולא אמרו רז"ל ת"ת כנגד גמ"ח אלא בימיהם כו' (אגה"ק ס"ט).

ומובן שגם ע"פ נגלה אין קושיא ממרז"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח, כי הרי מצוה שזמנה עובר וכן זו שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים דוחה תורה (מו"ק ט' ע"ב). ובעקבתא דמשיחא הרי היוקר יאמיר כו' ואין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס (עיין אגה"ק סוף סי' יו"ד).

ויהי רצון שפירות הנ"ל שאוכלין אותם בעוה"ז יומשכו ויפעלו בהנוגע לאברים בכלל ובח"י רגלים בפרט (אגה"ק סי' ט') של בנו הגדול יחיאל שליט"א. ויבשר טוב גם אודותו.

בברכה לבריאות הנכונה ולבשורות טובות בכל האמור.

ו'תד

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 436 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה אברהם זושא: זיסקינד, ברוקלין. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ח ב'שלה.
ומובן: ראה גם לעיל אגרת ו'רעג.

ו'תה

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... ומענין לענין, כמדומה שבשבועות הכי קרובים תהיינה הבחינות של אלו הלומדים בקורס למורים שע"י הו"ח א"י"א נ"י וכ"י הרמ"א שי זילברשטער, שגם הוא בתוכם, ובודאי למותר לעוררו שגם ע"ז כוונתי שיעשה בזה במרץ המתאים, והעיקר שירכוש לעצמו כל הידיעות הצריכות ויוכל לנצל כשרונותיו בהשפעה בהיות לו גם סמכות רשמית שהרי התחלת הגישה צריכים לעדות של תעודה ורק אח"כ מכיר השומע במעלת המשפיע גם לולא התעודה, וכיון שנודע כאן ע"ד החוק שמי שיש לו סמיכות של רבנות ה"ז גם מעלה דרגת הסמיכות תקותי שגם זה לא יזניח, ובפרט שכמדומה פעם נדבר שבאם תהי' לו סמיכות בגרות רשמית יוכל במשך הזמן לנצל כשרונותיו בהשפעה להפצת היהדות, ע"ד האמור, כי תעודת הרבנות תפעול רגש כבוד יותר אצל השומעים וק"ל. ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור ...

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תו

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון יום ב' י"ב תמוז דער טאג פון דער באפרייאונג פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל, אין וועלכען איר באשטעטיגט די ערהאלטונג פון מיין בריף און שרייבט אויך מער פרטים בהנוגע צו אייער זון און פאמיליע שי, ובעת רצון וועט מען אייך מזכיר זיין אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אין איינקלאנג מיט אייער שרייבען.

וואס איך האב געשריבען אז אויף צו פאריכטען דעם עבר, קען דאס זיין דורך משפיע זיין אויף די אייניקלעך שיי, איז פארשטענדליך אז דאס איז פון די הויפט זאכען אין דעם, אבער מען דארף זיך ניט באנוגענען מיט דעם, לויטן אנזאג פון וואהבת לרעך כמוך, דארפמען העלפען אלע וועלכע טוען אין דעם מיט וואס מען קען און בכלל זעהען אז דער געדאנק פון טהרת המשפחה זאל מער אריינדרינגען אין ברייטערע קרייזען.

און עס איז באוואוסט דער כח פון תיקון ותשובה, אז ניט נאר וואס עס באזייטיגט דעם עונש ח"ו נאר דאס גיט נאך צו הצלחה, ווי באוואוסט דער ווארט פון רבותנו ז"ל, אז בעלי תשובה זיינען גרעסער פון צדיקים גמורים.

איך האף אז איר היט אפ די תקנה פון זאגען דעם שיעור תהלים חדשי – ווי דער תהלים איז פארטיילט אויף די טעג פון חדש – יעדער טאג נאכן דאוונען אין דער פריה, און אויך דעם קאפיטל תהלים, לויט אייער עלטער (ד.ה. אז פון דעם בר מצוה טאג הייבט מען אן זאגען יעדער טאג נאכן דאוונען דעם קאפיטל י"ד, און יעדער נעקסטען יאר דעם נעקסטען קאפיטל תהלים).

בברכה צו גוטע בשורות אין דאס אלץ אויבען געזאגטע, און פון אייער איינטייל נעמען אין דער התועדות פון י"ב תמוז וועלכעס איז זיכער פארגעקומען בא אייך אין שטאט. ויהי רצון אז דאס זאל זיין א התחלה צו גוטע בשורות.

ו'תז

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום הגאולה י"ג תמוז וכן המברק שקדם לו, ואזכירם בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו.

ו'תז

נדפסה בלקו"ש ח"י"ב ע' 205 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

ולפלא שהיפך הנהוג המובן וגם פשוט, שלאחרי הביקור כאן צריכים להיות בקישור מכתבים יותר תכוף מאשר לפני זה, ואצלו הוא בכיוון הפכי שמעת חזרתו מכאן כותב בנדירות הרבה יותר מאשר לפני זה, ומכתביו קצרים הרבה יותר, והרי הטעם שבטח יודיעו אחרים הי' גם אז, והרי ידוע גם פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, דאס וועט זיין ממקום אחר אבער איר וועט אנווערען דעם זכות, וסיים בנו כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב), פון זוכה זיין, צו זיין א שליח מהקב"ה טאן א אידן א טובה והרי בשורה טובה הי"ז בכלל ההודעה דכלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך.

בברכה להרחבת הדעת ופרנסה.

ו'תח

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מכ"ד תמוז וכן המברק שקדמו, ולפלא ההפסק כ"כ גדול, ואת"ל שסיבת ההפסק שאין כל חדש, הרי התמי' עיי"ז גדולה עוד יותר לאנשי חב"ד, ועי"ד הצחות, שהרי אין כל חדש, תחת השמש, ותפקידם של אנ"ש לא העמל שתחת השמש אלא למעלה מזה, עיין תניא ריש פרק מ', וכידוע פתגם אדמו"ר הצ"צ אן פעלא דיממא אן לעשות אור.

ויהי רצון שכיון שבאים אנו מימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים המבלבלים ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט.

רנט

אדמו"ר שליט"א

ו'תט

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ וכו'
מו"ה מנחם נחום יצחק אייזיק שי

שלום וברכה!

... ת"ח בעד מאמר דא"ח שצרף למכתבו, וכיון שכותב שכמה
מאמרים כאלו נמצאים תחת ידו, בטח יודע ויודיע סדר השתלשלותם לידו
ומה טוב גם רשימה מהם (ד"ה של כל אחד מהם ומי הוא בעל המאמר והשנה
— באם יודע הוא גם את זה).

מענין לענין באותו ענין, ראיתי באחד מקונטרס' שהוא מיו"ח החוזר
המפורסם של אדמו"ר האמצעי, ואתענין לדעת אם יש אצלו ידיעות מדברי
ימי החוזר הנ"ל, כתבים שלו וכו'. ות"ח מראש על כתבו בפרטיות בכל
האמור, והרי ידוע עד כמה הוקירו כ"ק אדמו"ר ידיעות כגון אלו.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ו'תי

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ צמ"ס
מו"ה דובעריש שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מט"ו תמוז,

ו'תט

מו"ה מנחם נחום יצחק אייזיק: חנוך, ירושלים. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ט כ'תשנב.

ו'חי

מו"ה דובעריש: צוקרמן, בופולו. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ז ב"ל.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לכתבו,

וכמובן גם אותו הכותב להמצטרך לו ולב"ב שי.

וכיון שבאים הננו עתה מימי הסגולה ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, הנה יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל הענינים המבלבלים הן בגשם והן ברוח ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט.

תי"ח על הערתו בשו"ת צ"צ חיו"ד סר"א דמילת משוך הוא רק מדרבנן – שהוא גם כשהעור דבוק שהוא שלא כמש"כ בהמאירי ליבמות ע. ולהעיר עוד בהנ"ל שבמשנה ראשונה גם הצ"צ מספקא ל"י בזה כנראה משו"ת שלו (שער המילואים סל"ז ובשער המילואים לשו"ת שארית יודא סי"ג – הוצאת קה"ת). וראה ג"כ שו"ת שאר"י שם ובחי' הצ"צ לשבת פ"ט מ"ב ובאות חיים ושלוש לבעהמח"ס מנח"א חיו"ד סו"ס רס"ד.

ו'ת"א

ב"ה, י"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

ועדה המייעצת והמארגנת אשר בכפר חב"ד

שלום וברכה!

זי"ע נתקבל מכתבם מאדרי"ח תמוז והמצורף אליו, הפ"כ מהאסיפות שהתקיימו במשך הזמן.

ויהי רצון אשר, ע"פ דבר המשנה לא המדרש עיקר אלא המעשה, יביאו כל השקו"ט והדו"ד שביניהם לשינוי בפועל בכל הענינים אודותם דנו, ויהי השינוי ניכר לא רק בעת רצון דעת התועדות וכיו"ב, אלא עד לחיי היום יומים וגם בעניני הרשות.

והרי בזה הוא עיקר עבודת האדם – מיוסד על הכתוב בכל דרכיך דעהו, וק"ל.

וכיון שהבטיחונו רז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב, בודאי
אשר במדה גדולה בהם תלוי הדבר. ויהי רצון שזכות מיסד הכפר ומנהלו,
הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, תעמוד להם להצליח בעבודה האמורה,
ולכל תושבי הכפר להיות כלים לקבלת האורות מרובים הנשפעים בכפר ע"י
מיסדו הוא רבנו נשיאנו.

בברכה לבשו"ט ובכל האמור. ויהי רצון אשר בקרוב ממש,

מ. שניאורסאהן

ו'תיב

ב"ה, כ"א תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

מחות' הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה גרשון
שי וזוגתו הרבנית מרת גסיה תחי'

שלום וברכה!

במענה לשני מכתבי הרשמים ובודאי בינתים נתקבל מכתבי מענה על מכתבי
הקודמים,

ולהודעתם מהתעודה להפענסיא, הנה יהי רצון שיקוים בזה פתגם
תורתנו תורת חיים גם זו לטובה.

וכמבואר בעת ההתועדות שזהו עוד יותר מהענין דכל מה דעבד רחמנא
לטב עבד, שתוכנו שהתוצאות תהיינה טובות משא"כ גם זו לטובה, שהענין
עצמו ג"כ יהי טוב לא רק תוצאות טובות, וכמובן מהמאורעות המובאות
במרז"ל בקשר עם הנ"ל, ועפ"ז מובן ג"כ זה שפתגם הראשון הוא בלשון
הקדש (פנימיות), משא"כ פתגם השני בתרגום (אחורים) לא בגלוי, וק"ל.

בברכה לבשו"ט מתוך בריאות הנכונה והרחבת הדעת.

ו'תיב

מו"ה גרשון: חן, חיפה. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג ד'שסט, ובהנסמן בהערות שם.
וכמבואר: ראה גם לעיל ח"ד ה'רכ. ובהנסמן בהערות שם.

ו'תיג

ב"ה, כ"ב תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש אודות הפרשת מעשר לצדקה כשמצב הפרנסה דחוק, הנה
ינהג שהחצי מן הנ"ל יתן בפועל והחצי יזקוף ע"ע כחוב לקופת הצדקה
ולכשירחיב יסלקו ...

ו'תיד

ב"ה, כ"ב תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו שנגמר בט"ו תמוז, בו כותב ר"פ מאשר עבר עליו בעת
כהונתו במשרת רב בק"ק בישראל ...

ויהי רצון אשר ההצלחה שהאירה פניו אליו עד עתה תעורר בו כחות
פנימים עוד יותר ומרץ גדול עוד יותר להמשיך בכהונתו בקדש להחדיר בכל
חברי קהלתו האמת המוחלטה דבר השי"ת שהם ממלכת כהנים וגוי קדוש,
שתוכנו שכל משך המעלי"ע (לא רק בעת התפלה לימוד התורה וקיום המצוה),
הרי האדם, אתם קרוים אדם, מכהנים בקדש, כי אם צריך להיות בכל דרכיך
דעהו, וכמבואר בארוכה ברמב"ם בספרו יד החזקה, בשמונה פרקים
להרמב"ם, והובא לפסק הלכה בשו"ע או"ח סי' רל"א, וחזקה לדברים
היוצאים מן הלב שהם נכנסים אל הלב השומע, והלב הרי הוא מלך באברים
ושולט עליהם ומשפיע עליהם להתנהג מתאים להוראותיו, וק"ל.

במ"ש אשר הנ"ל לא בא אלא ע"י מלחמות וחיכוכים וכו' – הרי כן
הוא הסדר בעולמנו זה אשר כלשון הע"ח, הובא בתניא (סוף פרק ו') כל
מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו וכו' [ובכ"ז הנה דוקא בעולם

ו'תיד

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 334.

זה נתנה התורה, כי לא בשמים היא, ובזה דוקא הוא שנצחה טענת מקבלי התורה (כלום) יצה"ר יש בכס, (כלום) למצרים ירדתם, אבל יחד עם זה הובטחנו אשר האמת הטוב והקדושה יעמוד ויצא בנצחון גלוי, כיון שהקב"ה נתאוה להיות לו דירה בתחתונים, הרי בודאי שיקוים רצונו ואין הדבר תלוי אלא בפעולות של האדם שהוא שלוחו של מקום, וכדבר משנה אני נבראתי לשמש את קוני, לקבוע הדירה לו ית' בעולמנו זה, דירה מקושטת בכלים נאים וכו' וע"ד המובא בתקו"ז תקון ו' (כ"ב, ב) דירה נאה, לבו. כלים נאים, אברים דילי, אשה נאה נשמתו, וע"ז הרי נמשכים כל הענינים בחלק העולם השייך לאדם זה, ועיין ג"כ תניא פרק ל"ז איך שזהו הכנה וחלק גאולה הכללית של כל העולם כולו.

מכל הנ"ל מובן שהכתוב בסיום מכתבו, אשר חייו הפרטים אינם משביעים רצונו, וכו', שאין זה מתאים להאמור לעיל, כיון **שתכלית** האדם הוא לשמש את **קונו** ולמלאות רצונו, ומי שחונן בכח השפעה על הזולת ה"ז התפקיד העיקרי שלו, שהרי ואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה, וכיון שמצוה גוררת מצוה, וביחוד בהעסקנות האמורה אומר רבנו הזקן (תורה אור בתחלתו) שע"י צדקה (והרי פעולתו היא צדקה המחי' הנפש והגוף גם יחד) נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, ז.א. שאפילו אם כמו שכותב הזמן שישנו לרשותו נפחת לעומת מאז וכמו שמתאונן במכתבו על זה, הרי ההצלחה מתרבה אלף פעמים, וע"פ המבואר בהגהות הצ"צ, ה"ז אלף פעמים ממש ולא גוזמא קתני, ז.א. שבשעה אחת מצליח מה שלפני זה הי' זקוק לאלף שעות.

במ"ש אודות לימוד התורה, כבר מלתי אמורה אשר מוכרח **ביותר** בתקופתנו זו לימוד הלכות הצריכות בחיי היום יומים, כי בעוה"ר חסר ידיעה בזה מבהיל, ובכל החוגים אפילו למעלה מעלה וד"ל, כן מוכרח לימוד פרשת השבוע והשתתפות בלימוד הש"ס הנגמר בכל שנה ע"י קבוצה שכל האמור הוא דבר השווה לכל נפש.

בברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך הרחבת הדעת אמיתית.

ו'תטו

ב"ה, כ"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ צנמ"ס כו'
מוהרש"י שי

שלום וברכה!

בתודה הנני מאשר קבלת ספרו, אישים ושיטות מהדורא שני. כן
קבלתי במשך זמן זה ידיעות מהשתתפותו של כת"ר בהתועדויות אשר
בירושלים עיה"ק ובכפר חב"ד ומחידוש לימוד שיעור תניא אשר כת"ר
התחיל בו.

ויהי רצון אשר עוד רבות בשנים ירבה חיילים לאורייתא תורה תמימה,
הגליא והסתים, ובאופן אשר תמים יהיו, שזהו אמיתית ענין התמימות,
שבהגליא יהי ניכר שחד הוא עם הסתים, ובהסתים אשר חד הוא עם הגליא.
והרי ע"פ המבואר באגה"ק לרבנו הזקן סי' כ"ו ובכ"מ, ענין הפצת המעיונות
חוצה — לא רק מצוה שהזמן גרמא אלא שגם מכריח. וע"פ הנראה במחש
— הוא הכרח חיוני, כי נוגע לקיום המצות עליהם נאמר וחי בהם בפועל,
ובפרט בתקופתנו רבת הנסיונות העלמות והסתרים. וכדברי חז"ל בהנוגע
לעקבתא דמשיחא — שבעה"ר נתקיימו לא רק באופן דדקות ודקות דדקות,
[ע"ד המבואר באגה"ק לרבנו הזקן סוף פרק ז', שענין עבודה זרה, הרי"ז גם
בהעלמת עין מן הצדקה, הכועס, או מי שיש בו גסות הרוח, וכהנה רבות
בגמרא], שאפשר לצאת בו ידי חובת קיום דברי רז"ל האמורים, אלא שעד
כדי כך לא זכה הדור, שיורדת ההבטחה דרגא אחר דרגא עד וכו'.

ויהי רצון אשר יקוים ע"ד המבואר במאמר שחזרו עליו בהתועדות י"ב
וי"ג תמוז השתא — בפירוש מרז"ל*, מקים מעפר דל: לכשיהיו יורדים עד

(*) שמו"ר פכ"ה, ח.

ו'תטו

חלקה נדפס בלקו"ש ח"ז ע' 296 חלקה בח"ב ע' 586 חלקה בחי"ז ע' 466 והושלמה ע"פ
הצחק המזכירות.
מוהרש"י: זרין, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'רכא, ובהנסמן בהערות שם.
במאמר שחזרו עליו: סה"מ תשי"ח ע' 471.

לעפר והיי זרעך כעפר הארץ, הרי אז הגיע זמן קיום היעוד ופרצת, ויעלה הפורץ לפנינו הוא מלכא משיחא.

בהוקרה ובברכה לבשו"ט בענינים הכללים ובענינים הפרטים, ומובן אשר עניני בריאות הגוף בכלל ענינים הפרטים ולראשונה, וכדברי הרמב"ם הלכות דיעות סוף פרק ג'.

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

נזדמנה לידי שנה זו שאלת אחד שעבר קו התאריך באמצע ימי הספירה ובמילא נתוסף לו יום במספרו, ונסתפק בהנוגע למנין ולברכה – במשך ימות הספירה לאחרי עברו קו התאריך.

ועוררתי אותו שנוגעת עוד יותר השאלה – בהנוגע לחג שבועות שלו. ולפע"ד נראה בהנוגע למנינו ולברכה, שאף שאין ספק שצריך להמשיך דוקא בספירתו שלו, שהרי מופרך לכפול ספירה אחת פעמים, ויכול ג"כ לברך, הנה מהיות טוב אל וכו' – וישמע הברכה מאחד שבכאן ויכוין לצאת בה [שהרי הברכה היא על עצם המצוה, ולא על מספר היום, שלכן אין סתירה במה שלהמברך הוא יום שלשים ולהשומע ל"א יום]. ובהנוגע לחה"ש, הרי כיון שאינו תלוי בימי החדש ואינו תלוי בבית דין, אלא – תיכף לאחרי שכלה ספירת שבע שבועות, והנ"ל ספר מ"ט יום ע"פ התורה ותמימות הם אצלו, עליו לחוג חה"ש למספרו, ז.א. יום אחד קודם לבני המקום, כאן. אלא שמפני התמי' בעיני "העולם", הוריתיו למצוא עכ"פ עוד שנים – מורי הוראה, שגם דעתם יהי' כנ"ל. וכיון שכת"ר בקשר עם עבודתו בספריו כנראה שעבר על כמה שו"ת מהאחרונים, בטח אם ימצא שקו"ט בזה, יודיעני, כמובן בצירוף דעתו הוא. ות"ח מראש.

דא"ג, עוד בענין זה, בהנוגע לברכת מי שמסתפק באיזה יום לספירה עומד, שהובא ג"כ בספר כת"ר מועדים להלכה פרק ספה"ע, ומעתיק שם סברת שו"ת דבר אברהם, שאין לברך על ספירת ספק, כיון שעצם ענין הספירה הוא – ידיעה ברורה דיומא, ואין מקום לברך באם ספק בידו, עד"ז מצאתי במכ"ע שערי ציון [כנראה שנת תרצ"ה (חסר השער – בטופס זה שבידו)] נזכר בשם הרב רי"א ווינגרד – ואף שסברא שכלית היא, אבל נגוד

נזדמנה לידי: ראה לעיל אגרת ו'רחצ. לקמן ו'תקד. ובארוכה בלקו"ש ח"ז ע' 285 ואילך. ח"ב ס"ע 168 ואילך.

לסברא זו בהחלט הוא, שאת"ל שכן הוא הדין, הרי בכ"מ שלא הגיעו השלוחים (בזמן שהיו מקדשין ע"פ הרא"י) — לא קיימו מצות ספירת העומר (כדבעי) מעולם, ופשיטא שלא ברכו עלי, שהרי בששה עשר בניסן עדיין לא היתה ידיעה ברורה בידם, שהרי חגגו יו"ט שני מפני הספק, ובמילא לא יכלו לברך, ובעצם הספירה — הרי לא היתה בידם ידיעה ברורה. ובמילא חסר גם בהתמימות של כל המ"ט ימים. ואיך זה אפשר שלא נזכר בש"ס ענין תמוה כזה? אין הסי' דבר אברהם ת"י, ואיני יודע אם עמד על נקודה זו.

במהד"ש מספרו — ראיתי ההוספה בנוגע להרב מלצר ע"ה. ולפני איזה זמן סיפרו לי, אשר בשנים בס דר בירושלים עיה"ק עסק בלימוד הקבלה, ולא עוד — אלא שהי' זה בחברותא. ואתענין לדעת אם נכונה השמועה, ואם נכונה היא — הרי חבל שלא הזכיר עד"ז במאמרו, כי אף שבאופן ישר אין זה מענין ספרו "אישים ושיטות", אבל הרי ידוע פתגם הרה"צ הרה"ח הרה"ג כו' הרה"ה מפאריטש כששאלוהו טעם מה שנוהר כ"כ במצות, ומענתו, אז ער טוט אלץ בכדי בא עם זאל זיך אפלייגין א ווארט חסידות, וק"ל.

ו'תטז

ב"ה, כ"ג תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ רב פעלים בעל מדות כו' מו"ה
ניסן שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי ספרו, התורה והעולם, חלק שלישי — מענינא דיומא השבועות והחדשים הבע"ל.

וכמעשהו בראשונה מעשהו בזה, דברי התעוררות לה' לתורתו ולמצותי, ויהי רצון אשר יפעלו הדברים פעולתם לגלות בלב האיש והאשה

פתגם ... מפאריטש: ראה גם לעיל ח"ד אגרת היקנ. ובהנסמן בהערות שם.

ו'תטז

מ"ה ניסן: טלושקין, ברוקלין. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קנט, ובהנסמן בהערות שם.

הישראלים מקור מים חיים אשר בנפשם פנימה, ומתאים להכוונה – שיתגלה המקור במחשבה דבור ומעשה בחיי היום יומים, שהרי זהו כל האדם.

ואשרי חלקו של הגורם בזה ומביא לידי זה – ע"ד פירוש הידוע בתורת הדא"ח, בפנימית המשנה, שנים אוחזין בטלית, דטלית הוא אור מקיף הוא הניצוץ טוב הנמצא בדבר גשמי, ובאו שנים ועשו מצוה בהגשמי, שע"יז ברוך את הניצוץ, פדאוהו מהשבי" והוציאוהו מהגלות, דכל אחד מהמבררים טוען שהוא בעבודתו בירר הניצוץ ההוא וכולו שלו כו' [עיין ד"ה רבי אומר שנת הית"ש ובקונטרס לימוד החסידות לכ"ק מו"ח אדמו"ר סוף פרק יב].

ויהי רצון אשר יצליח בכל האמור ואשר עוד רבות בשנים יגביר חיילים להחדיר אור התורה בעולם תורה תמימה החיצונית והפנימית, תורת אמת בלי שינויים ובלי פשרות, כי שוה היא בכל מקום ובכל זמן, עד שיתאחדו, התורה והעולם, ותקוים הכרזתו של העברי הראשון, אחד הי' אברהם, שעבודתו היתה: ויקרא שם ה' אֵל עולם, ולא אֵל העולם, כי יכירו בעולם שאין עוד מלבדו (עיין לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג).

בכבוד ובברכה לבריאות, ושל זוגי תחי'.

נ.ב.

בתמהון מהול בצער נודעתי ע"ד תוצאות ההתראות של ב"כ הצעירים עם הנשיאות דועד הרבנים, שלא הביאה להתאחדות בפועל, והרי בימינו העדר ההתאחדות מרבה בפירוד, וצערי וגם תמיהתי מיוסדים ומובנים ע"פ השיחה עם הרה"ג וכו' ביק ש"י אשר בטח מסר לכת"ר ר"פ ממנה, והנקודה העיקרית, שהצעירים הני"ל לע"ע תלויים בין הארץ והשמים במובן הרוחני, נמצאים תחת לחץ דוקא מצד השמאל הדורש שירדו לארץ ולא רק לגשמיות אלא גם לחומריות, ובעוה"ר הלחץ הוא לא רק בהבטחות לע"ל אלא גם בהפחדות על האידנא ובעתיד הכי קרוב, ואם בהקדם הכי גדול לא יוקלטו במסגרת שעכ"פ תגן עליהם מירידה למטה, קשה להיות אחראי להתוצאות מזה. ועוד נקודה בהנוגע לועד הרבנים, שבטח ידוע לכ"א המתבונן בהמצב אשר תקפו והשתלטותו על הצבור אינם מתגברים ואדרבה, והרי גם הקאנווענשאן האחרונים של הרבנים הצעירים מוכיחים על זה, וכשיש אפשרות להוסיף בהשפעת ועד הרבנים ולהחליש את אלו הנלחמים בהשפעתו (מקצתם בגלוי ועוד יותר מאחורי הפרגוד), הרי בידיים דוחים אפשריות זו. וכנראה שעכ"פ מקצת הטעמים הם שלא לשמה.

ו'תיז

ב"ה, כ"ה תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד, סניף תל אביב
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

נודעתי אשר לאחר כשבועים תהיי באה"ק ת"ו אסיפה עולמית מב"כ הנוער הישראלי מכמה מדינות [כמדומה לי הזמן בדיוק 28/7 ובירושלים ת"ו], ומהנכון שתומ"י יתייעצו ביניהם איך לנצל הזדמנות זו לענייני חב"ד ובנקודה התיכונה הפצת המעינות. וכמדומה זה כ"פ כתבתי שהזדמנויות כאלו ה"ז השגחה פרטית להשפעה בכמה מדינות ובכמה ארצות בנקל בהרבה ביותר באין ערוך, שהרי אלו הצריכים בירור מקבצים אותם ומביאים אותם למקום ששם נמצא המברר, אלא שצריך לעוררו משינתו ותרדמתו באופן שינצל הזדמנות זו במילואה.

הכתוב לעיל ע"ד שינה ותרדמה — הוא בקשר לזה שלפני זמן מה היתה אסיפה עולמית מחוקרי תנ"ך וכן דאנשי מדע, שפשוט שכ"א מהם ה' מעוניין לדעת ע"ד שיטת חב"ד ועכ"פ לקבל איזה מהספרים שלה. וכנראה שכל עסקני אני"ש ביחד באה"ק ת"ו לא עשו שום דבר ובאפס הכי מוחלטי — לנצל הזדמנות האמורה. חיפשתי כמה אופני לימוד זכות על ההעדר המוחלט של פעולות בכגון דא (שאין צריך כל התבוננות להכיר באפשרויות הגנוזות בה) ומצאתי רק לימוד זכות אחד, אַז עס איז קיינעם ניט איינגעפאַלען טראַכטן וועגן דעם. והלימוד זכות ע"ז גופא מובן מקצה השני: ידוע הביאור מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש איך זה שפחה ואמה יכולה לבוא לסברות תנאים אמוראים ראשונים ואחרונים סברות עמוקות ביותר, שלכאורה הם שלא בערכה כלל וכלל אלא שענין שנוגע באמת הרי שפחה ועבד כנעני יכולים להגיע בשכלם הכי מועט לעומק השכל של הנ"ל. ומכלל הן — אתה שומע לאו, כבכל ענייני תורה...

ו'תיז

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 434 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
ידוע הביאור: ראה גם לעיל ח"י אגרת ג'קנב.

ויהי רצון שביאתנו זה עתה מימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז, זאל
דורכברעכען גס החשך כפול ומכופל הנ"ל, בחדד וברחמים דוקא.

בברכה לבשו"ט.

ו'תיח

ב"ה, כ"ה תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"א תמוז, בשאלה תמוה האם מחויב מפני הטעמים
שכותב במכתבו, להביא א"ע קרבן בשביל וכו'.

הרי מובן ששידוך ונשואין אין זה כלל ענין של הבאת קרבן כ"א
לתכלית בנין בישראל בנין עדי עד.

בהנוגע להצעה אודותה כותב, עליו להציע הענין לפני שלשה מידידיו
הנמצאים במקום, ומהם עכ"פ רב אחד, בכדי שידע הענין גם עפ"י דין בהנוגע
לחזקה.

תקותי אשר כיון שמסיים במכתבו שנצר הוא מגדולי אדמורי"י פולין
וגאליציא, ואחדים מהם מונה גם בשמם המשתייכים לתורת הבעש"ט היא
תורת החסידות, בודאי שיש לו קביעות עתים בלימוד תורה זו, וידוע פירוש
הפנימי של קביעות עתים, שהיא לא רק בזמן אלא והוא העיקר קביעות עתים
בנפש, ואפילו אלו שבתקופה שעברה הי' להם טענות שאי אפשר לגלות
ולפרסם חכמה זו, הנה כבר כו"כ מהם מכירים בהכרח לימוד זה, ועיין בזה
באגה"ק לרבנו הזקן בעל התניא – פוסק בנסתר דתורה – והשו"ע –
פוסק בנגלה דתורה – סי' כ"ו ובקונטרס עץ חיים לנכד נכדו אדמו"ר
מוהרש"ב נ"ע ועוד ומובן שגם ע"ז קאי ציווי תוה"ק מעלין בקדש.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן אשר בלי נדר ישמור על שלשת
השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תיח

בשביל: אשחר, שכני משפחתה אינם בני דיעה.

ו'ת"ט

ב"ה, כ"ו תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה יצחק דוד שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א תמוז, ערב יום הגאולה, גאולת כ"ק מו"ח
אדמו"ר נשיא ישראל.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו.

ובמענה לשאלותיו:

(א) ענין הקמת מצבה אשר בחו"ל ישנם נוהגים לחכות י"ב חדש
ובאה"ק ת"ו הנהוג להעמיד לשלשים.

ולפע"ד אין לחכות לשנה, ובפרט באה"ק ת"ו אשר המנהג הוא כנ"ל,
והרי גם בחו"ל כמה מערערים על המנהג לחכות שנה וכמבואר בכ"מ (מנח"א
ח"ג סל"ז. כל בו על אבילות להרב גרינוואלד, ועוד).

(ב) בהנוגע להשם מענדל, הנה ידוע שהשם מנחם מענדל הוא בגימטריא
צמח צדק, וכן נהגתי מעודי בכתיבת מענדל מתאים לגימט' האמורה, אבל
הרי פשוט שכל אדם יכול להחזיק שמו כרצונו ותלוי בחתימתו, ובכמה
מקרים גם באופן שמבקש שיקראוהו לתורה, וגם בנדון דידי' בודאי יש
לראות החתימה ולעשות מתאים לה.

(ג) במ"ש אודות מספר הקדישים, נכון הדבר שיהי' מספר ט"ז קדישים
במעל"ע, ויש לקשר זה עם המבואר בזהר הק' (ח"א סב, ב) פעולת הקדיש
לשעתא ופלגא שע"פ [זה] ט"ז קדישים הם כ"ד שעות המעל"ע. ובשאלתו איך
זה אפשר הנ"ל, בש"ק וכיו"ב — לפלא שכנראה אין ידוע לו מנהגנו ללמוד
משניות לאחר כל תפלה ז.א. ג"פ ביום.

ו'ת"ט

מו"ה יצחק דוד: גרטנר, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"י ג'ק"ג. ח"א ג'תרנ.
הקמת מצבה: ראה גם לעיל ח"י"ד אגרת ד'תתסח.
נהגתי... מענדל: ראה גם לעיל ח"ז אגרת א'תתקעו. ח"י ג'קה.
מספר הקדישים: ראה גם לעיל ח"י"ד אגרת ד'תתקמו, ובהנסמן בהערות שם.

(ד) המנהג שאכל יורד לפני התיבה בליל ש"ק למזמור לדוד, אין נוהג כן אצלינו. ובכלל במנהגי היארצייט וקדישים יעיין בקונטרסים הרשומים מטה*.

(ה) בלימוד משניות, מה ששמעתי אני הוא אותיות השם של הנפטר אבל לא שמו של הוריו.

(ו) בשאלתו באות כשהיא נכפלת בהשם, האם פרק אחד עולה לכל אותיות הנכפלות או צריך מספר פרקים כמספר האותיות. — הנה אף שלא מצאתי דבר זה בפירוש אבל ע"פ המבואר** שהשם הוא הצנור המקשר את הנשמה עם הגוף, שמזה מובן שכל אות מהשם חלק הוא מהצנור, וע"ד המבואר בשער היחוד והאמונה לרבנו הזקן ריש פרק י"ב, הנה עפ"י יש ללמוד לכל אות פרק בפני עצמו, אלא שלדעתי אין להקפיד דוקא פרקים שונים ויכול לחזור על אותו פרק כמה פעמים.

(ז) בשאלתו מה עדיף יותר, אותיות השם או לימוד לפי הסדר. הרי הני"ל הם ענינים נפרדים, כי אות השם הוא כני"ל שייך לקישור הנשמה והגוף, וע"פ המבואר במ"א להמשכת הנשמה ממקורה, משא"כ לימוד לפי הסדר ה"ז מצוה שמקיימים אותה בשלימות ע"י השלמת מסכת או סדר וכו'.

ויש להעיר משער היחוד והאמונה שם ע"ד כח עליון וחיות כללית כו' ובפרט שהסדר שבתושבע"פ תורה היא, וכמובן מדברי רז"ל בכ"מ תנא ממסי פלונית קאתי.

(ח) במ"ש אודות הקריאה בתורה ועלי' למפטיר — שתי הוראות שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר אודות זה בהיותי באבלות אחרי אאמו"ר זללה"ה, אלא שמפני טעם פרטי קראתי בתורה רק במנחת שבת וביום ב' וה'.

(ט) במ"ש אודות סדר לימוד. — לדעתי שני לימודים שייכים ביחוד בכגון דא, והוא לימוד המשניות אותיות נשמה, ולימוד פנימיות התורה אילנא דחיי, אשר ע"י לימוד זה יעביר רוח הטומאה מן הארץ ומחה ה' דמעה מעל כל פנים כו' כמבואר בדברי משה רבנו רע"מ, זח"ג קנ"ב ב', והרי פנימיות התורה היא אילנא דחיי כמבואר בזהר הק' וכדבר הכתוב שלאחר

(*) נה. סב. סד.

(**) לקו"ת בהר (מא, ג). ר"פ בלק. ועוד.

חטא עה"ד שגזרה מיתה בעולם, הנה כאשר ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וחי לעולם, אלא שמעלת תורתנו תורת חיים היא שנעשה הענין מתאים לרצון העליון שאז מהפכים גם את עה"ד לעץ החיים, אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא.

(ו) אף שאין מזכיר עד"ז, בודאי מפריש לצדקה לפני תפלת הבקר וגם לפני תפלת המנחה כמובן בימות החול, והרי גם זה שייך במיוחד להני"ל ע"פ מ"ש צדקה תציל וגו' שהפירוש הפנימי גם לאחר הפטירה ה"ז הצלה, וכמובן גם ממנהג ישראל שתורה היא, שבהזכרת נשמות מזכירין ענין הצדקה, וידוע דרז"ל מרדכי ע"פ ספרי סוף פ' שופטים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור, ובודאי למותר לעורר על פס"ד תורתנו תורת חיים, כל המיקל באבל הלכה כמותו ועיין ג"כ באו"ח סוף הלכות לולב.

ו'תכ

ב"ה, כ"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

מרת שושנה תחי'

ברכה ושלוש!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבה מט"ו תמוז, ותוכנו אודות כתבת המצבה, ומבארת אשר ישנו בזה ספור אבות מסבא של הנפטר, אבל אינה מזכירה נוסח הכתבת על מצבת אבי הנפטר בנו של הסבא, שמוכן שבטח הנפטר לקח חלק בעריכתה, ואם נעשתה ע"פ הספור — ה"ז הוראה למצבת הנפטר ג"כ. אלא שיש להוסיף, לדעתי, בתוארו של אבי הנפטר "הרה"ח", וכן "הי" מגדולי חסידי אדמו"ר מוה"ר שמואל ואדמו"ר מוה"ר שלום דובער,

ו'תכ

מרת שושנה: חן-זהבי. בתו של הרב אברהם יהודה חן. שנפטר בתחלת השנה. ראה לעיל חט"ז אגרת ה'תתקפח.
הסבא של הנפטר: הגה"ח הרב פרץ חן.
אבי הנפטר: הגה"ח הרב דוד צבי (הרד"ץ) חן.

רעג

אדמו"ר שליט"א

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע. וכוונתי בכדי שיזכר שמם של נשיאי חב"ד נשיאי ישראל במצבה זו, וק"ל.

ויהי רצון שיהיו מכתבי מכאן ולהבא אך בענינים של שמחה, שמחה שלימה.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

אינה מזכירה במכתבה ע"ד עניני בריאות שלה ושל ב"ב שי' – ובטח זהו סימן אשר הדברים בסדר.

מובן שנוסח הכתובת – צ"ל דוקא בהסכמתם של יו"ח שליט"א של הנפטר. ובטח – והוא העיקר – שיתבוננו בענין המצבה, שזוהי מצבת אבן והכתובת חרותה על אבן, אבל יו"ח הנפטר – ה"ה מצבה חי', ופעולותיהם והנהגתם בחיי היום יומים (לא רק ביום היארצייט וכיו"ב) – ה"ה כתובת החי' שעל מצבה החי', ובידס, ורק בידס, תלוי הנוסח שלה. ובסגנון חכמינו ז"ל – ברא כרעא דאבוה.

ו'תכא

ב"ה, כ"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה גדלי' שי'

שלום וברכה!

... במ"ש ע"ד הכתוב בשער ר"ה ויוהכ"פ, לאדמו"ר האמצעי, שהמכנסים של הכה"ג היו עד העקבים.

זה מזמן העירוני על זה, ובחפשי בין הכתבי יד, הנה מאמר האמור לע"ע לא נמצא, אבל מצאתי מאדמו"ר הצ"צ מאמר באותם הענינים ומבאר ג"כ ענין הבגדים ושם אין התיבות המדברים בשיעור המכנסים.

ו'תכא

מו"ה גדלי': הערך, סידיני.

בשער ר"ה ויוהכ"פ לאדמו"ר האמצעי: לג.א. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' א'רלט.

במה שאמרתי בדיוק הלשון, אין עומדים להתפלל אלא מתוך כו' – בהוספה על הלשון (שלכאורה – הוא הסגנון הפשוט) עומדין להתפלל מתוך כו', שהוספה זו מדגשת דיוק הענין והכרחיות שלו, ומביא שנמצא לפעמים סגנון זה ובכ"ז אינו אלא לכתחילה, והוא בשתה"ל כפסק הרמב"ם (הלי' תו"מ פ"ח ה"ב). – ותמיהני על כת"ר שהרי אדרבה משם ראיתי – ע"פ דברי התוס' בסוגיא זו (מנחות פג, ב) ולח"מ וכס"מ (בתירוץ הא') ברמב"ם שם.

והנה אפילו את"ל ככתבו, הרי בלכתחלה גופא – כמה דרגות ישנן וע"ד מצוה כתקונה ומהדרין ומהדרין מן המהדרין, והוספה הנ"ל על סגנון הפשוט מוסיף עכ"פ בדרגת הלכתחלה (וככתוב בפ"י בהכס"מ בתירוץ השני – שכנראה ממנו מקשה כת"ר). ובאמת הרי אין צריך לראיות בענין שהוא פירוש המלות **כפשוטו**, כהחילוק הנ"ל דהסגנון עומדין להתפלל מתוך כו' אין בזה הדגשה מיוחדת איך הוא באם אין מתקיים הנאמר, משא"כ בהסגנון אין עומדין להתפלל אלא כו' שבפשטות יש בזה הדגשה, וק"ל.

תקותי שהתועדו גם במחנם הט' בימי י"ב וי"ג תמוז, גאולת רבינו נשיאנו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, אשר יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים המבלבלים הן בגשם והן ברוח ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.

ו'תכב

ב"ה, כ"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... באיחור זמן הגיע לידי מכתב כת"ר שי' ותוכנו, אולי טוב לעשות שידוך עם בנו שי'.

והנה ראיתי בהאברכים דכאן ובכ"מ אשר כשמתחילים לדבר עמהם מענינים כהנ"ל, הרי זה מביא תומ"י לפזור הנפש ולפעמים הכי תכופות הרי זה ללא תועלת, כיון שנמשך כמה זמן עד שמוצאים הצעה מתאימה ויהי' הענין נוגע לפועל, ובהתאם לגילו הרך של בנו שי' הרי חשש הנ"ל הוא בתוקף עוד יותר, שלכן לדעתי לאחרי שלפי דעת כת"ר יבוא הזמן לחשוב ע"ד חתונה בפועל וכן תהי' הצעה בפועל, אזי יש להתבונן באם להציע לו תיכף.

ו'תכג

ב"ה, כ"ז תמוז, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ איש רב פעלים בעל מדות
וכו' מו"ה ארי' ליב שי

שלום וברכה!

נודעתי מהעתונות כי כבי' הגיע ליובל שנות השבעים, והנני שולח לו
ברכתי שיאריך השי"ת ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים וינצל את כשרונותיו
שחונן בהם מההשגחה העליונה וכן ינצל את השפעתו במילואם, מתאים
להסיסמה דאורייתא וישראל וקוב"ה כולי חד, ולא רק בדיעות בלבד אלא
בהמשכה בחיים היום-יומיים.

וכמו שהכל מודים שהבורא הוא המציאות האמתית והמוחלטה ואין
שייך בזה פשרות, שממה נפשך או שמאמינים שהוא ואין עוד מלבדו באמונה
שלימה, או שאם האמונה אינה שלימה — אינה מענין זה לגמרי. והוא הדין
בהנוגע לתורה שאין שייך בה פשרות. וכן בנוגע לעם ישראל, שאף שידוע
מאמר חכמינו ז"ל ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, אבל אין זאת אומרת
שאין החטא ולא כלום ושהקב"ה עושה פשרה וותרן הוא, אלא — צריך
לעשות תשובה ושב ורפא לו.

וכיון אשר משנות השבעים ואילך נכנס כבודו לשנות הגבורה, יהי רצון
שיהיי כמעין המתגבר ללחום מלחמתה של תורתנו הנותנת עוז וגבורה, מבלי
חת, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בכבוד ובברכה.

ו'תכג

מו"ה ארי' ליב: גלמן. אגרת נוספת אליו — לעיל ח"ד תתסה.

ו'תכד

ב"ה, כ"ז תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג תמוז, בו כותב שהוא בגיל לי ועד עתה לא התחתן, ומציעים לו נכבדות עם בחורה אשר שם אבי' הוא כשמו, ונתעורר אצלו ספק בקשר עם המבואר בצוואת ר"י החסיד.

והנה כיון שנתאחר כל כך בנשואין, ואם המדוברת יראת ה' ותתנהג כראוי לבנות ישראל הכשרות (בדיוק שמירת טהרת המשפחה, שמירת שבת וכשרות המאכלים ומשקים בתוככי כל מצוות בני ישראל), אזי מהנכון אשר יושיב שלשה רבנים מורי הוראה, ויפסקו הדין, שיוסיפו לו שם אחר ויעלה לתורה ויחתום גם בשם הנוסף, ומה טוב ששם הנוסף יהי בראשונה, ואזי אין שייך זה כלל לצוואה האמורה, ובלבד שיעשו התנאים לאחרי חזקתו שלשים יום בשם החדש.

ומובן וגם פשוט אשר בכל אופן ובפרט במצבו שזקוק לברכה מיוחדת, עליו להיות חזק בקיום התורה והמצוה ככל הדרוש ולהוסיף בזה כמאמר רז"ל מעלין בקדש ועל ידי זה יתוסף בברכות השי"ת והצלחתו, ובעיקר הענין בבנין בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו שתהינה כשרין כדין ובכל יום חול קודם תפלת הבקר יפריש איזה פרוטות לצדקה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תכה

ב"ה, כ"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה יעקב יוסף שי' שו"ב

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ג תמוז.

במ"ש אודות להגיש עוד פעם בקשה בהנוגע לבירגערשאפט, בכלל נכון
הדבר, אבל ע"פ המובא בדברי רז"ל אין הזמן גרמא בתחלת ח' מנ"א כ"א
ביום או לאחר ט"ו באב.

במה שמזכיר חדש חשון, כמדומה שאין נוהגים בתוככי אנ"ש לעשות
חתונה בחדש זה.

לפלא שאין מזכיר דבר ממסירת הפ"ש מכאן בתוככי אנ"ש דלונדון,
והרי מדובר כ"פ וגם בכמה סיפורי חסידים, שבנסיעה כנסיעתו לכאן —
צריך להשתדל ביותר שתהי' בזה גם תועלת הרבים, ובפרט שבנדון ידי' הרי
אין זקוק בזה להשתדלות וליגיעה גדולה, שהרי עריכת התועדות ולבוא
למסור נקודות ממה שנדבר במאמר ושיחות — אין בזה יגיעה כלל, ואדרבה
משביע רצון ושל נה"ב ג"כ, שהרי סו"ס לאחר כמה שנים שנמצאת ביחד עם
נה"א אי אפשר שלא יפעול עלי' עצם השכנות. ובפרט כשכל אחד לפי מעמדו
ומצבו משתדלת נפה"א שבו בהנוגע לנה"ב שבו, וביחוד בתוככי תלמידי
התמימים, ויהי רצון שיבשר טוב בכל הנ"ל.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

ו'תכה

מו"ה יעקב יוסף שי': גורקאוו, לונדון. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קעב, ובהנסמן בהערות
שם.

ו'תכו

ב"ה, כ"ח תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

חברי סניף צעירי אגודת חב"ד אשר בראש העין
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם מט"ו תמוז מבשר טוב ע"ד יסוד והקמת סניף
צעירי אגודת חב"ד במחנה הטי' וראשי פרקים מההתועדות שנערכה בימי י"ב
וי"ג תמוז.

ויהי רצון שיבשרו גם ע"ד ההוספה בהג' עמודים דתורה עבודה וגמ"ח
עליהם העולם כפשוטו והעולם קטן זה האדם עומד.

והרי מסוגלים ימים אלו דחדש הגאולה גאולת רבנו נשיאנו ראש ישראל
דגופא בתר רישא אזיל אשר יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים
המבלבלים הן בגשם והן ברוח ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה וטוב לבב.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תכז

ב"ה, כ"ט תמוז, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד סניף מעלבורן
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתביהם מט"ו וכ"ה תמוז, בס כותבים ע"ד האסיפה
והשקו"ט בקשר עם המכתב שנתקבל מכאן.

והנה בודאי ראו מכתבי הכללים הכתובים למרכז צעירי אגודת חב"ד

ו'תכז

מכתבי הכללים: לעיל ח"א ג'חכט. וראה גם לעיל אגרת ו'רצ.

אשר בכאן לפני איזה שנים ובס עכ"פ ראשי פרקים מתפקיד צא"ח בכל מקום שהם, ופרטי פרטים בזה הי' תלוי בתנאי האישים ותנאי המקום, ואין לו לשליח של אדם העליון הנמצא במקום מסוים אלא מה שעניו רואות על התפקיד שע"פ תוה"ק תורת חיים מוארת אור חסידותי.

בשאלתם במיוחד בהנוגע לאגודת בנות חב"ד, נמסר למרכז נשי ובנות חב"ד ובטח יכתבו להם תכנית עבודתן כאן.

ויהי רצון שכל ההחלטות שיקבלו תבואנה בפועל למטה מיו"ד טפחים לא רק במחשבה ודבור אלא במעשה והוא העיקר, ויחדרו לחוגים ההולכים ומתרחבים עד לחוצה ולעשות מהחוץ פנים דירת ממה"מ הקב"ה.

בברכה לבשו"ט.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תכח

ב"ה, ראש חדש מנחם אב, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר בן ציון שי המכונה ד"ר דינור

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר בתודה קבלת תדפיס מאמרו "דמותה ההיסטורית של היהדות הרוסית ובעיות החקר בה" ששלח לי ע"י ידידנו הר"פ שי אלטהויז בער"ח תמוז, ונתקבל בימים הקשורים בימי הגאולה יב"ג תמוז בס יצא לחרות כ"ק מו"ח אדמו"ר. וידוע עד כמה היו חיו מוקדשים ליהדות הרוסית (ועל ידה לכלל ישראל), עד שאפילו בבואו לפולין וארצה"ב הי' זה מהקוים העקריים בכל פעולותיו גם בעניני היהדות של ארצות הברית וכללות עם ישראל. השפעת כ"ק מו"ח אדמו"ר בעסקנותו בתור יחיד, שהוא הי', על פי מבטא החסידותי — הראש, ממנו נמשך "להאברים". והמאורעות של הימים ההם בפרט — קבעו מפנים במהלך החיים הרוחניים של היהודים אשר ברוסיה וגם של כלל ישראל.

ו'תכח

לכבוד .. דינור: אגרת נוספת אליו — לעיל ח"א ג'שצו.

יודע אני שעל פי כמה שיטות של מרקסיזם ומדע וכו', אין גורסים אשר הפרט יכול להשפיע על הכלל באופן הקובע שנוי חשוב. אבל בתקופתנו — הרי אין להזדעזע כשנתקלים ב"נס". ובפרט בהשייך לבניי — הנה כל אחד מהם הוא אוד מוצל מאש, מופת חי.

ועוד זאת — דוקא תוצאות המדע בעשירות השנים האחרונות, הביאו למסקנה — שאין **ודאות** מוחלטת בנוגע להחוקים ה"טבעיים" שהמציאו או קבעו, אלא — **אפשרות**, ואשר אין לדון מן הכלל על כל פרט, היינו שהחוק מתייחס **לרוב** המקרים ואינו מכריח שיהי כך **בכל** המקרים, ויכול להיות יוצא מן הכלל שהוא היפך הכלל. ובמאמר מוסגר, לפלא אשר דוקא באותן הארצות ששיטות המרקסיזם שולטות בהן והיתה צריכה להיות רווחת שם ההנחה הנ"ל שאין הפרט יכול להכריע את הכלל, הנה למעשה בכמה מהן פשט פולחן-היחיד במדה הכי גדולה, ועד שבארצות מסויימות שולטת רודנות היפך השכל לגמרי.

ועל דרך הצחות, בשים לב שמוסדות ועניי כ"ק מו"ח אדמו"ר קיימים עכשו בכל קצוי תבל, אין מקום כלל לומר ששקע שמשו, שהרי השמש במציאותה תמיד ורק עוברת ממקום למקום, מחצי כדור הארץ לשני, וכיון שמפעליו חיים וקיימים בכל מקום, הרי אורה מאיר ופועל תמיד.

כמדומה שאמר או כתב לי כי עוסק בכתיבת היסטוריא ישראלית ובהוצאה חדשה של איזה מספריו ומאמריו. ותקותי אשר גירסא דינקותא תעמוד לו, היינו אותם החדשים שהי בקירוב מקום לכ"ק מו"ח אדמו"ר ובמחיצת ישיבת תומכי תמימים. והרי אין לך דבר הבטל לגמרי, ועל אחת כמה וכמה ענינים הקשורים בתורתנו הנצחיית וכפי שמוארת בפנימיות באור החסידות. ובטח יהי רישומם ניכר בספרים וחיבורים שעומדים לצאת מתחת עטו.

דרך אגב, לפלא מש"כ בעמוד 109 בחוברת הנ"ל ובהערה שם — בהנוגע למהדורות ספר התניא שהופיע ברוסיא בשמונה מהדורות וכו'. ויעוין במפתחות הנדפסים כהוספה לספר התניא הוצאת קה"ת. [נשלח לכי בחבילה בפ"ע מההוצאה האחרונה].

בכבוד ובברכה.

כדרך בני ישראל להוסיף לכל ענין נופך מדילי, הנני מרשה לעצמי להעיר בתוכן מאמר כבודו, אף שלכאורה אין זה בשטח שלי, והוא:

כשמדברים ע"ד יהדות הרוסית כענין אחיד וכוללים בזה, כמו שהוא גם

במאמר האמור, כל אלו השטחים שהיו תחת ממשלת רוסיא, הרי בזה לדעתי סתירה מניי וביי, כי כמה מחלקי היהדות אשר בשטח זה לא היו מאוחדים כלל וכלל, ורק שייכות מיכנית ביניהם, ז.א. שהיו ברשותה של ממשלה אחת, ומה שנוגע יותר היא הזיקה, ובכמה ענינים יותר מזיקה, ליהדות אשר במדינות אחרות. ולדוגמא היהדות שבקוקז, שעד אמצע המלחמה הראשונה היו חיי בפני עצמה, שלא במסגרת יהדות רוסיא כלל, וכן גם יהדות פולין, שנוסף על הנ"ל הרי היו לה חיים משותפים כמעט בכל הענינים עם יהדות גליצ'י ולא עם היהדות שבשאר חלקי רוסיא. ולפי הנ"ל מובן שבכמה נקודות עליהן דן כ' במאמרו, אין לכלול ולדון מן הנתונים שבחלק יהדות אחת שברוסיא על חלק יהדות אחרת כשהמדובר הוא באותם החלקים שלא היתה להם אלא שייכות מיכנית כנ"ל. וכמובן, זאת להוסיף, אשר דוקא לאחר התקופה אודותה דן, כוונתי לאחר התחלת מלחמת העולם הראשונה, הוסרו כמה מהמחיצות שבין חלקי היהדות הנזכרים לעיל, על ידי הגירוש של יהדות פולין וליטא לפני רוסיא, ומצד השני ההפסק המוחלטי בין היחסים של יהדות פולין עם יהדות גליצ'י, ועל דרך זה בהנוגע ליהדות קוקז, אשר דרך אגב גם בזה חלק פעיל לכ"ק מו"ח אדמו"ר וביחוד לאביו כ"ק אדמו"ר, שבתחילת מלחמה הראשונה, ובמדה גדולה יותר בגמר שלה, שלחו כמה שלוחים ליהדות קוקז והדקו הקשר עמהם בעניני דת ועל ידי זה גם בכמה ענינים כלכליים.

עוד זאת, מקום הכי מרכזי בתקופות האחרונות ליהדות רוסיא ודברי ימי ישראל בכלל, תפסה על ידי השפעתה מחוץ לגבולות רוסיא, שבזה בעיקר חלוקה היא מיהדות תושבי מרוקו, טורקיא, הונגריא וכיו"ב, משא"כ בהנוגע לחיים על אתר, או בנוסח אחר, כלפי פנים, הרי יהדות הונגריא וגליצ'יא וכן גם יהדות מרוקו ועוד היו ברמה הכי גבוהה, ובכמה נקודות אפשר יותר גבוהה מאשר יהדות רוסיא ובפרט בתחילת התקופה אודותה דן. ולכן בארבע תופעות יסוד שמבאר במאמרו שהם קבעו ליהדות זו מקומה המיוחד בחיי עמנו, צ"ע בהם וחקירה בדברי ימי חלקי היהדות הנ"ל דהונגריא, מרוקו וכו', ובטח באיזה נקודות, ואפשר גם בחלק חשוב מהם, היו בדרגא לא פחותה מאשר ברוסיא ואולי גם יותר מפותחה, ולדוגמא יסוד החיים המושרש במסורת הדורות ומגובש באורח חיי וכו', אשר אחינו הספרדים הנ"ל מצויינים בזה יותר מהאשכנזים.

ועל פי האמור, לפי עניי יס להוסיף על שלשת קוי האופי של היהדות הרוסית קו עקרי ויסודי והוא ההשפעה וההתערבות בחיי עם ישראל בכל חלקי העולם, אם בכתב (בעניני דפוס), מגע אישי ע"י שלוחים, הגירה וכיו"ב.

ו'תכט

ב"ה, ר"ח מנחם אב, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר ראובן שי מאיר

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת מכתבו מכ"ג בתמוז, ומודה לכ' בעד טרחתו
לתאר מצב החולה . . .

לפי דעת המומחים הכי גדולים במקצוע זה אשר כאן, ועל יסוד כמה
וכמה מקרים שטיפלו בהם, הנה אם המחלה היא ממושכה כמה שנים וכל
הטיפולים כבר עשו ולא הועילו, אז דעתם נוטה לניתוח.

ומובן שעל כבודו להחליט אם המקרה בנידון דידן הוא מסוג הנ"ל, כיון
שהחולה נמצאת בטיפול המוסד שבהנהלתו.

בכבוד ובברכה.

מתאים לציווי חכמינו ז"ל והייתם נקיים מה' ומישראל הנני עונה גם
על ענין השני אשר במכתבו וסגנונו המכוון אלי, שמתפלא איך זה אני רוצה
להשפיע מעבר לאוקינוס וכו' ומסיים אשר "ישראל אמנם ארץ חדשה, אבל
כו"י".

והנה פשיטא שאין רצוני לפגוע בכבוד ארץ ישראל או בכבוד אישי של
מישהו, ובפרט באלה שאינם מוכרים לי. אבל בהנוגע לטיפול לובוטומי
שנתחדש בשנים האחרונות, הרי ככל ענין מדעי, ובפרט ככל ענין של טיפול
רפואי, אי אפשר שמשנה לשנה לא יהיו שנויים ביחס הרופאים לטיפול זה וגם
באופן ביצועו וככל שיגדל מספר המקרים הנבחנו יהיו שנויים אלו
מבוססים יותר, ועל פי ההשערה, קיימים לזמן ארוך יותר. ובדאי לכי ידוע
כל זה – הרבה יותר מאשר לי.

על פי האמור, מובן שבכל טיפול שאי אפשר לתקנו אח"כ, וכמו ניתוח,

ו'תכט

מצב החולה: דלעיל אגרת ו'שנח.
רוצה להשפיע: אם לעשות ניתוח.
אבל: לא יחשוב שאנחנו מפגרים ביותר בטיפול רפואי.

הרי, כלשונו גם במכתבו, יש להשתמש בו רק אחרי כל נסיון אחר, זאת אומרת רק במקרה שמוכרחים לעשותו ואי אפשר לחכות אפילו באופן דשב ואל תעשה. ולכן ראינו אשר גם בארצות הברית ממעטים בניתוח זה, וגם אז – רק לאחר כמה שנים של טיפול בחולה, וברוב המכריע שעושים ניתוח לובוטומי – הוא מפני שלא היתה אפשרות של השגחה מעולה (מחוסר אמצעים כספיים). ולאחר כל זה, וגם זה בודאי ידוע לכבודו יותר מאשר לי, אם גם הניתוח מצליח, הנה אף שכבודו מזכיר במכתבו "שכמעט כולם חזרו לחיים תקינים" מקרים כאלו שיחזרו לחיים תקינים כאן – נדירים ביותר וביותר, אם בכלל היו כאן מקרים כאלו.

ולהשתמש בסגנונו של כבודו שאינו "רוצה להיות שותף לרצח", הרי בניתוח האמור אין זה ניתוח רק בגוף, כי אם ניתוח גם בחיים הנפשיים של המנותח, ואם תמצא לומר, הרי זה פוגע בחלק מחייו הנפשיים – ז.א. שיש בזה ג"כ רצח חלקי עכ"פ, אלא שבלית ברירה – בוחרים את הרע במיעוטו.

כל הנ"ל מבאר עמדתי בנוגע לטיפול האמור, מבוססת על הוראות חכמינו ז"ל בתורתנו תורת חיים, שאפילו הצלה לשעה ג"כ יש להשתדל בה ככל האפשר, ובפרט במקרה של חולי נפש, אשר בזה כמה ענינים עדיין אין ברורים הן בהנוגע לגורמי המחלה והן באופן רפואתה, וביותר בשנים האחרונות, אשר טיפולים עקריים ושנויים עקריים מתחדשים בשטח זה לעתים הכי תכופות. ולכן כדאית כל השתדלות לדחות טיפול הלובוטומי למשך זמן איזה שיהי – עד שאין ברירה בהחלט.

את כבודו הסליחה על כתבי אליו בשטח שהוא שלו. ויהי רצון אשר הרופא כל בשר ומפליא לעשות יצליחו במילוי תפקידו במילואו. וזכות הרבים מסייעתו.

ו'תל

ב"ה, א' מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

הגיעתני שמועה מוזרה אשר מי שהוא הרים יד עליך בקשר עם עבודתך בקדש חנוך עטה"ק . . . וכפי שהודיעוני, הרי המרים יד, כאילו קנא קנאת הקדש וכו'.

ובודאי לא נפל רוחך עליך, כי בפנימית הענין הרי לא עליך הרים יד
(שגם אז הרי מלתו אמורה בדברי רז"ל ע"ד מהותו של המרים יד על בן
ישראל), כי בנדון דידן הרי גם הרים יד עלי. ואת"ל – בעיקרו עלי ואתה
אינך אלא שלוחי. וכמו שהנ"ל לא עשה עלי רושם להחליש העבודה בכלל, הרי
תקותי חזקה שלא יפעול חלישות עליך בעבודתך ואדרבה עוד תוסיף אומץ
והתעוררות בזה. והשי"ת יצליחך בהצלחה גדולה, ועי"ז יתוסף בכל המצטרך
לך מנפש ועד בשר.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ותלא

[א' מני"א תשי"ח]

בשביעת רצון קבלתי מכתבו מכ"ז תמוז, שכותב מהחלטתו טובה
בהנוגע לסדרו לשנה הבע"ל. והשי"ת יעזור שתראה רוב הצלחה בלימוד
תורתנו הק' שנקראת גם כן תורת חיים, הכוונה שעל ידה יודעים איך לחיות
ועל ידה השי"ת מצליח שהחיים יהיו מאושרים בגשמיות וברוחניות,
והלימוד יהי כמאמר חז"ל – תלמוד המביא לידי מעשה, ויהי באופן
דמוסיף והולך, וברכות השי"ת – ג"כ באופן דמוסיף והולך, ואקוה
שדוגמתך יפעול על חבריך להוסיף בתורה ומצות, שאז גם זכות הרבים
מסייעתו, וגם בעינינו הפרטים.

ותלב

ב"ה, ג' מני"א, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"ז תמוז.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה

ותלא

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 363.

נבג"מ זי"ע להמצטרך לו ולמילוי משאלות לבבו בכל אותם עינים אודותם כותב.

ובמ"ש אודות מחשבות המפריעות בעדו להתרכז בלימוד, ידוע שמהעצות לזה הוא הלימוד מבפנים, ואפילו בעת שמע[י]נים במחשבה וסברא יהי הספר או הקונטרס פתוח לפניו באותו הענין, ועד"ז בהנוגע לתפלה.

ובמ"ש אודות מחשבות אודות תכלית, הרי ידוע נוסח ברכת הזן שהיא מן התורה: הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים שמזה מובן שעל ידי הוספה בהתמדה וסקידה בלימוד תורה ובקיום מצותי בהידור, מתוסף בברכות השי"ת בזה בכלל ובוזה גם בהנוגע להסתדרות טובה כשיבוא הזמן לזה, ומקרא מלא דבר הכתוב, אם בחקתי תלכו (ופירש"י והוא מהספרא, שתהיו עמלים בתורה, עמלים דוקא) ואת מצותי תשמורו גוי ונתתי וגוי – ככל הברכות האמורות בפרשה.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט.

ו'תלג

ב"ה, ד' מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

ועדת החינוך אשר בכפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבם מכ"ו תמוז, בו כותבים ע"ד סידור המסיבות שבת, ובודאי גם בהנוגע להבנות ת"י סדרו ענין זה כמובן בהדרכת נשי ובנות חב"ד ת"י אשר בכפר חב"ד.

ויהי רצון שהן המסיבות לבנים והן המסיבות לבנות יצליחו להחדיר בהבנים והבנות עוד יותר ועוד יותר עניני יהדות תורה ומצותי מוארים באור וחום חסידותי.

ואשרי חלקם של כאו"א העוסקים במלאכת שמים זו והצלחתם נוסף
על הברכה והצלחה שנמשך בענייניהם הפרטים.
בברכת הצלחה ולבשו"ט.

ו'תלד

בי"ה, ד' מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

ש"ב הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שמואל מנחם מענדל שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ח תמוז.

בעת רצון יזכירו את זה שכותב אודותו על הציון הק' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו, ויהי רצון שיבשר טוב
בזה, וכן בשאר העניינים אודותם כותב, ובנקודה הפנימית — ע"ד הצלחת
הפצת המעינות חוצה, והרי זה גם מענינא דיומא, שבין המצרים שהי' אז
העלם הפנימיות, שלכן נקרא הגלות בשם שינה וכמבואר בכ"מ בדא"ח (עין
גי'כ ד"ה בלילה ההוא קיץ ת"ש), הרי צריך להגביר ביותר וביותר גילוי
הפנימית, פנימית תורתנו, עד שיגיעו גם חוצה ויבער את הלעו"ז וקאתי
מלכא משיחא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

מ. שניאורסאהן

ו'תלד

נרפסה בלקו"ש חי"ג ע' 290 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מו"ה שמואל מנחם מענדל שי: שניאורסאהן, ירושלים. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו
ה"שמג, ובהנסמן בהערות שם.

ו'תלה

ב"ה, ה' מנ"א, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף אין וועלכען איר שרייבט וועגען אייער זון

... שי.

ווי איך נעם אן, איז די אמת'ע סיבה דאס וואס עס איז שווער צו זיין א גאנצען טאג אונטער השגחה, און זיין פארבונדען מיט א באשטימטען סדר, ווארום ווי עס זעהט אויס, האט ער דאס אין דערהיים ניט געהאט. דערפון איז פארשטענדליך אז מען דארף זעהן בדרכי נועם ובדרכי שלום, אז ער זאל זיך געפינען דארט ביז עס וועט זיך אנהויבען דער זמן הלימודים, און זיכער אז וואס אלץ ווייטער, וועט עס זיין גרינגער צוטרייען זיך און דאס קען האבן א דויערענדע ווירקונג אויף א גאנץ יאר, צו קענען צונעמען דיסציפלין און איינשטעלען זיך אין סדר, ניט נאר אין די שעות פון סקול, נאר אויך אין שטוב, וואס פאר א קינד איז דאס די וויכטיגסטע.

פסיכאלאגיש דארפמען אויך אננעמען, אז ער וועט וויסען אז מען האט באשלאסען אז ער דארף בלייבען דארטען, וועט ער אויך אפמאכען זיין מיינד צו בלייבען, דאגעגען, זעהט אויס פון אייער שרייבען, אז דורך טעלעפאנישע געשפרעכען האפט ער, באפרייען זיך פון דעם קעמפ און בכלל דיסציפלין.

וואס איר שרייבט וועגען די מעדיצינישע באהאנדלונג – וויבאלד דאס איז א נייע זאך, האפענטליך וועט מען דאס טאן מיט די העכסטע פארזיכטיקייט, ד.ה. אז דער טשעקין יעדע עטליכע טעג זאל דאס זיין דער מינימום פון "עטליכע" און ניט דער מאקסימום.

ויהי רצון אז בכל הנ"ל זאלט איר אנזאגען גוטע בשורות און צוזאמען מיט אייער פרוי תחי' געזונטערהייט והרחבת הדעת זאלט איר האבען אמת'ן נחת וואס דאס איז חסידושער נחת פון אייערע קינדער שיחיו.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ו'תלו

ב"ה, ה' מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

בתמהון קראתי במכתבו ל... שי' כאילו שיש ח"ו עליו קפידא וכו'.

ומוכן שאין לזה כל יסוד, וככתוב לאחדים שבכלל אין אני רואה תועלת מקפידא, יכול להיות שלפעמים יש צער מהנהגה בלתי רצוי, או מזה וואס מען ניצט ניט אויס די ברכה והצלחה וואס השי"ת גיט, און עס טוט וויי די הארץ וואס די ענינים קענען זיין בעסער ווי זיי זיינען און צוליב דברים של מה בכך, ניצט מען ניט אויס די ברכות השי"ת.

מזה מובן שקפידא ענין הפכי לגמרי ועאכו"כ יותר מקפידא, עס האט אבער א ארט אין אייער ענין דאס צער וואס אויבען געזאגט, דאס האט אבער קיין שייכות, צו אריינלערנען אין מיין בריף דאס וואס ניט געשריבען, אדער אז צוליב דעם ווערט אפגעהאלטען דער ענטפער (וועלכעס מערסטענס איז דאס צוליב טרדות רבות).

און איך מיין דערמיט, דאס וואס איך האב שוין אייך דאכט זיך געשריבען, דער ענין פון שייטל בא אייך אין הויז, און ווי איך האב שוין, כמדומה, אייך מרמז געווען, אז די זאך ענדערט זיך ניט און פשיטא אז עס ווערט ניט מתוקן, מיט דעם וואס מען איז מעלים עין פון דעם, והשי"ת לפניו נגלו כל תעלומות. און דער צער אין שייכות מיט דעם איז פארשטענדליך, לויטן זהר הק' (ווערט אראפגעבראכט אין אחרונים שו"ע או"ח) חלק ג' קכ"ו ע"א, בעיא איתתא לאיתכסא בזיוותא דביתא (מזה מובן עד כמה עוד יותר מבחוץ לבית) ואי עבדת כן... בנהא יסתלקן בחשיבו כו' מתברך בכולא בברכאן דלעילא בברכאן דלתתא בעותרא בבנין בבני בנין, עיי"ש היטב.

איך וויל באטאנען נאך אמאל, אז דא איז ניט פראן קיין מינה ומקצתה פון א ענין של קפידא, נאר א פארדרוס און ווייטאג, וועלכער ווערט נאך פארגרעסערט אריינטראכטענדיק זיך אין דעם א.ג. מסירות נפש כביכול וואס עס פאדערט די הנהגה הרצוי לגבי דעם פארלוסט, און נאך מער נעמענדיק אין אכט דעם ארט וואו מען געפינט זיך איצטער, וואס אזא גוטע הנהגה קען באווינקען פילע אידישע משפחות, אז זיי זאלען אנהויבען נאכטאן, און גיין מחיל אל חיל.

ויהי רצון אז סוכ"ס זאל יעדער פון אונז זעהען ווי הקב"ה איז משפיע ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות און מאכען די אלע נויטיגע כלים צו אויפנעמען און אויסניצען די ברכה אין דער פולסטער מאס.

און קומענדיג פון חדש הגאולה חדש תמוז גאולת רבנו נשיאנו וגופא בתר רישא אזיל, הנה יגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים המבלבלים ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

ו'תלו

ב"ה, ה' מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום החמישי.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ובמה שכותב אודות מצב הפרנסה הדחוק של אביו שי בודאי יש לו כמה מכירים וידידים במקום דירתו, ויתייעץ עמהם בהנוגע: איזה ענין של פרנסה מתאים בהמצב דעתה, אלא שביחד עם זה יעשה ענינים המוסיפים בהצלחת השי"ת וברכתו, כוונתי על עצת חז"ל מלח ממון חסר, להרבות בצדקה ולחלק את הסכום לתת בפעמים רבות, ומזמנים המסוגלים הוא בכל יום חול קודם תפלת הבקר. וכן בכל יום גם בש"ק ויום טוב לאחר תפלת הבקר יאמר לפחות סימן אחד מספר תהלים, ומה טוב השיעור חדשי – כמו שנחלק התהלים לימות החדש – ואם באפשרי במקומם מהנכון אשר אמו תחי' תתן בכל יום, עכ"פ פסת לחם או מאכל אחר לעני הזקוק לזה, שזהו אופן של צדקה דמקרבא הנייתא ועי"ז קדמא ואתי ברכת השי"ת ויתעלה כדברי רז"ל (תענית כג, ע"ב).

במ"ש אודות המיחוש של אביו שי והטפול הרפואי ותוצאותיו הנה ישאל דעת רופא מומחה במקצוע, כי בשנים האחרונות כבר מצאו שהטפול יכול לנגוע בכליות ולכן מחליפים אותו ומשנים אותו.

ומאחר שהוא המביא הבקשה ומתקרב לדרך הטוב, הנה מצדו יוסיף בעניני תורה ומצות ועי"ז יתוסף בברכות השי"ת בהמצטרך לו ובמילוי בקשתו בהאמור ביחוד.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

מהנכון אשר יבדקו את המזוזות בבית אביו וכן את התפילין שלהם, והוא (הכותב) ישמור על אמירת תהלים שיעור חדשי, בכל יום אחר תפלת הבקר.

ו'תלח

ב"ה, ו' מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתב בנו . . . שי' הכתוב בשמו הוא, ותוכנו, אשר שידך את בנו . . . שליט"א, וקבל ע"ע ההוצאות הקשורות בזה, אף שהוא דבר שלמעלה מיכולתו, ושואל ע"ד עזרה בזה.

והנה מ"ש שהוא דבר למעלה מיכולתו, הרי כיון שהורה תורתנו תורת חיים, שהאב חייב להשיא את בנו אשה, והודיעה ג"כ שאין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, בודאי שההוצאה ע"פ תורה הקשורות בקיום חיוב זה, הוא ביכולת האדם, שאף שאפשרי שלפי שעה אינו רואה בעיני בשר יכולתו זו.

ובנקודה השני', הנה ע"פ מאמר רז"ל כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך כי ה' איש תם וישר וירא אלקים וסר מרע, שעד"ז הוא גם בהנוגע לרבותינו נשיאינו זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וכמו ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ודייקו רז"ל בלשונם פרוטה, שבזה אין הכמות

ו'תלח

נדפסה בלקו"ש חיי"ט ע' 512 והושלמה ע"פ צילום האגרת.

רצא

אדמו"ר שליט"א

קובעת כ"א ממי באה הפרוטה, הרי מוסגרת בזה המחאה מאחת הקופות של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל, ובטוחים רז"ל שיקוים מאמרם האמור, שתביא פרוטה זו ברכה בהשגת האמצעים הנ"ל.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

א. קווינט

מזכיר

ו'תלט

ב"ה, ו' מנ"א, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח מנחם, בו כותב שלומד שנה השני' בישיבה אבל לא קבל הרבה, ובזמן האחרון אינו לומד כי מבטל זמן וכו' ולכן ספק אצלו איך יסתדר ומה יעשה בעתיד הקרוב, וכותב סברות בזה והוא בגיל ט"ז.

והנה מובן וגם פשוט ע"פ הוראת תורתנו תורת חיים שעליו להמשיך בלימוד בישיבה בהתמדה ושקידה, כי כל הטעמים האמורים הן מפיתויי היצר המסית את האדם בכל מיני תחבולות ובלבד למנוע אותו להתנהג מתאים להוראת תורתנו תורת חיים. ומה שכותב שמבטל זמן וכו' הרי הודיעו חז"ל יגעת ולא מצאת אל תאמין, שלכן אם ירצה באמת לא לבד שלא יבטל זמנו אלא יצליח בלימוד יותר על הרגיל, והרי דוקא ימים שבגילו הם ימי האושר, כוונתי שבאם מנצלים אותם כדבעי הרי הם סוללים הדרך לאשרו האמיתי של האדם, אושר רוחני וגשמי גם יחד, וכאמור ידע ברור שרק בו הדבר תלוי, ובאם יחליט באמת בזה בתוקף המתאים, הנה אף שאפשר שידמה לו שהתחלה באופן זה קשה, הרי מזמן לזמן יווכח שהקישוים בחלקם מדומים הם וגם החלק שישנו, אין קשה כ"כ להתגבר עליו, וכאמור הידוע אין לך דבר העומד בפני הרצון.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים וישמור עליהם עכ"פ מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב.

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו שיהיו כשרין כדיון.

ו'תמ

בי"ה, ו' מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח מנחם, בו כותב ע"ד הצעת נכבדות עבור בנו . . . שליט"א עם בחורה אחת . . . אלא שיש לה אחות מבוגרת שטרם התארסה, אבל רמזו הוריהן שבקרוב הגדולה תתארס ואז יגמרו את הדבר עם הקטנה בהצעה האמורה.

הרי כיון שענין שידוכין ה"ז בנין עדי עד, מובן שאין למהר וללחוץ על ההקדם בהני"ל איזה ימים קודם, כי אם לקבוע איזה מועד, שעד המועד ההוא יחכו לאירוסיי של האחות הגדולה, והמועד הרי יכול להיות באיזה שבועות, כיון שבלא"ה נמצאים אנו בחדש עליו אמרו רז"ל במס' תענית (כט עמוד ב' בתחלתו) דלישתמיט באב. מכמה טעמים אין כדאי לקשר (פארבינדען) הצד השני שמוכרחים הם דוקא בהצעה, ולאידך גיסא גם מצדם לא לקשר (פארבינדען זיך) כיון שבאפשרי שבמשך שבועות אלו תהיינה עוד הצעות הראויות להתענין בהן.

לפלא שאינו מזכיר ע"ד השתתפותו בהתועדויות אנ"ש וכן בשיעורי

ו'תמ

נדפסה בלקו"ש ח"כ ע' 571 והושלמה ע"פ העחק המזכירות.

תורה הנלמדים ברבים והעיקר מפעולותיו בהפצת המעינות שהרי זוהי מצוה שבגופו ובפרט לאלו אשר אבותיהם התעסקו בזה וזכות אבותם מסייעתם.

בברכה לבשו"ט בכל האמור, שהרי הטוב בענינים הפרטים – באיש ואשה הישראלים – תלוי בהטוב דבענינים הכללים.

ו'תמא

ב"ה, ו' מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח מנחם, בו כותב שמציעים לו לנסוע לחו"ל בתור שד"ר.

ולפלא קצת הקס"ד בזה, שהרי אי אפשר שלא ידע מאלו שכבר ניסו בהאמור שאין זה ענין אלא בשביל נפש היפה, שמזה מובן שאין מקום להצעות כאלו אלא בדלית ברירה, ובודאי שאין זה ח"ו מצבו הוא.

במ"ש האם לעזוב משרתו ב. . . ולהיות מורה ברשת וגם זוגתו תח"י מסכימה לזה.

הנה בכלל ידועה דעתי וכמו שכתבתי לכמה, שכל המוכשר לעבוד בשטח חנוך עטה"ק אשרי חלקו וחלק ב"ב הן בגשמיות והן ברוחני. ובהנוגע לאיש פרטי ולהצעה פרטית, מובן שצריך לברר הפרטים ובהתאם לזה להחליט וע"פ הנ"ל לנטות לחלק היפה הוא חנוך המקרב לבם של בני ובנות ישראל לאבינו שבשמים.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תמב

בי"ה, ו' מני"א, תשי"ח

ברוקלין.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מר"ח מנחם, בשם חבורת בחורות דתיות, ותוכנו, האם עליהן לצאת לשוב שאין ההוראה הדתית בו מספיקה, וללמד שם בביה"ס הדתי, או להשאר במקומותיהן שהן בערים, שיש שם בין כה וכה, חינוך דתי. ומסיימת, שסבורות שתהיי בשוב האמור אוירה דתית שתשפיע לטובה עליהן.

והנה מובן, וגם פשוט בהנוגע לאה"ק תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו, שההתעסקות בחינוך על טהרת הקדש מצוה רבה ונשאה היא, וכל אלו שחוננו בכשרון מתאים להתעסקות זו, עליהם להקדיש זמן ומרצן לזה.

אבל מובן גם כן, שהמחנך צריך להיות מחנך ומשפיע, ולא מושפע ומחונך, כי אז הרי אין לשער התוצאות והקלקול האפשריים ח"ו.

וכיון שאדם קרוב אצל עצמו, אין להאדם להעמיד על עצמו בחשבון והערכת נפשו הוא, האם יעמוד בנסיון בהמקום אליו יבוא לחנך, שלא לצאת מקו תורתנו תורת חיים, ואדרבה להשפיע על הסביבה.

ועל האדם לבאר הענין לפרטיו לפני אלו שמכירים אותו ותכונת נפשו ויודעים גם כן אופי המקום והסביבה אודותה דנים, והם יורוהו אין להחליט.

המורס מהאמור, שודאי אשר בחבורה של בני אדם, שכמאמר רז"ל אין דיעותיהם שוות, אין מקום להחלטה אחידה לכל חברי החבורה, כי כל אחת ואחת מהן הוא ענין לדון בפני עצמו בהתאם להאמור. ובדאי אשר בעיה"ק ירושלים ת"ו יוכלו למצוא כו"כ מיראי ה' באמת היודעים פרק בחינוך ובתכונת נפש בני אדם, ותתייעצנה עמהם כל אחת ואחת מהן בהנוגע אליי.

כבקשתה נשלח המכתב מבלי לחכות על התור לדחיפות הענין ובטח תודיע מהתוצאות בהאמור. ויהי רצון אשר השי"ת המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית ינחה אותן כל אחת ואחת מהן בדרך הטובה לפני באמת.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ו'תמג

ב"ה, ז' מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... במ"ש במענה לשאלתי אודות הפצת המעינות, שכבר הציעו כ"פ להרה"ג כו' שי' שדרוש שיבוא למחנם הט' איש מיוחד וכו' – מובנת התמי' הכי גדולה בזה, כי האומנם אומרים לנפשם שנשלחו ל... בכדי לשחוט מספר פלוני של גסות ועופות, או בכדי להתפלל ולומר דרשה דוקא במקום פלוני, וכידועה הדוגמא מעבד שלמדוהו להיות נוקב מרגליות ומתעסק במכירת לחם ובשר, שאף שלחם ובשר מוכרחים הן, הרי לזה – אין זקוקים להשקעת כחות גלויים ונעלמים שהשקיעו בהם, והרי אפשר דבר זה להעשות ע"י כו"כ שרבותינו נשיאינו לא מסרו נפשם על חנוכס דוקא בכותלי תו"ת ובהמשכת ריבוי אור. ואף שמוכן שרישומה של השקעה זו ניכרת באיזה ענין שיהי' אפילו במכירת לחם ובשר, אבל אין זה אלא ענין מקיפי, ופשיטא שלא ענין עיקרי. ובפרט שרואים גם הם במוחש – שנמצאים במקום זה כמה שנים ואין השגחה העליונה מביאה לשם עוד מי מהתמימים ואנ"ש, אף שדבר ברור שגם למחנם הט' צריכה להגיע הפצת המעינות.

מובן שברשותו וגם מזכותו למסור את כהנ"ל גם להרב מרא דאתרא, כיון שגם אליו מכוונים הדברים. ואדרבה ע"פ המבואר בכ"מ – אחריות המרא דאתרא היא עוד גדולה יותר מאשר זו של השו"ב, אף שגם אחריותו של זה גדולה היא, וכביאור הידוע של כ"ק מו"ח אדמו"ר: א' שו"ב איז ניט קיין סקאטאבאיעץ וכו'.

וכיון שבאים הננו מחדש הגאולה הוא חדש תמוז, בו גאולת רבנו נשיאינו ראש ישראל, וגופא בתר רישא אזיל, הנה יה"ר שיגאל כאו"א מאתנו בתכ"י מכל ענינים המבלבלים, הן בגשם והן ברוח, ובנצחון גלוי עליהם – כבימים ההם בזמן הזה, ויוכלו לעבוד השי"ת בשמחה ובטוב לבב, ובנקודה התיכונה – בהפצת המעינות (עד שיגיעו גם) חוצה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תמג

וכביאור הידוע: ראה גם לעיל ח"י"ג אגרת ד'תמב. ובהנסמן בהערות שם.

ו'תמד

ב"ה, ז' מניא, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה חיים זוסיא שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מר"ח מנחם עם הפ"ח המוסגר בו שיקרא בעת רצון על
הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בו מתאר איך
שעסק בכו"כ ענינים ולע"ע אין התוצאות משביעות רצונו וכו'.

והתירוץ הוא בדברי עצמו, שעסק בכו"כ ענינים ובמילא מובן שאת"ל
לא עסק מספיק אפילו באחד מהם, ובשנים כתקונם הרי די הי' לכל אחד
עסק אחד בענינים גשמיים ועד"ז בענינים רוחניים, (ומובן וגם פשוט –
שבתקופת שנים שאין כתקונן בעקבתא דמשיחא וכדברי רז"ל בזה, מוכרח
שאין לצמצם פעולה בא' ברוחניות ועד"ז גם בנוגע פרנסה גשמית, אבל ביחד
עם זה מובן שצריך להתעסק בעיקר בענין אחד וע"ד מרז"ל אבן במאי הוי
זהיר טפי, שבעסק זה יתעסק טפי, ובשאר עסקותיו יתעסק ע"ד הרגיל או עוד
פחות מזה [כוונתי רק לעורר ולעודד אחרים, שהם יתעסקו בזה כעין מקצוע
שלהם, ומזמן לזמן לדרוש מאתם להוסיף אומץ בעבודתם, ולדרוש כ"פ
ובסגנון חז"ל עד מאה פעמים, אבל לא לשכוח על עיקר עסקו]. ואם, עכ"פ
מכאן ולהבא, יסתדר באופן האמור, בטח יראה הצלחה לא רק בעיקר העסק,
אלא גם באותן הענינים שבהם הוא רק מעורר דורש ומתחיל. ויהי רצון שיהי
זה בקרוב.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מובן שכיון שעתה המצב שהתחיל בכמה ענינים, ובמילא סומכין עליו,

ו'תמד

מו"ה חיים זוסיא: ווילימובסקי, תל אביב. אגרות נוספות אליו – לעיל חט"ז ו"סו, ובהנסמן
בהערות שם.

הרי אין כוונת האמור לעיל – שיזניח תיכף כל הענינים מלבד ענין אחד או שנים, שאז חשש גדול שיתבטלו שאר הענינים, כיון שעד עתה הורגלו שהוא הנושא בעול. אלא שימשיך (אריינציהען) בכל ענין וענין משאר הענינים – אחד או שנים המתאימים לזה, וירעים עליהם שמוכרח הדבר שיקחו זה על שכמם, כיון שמחסר הוא מעסקנותו העיקרית על ידי העסקנות גם בענין פלוני. ויש לקוות שבמשך הזמן לא ארוך – ימצא עסקנים מסורים לכמה מאותם השטחים, ובאופן שבהם עשה עד עתה, וכנ"ל.

ו'תמה

ב"ה, ז' מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

עייני ש"ב הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים עוסק בצ"צ מו"ה משה זלמן שי שניאורזון, קבלתי שאלתה, והיא:

בקשר עם השינוים שחלו בשנים האחרונות, עלה בדעתה למכור את הבית אשר לה, ועייז תוכל לפרוע את החובות שיש לה, למסור סכום לילידי שיחיו לשם סידורם בדירה אחרת, ומסיים שבאם לא ישאר לדירה עבודה, אינה חוששת, ומוכנה גם לכך, ושואלת דעתי בזה.

ומיוסד על מה שרואים במוחש התוצאות באם בגיל שלה צריכים לדור אצל אחרים ולהיות זקוק לעזרתם של אחרים, אפילו כשמדובר בילדים הכי מסורים אשר אף אם בתחלה הכל בסדר הנה במשך הזמן משתנה היחס, מובן שאין דעתי מסכמת לסידור הנ"ל (ואפילו את"ל שהחוב מעיק ביותר ואי אפשר לפרוע אותו כי אם עיי מכירת הבית, מוכרח שתהיי מן המוכן דירה מתאימה בשבילה, ז.א. שלא יהי זמן לבזבזו הממון אפילו לענין חשוב ביותר, כיון שהכסף יהי שקוע כבר בדירה בשבילה ובאופן שתוכל לחיות חיי עצמאי, ולראות גם בטבע שאינה זקוקה לעזרת בשר ודם, וק"ל. ועייפ הנ"ל מובן – שסידור עוד יותר טוב הוא שימצאו דרך טובה יותר לפרעון החובות).

כיון שבמכתב הנ"ל מוזכר שהלואה שלה היא בריבית, בטח עשתה זה עייפ היתר עיסקא ובא"ל ח"ו הנה עכ"פ תיכף לקבלת המכתב תתקן את זה באופן המתאים שיורה רב מורה הוראה.

(ב) לבקשתה ברכה למרת . . . שתליט"א.

בעת רצון יזכירוה על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך לה וביחוד להטבת בריאותה, ומובן וגם פשוט שעל ההורים של הנ"ל להוסיף בעניני תורה ומצוה ככל התלוי בהם, שהרי הוספה זו היא הצנור והכלי להמשכת וקבלת ברכות הרופא כל בשר ומפליא לעשות גם בהנוגע לבתם, ומובן וגם פשוט שנוגעת ומשפיעה הנהגת ההורים בעניניהם הפרטים ע"פ התוהמ"צ.

ובאופן מיוחד מובן שנוגעת עוד יותר הנהגתם הגלוי' ובענינים הנוגעים לרבים ולזכות הרבים, וכדבר משנה מי שזכה וזיכה הרבים וההיפך ר"ל. ויה"ר שתמצא אותיות המתאימות ויהיו דברי' יוצאין מן הלב ובמילא יכנסו ללב הנ"ל ויפעלו פעולתם.

מהנכון לבדוק את המזוזות בביתה שתהיינה כולן כשרות כדין וכן אשר תשמור על מנהג בנות ישראל להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תמו

ב"ה, י"א מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה דובער שי' שו"ב וזוגתו מרת
רחל תחי'

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבם ובו גם ראשי פרקים

ו'תמו

מו"ה דובער: לויך, זונדערלנד. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ג ד'רצט, ובהנסמן בהערות שם.

מההתועדות בימי הסגולה והגאולה י"ב וי"ג תמוז, ומובן שמצער מ"ש אודות מיעוט ההתועדות עם אברכי הישיבה ומכמה טעמים כמובן, ולגודל הענין כדאי להתענין באיזה אופן ודרך יש לתקן ולשפר המצב, ואין לך דבר העומד בפני הרצון ובפרט שבפנימיות נפשם הרי גם האברכים חפצים בזה וכמבואר בדא"ח בכ"מ.

בהנוגע צוגרייטען שמועסין צו די אסיפות פון נשי ובנות חב"ד, קען מען נוצען די שמועסן און טאקס, וועלכע ערשינען שוין פון מערערע יארען, צוזאמען שוין כמעט א 300 נומערן, פון וועלכען מען קען נעמען פון דארטען רייכען מאטעריאל ובפרט נאך ווען מען בעארבעט דאס און מיגט צו אביסעל, אויף וויפיל מעגליך איז לויט דער מאס פון די צוהערער און פארשטענדליך. וויבאלד דער לייענען פון אינוועניג לויט אייער שרייבען האט ניט די ווירקונג, און וויבאלד די ארבעט אבער איז דאך העכסט וויכטיג איז דאך זיכער אז מען קען דורכפירען דאס, מען דארף נאר פרובירען אויף פערשידענע אופנים ביז מען געפינט די ריכטיגע וועג ווי צו פארווירקליכען דאס. און בפרט נעמענדיק אין אכט דעם שחר וואס הקב"ה גיט אין דעם, אז די פירות באקומט מען בעולם הזה און אין דעם אמת'ן נחת (וואס דאס איז חסידות'שער נחת) פון קינדער. און השי"ת זאל אייך העלפען צו אנזאגען גוטע בשורות אין דאס אלץ אויבען געזאגטע.

בברכת הצלחה.

ו'תמז

ב"ה, י"א מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מז' מנ"א בו כותב ר"פ מאשר עבר עליו עד עתה, הזעזועים נפשיים והשינויים במצב רוחו וכו' ואשר בעזר השי"ת ע"י השתדלויות שונות דעתו עליו חזקה ולומד במכינת . . . ישיבה הק' מיסודם והנהלתם של רבותינו נשיאינו זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ובודאי למותר להדגיש שיתחזק בבטחונו בבורא עולם ומנהיגו אשר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ומתוך מנוחה אמיתית ובשמחה וטוב לבב ילמוד בהתמדה ושקידה ויהדר בקיום המצות. ובהנוגע לסכסוכים שמזכיר,

הרי הדרך הטובה לא להכנס למריבות ח"ו ובסגנון חז"ל להיות שומעין ואינן משיבין, שזוהי דרך הסלולה להמעטת חיכוכים וסכסוכים, וכנ"ל. ונקודה האמיתית כי עצם הלימוד בשמחה פורץ גדרים ומבטל העלמות והסתרים, פרטי ההנהגה בזה כמובן שתלויים בכמה פרטים ופרטי פרטים, ולכן יפרש ענינו לפרטיו לפני המגיד שיעור והמשפיע שלו והם ייעצוהו ויורוהו, ובפרט שכנראה ממכתבו עזרו לו גם בעבר ועזרתם הביאה תועלת רבה.

בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה ללימוד התורה בשמחה ובטוב לבב וקיום מצותי באופן זה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תמח

ב"ה, י"ב מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נר"נ מלאכתו מלאכת שמים
מו"ה ניסן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק שמיני במנחם, בו כותב ע"ד יום ההולדת שלו ביום י"ג מנ"א.

ויהי רצון שתהא שנת הצלחה אצלו בעבודתו בקדש הוא ביסוס והתפתחות ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש אשר באירופא, שהשגחה העליונה העמידתו על חלק היפה לנהל אותה, ויקיים בעבודה זו כלשון הכתוב פדה בשלום, שכל העניינים יעשו בדרכי שלום שהוא כלי המחזיק ברכתו של הקב"ה וברבים היו עמדי, שאפילו העניינים המעלימים ומסתירים, לא לבד שאין מעלימים ומסתירים, אלא עוד שהם עמדי, ומסייעים, ועיכ"ז

ו'תמח

מו"ה ניסן: נמנב. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תתלב, ובהנסמן בהערות שם.

מובן ופשוט שיתוסף בעניניו הפרטים שלו ושל ב"ב שי' וגם הם באופן הנ"ל דבשלום וברבים היו עמדי, שהרי הא בהא תליא, ובפרט בענינים הקשורים ברבותינו נשיאינו, אף שכל הנ"ל צריכים אתעדל"ית וכמבואר בלקו"ת שבוע זה, שואתחנן אל ה' וגו' ואראה את הארץ הטובה, ולא פעל כ"א ועתה ישראל שמע וגו' הרי הועילה תפלתו עכ"פ במקצת, שלא לבד בעניני תורה – לחם מן השמים, משפיעים מלמעלה באתעדל"ע, אלא שגם בענינים השייכים לתפלה ג"כ מעוררים מלמעלה בתוספת התעוררות, והרי פנימיות התורה ובפרט תורת החסידות ה"ז הממוצע והמאחד (וככל מאחד ה"ה למעלה משני הענינים הנאחדים) תורה ותפלה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תמט

ב"ה, י"ג מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה פרץ שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מי"א מנ"א. ות"ל על הבשו"ט משחרורו של בנו הבכור שמואל שליט"א, ועי"פ מרז"ל שכל שמטיבין לו הוא לאורך ימים ושנים טובות יהי רצון שבקרוב יבשר טובות גם בשאר הענינים אודותם כותב.

ובשאלתו, האם להשתדל שבנו הבכור יעתיק לאה"ק ת"ו מפולין או שישאר לעי"ע בריגא בשביל להשתדל ע"ד וכו'.

הנה כיון שכאן אין ידועים פרטי המצב שם והאפשרות דהשתדלות הנחוצה להעתיק מהמדינה, ועוד זאת שהרי עלול שיחולו בזה שינויים ואי אפשר לשאול לשם שיבררו זה בשם, מטעמים המובנים הנה אין כדאי

ו'תמט

מו"ה פרץ: מוצקין, מונטריאל. אגרות נוספות אליו – לעיל חט"ז ה'תתע"ח, ובהנסמן בהערות שם.
משחרורו: מבית האסורים ברוסיה.

להתערב מכאן בהנ"ל. שב ואל תעשה – כאן – עדיף וישענו על בינתם של הנמצאים שם על אתר.

תי"ח על הבשוי"ט מרפואתה של . . . ויהי רצון שגם אודותה יבשר טוב, וכן בהנוגע להענינים הכללים, כוונתי ללימודו בקדש ולהתועדות בזמנים המסוגלים. ומה שכותב שזהו עתה בזעיר אנפין, המענה ע"ד הצחות הוא, שבז"א הוא קצה אור א"ס ב"ה (תו"א ס"פ תרומה) וכוונתי לא רק לצחות בעלמא אלא גם לפנימיות הענין, שאפילו בזעיר אנפין כמ"ש בלימוד הרי יש להכניס בזה אור רב עד כדי א"ס ובמילא ישפיע זה על המשתתפים אף כי מעטים הם במספר להגדיל השפעתם בסביבתם עד שבס"ה יהי הרבה יותר מהשפעת רבים הנוכחים בהתועדות דמיעוט אור, ומובן שהנ"ל תלוי בעיקר בהמתועד.

בברכה לבשוי"ט בכל האמור.

ו'תנ

ב"ה, י"ג מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת תלמוד תורה בית יוסף ישיבת ליובאוויטש אשר
בטרנטה
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

מאשרים קבלת הפ"כ מס' כ"ט והקודמו, בו כותבים אודות קביעות הועדות וחילוק התפקידים בין חברי ההנהלה, ואשר הסכימו חברי הועד להקרא בשם לקבלת תפקידים האמורים.

ויהי רצון שתהי' ההתחלה בזה בשעה טובה ומוצלחת לביסוס והתפתחות המוסד הק' ולתוספת ברכה והצלחה בכל עניני המוסד בפרט ובכלל גם יחד, שזהו ג"כ הצנור והכלי לתוספת ברכה והצלחה לכל החברים גם בענינים הפרטים שלהם וכל ב"ב שליט"א.

ואם ריש גרגותא אמרו רז"ל דמשמיה קא ממני לי' עאכו"כ מינוי המתעסק בחנוך על טהרת הקדש של בני ישראל עם קדוש.

שג

אדמו"ר שליט"א

שלכן תקותי חזקה שבהקדם האפשרי תתחיל כל ועדה במרץ הדרוש בעבודתה שלה, ובודאי תתקיים הבטחת חז"ל, אדם מקדש עצמו (אפילו) מעט למטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, ועאכ"כ כשמקדשין הרבה מלמטה שאז הקדושה וההצלחה מלמעלה מאד מאד, וכמבואר בלקו"ת במדבר לח, ג גודל המעלה דמאד מאד.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור.

ו'תנא

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מעש"ק חזון, ובעת רצון יזכירו כל אלה שכותב אודותם עוה"פ על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרף לו.

ויהי רצון שכיון שיצאנו מן המצרים בזמן ונמצאים בערב ט"ו באב, שאז הוא יציאה מכל הספיקות בזה כסיפור רז"ל סוף תענית (בתוס' והוא מאיכ"ר), הנה תהי' זה התחלה טובה ליציאה מבין המצרים בכל המובנים הן בגשם והן ברוח.

אלא שכיון שיציאה האמורה תלוי' בהשי"ת עצם הטוב (משא"כ בין המצרים אשר מפי עליון לא תצא הרעות) הרי תשועת ה' כהרף עין, ובסגנון הידוע בשעתא חדא ורגעא חדא, ובעצם היום הזה* אפשרית הגאולה האמיתית והשלימה של היחיד והכלל.

ואת"ל הרי גאולת הכלל תלוי בגאולת היחיד ובפעולותיו בזה כמה שבידו, וכמובן מהמבואר בכ"מ ופס"ד הוא גם בתורתנו תורת חיים ותורת אמת, ובלשון הרמב"ם, צריך כל אדם שיראה כל העולם חצי זכאי וחצי חייב,

(* כהרף עין בתקפו של יום (מכילתא).

ו'תנא

תוכן דומה נכתב לכמה.

עשה מצוה אחת הרי הכריע כל העולם כולו לכף זכות וגרם תשועה והצלה
(הלכות תשובה פרק ג' הלכה ד' בקיצור לשון בהנוגע לעניינו).
בברכה לבשו"ט.

ו'תנב

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו כותב סברות שונות בהנוגע להסתדרותו בעתיד הכי
קרוב.

וכיון שתלוי הדבר בכמה פרטים ופרטי פרטים, הנה יפרט המצב לפרטיו
לפני שלשה מידידיו במקום ויהי רצון שיתן להם השי"ת הרעיון הנכון איך
לייעצו.

בכל אופן ידוע השקפתי, כשמתחילים ללמוד מקצוע ובפרט כשכבר
השקיעו בזה כמה מרץ וכמה זמן ויש תקוה שיוכל לנצלו, הרי אפילו את"ל
שאינ זה דבר בטוח במאה אחוז, בכל זה כדאי להשלים הלימוד והטעם מובן.

תקותי שיש לו קביעות עתים וקביעות גם בנפש וכידוע פתגם כ"ק
אדמו"ר הזקן בזה, הן בנגלה והן בחסידות ומשתתף בהפצת המעינות, שהרי
הם הן הצנור והכלי לקבלת ברכות השי"ת בהמצטרך לאדם הן בגשם והן
ברוח.

המחכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תנב

לפני שלשה מידידיו: ראה גם לעיל אגרת ו'קפח, ובהנסמן בהערות שם.
וכידוע פתגם: ראה גם לעיל אגרת ו'דג, ובהנסמן בהערות שם.

שה

אדמו"ר שליט"א

ו'תנג

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"א מנ"א, בו כותב אודות מצב בריאותו ועצת הרופא
הפרופסור לנסוע למשך איזה זמן על חוף הים וכו'.

ונכון הדבר, והרי התורה נתנה רשות לרופא לרפאות, ומובן שצריך
לעשות זה בשמחה ובטוב לבב ובפרט ע"פ מ"ש מה' מצעדי גבר כוננו
(וכביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר השגחה העליונה מוליכה את האדם, אלא שצ"ל)
ודרכו יחפץ, שהוא יעשה שליחותו שם בחפץ, וכמבואר בדא"ח שחפץ הוא
פנימיות הרצון, והרי אין אתנו יודע עד מה, ובודאי במקום שם נוסע יוכל
לתקן בעניני יהדות בכלל ובהפצת המעיינות ביחוד, אבל מובן כנ"ל שצריך
להעשות הדבר בשמחה ובטוב לבב שע"י יתוסף גם בבריאות הגוף ותתוסף
ההצלחה בשליחותו במקום.

ובודאי למותר להדגיש, עוד הפעם ששליחותו צריכה להעשות ביחד עם
שמירת הוראת הרופא, ז.א. מבלי לנגוע בבריאות הגוף כפשוטו כלל וכלל,
וכיון ששני הענינים מצוה הם (שהרי היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא)
בודאי שיכול לעשות שניהם גם יחד ואדרבה מצוה גוררת מצוה.

כבקשתו נשלח המענה מבלי לחכות על התור.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ו'תנד

ב"ה, י"ד מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מה' מנ"א כו כותבת, שמתחלה רצתה ללמוד בהתמדה
בכדי לנצל הזמן במילואו אלא שבינתים הגיע מכתב בנוגע לתכנית
הלימודים, וזה מיעט בהחשק שלה ללימודים וכו'.

ו'תנג

וכביאור: ראה גם לעיל ח"ב אגרת ג'תתקלד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן ו'תפג.

ולפלא מהי השייכות דתוכן מכתבי עם מיעוט החשק, שהרי הזמן שברשות האדם צריך הוא לנצלו באופן הכי יעיל, ואלו אשר השי"ת בורא עולם ומנהיגו חננם בכשרון צריכים לנצלו במילואו, ז.א. שאותו לימוד שיכול ללמדו במשך זמן קצר, אין מקום כלל וכלל להמשיכו למשך זמן ארוך, ובודאי אשר הזמן הנשאר יוכלו לנצלו לפעולות נוספות אם בלימוד אם בהשפעה בהסביבה וכיו"ב, ומובן האמור גם מהמבואר בקונטרס ומעין, איך שאפילו בעל שכל גדול צריך להיות לימודו דוקא באופן ד"יגעת" בהתמדה ושקידה. ולכן תקותי שתנצל זמנה וכשרונותי כפי היכולת שניתנו לה בזה, ומעלה נוספת בדבר שזה עצמו מוסיף בהיכולת וכידוע המשל מאברים הגשמים שעל ידי שעובדים בהם ככל הדרוש מתגדלת היכולת שלהם בעתיד . . .

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תנה

ב"ה, ט"ו מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"א במנחם, ממהר הנני לענות עליו. על פירושו למה שלא קבל עדיין מענה על מכתבו הקודם, שאפשר איני שבע רצון מקביעות הזמן שכותב, אינו נכון כלל [ולפלא, לאחר שכתב הודעתי שעכוב המענה הוא מפני רוב הטרדות, הרי כל אחד בא לפרש רמזים ורמז רמזים שונים ומשונים]. ובכלל אין מקום כלל ללשונו "בדוחק לסדר חתונה" שהרי זהו שני הפכים, חתונה צ"ל בשמחה ושמחה פורץ גדר עד למרחב העצמי שהרי הוא היפך המוחלט מענייני דוחק. כן מובן שאין מקום על חצי השני של חדש תשרי, שלא ראיתי נוהגים בזה.

בעת רצון אזכירו וב"ב שי לכל אותן העניינים אודותם כותב ויהי רצון

ו'תנה

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 463 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.

שיבשר טוב בכל הני"ל וכן בענינים הכללים בטוב הנראה והנגלה ובאופן דמוסיף והולך.

בברכה לבשו"ט.

ו'תנו

ב"ה, ח"י מני"א, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ מזקני ונכבדי אנ"ש שי וכו'
מוהרא"ס שליט"א

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הקונטרס הוספה לספרו "עדות לאסף", בו לקוטי אמרים למלאות חלק הרמז אשר אינו בספרו האמור.

וכבר ידוע בספרי קבלה ומובא גם בתורת החסידות (ראה קהלת יעקב מעי רמז. שיחת חה"ש תרצ"ג, לכ"ק מו"ח אדמו"ר) אשר ד' עולמות אבי"ע מכוונים כנגד ד' חלקי התורה פרד"ס. ויש אומרים אשר חלק הרמז הוא כנגד עולם היצירה, וי"א שהוא כנגד עולם הבריאה, ויש בזה מה שאין בזה, כי עולם הבריאה הוא תחילת עולמות הנבראים ולכן רבוי אור בו, ועולם היצירה כבר יש לו צורה שהנברא יכול לתפסה, שעל ידי זה ההתאחדות עם ההשגה שלמה יותר וקרובה לפועל יותר, משא"כ בעולם הבריאה. וכמרומו (ראה לקו"ת שה"ש מב, ד) בקרא ונעתק ע"י אנשי כנסת הגדולה: יוצר – אור ובורא – חושך.

ויהי רצון אשר יזכה כת"ר בתוככי כל בעלי הרמז שבהרמזים שלהם יוכלו לאחד שתי המעלות גם יחד, ובענין העקרי בהנוגע לפועל להוסיף באת האלקים ירא ובאת מצותיו שמור כי זה כל האדם.

לחביבותא דמילתא באתי בשולי הגליון באיזה ציונים ומראה מקומות בהענינים במ נגע בקונטרס האמור. ויהי רצון אשר עוד רבות בשנים ירבה

ו'תנו

מוהרא"ס: נמצוב. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ד ה'שטו, ובהנסמן בהערות שם.

חיילים לאורייתא ולמצוותי ויהי זה מתוך בריאות הנכונה והרחבת הדעת האמתית.

בכבוד ובברכה לאויוש"ט בגו"ר.

ציונים לס"א. מספר ת' בעשו וכו'. ראה תו"א וישלח (כד, ג), ובארוכה באור התורה להצ"צ פי ח"ש עי' רל ואילך.

לס"ב. שייכות דעמלק ומצרים (פרעה אותיות העורף) — תו"א ס"פ תצוה. — ולהעיר מב"ב (מו, ב). **עמלק סימן.** וכבר עמד ע"ז ביעב"ץ שם.

לס"ג. להעיר דצפור המצורע (שהוא הבדיל בין כו') בשחיטה דוקא.

לס"ד. עיין החודש הזה בסי' המאמרים תרכ"ו.

ו'תנז

ב"ה, כ"ב מנ"א, תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מו"ה ברוך שמואל שי

שלום וברכה!

... בשאלתו במקום סתירה בין המובא ב"היום יום" וסי' או שו"ע — מובן שיש לנהוג ככתוב בהי"י, שהרי הוא בתראי.

בענין מנהג חב"ד באמירת "לשם יחוד" — ראה שער הכולל (על הסידור) פ"ו. [אבל מש"כ שם שלא נמצא מזה בפע"ח — אשתמיטתי אשר נמצא שם בהשמטות שבסוף ח"א]. וראה ג"כ שם שי הזמירות ספ"ה. סי' הליקוטים פי' ראה. שי' רוה"ק (יב, ב) ועוד.

ו'תנז

מו"ה ברוך שמואל שי' הישריק, עכו.

ו'תנח

ב"ה, כ"ד מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מ"יג במנחם, בו כותבת אודות מצב בריאותה וחווות
דעת הרופאים.

ובכגון דא יש לעשות כהוראת רופאים מומחים במקצוע, ע"י עכ"פ
קונסיליום של שנים מהם. ומה שכותבת שתצטרך להיות במנוחה אח"ז כמה
חדשים, לפלא גדול, כי ע"ד הרגיל מספיק זמן **שלא בערך** פחות מזה. ואולי
לא תיארה במכתבה כדבעי המיחוש והטפול המוצע, ותמלא עד"ז בהזדמנות
הבאה.

כן אם התאור שלה מתאים, גם לאחר נתיח וטפול האמור –
ממשיכים בחיי אישות נורמלים. וכדאי שתתייעץ עם רב מורה הוראה
בהאמור.

וזכות התעסקותה, ביחד עם בעלה ש"י, בחינוך בני ובנות ישראל, אשר
כפי הנשמע מתקרבים המחונכים-יות שלהם ע"י השפעתם לתורתנו תורת
חיים ומצותי עליהם נאמר וחי בהם, חיים מלאים וחיים של אושר, בודאי
שתעמוד לה וכן לבעלה ולילדיהם – שיחיו – בהמצטרך להם, ובמדתו של
הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה. ומתוך מנוחת הנפש
והרחבת הדעת ימשיכו בעבודה הכי נעלית דחינוך עטה"ק ובאופן דמוסיף
והולך.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ו'תנח

נדפסה בלקו"ש חכ"א ע' 461.

ו'תנט

[כ"ד מנ"א תשי"ח]

במענה על מכתבך, בו מודיעה אשר בט"ו מנ"א הגיעה לגיל שתים עשרה שנה, היא עונת בת מצוה.

הנה יהי רצון שתקבל עליך עול מלכות שמים ועול מצות בלבב שלם, והשם יתברך יצליחך בלימודך ובהנהגה, ותגדלי להיות ראוי" לשם בת חב"ד, מתאימה לרצון נשיאינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ותשפיע גם על החבירות שלך בזה, בדבור ועוד יותר – על ידי היותך דוגמא חי' של בת ישראל המחוונת בדרכי החסידות. וזה יביא לך אושר רוחני וגשמי...

בשאלתך אודות מקום המשך לימודך ואופנו –

לדעתי, כיון שהחינוך של הנוער, ובפרט החינוך באותן השנים דגיל שלך – משפיע על כל משך ימי חייו, ובו תלויים העצמאות שלו והתוקף שלו, שיוכל לעמוד בנסיונות, שישנן בחייו של כל אחד ואחת,

כיון שנמצאים אנו בתקופה רבת השינויים, שאי אפשר לשער עתה כלל אופי ותנאי החיים לאחר שנים אחדות, ולכן אין לדעת גם כן גודל הנסיונות אז שלא להכשל בענייני צדק ויושר, אמונה ודת,

– לכן צריך וחייב כל אחד ואחת מהנוער – לקבל חינוך דתי במדה המקסימלית, בכדי שיוכל לעמוד בכל סכנה שלא תבוא, חס ושלום.

ואם אפילו חינוך באופן זה קשור יהי באיזה אי נוחיות וכיוצא בזה, במשך תקופת זמן – במה נחשב זה לעומת החיסון ותוספת כח שמקבלים, על ידי חינוך זה דוקא, למשך כל ימי החיים.

ו'תנט

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 387.

שיא

אדמו"ר שליט"א

ו'תס

בי"ה, כ"ה מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה עזריאל שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"א במנחם עם המצורף אליו, ויהי רצון שהוא וכן
זוגתו תחיי זאלען זיך אריינווארפען בעבודת הקדש בעשר כחות הנפש
הבהמית ופשיטא בעשר כחות הנפש דנפה"א, שבד"מ פשיטא שהגוף, לא רק
שלא מבלבל אלא שעושה בשלימות, ואז בודאי תקוים הבטחת חז"ל יגעת
(שזוהי דרישה וגם הבטחה, ופירוש יגעת ה"ה כפשוטו, יגעת, הארעווען, ואז)
ומצאת, וכמבואר בהתועדות כאן, שלא נאמר השגת והבנת, שהרי בזה אין
חידוש, אלא שהתורה מבטיחה שתהיי ההצלחה באופן של מציאה, שלכאורה
אין מבינים איך זה אפשר להיות כ"כ למעלה מערך וק"ל. ויזכהו השי"ת
לבשר טוב ובאופן דמוסיף והולך, והרי מתקרבים אנו לחדש אלול הוא חדש
הרחמים אשר כ"א אומר ה' אורי וישעי וגו'.

בברכה לבשו"ט.

ו'תסא

בי"ה, כ"ו מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... כותב בתחלת מכתבו ע"ד נסיעה לכאן, ולמרות רצוני ואי הנעימות
בדבר מוכרחני להודיע עוד הפעם השקפתי בזה, אשר כאו"א מאתנו מוכרח
להתנהג ע"פ שולחן ערוך ובפרט ע"פ המבואר בזה בתורת החסידות, בהנ"ל

ו'תס

מו"ה עזריאל שי: חייקין, קאפנהאגען. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ד'תתעד, ובהנסמן
בהערות שם.

מבואר אשר עניני פרנסה הם מחובת האדם לב"ב וגם לעצמו, ומבואר ג"כ שפרנסה בעולם הזה קשורה היא בעשי' וביגיעה, ומקרא מלא דבר הכתוב, וברכך ה"א בכל אשר תעשה (יעוין קונטרס ומעין מאמר כ"ג ואילך ובכ"מ) עוד מבואר בהנ"ל אשר פרעון חוב מוכרחי הוא גם מצד עצמו . . . ע"פ הנ"ל מבואר בהחלט שאין שום מקום להוצאות שאפשר להמנע מהם, ומהם הוצאות נסיעה האמורה, ואפילו באם היתה רק למשך איזה ימים או שבועות, שגם זה הוא **היפך** הפס"ד בנגלה וחסידות בפרט, ואם באמת יש לו משלו על הכרטיסים, הרי לכל לראש יתחיל בסילוק החובות האמורים. אפשר ג"כ שיכתוב לי, שהנסיעה מוכרחת בשביל מי שהוא מהמשפחה ועניני, ועונה אני על זה טרם ישאל, שאין זה אלא "תירוץ" נוסף על שאין זה מוכרח כלל גם להמשפחה כו'.

המורם בהאמור, שבמה שכותב אלי, שלכאורה יש לפרש זה שרוצה לדעת דעתי בזה, הרי **ברורה היא**, שימשיך עבודתו בקדש הפצת המעינות ועניניהם וחיזוק מוסדות כ"ק מו"ח אדמו"ר ב . . . ולכשיבוא הזמן שתהי' עבודה מסודרת ובהרחבה לכשירחיב היציאה מהחובות וכו' אזי יתענין בנסיעה לכאן, והלואי שיקבל דברים אלו כמו שנאמרו, ז.א. בהעדר כוונות וכו' ורק בשביל הטוב לפניו ולפני ב"ב שי' באמת, אלא שביחד עם זה נוגע זה גם לענינים הכלליים, והלואי שיבשר טוב בכל האמור ובקרוב.

בברכה לבשו"ט.

ו'תסב

ב"ה, כ"ו מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

. . . בענין המקוה: משי"כ שעשו עוד אוצר מן הצד כדי שתהי' זריעה — הנה עפ"י האופן דכ"ק אדנ"ע שהיא מקוה ע"ג האוצר והוא רצה שיעלו מי התחתונה ע"ג רצפת העליונה (ע"פ הרי"ל שי' לנדא) הנה הי"ז זריעה באופן היותר מועיל, שא"צ השקה כלל לכל הדיעות, כמובן. — גם אם לא יעלו על

ו'תסב

נדפסה בלקו"ש ח"ז ע' 311.
האופן דכ"ק אדנ"ע: ראה גם לעיל ח"ג אגרת תקלט, ובהנסמן בהערות שם.

הרצפה, יש לסדר שהשאובים יפלו ישר בנקב ההולך לאוצר התחתון, דהיינו זריעה, וא"כ האוצר שמן הצד מהו מוסיף? – (אם לא לזהירות בעלמא אולי יתקלקל אוצר התחתון).

ו'תסג

ב"ה, ז"ך במנחם, תשי"ח
ברוקלין.

האברך שלום שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה מנ"א, ותוכנו אשר נמסר להם דעתי, אשר אחר החתונה יהיו הוא וזוגתו שתליט"א במרוקה קסבלנקה, ויתעסקו שם בעבודת הק' חינוך עטה"ק ביחד עם אנ"ש שי' הנמצאים שם.

ואשרי חלקם שהשגחה העליונה העמידתם על חלק היפה, חינוך המקרב לב בני"י לאבינו שבשמים, אשר גודל השכר אין די באר, נוסף על עיקר ותכלית השכר, שכר מצוה מצוה, ועוד זאת, אשר הנ"ל הוא מהדברים עליהם נאמר שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, שהרי כולל בתוכו ת"ת וגמ"ח, אשר ת"ת כנגד כולם, וגמ"ח הגדולה גם מצדקה, ה"ה עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא, והיא הדרך לדבקה בה' באמת ולהפכא חשוכא לנהורא דילה, וכסיום רבנו הזקן באגה"ק (סוף סי' ט'), יזכו לראות עין בעין בשוב ה' ציון כו'.

בברכת הצלחה בכל האמור.

נ.ב.

באופן העבודה והפרטים התלויים בזה, עוד יבואו עמו בכתובים.

ו'תסג

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 347 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
שלום שי': איידלמן, פריז. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ג ד'תקפו, ובהנסמן בהערות שם.

ו'תסד

ב"ה, כ"ז מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה ישראל זוסמאן שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיי"א מנ"א, ויזכהו השי"ת ויצליח לבשר
בשוי"ט טוב האמיתי טוב לשמים וטוב לבריאות ובאופן דמוסיף והולך.

ובפרט שהרי מתקרבים אנו לחדש אלול הוא חדש הרחמים בו כאו"א
אומר בכל יום ה' אורי וישעי, יהי רצון שבעגלא דידן נזכה לקיום רמז כתוב
זה, וכלשון הבחיי (הובא מכ"ק אדמו"ר הצ"צ בפירושו על התהלים שם) שעל
הבטחה דבנין בית השלישי וחזרת השכינה הוא שאמר דוד המלך ה' אורי
וישעי.

במ"ש בעניני סופרות וציור האותיות כפי שיטת חב"ד לא אזדמן
מילתא לשמוע בזה הוראות, והרי בכגון דא העיקר הוא מסורת מסופר
לסופר, פה אל פה, ויש לחפש את אלו שיש להם מסורה בזה ולחקור מהם.

בברכה לבשו"ט.

ו'תסה

ב"ה, כ"ז מנ"א, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום א', בו כותב אודות מצב בריאות זוגתו

ו'תסד

מו"ה ישראל זוסמאן: דבורץ, כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ה'תחקצח.
ובהנשמך בהערות שם.
ובפרט... אלול: קטע זה נכתב לכמה. ראה גם שתי האגרות הבאות.

ו'תסה

נדפסה בלקר"ש חכ"ג ע' 526.

תחי' והטפול הרפואי, ואחכה לבשו"ט מאתו, בטוב הנראה והנגלה הן בעיניים הכללים והן בעיניים הפרטים, ובבני ישראל בכלל ואני"ש בפרט והתמימים ביחוד, הרי הא בהא תליא. שלכן פלא ופלא גדול – שאין מזכיר ע"ד הפצת היהדות ובפרט בהפצת המעינות (שיגיעו גם) חוצה, ובטח ימלא בהזדמנות הכי קרובה, וגם בזה תהיינה בשו"ט, טוב האמיתי טוב לשמים וטוב לבריות, וכדרשת רז"ל.

והרי מתקרבים אנו לחדש אלול הוא חדש הרחמים, בו כאו"א אומר בכל יום ה' אורי וישעי וגו', ויהי רצון שבעגלא דידן נזכה לקיום רמז כתוב זה, וכלשון הבחיי (הובא מכ"ק אדמו"ר הצ"צ בפירושו על התהלים שם) שעל הבטחה דבנין בית השלישי וחזרת השכינה, הוא שאמר דוד המלך ה' אורי וישעי.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ו'תסו

ב"ה, כ"ח מני"א, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תומכי תמימים
הנהלת בתי ספר למלאכה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתביהם מתאריכים הקודמים להנ"ל.

א) ובמ"ש אודות פרטי הבנין החדש דישיבת תו"ת אשר בכפר חב"ד – כמדומה כבר כתבתי, שעל כזה – צריך להתייעץ על אתר עם היודעים בדבר, ולשמור על הנקודה – שתהיי אפשריות להגדיל ולהרחיב, אף שכמובן גם

ו'תסו

חלקה נדפס בלקו"ש חי"ט ע' 493 והושלמה ע"פ צילום האגרת.
הבנין .. בכפר חב"ד: ראה לעיל אגרת ו'ריא, ובהנסמן בהערות שם.

בתחלת הבניי אין צריך להיות צמצום. וע"ד הצחות, הרי ידוע אשר צמצום הוא שרש הדינים.

(ב) במ"ש להם דרישות ע"ד שינויים בהנהלת בתי ספר למלאכה — תענו בשמי, אשר מרכז הנהלת בתי ספר למלאכה נמצא כאן בהמוכירות שלי, ומי שרוצה לדרוש מה באיזה תוקף שיהי — עליו לפנות להמוכירות כאן.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש, ולבשו"ט ומפורטות מהכנה ככל הדרוש לזמן לימודים שמתחיל בעוד ימים ספורים, הכנה בעוד מועד והכנה במילואה.

והרי מתקרבים אנו לחדש אלול, הוא חדש הרחמים, בו כאו"א אומר בכל יום ה' אורי וישעי וגו'. ויהי רצון שבעגלא דידן נזכה לקיום רמז כתוב זה, ובלשון הבחיי (הובא מכ"ק אדמו"ר הצ"צ בפירושו על התהלים שם) שעל הבטחה דבנין בית השלישי וחזרת השכינה הוא שאמר דוד המלך ה' אורי וישעי.

ובברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ו'תסז

ב"ה, כ"ח מנ"א, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אליעזר שי' ליבנה

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מאמרו "הגולה מרצון" שהואיל לשלוח לי, אלא שנתאחר בדרך הילוכו יותר מהרגיל, ומרוב הטרדות נתעכב המענה שלי, ואתו הסליחה.

קראתי מאמרו בהתענינות ובשימת לב מיוחדת לנקודה התיכונה שבו,

ו'תסז

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 555 והושלמה ע"פ העתקה.

הוא ע"ד התחליף שמחפשים להמיר בו את התפקיד האמתי והנקודה הפנימית של היהדות והיהודים, ודעת לנבון נקל התוצאות הרציניות ובלתי רצויות היוצאות מזה.

ובראותי שכ' לא יחת מלהביע דברים שאין דעת הצבור נוחה מהם, תקותי שילך בכוון זה לשלול כל תחליף איזה שיהי, שהרי עצם ענינו של תחליף מדגיש שאינו מה שצריך להיות. ומזה מובן כל מה שהחיקוי – התחליף טוב ויפה יותר – כן תגדל הסכנה, אף על פי שלמראית עין או בהשקפה שטחית לא ניכר ההבדל כל כך ועלול לרוות לשעה קלה צמאון הנפש.

לדכוותי למותר להדגיש מה שמוסכם ומקובל, לכל הפחות להלכה אם לא למעשה, שאף על פי שמההכרח הוא שלכל אומה ועם תהי' אחיזה בעניני הגשם והעולם, אבל כיון שהמדובר הוא בבני אדם ולא עדרי צאן ובקר, הרי פשוט שאין תפקידם מצטמצם בעניני אכילה ושתי' ודירה נאה וכדומה, אלא תפקידם דוקא בענינים הקשורים בשכל ורוח שהם יתרון למדבר על החי, ואם כן הדבר בהנוגע לשאר בני אדם ולכל אומה ולשון, על אחת כמה וכמה בהנוגע לעם ישראל, שלמרות ההכרחיות בענינים הקשורים במילוי צרכי הגוף, אין אלו מהווים תפקידו העקרי והפנימי, אלא דוקא ענינים שמקורם בעולם המחשבה והרוח, היינו מה שקשור עם הנשמה, והגוף הוא רק כלי להוציאם לפועל. ואין להחליף האמצעים למילוי התפקיד ולעשות מהם התפקיד עצמו. ואפילו אם האמצעים הם הכרחיים וחיוניים הנוגעים לקיום הנפש בגוף. ובלשון וסגנון חכמינו ז"ל – פקוח נפש דוחה הכל, שמשמעות המלה "נפש" במאמר זה הוא קיום הנפש בגוף, אבל כאמור אין זה אלא אמצעי, אמנם הכרחי ודוחה (כמעט) הכל, אבל בכל זאת רק אמצעי למילוי התפקיד. וכמו שזהו כך בנוגע להפרט – כן הוא בנוגע להכלל.

והנה מובן שאם יש טועה ומחליף אמצעי בתפקיד, הרי אם הטעות הוא באמצעי שאינו הכרחי וחיוני, יש לקוות שהטועה בעצמו יכיר בטעותו בהתבוננות כל שהיא, או על כל פנים – נקל להעמידו על האמת. מה שאין כן אם האמצעי הוא חיוני והכרחי למילוי התפקיד, שאז הטעות שכיח יותר והתחליף והתמורה עלולים יותר, ואפילו כשבאים להוכיח להם באותות ומופתים וכו' – קשה יותר להעמידם על האמת שיהיו מודים ועוזבים. שלכן, כנ"ל, הסכנה שיזניחו את התפקיד גדולה הרבה יותר.

ולכן כשהתחליפים שכ' כותב אודותם במאמרו – שבהם כמה מאחב"י רוצים לצאת ידי חובתם, על ידי תרומת טשעק או ביקור אסיפה איזה פעמים

וכיו"ב, כדי להתפטר ממילוי תפקידם האמתי, מוכרח שיביאו סו"ס התוצאות הבלתי רצויות שכי' כותב עליהן במאמרו הנ"ל, התרוקנות מכל מהות יהודית ותוכן יהודי וכו'. אבל עם כל זה, מי שלא נרתע מלהביע השקפה שאינה עולה בד בבד עם המקובל על רוב הצבור, יתריע על הסכנה הנשקפת והגדולה **פי כמה**, והתוצאות ההרסניות כבר נראות בפעולתן – בעיקר בין הנוער, עתידו של העם – מתחליפים יותר "דקים", כגון תחליף על ענין המדיניות, טריטוריי עצמית ומשטר עצמי, שאפילו אם השיגו את הדבר במלואו ונהנים ממנו במלואו, אין לשכוח שגם זה אינו אלא אמצעי, ולדרוש שיהי' דבר זה חקוק בלב ובמוח, באופן שיחדיר כל אברי הגוף של היחיד וכל אברי הקומה של הכלל, שהתפקיד הוא דוקא ענין שקשור עם ממשלת הרוח והשכל, ובסגנון החסידות – הגברת הצורה על החומר. נוסחא אחרת, על פי סיפור ששמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכ"ק אדמו"ר הזקן מייסד תורת החב"ד הורה דרך בעבודת האדם בסגנון זה: "מ'דארף שמייסן די פערד, אז די פערד זאָלן ווערן אויס פערד". ובנוסח אחר "אז די פערד זאָלן וויסן אז זיי זיינען פערד" – רצונו לומר "פערד" במובן החומר.

בכבוד ובברכה.

ו'תסח

ב"ה, א' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה במנחם.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרף לו מתאים לתוכן כתבו, ויהי רצון שיבשר טוב בכל אלו הענינים שכותב.

במ"ש אודות השכחה ל"ע ול"ע, ידועה הסגולה לזה ללמוד משניות בעל פה וכן נתינה לצדקה איזה פרוטות בימות החול קודם תפלת הבקר, וזהו סגולה לכמה ענינים ובכלל לבקשת האדם לבוראו בתפלתו, וכהודעת רז"ל היב פרוטה לעני והדר מצלי, וכמ"ש אני בצדק אחזה פניך גוי.

סיפור ששמענו: ראה לקו"ד ח"א ל. א.

שיט

אדמו"ר שליט"א

מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו וכן את המזוזות בדירתו שתהיינה כולן כשרות כדין, וישמור על התקנה דאמירת השיעור תהלים חדשי – כמו שנחלק תהלים לימי החדש – בכל יום אחר תפלת הבקר.

בברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תסט

ב"ה, א' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

נאך א ליינגערן איבעררייס איז אנגעקומען דיין בריף פון ז"ך מנחם מיט דער גוטער בשורה, אז דו שטארקסט זיך צו אפהיטען די שיעורים פון חת"ת און אויך בנוגע די אנדערע ענינים וואס דו שרייבסט, און דער עיקר בהנוגע צום לערנען בהתמדה ושקידה, וואס אויף דעם שטייט גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, דורך דעם קומט א שטארקונג אין אלע ענינים פון מצות, בפרט אין דעם וואס דו שרייבסט בנוגע לענין הזקן, איז דאך באוואוסט די הוראה פון כ"ק אדמו"ר הצמח צדק מיוסד על דברי הזהר הק' אין דעם (וכפירוש הצ"צ בפירושו על התהלים על הפסוק והוא רחום), אז דורך דער שמירה פון שערות הזקן איז מען ממשיך פון י"ג מדות הרחמים, וואס דאס איז רחמים רבים (עיין שם בהמילואים לפירוש יהל אור על התהלים).

וואס דו שרייבסט וועגען איבערקומען דעם ענין הידוע, איז באוואוסט די הוראה אין דעם, אז מען דארף זיך אנשטריינגען וואס ווייניגער טראכטען וועגען דעם אויך אפילו ניט וועגען דעם תיקון פון דער זאך, נאר אזוי ווי די מחשבה פון מענטשן איז דאך שטענדיק באשעפטיגט, דארפמען אריינטאן די מחשבה אין די ענינים וואס מען לערנט אדער מען טוט, אויך דארפמען די צדקה וואס מען גיט צוטיילען אויף מערערע מאל, און געבען דאס איז די זמנים מסוגלים (מהם אין די וואכען טעג פארן דאוונען אין דער פריה און פאר מנחה), און בכלל מרבה זיין אין אותיות התורה והתפלה און טאן בהשפעה בחנוך על טהרת הקדש, לויט דער איינשטעלונג, אבער אז דאס זאל ניט שטערן צו די סדרים פון דער ישיבה און אויך ניט צום געזונט. און השם

יתברך זאל דיר העלפען צו אנזאגען גוטע בשורות אין דאס אלץ אויבען
געזאגטע ובקרוב.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

ו'תע

ב"ה, א' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ה במנחם.

בעת רצון יזכירוהו וכן את אלו שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרף לו מתאים לתוכן
מכתבו.

ומהנכון שיבקש את ראש הישיבה שלו והמשפיע שיסביר לו את הענין
דהשגחה פרטית כמבואר מכ"ק אדמו"ר הבעש"ט ובארוכה בתורת חסידות
חב"ד, ואיך שזהו על כל אחד ואחת מבני ישראל על פרטיהם ופרטי פרטיהם.
שמזה מובן באם רק האדם עושה כלי להשגחה זו, הנה מה שלא יהי בעבר
שלו, בידו לתקן את המצב מכאן ולהבא, ובמשך הזמן גם לתקן את העבר
במילואו ואין הדבר תלוי אלא ברצונו, אלא שככל עניני האדם נעשים צעד
אחר צעד, כן גם בזה ההטבה באה צעד אחר צעד באם רק מחליטים באמת
בזה הרי בטוחים שסו"ס יתוקן הכל.

כשיראה מכתבי זה להמשפיע שלו, בטח שיסבירו הענינים ככל הדרוש,
ויהי רצון שבקרוב יבשר טוב בכל האמור.

בברכה לתלמוד תורה בהתמדה ושקידה וביראת שמים ולכתיבה
וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תעא

ב"ה, יום ד' לחודש אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו, שנתאחר דרך הילוכו יותר מהרגיל, בו כותב ע"ד
כוונתו לשם שמים ותפלתו שלא יבוא שום תקלה על ידם, וכמו שמזכיר
במכתבו כל הבא לטהר מסייעין אותו, ויש להוסיף כמו שמוסיף שם בגמרא
גם "מקדשין אותו הרבה מלמעלה".

ויהי רצון שיקויים כך אצל כ' וינצל השפעתו במילואה להגדיל תורת
אמת ותורה תמימה הנגלית והפנימית שנקראת בזהר הק' (ח"ג קנו, א)
נשמתא דאורייתא, ולהפיצה בתוככי בני ישראל, ובפרט הילדים והנערים
והצעירים, באופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, ובודאי גם בזה יהי סייעתא
דשמיא כמאמרי רז"ל הנ"ל וכהנה עוד רבים.

במה שכותב אודות המצב הכספי הדחוק של המסעדה כשרה אשר
ברבאט, עד שעמוסה היא גם חובות, הנה בודאי ידוע גם לכ' המצב הכספי
הדחוק בו נמצאים כמה ממוסדות חב"ד במדינות שונות, ואין כאן המקום
להאריך בזה.

ובכל זה, לחשיבות הענין, והרי הכל הוא בהשגחה פרטית, וכת"ר כותב
אלי בהאמור, הנני מסגיר בזה המחאה*, עזר עכ"פ חד-פעמי, ויהי רצון אשר
נותן התורה ומצוה המצות שהוא בורא עולם ומנהיגו ירחיב גבול כל בני
ישראל, והמוסדות על טהרת הקדש לכל לראש, למען יפעלו פעולתם
במילואה להאיר מחשכי העולם בנר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה, והרי
זהו גם הצנור והכלי לברכה והצלחה גם בעיניי הגשם והגוף.

בכבוד ובברכה, כאמור לעיל, לנצל יכלתו להפיץ תורת אמת שקבלנוה
במעמד הר סיני, וכמאמר רז"ל הידוע, אשר כל הנשמות גם העתידות לבוא
היו בעת מתן תורה, ובאופן שיהי התלמוד מביא לידי מעשה, קיום מצות
תורתנו תורת חיים בפועל, וביחוד המצוה היסודית ושננתם לבניך, חנוך על
טהרת הקדש.

ובברכת כתיבה וחתימה טובה.

(*) מפני סיבה — לא מתאים אופן הנ"ל. ובהפגש כ' עם הרב מאטוסאב שליט"א — יסדר
את הנ"ל.

ו'תעב

ב"ה, ה' אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

מר אליעזר ש"י שטיינמן

שלום וברכה!

ימים אלו נתקבל ספרו "עלים מעץ החיים", ות"ח עברו. מובן שלחביבותא דמלתא עברתי בין דפיו, ובפרט שדוקא ענינים שלכאורה אין בהם קישור פנימי ואינם מסודרים כל צרכם יש לראות באספקלריא יותר בהירה את הכותב מאשר משתקף הוא בספרים משוכללים הכתובים למטרה אחידה שמאחדת את הספר מראשו לסופו.

מתאים להוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר, מיוסדת על פתגם כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, בפירוש סגנון חכמינו ז"ל אן פעלי דיממא אן, שפעולתנו להרבות אור בעולם, בעולמנו זה, והרי זוהי הוראה לכל אחד ואחד מנשמות בני ישראל כשהן בגופים בעולמנו זה, ארשה לעצמי לעוררו, מיוסד על מה שכותב בספרו הני"ל ע' 310: "אנו כאן החלוץ של עם ישראל... כותרת דברי ימי עמנו, תמצית סבלותיו על ארצו ואלקיו, שכל זעזוע בעברנו... פוגע בבבת עינינו", ומתאים להשפעה שיש לו בחוגים שונים, הנה לפלא בעיני מדוע אינו לוקח עמדה תקיפה לכל אותן התופעות המשפיעות על החיים היום-יומיים בארצנו הק' בשטח החיים הפנימיים של בני ישראל, זאת אומרת, חיי הנשמה, נשמה האלקית, שלצערנו תופעות אלו אינן פוחתות והולכות; והסכנה מתרבה על ידי זה שמכניסים הענינים לגדר של פרסטיגיה, שלכן יהרג ואל יעבור. והרי מתאים לשורות האמורות בהנוגע לאלקי ישראל ועברו של עם ישראל, בודאי שכמה תופעות לא היו באות לפועל לולא יצר הנצחנות, שכלל היצרים מעביר הוא את האדם אפילו על דעתו ולא רק על דעת קונו. והלא אין עתה הזמן שמי שהוא יוכל להסתגר בד' אמות שלו ולומר שכל מה שנעשה בחוץ אינו מענינו כיון שהוא עוסק בדברים נעלים למעלה מעשרה טפחים דעולמנו זה, ובפרט זה שרבים נשמעים לקולו ומי שיש בידו למחות וכו'.

ו'תעב

חלקה נדפס בלקו"ש חי"ד ע' 275 חלקה בחט"ז ע' 550 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מר... שטיינמן: אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ז ו"ט, ובהנמקן בהערות שם.

אפשר שהביע כ' השקפתו על תופעות האמורות אלא שלא הגיעה השמועה עד"ז לכאן, ואפילו אם כן הוא, הרי זוהי הוכחה שתגובה זו אינה מספקת, כיון שהד של כמה תגובות הגיע ומגיע לכאן ובחצוצרות וקול תרועה, שלכן ברור שתגובת הגנה על צערה של השכינה היהודית, כמו שמזכיר בספרו שם, בודאי צריכה היתה להגיע, ובאופן פעיל יותר.

ועתה שננסנו לחודש אלול, כשנוהגים לומר פעמים בכל יום ה' אורי וישעי, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, אורי וישעי בעולם הזה אף שמעשיו קשים ורעים והרשעים גוברים בו (תניא ספ"ו), ואורי וישעי באופן אשר לא אפחד, יהי רצון שיבקע האור את החושך שבעולם וידחה אותו, והרי אפילו מעט אור דוחה הרבה מן החושך, ומיום ליום יתרבה עד אשר לילה כיום יאיר.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתומה טובה.

בחבילה בפ"ע נשלח לו מהמופיע כאן על ידי צעירי אגודת חב"ד, שתקוטי שימצא ענין בזה.

ו'תעג

ב"ה, ה' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

. . . ובמש"כ ששמע י"א שמש"כ אני בהנוגע לאניות — ה"ז רק בישנות ולא בהחדשות.

מובן שקודם שכתבתי ע"ד הנ"ל, ופשיטא שקודם שנתתי רשיון להדפיס מכתבי — שהי' זה בשנת תשי"ח — התבוננתי בהפעלת ובהנהגת האניות בזמן פרסום והדפסת המכתבים. ז.א. בשנים אלו ועד בשנת תשי"ח.

וזאת להוסיף שכפי קצב התקדמות המכוניות עתה — קרוב לודאי שעוד כו"כ שנים תופעלנה האניות במכוניות הנק' אוטומטיות, אבל באופן

ו'תעג

נדפסה בלקו"ש ח"ו ע' 407.

שמש"כ אני בהנוגע לאניות: ראה לעיל חט"ז אגרת ה'תתצח. ובהנסמן בהערות שם.

שרבות פעמים במשך מעלי"ע תוכרחה להתערבות בני אדם באופן דמלאכה **דאורייתא**. וכל האומר אחרת ה"ז – או שאינו יודע **כלל וכלל** בנוגע להפעלת אניות בפועל ובהוה, או שרצונו וכוונתו להטעות את הצבור ובטעות גסה ביותר . . .

ו'תעד

בי"ה, ט' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

האברך יעקב דוד שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום א' פ' תצא, בשאלתו לשרש נשמת חסידי או"ה.

ז"ל של הרה"ג הרה"ח והרה"צ וכו' מוהר"ר הלל מפאריטש (בס' ליקוטי ביאורים מז, ב): נפשות עובדי כוכבים שטוב וחסד שלהם אינו בשביל לקיים רצון ה' ולא בשביל הרחמנות על רעהו כי בטבעם אכזרים המה רק לגרמיהו בלבד הוא דעבדין להתייהר כי שרש נשמתם הוא משלש קליפות הטמאות לבד חסידי אוה"ע שנלקחים מנוגה כו' כידוע.

בטח יודע משלשת השיעורים השווים לכל נפש שמתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר בחומש תהלים ותניא ושומר עליהם, ועל כל פנים יעשה כן מכאן ולהבא, בל"נ.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ו'תעד

יעקב דוד: שו"צער, ספרינג וואלי.

ו'תעה

בי"ה, ט"ו אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... ואחרון עיקר, במענה על הבא ראשונה במכתבו, שכשאלו אמונה
כנה בלב כו' ולזה שרוי בדכאון כו'.

שמעתי סיפור מכ"ק מו"ח אדמו"ר שפעם התאונן חסיד לפני כ"ק
אדמו"ר הצמח צדק על שנופלים לו ספיקות באמונה, ושאל אותו הצמח
צדק: ומה איכפת לך? וענה החסיד בהתרגשות הכי גדולה, וכי מה זו שאלה
מה איכפת לי, הרי כו' וכו'. ואז אמר לו הצמח צדק: הרי זה גופא הוכחה על
מצבך שמאמין אתה וכו'.

וככל סיפורי צדיקים גם מסיפור זה יש ללמוד כמה דברים. ובהנוגע
לנידון דידן, הדאגה על חוסר אמונה כנה, הרי זה גופא הוכחה שישנה
בפנימיות הנפש, אלא שמה שהוא מכסה עליי, או בסגנון לשון החסידות,
מפסיק בין הפנימיות והחיצוניות. וכשיודעים שזהו המצב, הרי ידיעה והכרה
זו מכוונת את העבודה להסרת ההפסק וביטולו. אבל פשיטא שלא על ידי
דכאון המביא לחלישות מרץ פעולות – יוסר ההפסק והמחיצה ואפילו לא
תתמעט, ואדרבה.

ויהי רצון שיקוים בו מה שכתבתי במכתבי הקודם, שיעבוד השי"ת
בשמחה ובטוב לבב, ובפרט שאפילו לדידי אין זה מונע מהתבוננות בצדדים
השליליים, כמבואר בתניא, אלא שחבל על הזמן שאפשר לנצל בעניינים שמצד
ימין לבלות אותו בטיפול בצד שמאל באם הוא בבחינת שינה ואינו פועל.

בברכה לבשורות טובות ולכתיבה וחתימה טובה.

ו'תעה

נדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 558.

ו'תעו

ב"ה, י"ז אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו משני באלול.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע להמצטרף לו.

ובמ"ש אודות שקורה לו כשבא לבית של פלוני.

יש לבדוק ביותר בכשרות המאכלים אשר בבית ההוא, וכן לדייק שתהיי
הנהגתו בבית זה ובעיקר עם בני הבית, כמצווה עלינו בתוה"ק, שמצוה
הכללית היא קדושים תהיו כי קדוש אני. ועיין שם בפירוש הרמב"ן (ויקרא
יט, ב).

לפלא שאינו מזכיר ע"ד מצבו בלימוד תורתנו הק' וקיום מצותי, ובטח
ימלא עדי"ז בהזדמנות הבאה.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט לשנה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ו'תעז

ב"ה, י"ז אלול, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נז"נ וכו' מו"ה ירחמיאל שי'
וזוגתו מרת דבורה תחי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביהם מכ"ד מנ"א וא' אלול.

. . . נעם לי לקרות במכתבם ע"ד ביסוס והתפתחות עניני צעירי אגודת חב"ד ונשי חב"ד, ולכל לראש ע"ד ביסוס המוסד אהלי יוסף יצחק, ובודאי שלא יסתפקו בהנ"ל אלא שעוד יוסיפו בזה, והרי נצטוינו בזה דמעלין בקדש, וציווי תוה"ק תורת חיים הרי זה גם נתינת כח, ויהי רצון שבכל הסביבה ישפיעו בזה בדבור ועוד יותר ע"י היות דוגמא חי' בהענין.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי להם ולכל אשר להם, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה.

בשאלתו: א) סדר קביעות מזוזה בחו"ל — הדר בדירה שכורה.

לא שמעתי בזה הוראה בפ"י. ומנהגי וכן מענתי לשואלי בזה: לקבוע המזוזות תיכף לכניסה. וביום ה' ליטול מזוזה א' ע"מ לבדקה או להחליפה ביפה יותר, ובכל אופן קביעות זו ביום ה' בברכה ומכוונין על כל המזוזות.

ב) סדר דיום הולדת: נהגו לאחרונה — נתינת צדקה לפני תפלת הבוקר והמנחה, שיעור מיוחד בנגלה ובחסידות, חת"ת דהיום דוקא ביום זה (התבודדות — כמבואר בהיום יום).

ו'תעז

מו"ה ירחמיאל: בלומנפלד, ריא. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'שסב, ובהנסמן בהערות שם. ומנהגי: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תשטז, ובהנסמן בהערות שם. סדר דיום הולדת: ראה גם לעיל ח"ד אגרת ד'תתקמח, ובהנסמן בהערות שם. בהיום יום: ל"א ניסן.

ו'תעח

ב"ה, י"ז אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריף, אין וועלכען איר פאררופט זיך אויף מין
מכתב הכללי לראש השנה, פון דעם יאר תשי"ח, און פרעגט, וואס פילע
זאכען וועלכע זיינען א חלק פון תוה"ק, זיינען ניט דערמאנט געווארען אין
דעם מכתב הכללי הנ"ל, אלס אַ וויכטיגע זאך פאר אידן, און בריינגט פילע
באווייזען פון פסוקים און מאמרי רז"ל, וועגען פילע ענינים, וויכטיגע פאר
אידן, און זיינען ניט דערמאנט געווארען אין דעם מכתב הכללי, ואדרבה פון
דעם מכתב הכללי, קען מען אויסטייטשען, אז זיי זיינען ניט וויכטיג.

עס וואונדערט מיר, וואס איר ווילט אריינטייטשען במכתבי, אז די
זאכען וואס איר שרייבט, זיינען ח"ו ניט וויכטיג, אין דער צייט, וואס
זעלבסט פארשטענדליך אז אלע תרי"ג מצות ודרבנן ודקדוקי סופרים, זיינען
וויכטיג פאר אלע אידן און זיינען געגעבען געווארען דורך הקב"ה צו משה
רבנו מסיני פאר אלע אידן, און די וויכטיקייט איז אזוי גרויס, שבלשון
הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג' הלכה ח', אז דער וואס זאגט אז אפילו נאר
איין פסוק אדער איין ווארט פון תורה שבכתב און אזוי אויך פון תורה שבעל
פה, האט משה רבנו געזאגט דאס פון זיך אליין און ניט מהקב"ה, נקרא כופר
בתורה, און ווי ער איז מסיים דארט, אז אין לו חלק לעולם הבא.

אין דעם מכתב הכללי הנ"ל, רעט זיך ניט וועגען וויכטיקייט **בכלל**, עס
איז נאר באטאנט געווארען די זאך וואס אן דעם איז אויס אידן ר"ל. וואס
דארפמען מער ווי דער ענין הקרבנות, וואס דער גאנצער ספר ויקרא און א
גרויסער טייל פון סדר במדבר, און דער סדר קדשים א. א. באשעפטיגען זיך
נאר מיט קרבנות, ומשחרב בית המקדש אין לנו (בלשון הפייט, אין מוסף
ליום כפור) לא קטרת ולא קרבן, וואס קיין איד אין דער גאנצער וועלט האט
דאס ניט, און וואס נאך מער, אז ע"פ תורה, טאר מען איצטער ניט מקריב
זיין קיין קרבן און ניט קטרת, און דאך איז אתם נצבים היום כולכם, אויך
היום כפשוטו **היינטיגען טאג**.

ו'תעח

מיון מכתב הכללי: דלעיל חט"ו ה'תשעא.

שכט

אדמו"ר שליט"א

אייער פראגע, אויף מלחמה געגען פשרות, אין דער צייט — ווי איר דריקט זיך אויס — אז תורה שבכתב ותורה שבעל פה, איז פול מיט פשרות, כמו פרוזבול, מכירת חמץ וכו'.

זעלבסט פארשטענדליך, אז פשרה מיינט, ווי אין ענגליש "קאמפראמיס", ד.ה. מאכען פשרה מיט תורה, אבער פרוזבול און ענליכעס וועלכעס שטייט אין תורה, תורה שבכתב און תורה שבעל פה, וואס ווי געזאגט אויבען, איז דאך דאס אלס געגעבען געווארען צו משה מסיני, איז דאך דאס א חלק פון תורה אזוי ווי עשרת הדברות וכו'.

לויט אייער ציטירען פסוקים ומאמרי רז"ל, וויל איך האפען אז איר האט אלע טאג א קביעות עתים בלימוד התורה, כדין ומנהג ישראל, שחרית וערבית, און פון צייט צו צייט זייט איר מוסיף אויך אין דעם, וואס דאס איז א סימן פון חיות, אז עס וואקסט און קומט צו, והשי"ת יעזור שיוסיף בזה כמה וכמה.

בברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה.

ו'תעט

ב"ה, חיי אלול, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שלמה זלמן שי

שלום וברכה!

... ובמ"ש אודות התמונות שדבר אתו, תמונות הנוגעות לדיני השו"ע מהראוי ששיג ספרו של הרב דוד פלדמן ע"ה [הוא בעל המחבר קיצור שו"ע מבואר ומצויר אשר שם נמצאים רק קצת ציורים, ויש לו ספר מיוחד לזה], שאף שכל עניני בני האדם, יש לשפרם ואפשר גם לתקנם ולהוסיף עליהם, אבל מובן שלאחרי העיון בספריו בטח ילמדו ממנו כמה ענינים, ואפשר יוכלו

ו'תעט

מו"ה שלמה זלמן: העכט, שיקגו. אגרות נוספות אליו — לעיל חו"ד ד'תשסה, ובהנסמן בהערות שם. חט"ר היחקכג.

גם להשתמש בחלק מצויריו, כי כמדומה נדפס רק פעם אחת לפני עשירות
שנים ובאנגליא, שלכן בטח אין מעכב ענין הקאפירייט. . .
בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.

ו'תפ

ב"ה, ח"י אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מח' אלול, כתוב עבורו בבשורה
הטובה, אשר הבריאות והפרנסה בסדר, ויהי רצון אשר להבא עוד יתוסף
בזה, שהרי נצטוינו מעלין בקדש, ועניני איש הישראלי בידו הוא שיהיו
קדושים על ידי שיהיו חיו על פי הוראת תורתנו הק' תורת חיים. ובשאלתו:

(א) בהנוגע לשותפות במסחרו.

כיון שהשם יתברך הצליחו, למה יצרף עוד מי להענין, ואם העסק דורש
שירחיבוהו, יש להשתדל להרחיבו בכחות עצמו, ויהי רצון שתהי' הרחבה
בשעה טובה ומוצלחת ולהשתמש בהריוח שלו לענינים בריאים ושמחים
ובענינים של תורה ומצות.

(ב) בשאלתו במה שיש חילוקי דיעות בינו ובין זוגתו תחי'.

יש להשתדל אשר ידידיהם יסבירו לה, שאדרבה כיון שישנו איזה ענין
שאינו בשלימות בהנהגת בנם ש' זהו טעם נוסף לבקש מהשי"ת שיברכם
בעוד זחוי"ק, ובפרט שרואים במוחש שע"י הוספה בבן ובבת הרי חלה הטבה
גם בבנים הקודמים.

(ג) במ"ש אודות סוחרים המתחרים אתו וכו'.

מהעצות בזה להסיח דעת מהם, וע"פ מ"ש כמים הפנים לפנים כן לב
האדם לאדם, הרי סו"ס פועל היסח הדעת ממנו ומעניניו.

לפלא שאינו מזכיר דבר בהנוגע לאחיו ש' מתאים למה שנדברו,
שישתדל להשפיע עליו בעניני תורה ומצות, ואין לך דבר העומד בפני הרצון
וחזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם.

שלא

אדמו"ר שליט"א

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה,
הנני בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה.

ו'תפא

ב"ה, ח"י אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מ' אלול, בו כותב מאשר זיכהו והצליחו השי"ת ללמוד
בישיבת תורת אמת, מיסודה ובהנהלתה של כ"ק רבותינו נשיאינו, ויהי רצון
שינצל חלקו בזה במילואו, ז.א. ללמוד בהתמדה ושקידה ולהשפיע גם על
חבריו (שיכנסו לישיבה זו וילמדו באופן האמור) ובעסקנות בהפצת המעינות.

שבודאי עושה זה (לאחרי ההתייעצות עם הנהלת הישיבה וע"פ רשותם,
באופן שלא יבלבל סדרי הישיבה), ותרבה בהצלחה בהאמור.

במ"ש אודות עצה לעצבות.

יעיין בספר תניא קדישא במקומות המצוינים במפתח העיניים בסופו.

ובמ"ש אודות פחדים.

מהנכון שיבדקו את התפילין שלו, וכן ילמוד בעל פה פרק מ"א בתניא
קדישא מהתחלת הפרק עד לתיבת המלך בעמוד ב' ויחזור ע"ז במחשבה או
גם בדבור.

ובמ"ש אודות רכוז המחשבה.

ידועה העצה בזה ללמוד מתוך הספר וכן להתפלל מתוך הסידור, וגם
בשעה שלומד בעל פה או מעיין במחשבה, יהי הספר פתוח לפניו במקום
שלומד.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.

ו'תפב

ב"ה, י"ט אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ב אלול, בו כותב אשר אין חשק ללימוד וכו' ומבקש ברכה.

והנה כבר הודיעה תוה"ק אשר תמיד ישנו החשק לאיש הישראלי לקיים מצות השי"ת, ובפרט בתלמוד תורה שהיא כנגד כולם, אלא שהיצר הרע לוחם נגד חשק זה, וכיון שכן הוא המצב, הרי עליו להלחם ביצרו, והוא על ידי ההוספה בתורה ומצותי, ואזי יצליח בהלימוד והמעשה הבא על ידי לימוד זה, מובן שכל הוספה בעינינו אלו תוסיף ברכות השי"ת עבור אביו ואמו ש"י שמבקש ברכה עבורם, והדבר תלוי רק ברצונו כאמור.

בודאי שומר שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

בברכה לבשו"ט בהאמור ולכוח"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תפג

ב"ה, י"ט אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

... לפלא גדול שאינו מזכיר דבר ע"ד פעולתו בהפצת המעיונות באה"ק ת"ו, כי תקותי שלדכוותי אין צורך ביאור ארוך במ"ש מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, שאחד הפירושים בזה שהדרך הוא כמ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, ויחפץ דוקא, חפץ שהוא פנימיות הרצון, שמזה מובן שתלוי הענין בפנימיות הענינים, סתים דנשמתא וסתים דאורייתא, ובפרט בימים אלו, דאחת שאלתי וגו' בקשו פני את פניך ה' אבקש, ויהי רצון שעכ"פ עתה

שלג

אדמו"ר שליט"א

יתעסק בזה במרץ הדרוש ובאופן למלאות מה שלא נעשה עד עתה, והרי
אז"ל דארץ ישראל והתעוררות ימים אלה, מסייע.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.

נ.ב.

אולי להביא הענין דהפצה באופן פעילי יותר, כדאי שיתקשר עם צעירי
אגו"ח ויציע להם שמוכן הוא לבקר במקומות המתאימים וכו'.

ו'תפד

ב"ה, י"ט אלול, תשי"ח
ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"א לחדש אלול הוא חדש הרחמים, בו כותב אודות
הרצון להעביר הארון דאביו ע"ה לאה"ק ת"ו, והקבורה היתה על תנאי זה,
עד שמונח ג"כ בארון המיוחד להעברה, אבל ישנם כמה מבני המשפחה
האומרים שזה מאד לא נכון, שהרי לא תהי' האפשרות לבני המשפחה לבקר
על קברו ביום היארציט, וכיו"ב.

והנה בכלל שאלות כאלו שייכות לרב מורה הוראה במקום שישמע
הטענות משני הצדדים, ולכן יעשו כנ"ל, אלא שמוכן שצריך להדגיש שהתנו
בעת הקבורה כהאמור, ומה שנוגע עוד יותר שמונח בארון המיוחד להעברה,
ז.א. שינוי בקבורה, שקרוב לודאי מעכב העכול וכו', ובאם לא יעבירו הרי
מתעוררת השאלה על עכוב העכול ושינוי בהקבורה וכו'.

כן מוכרחני לאמר, שטענת בני המשפחה האמורה, הרי שייכת ברובא
דרובא כשמעבירים הנפטרים לאה"ק ת"ו, שכל בני המשפחה נמצאים במקום
מגורם הקודם, ובכל זה עושים כהאמור.

מסיים במכתבו שעובד הוא במשרד לנהול חשבונות, ובהנוגע להוראה,
הרי יש בו רצון להיות מורה לילדי ישראל, ומוכן שרצון בכגון דא אינו
מספיק כלל, כיון שזהו ענין הקשור באחר, וכשחסרה ההשפעה אצל המקבל,
הרי בודאי להמקבל אין נפק"מ מהי כוונת המשפיע, וכמוכן בצד הטוב בענין
השפעה, וע"ד הודעת רז"ל ספרי תצא כד, יט, מי שאבד לו סלע ומצאה עני

ה"ז מעניני הצדקה (אף שברובא דרובא מי שנאבד לו סלע מצטער על זה) והמוסר השכל מובן.

ומה שמטעים, כי עוד חסרות לו הרבה ידיעות וכו', הרי כל אדם חסרות לו ידיעות, ואפילו מי שהגיע לתכלית הידיעה, הרי ידוע מאמר החוקרים (עקרים ב, ל. ועוד) תכלית הידיעה שלא נודע, ורואים במוחש שזה לא רק בידיעת הבורא ועניניו, אלא אפילו גם בחכמות חיצוניות ודוקא בתקופתנו גדול ביותר שטח הבלתי נודע מאשר ההוספה בשטח הנודע.

ובכל אופן גם בהיותו במשרתו נכון לארגן קבוצה שהוא ילמוד אתה לימודי קדש, וכמובן באופן שיהי' הלימוד מביא לידי מעשה, וכמ"ש את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם.

בברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה לו ולכל המשפחה שליט"א.

ו'תפה

ב"ה, כ' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

הנהלת המוסד חנוך על טהרת הקדש "אהלי תורה" אשר
בברוקלין, נ.י. ובראשם הרה"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה
מיכאל שי'
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נודעתי מגמר רכישת הבנין, ואשר היום עבר לרשותם. ויהי רצון
שיהי' בשעה טובה ומוצלחת, מוצלחת בכל עניני המוסד, ובעיקרו – לחנך
התלמידים מתאים לרצון וכוונת רבותינו נשיאינו זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ויהי רצון שילך הלוך והוסיף הן בכמות והן באיכות, עד שיהי' באופן
דופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה עד לנחלה בלי מצרים, שהרי כלשון
הכתוב, פי ה' דבר.

ו'תפה

תוכן דומה נכתב לכמה מוסדות.
מו"ה מיכאל שי': טייטלבוים.

שלה אדמו"ר שליט"א

והרי ימי חדש אלול, הוא חדש הרחמים, מסוגלים הם לכל האמור, וביחוד יום הבהיר – ושלפניו ושלאחריו – ח"י אלול, יום הולדת שני המאורות, הבעש"ט ורבנו הזקן, אשר מסרו נפשם על חינוך ילדי בני ישראל כידוע.

שהרי ההודעה עדיין – ודאי שהוראה היא וגם נתינת כח, לכל אלו ההולכים בעקבותיהם, ההולכים בהווה או עכ"פ ילכו מכאן ולהבא, שיצליחו בעבודה קדושה האמורה, חינוך על טהרת הקדש ע"פ תורתנו תורה תמימה, תורת הנגלה ותורת החסידות גם יחד, להקים תלמידים זרע ברח"י אשר בצדק יאמר עליהם, ראו גידולים שגדלו.

וגודל השכר של כל המתעסק בזה, הרי מובן מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט, אשר אהבת הקב"ה לכל אחד ואחת מבני ישראל, גדולה עוד יותר גם מאהבת הורים זקנים לבנם יחידם הנולד להם לעת זקנותם, ובמילא מובנת הנחת רוח הנגרמת להקב"ה ע"י חינוכם הטוב כרצונו ית'.

בברכה לבשו"ט בכל האמור, וחותם בברכת הצלחה וכתובה וחתימה טובה לכאוי"א וב"ב שליט"א בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מוסג"פ המחאתי פרטית, בתור השתתפותי ברכישת הבנין בשעה טובה ומוצלחת.

ו'תפו

ב"ה, כי אלול, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

במענה למכתבה מיום 26/8, בו כותבת אודות מצב בריאותה ואודות מצב בריאות בעלה שי'.

בעת רצון יזכירוס על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע להטבת מצב בריאותם.

ומובן ופשוט שכל הוספה מצדם בעיני תורה ומצות תוסיף בברכות השי"ת בהמצטרך להם.

ומהנכון אשר יבדקו את התפילין של בעלה שי, וכן את המזוזות בדירתם שתהיינה כולן כשרות כדין, והיא תשמור על מנהג בנות ישראל הכשרות להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

ובהנוגע אליי, כנראה המיחוש שלה הוא קשור במחשבות ודאגות, וכשתתחזק בבטחון בהשם יתברך ויתעלה, שהוא בורא העולם ומשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, בודאי שיקל מעליי המיחוש עד שיעבור לגמרי, ומה טוב שתדע את המזמור כ"ג (23) בספר תהלים בעל פה, ואפשר להיות גם כן בהעתקה בלשון צרפת, איך שנקל יותר בעדה, ומזמן לזמן תחזור עליו, והשי"ת יצליחה.

בברכה לבשו"ט ולכתיבה וחתימה טובה.

נ.ב.

במזכירות שלי אין כותבים צרפתית, ולכן בא המענה בלשון הקדש, אבל היא יכולה לכתוב גם להבא בצרפתית, כיון שקורא הנני שפה זו.

ו'תפז

ב"ה, כ' אלול, תשי"ח
ברוקלין.

מרת אלישבע תחי'

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי מכתבה מט"ו אלול, בו כותבת אשר מנהלת היא גן חב"ד אשר בלוד הנכנס ברשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

ובעת רצון יזכירוה וכן ילדי הגן שי על הציון הקי של כ"ק מו"ח

ו'תפז

מרת אלישבע: ככר, פתח תקוה.

שלז אדמו"ר שליט"א

אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע להצלחה מופלגה בכל עניני הגן הנקרא על שמו.

וע"פ מאמר רז"ל, שמא מילתא היא, בודאי יגן זכותו על ילדי הגן, הגנות וההנהלה בכל עניני הגן וגם בכל עניניהם הפרטים.

וגודל השכר מובן הוא מגודל הנחת רוח הנגרם עי"ז להקב"ה, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט, אשר אהבת הקב"ה לכאו"א מבני ישראל, גדולה בהרבה יותר מאהבת הורים זקנים לבנם יחידם שנולד להם לעת זקנותם.

בברכת הצלחה וכתובה וחתימה טובה לכאו"א וב"ב שליט"א.

ו'תפח

ב"ה, כי אלול, תשי"ח
ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה אברהם משה שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיי"ב אלול.

וכמדומה לי כבר ענו לו פעם בענין שאלתו במכתבו זה, והוא בפלוגתא הידועה שבין הרמב"ם והרמב"ן בענין עוה"ב שאין בו לא אכילה וכו', באם הכוונה לנשמה או שתהיי אז נשמה בגוף, ומסיים במכתבו בשאלה אפשר יש לפרש דברי רבנו הזקן בזה בלקו"ת שם משל.

והנה מובן שאין לפרש ככה, שהרי בפירוש כתוב שפלוגתא בזה בין רמב"ם ורמב"ן, ותורת החסידות מסכימה כדעת הרמב"ן (עיין לקו"ת צו טו, ג. דרמ"צ מצות ציצית. ועוד).

ו'תפח

מו"ה אברהם משה: גרינברג. בני ברק. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'קסח. ובהנסמן בהערות שם.
כבר ענו לו: ראה לעיל אגרות ו'ש. ו'שנז.

שלח

אגרות קודש (ו'תפח)

ולשאלתו מהו הענין אז, כמה נקודות בזה, ומהן שכיון שהשתתף הגוף בעשיית המצות, פשוט שקבלת השכר שייכת אליו ג"כ, וק"ל.
בודאי מוסיף בעניני קדש בכלל כהציווי דמעלין בקדש, ובזה בקביעות עתים בתורת החסידות, והשי"ת יצליחו.

ו'תפט

ב"ה, כ"ב אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

לתלמידי ישיבת עכו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעתו נתקבל המכתב, כתוב בשליחותם בבקשה להזכירם לטובה ולברכה.

ובודאי ידוע לכם וחוקק בזכרונכם פתגם חכמינו ז"ל — יגעת ולא מצאת אל תאמין, זאת אומרת שאין הדבר תלוי אלא ברצונכם, שאם רק תרצו תצליחו לעשות חיל בלימוד התורה, תורת חיים, והעיקר שהלימוד יהי באופן המתאים להוראת התורה, היינו תלמוד המביא לידי מעשה, קיום המצוות בהידור, ובהוספה בזה מזמן לזמן, שהרי נצטוינו ג"כ מעלין בקדש.
תקותי שהתחילו זמן הלימודים החדש בכיוון זה, וינעם לי לשמוע בשורות טובות מהצלחתם בלימודם ובהנהגתם.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני שולח ברכתי לכל אחד ואחד מכם, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים.

ו'תצ

ב"ה, כ"ב אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים עוסק בצ"צ
בעל מרץ ורב פעלים מו"ה אלכסנדר זיסל שי

שלום וברכה!

הנני מאשר קבלת מכתבו, ואתו הסליחה על עיכוב המענה מרוב
הטרדות.

והנה כתבתי דעתי ברורה כמה פעמים, אשר אם בכל הזמנים והתקופות
החנוך על טהרת הקדש הוא מהענינים החיוניים של עמנו בני ישראל, על אחת
כו"כ בתקופתנו זו ובאה"ק ת"ו. ומה מובן וגם פשוט אשר אשרי חלקו של
כל אחד ואחת המתעסק בזה, ובפרט במשך כמה שנים שזוהי הוכחה מוחלטה
כי היא המצוה בה צריך להיות זהיר טפי, וכמבואר בכמה מקומות בדא"ח
ומהם באגה"ק לרבינו הזקן סי' ז', ובס' השיחות קיץ ש"ת ע' כב, וביחוד
כשראה פרי טוב בעמלו, והרי זהו מעין השכר הכי נעלה דעולמן תראה
בחיך.

כתוצאה מידיית מהאמור, הרי מובן שכל מחשבה המטלת ספק בתועלת
העבודה הזאת, ואם רצוי להמשיך בה מקורה לא מצד ימין וכו', ועייג"כ
היום יום, כ"ג סיון.

מובן שבכל הנ"ל אין הכוונה כלל וכלל להעלים או למעט הענינים
השליליים אודותם כותב. אבל הרי ברור הדבר שמה שהודיעתנו תורתנו
תורת חיים אשר עולם הזה ומלואו נקרא עולם הקליפות וסט"א ומעשיו
קשים ורעים והרשעים גוברים בו (תניא סוף פ' ו) הוא לא בשביל לגרום
ליאוש או להחליש המרץ, ואפילו לא בשביל להצדיק גרעון בפעולות באם לא
עביד כמאן דבעי למעבד, שהרי שלילת כל זה מבוארת בכמה מקומות ומהם
גם בתניא פ' ל' ד"ה והנה באמת גם מי וכו', וראה ג"כ שם פ' כ"ד. אלא
ההודעה האמורה אחת ממטרותי שלא יפול לב האדם עליו בהפגשו

ו'תצ

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 350 והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מו"ה אלכסנדר זיסל: בונין. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו ה'שנה, ובהנסמן בהערות שם.

בהעלמות והסתרים, ולפעמים גם במלחמה עצומה ולא רק מצד אלו שתפקידם לנגד אלא גם מאלו שלכאורה צריכים היו לסייע ביותר. כי סוף סוף, הרי תכלית בריאת האדם היא לשמש את קונו ועליו לעשות המוטל עליו, והי' הטוב בעיניו יעשה, אלא שהובטחנו שסו"ס מנצחים במלחמה זו, שהרי לא ידח ממנו נדח, ויגעת ולא מצאת אל תאמין.

כן אין כוונתי בהנ"ל לומר אשר חלק הטוב הוא כפי הנראה לעינים מה שלא נקלע לאותה המסגרת ששאף אליי, וכפי שמפרש במכתבו סעיף ג', אבל המענה על זה במלואו ימצא בסיפור המפליא הנדפס בהקדמת כ"ק מו"ח אדמו"ר לס' פוקח עורים, על דבר ר' יוסף משפיע, ובלי אדמו"ר האמצעי, הועתק שם ע' ל"ד, דער טאטע האט צוליב א טובה פרטית געמאכט פון א למדן א בעל-עגלה. והגע בעצמך, שהמדובר הוא בשביל טובה פרטית, ובאחד מחסידי אדמו"ר הזקן ומבעלי צורה שבהם, שנקלע לקצה השני להיות בעל עגלה כפשוטו, ויעויין שם הסיפור באריכות שהי' למשך כמה וכמה שנים. והרי אין זה בערך כלל למצבו הוא שמחנך בני ובנות ישראל, שעל כל אחד ואחת מהם אומר הבורא עולם אשר כולא קמיי' כלא חשיב ממש, שזהו בנו יחידו, ונמסר להתחנך על ידו מתוך חיבה ובהקדמת נתינת היכולת והכח לטפל בחינוכם. ועוד שהמדובר הוא בנוער, זאת אומרת שכל הטבה במצבם הרי במשך הזמן מתגדלת פי כמה, וכידוע הדוגמא משיפור הכי קטן בגרעין שנוגע ביותר וביותר, כשגדל להיות אילן נושא פירות.

בהנוגע לכל אותן הבעיות אודותן כותב איך לתקן, מובן שאין לקבוע בזה מסמרות, והנקודה המחלטת בזה היא באיזה אופן יהי' המקסימום של התועלת. אבל בכללות רואים במוחש בעיניים כמו אלו שכשמשתמטים ממלחמה באופן גלוי, אבל מחדירים כל העיניים כאילו דרך אגב וכו', הרי סו"ס הצד שכנגד ווערט פארמאטערט ומסיח דעתו לעיניים אחרים. ומובן כשרואים צורך במלחמה גלויי' אין להתרשם גם מזה כי הרי הולכים בשליחותו של אדון העולם, אבל כנ"ל זהו לאחר שנוצלו האופנים האחרים.

על פי מאמר העולם צרת רבים חצי נחמה (אע"פ וואס אך און וויי צו אזא נחמה), מקבל אני מכתבים בתוכן דומה לשלו מכמה וכמה עסקנים, הן בשטח החנוך והן בשטח עסקנות ציבורית בכלל. והקורא ומעיין בספרי מוסר מדורות שעברו, אפילו מכו"כ דורות, הרי ברובם ככולם ימצא תלויות על מצבים דומים לאלו שמתאר במכתבו, אף על פי שידוע המאמר אם הראשונים כמלאכים כו' ומקרא מלא דבר הכתוב, אל תאמר מה הי' שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה (קהלת ז, י).

מובן שעם כל הנ"ל יש מקשים קושיא, ולכאורה היא קושיא עצומה, על

שמא

אדמו"ר שליט"א

מה עשה ה' ככה וכו', אבל בכלל מה תועלת יש בקושיות, בה בשעה שדרך האדם היא כמו שנאמר תמים תהי' עם הוי' אלקיך, וקושיא האמורה הרי כבר עמד עלי' מורה הנבוכים הוא הרמב"ם בהקדמתו לפי המשניות בפירוש מאמר רז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, סמוך לסופו.

המורם מהאמור — ירבה בפעולות מעין אותן שעשה עד עכשיו, ונכון יהי' לבו בטוח אשר זוהי המצוה בה צריך להיות זהיר טפי, וזהיר מל' לייכטן, ויוסיף בהן בכמות ובאיכות ככל האפשרי, ועוד למעלה מזה, שהרי אפשריות האדם משתנים מתאים לרצונו, וכפסק תורתנו אדם מקדש עצמו מעט למטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, ויעשה זה מתוך שמחה וטוב לבב, והובטחנו ששמחה פורץ גדר אפילו הגדרים וההגבלות דקדושה, ועל אכו"כ גדרים והגבלות דלעומת זה.

ואחכה לבשורות טובות בכל האמור.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגו"ר.

ו'תצא

בי"ה, כ"ב אלול, תשי"ח

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מתחלת חדש אלול הוא חדש הרחמים, בו כותב חוות דעת הרופאים, בהנוגע לו ולזוגתו תחי' אשר הכל בסדר, ובכ"ז לע"ע לא נפקדו ונתברכו בפרי הבטן, ולכן כלשון מכתבו יע' לו הפרופ' הגדול זונדק וכו' ליקח וכו'.

וכיון שנמצאים אנו בימי הרחמים רבים, וכמבואר בלקו"ת לרבנו הזקן, אשר גם בחדש אלול ישנה הארת י"ג מדות הרחמים, והמלך ממה"מ הקב"ה מקבל כ"א בספ"י, ומראה פנים שוחקות לכולם, עאכו"כ בחדש תשרי הנקרא חדש השביעי המושבע בכל טוב, עליו ועל זוגתו תחי' להתחזק בבטחונם בהשי"ת להתפלל מקרב ולב עמוק במשך ימים ושבועות אלו, למילוי משאלות לבבם לטובה, ורק באם ח"ו יעברו השבועות האלו וכו' אזי להתבונן עוה"פ בעצתו של הנ"ל, אבל כבר אמרו רבותינו נשיאינו טראכט גוט וועט זיין גוט.

ומובן שכל הוספה בעניני תורה ומצות מביאה הוספה בברכות השי"ת
בהמצטרך לאדם וביתו, ועד כמה שלא יהי המצב טוב בזה, הרי תמיד יש
מקום להוסיף עוד, ובהנוגע ביחוד ובנדון ידיי עליו לקבוע לימוד בכל יום
בפנימיות התורה הנקראת אילנא דחיי, ואין שם העלמות והסתרים וכו',
כמבואר באגה"ק לרבנו הזקן סי' כ"ו, ובכל יום קודם תפלת הבקר ולפני
תפלת מנחה, בימי החול כמובן, יפריש איזה פרוטות לצדקה, וכן תעשה גם
זוגתו תחי' עד לסוף חדש תשרי הבע"ל (כמובן כ"ז צ"ל בלי נדר), הוא חדש
המושבע בכל טוב.

ויהי רצון שהכתיבה וחתימה טובה לשנה הבע"ל, הרי לכל לראש
תומשך בפועל במילוי משאלות לבבם לטובה.

בברכה לבשו"ט ולכו"ט.

נ.ב.

אכפול שענין ההפרשות לצדקה וקביעות עתים בלימוד החסידות צ"ל
בלי נדר.

ו'תצב

ב"ה, כ"ב אלול, תשי"ח
ברוקלין.

להמשתתפים בהתועדות דיום הבהיר ח"י אלול, יום
הולדת שני המאורות, כ"ק הבעש"ט וכ"ק רבנו הזקן,
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם רשימתם בעת ההתועדות.

ואם התועדות מסוג האמור, בכל עת ובכל זמן, פעולתה רבה וגדולה
למאד, וכידוע פתגם אדמו"ר הזקן, וואס א חסידות'שר פארבריינגען קען

ו'תצב

טופס כזה נשלח לכמה קיבוצי אנ"ש.

אויפטאן קען אפילו מלאך מיכאל ניט אויפטאן, עאכו"כ כשעצמו של הזמן גורם ומוסיף.

וחייב אדם לומר בלשון רבו: ח"י אלול איז דער טאג וואס האט געבראכט און בריינגט לעבען אין אלול, ח"י אלול גיט א חיות אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי.

אשר אלול כולל כל הג' קוין וענין התשובה העולה עליהם, כמבואר בכ"מ ומהם בהקדמה לקונטרס אלול תשי"א, והרי זוהי הנקודה – החיות והפנימיות – של כל עבודות אלו בחדש אלול.

ויהי רצון שפעולת יום האמור תומשך בכל הענינים דמחשבה דבור ומעשה, לבושי הנשמה, וביתר שאת ויתר עז בהנשמה עצמה ועד לפנימיות הנשמה.

שהרי זוהי בקשתנו הפנימית מתחיל מחדש אלול: בקשו פני את פניך ה' אבקש.

וגודל הענין מבואר מהדרגא אלי' מגיעים על ידי עבודה האמורה, וכמ"ש בלקו"ת סוף ד"ה שובה ישראל, שעל ידה מגיעים עד לאותה הבחינה עלי' נאמר, ופני לא יראו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לכאו"א עם ב"ב שליט"א.

נ.ב.

סיום הנ"ל אינו כפל בברכת השנה באופן פרטי, כי יש בזה מה שאין בזה, וכמובן משער היחוד והאמונה ריש פרק י"ב, בענין העולה על כולנה בצירוף אותיות הרבה להיות תיבה (שכל אחד מישראל יש לו אות בתורה), ובעניני עשיית יש ענין בפירוט ובירור כל דבר דוקא (ענין שו"ע רבנו הזקן הלכות ר"ה כו' סי' תקפ"ב סעיף השביעי).

כל הג' קוין: ראה גם לעיל ח"א אגרת ג'תשעז, ובהנסמן בהערות שם. חט"ו ה'תשמג.
יש בזה מה שאין בזה: ראה לעיל ח"ז אגרות א'תתס"ח. א'תתקיט.

ו'תצג

ב"ה, כ"ב אלול, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלום!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון דעם ליכטיקען טאג ח"י אלול.
בעת רצון וועט מען מזכיר זיין אייך און די אלע וועגען וועלכע איר
שרייבט אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
יעדערן צו דעם וואס ער נויטיגט זיך לויט אייער שרייבען.

און אזוי ווי לויט די רייד פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר, איז ח"י אלול
שוין א אנהויב פון ראש השנה, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, איז שוין
גלייך דא א ארט ווען עס הויבט זיך דער ענין פון תכלה שנה וקללותי ותחל
שנה וברכותי, און פון איצטער אן און ווייטער זאלען זיין נאר גוטע בשורות
בטוב הנראה און די אלע ענינים וואס איר שרייבט, און דאס זאל זיין
מיט גוטען געזונט וטוב לבב והרחבת הפרנסה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

ו'תצד

ב"ה, כ"ג אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ בעל מרץ ורב פעלים כו'
מו"ה שלמה שי'

שלום וברכה!

מיט פרייד און פארגעניגען האב איך באקומען אייער בריוו, אין וועלכן
איר שרייבט, אז מען האט שוין געגעבן דעם דעפאזיט אויף דעם נייען בנין אין

ו'תצד

מו"ה שלמה: פערץ, לונדון. אגרות נוספות אליו — לעיל ו'רמב, ובהנסמן בהערות שם.

א מזלידיקע שעה, וואו עס וועלן זיך קאנצענטרירן אלע ענינים פון ליובאוויטש.

ס'איז איבעריק צו אונטערשטרייכן, אז דאס איז גאר א גרויסער אויפטו, און האפענטלעך וועט עס האבן ווייטגייענדע גוטע תוצאות מיט ענערגיש פארגרעסערטע וויכטיקע און ממשות'דיקע פעולות, אריינברענגענדיק אן אויפלעבונג אין אלע ענינים פון ליובאוויטש אין לאנדאן און ענגלאנד בכלל, און דורך הפצת המעינות אריינברענגען אן אויפלעבונג און פארשטארקונג אין מצב היהדות און חינוך על טהרת הקדש בפרט. השם יתברך זאל אייך און אייערע חברים לדיעה און שותפים בעבודה, מצליח זיין בהצלחה מרובה. חז"ל זאגן: אדם מקדש עצמו (אפילו) מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, על אחת כמה וכמה אז עס איז פאראן הרבה מלמטה, ומעלין בקדש.

בהנוגע דעם נאמען, וואלט איך פארגעלעגט אז מען זאל עס רופן "ליובאוויטש האוז" און אויב צוליב אירגענד וועלכע סיבה דאס איז ניט צוגעפאסט — "חב"ד האוז".

ויהי רצון אז עס זאל מקויים ווערן תפארת אדם לשבת בית, און ווי חסידות טייטשט: אז עס גייט אויף אדם העליון, אויף דעם אויבערשטן, אז ער זאל האבן א בית ודירה לו ית', דורך דעם וואס עס וועט זיין אנגעפילט מיט תורה ומצוות באלויכטן מיט חסידות בהידור.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה צו אלעמען וועלכע טוען אין דעם ולבני ביתם, און צו אייך און אייערע בני בית בפרט, צו מצליח זיין אין עניני הכלל ועניני הפרט.

בברכה לבשו"ט.

אויף יסוד הכתוב — חבר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פקודיך — איז דא בייגעלייגט מיין פערזענלעכע באטייליגונג אין דעם קאסטן פון דעם "ליובאוויטש האוז".

ו'תצה

ב"ה, כ"ה אלול, תשי"ח
ברוקלין.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה דוד שי שוי"ב

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מכ"ג אלול עם המצורף אליו, בו שואל דעתי אם מותר להתפלל בבית הכנסת שמשתמשים שם במיקראפאן בשבת ויום טוב.

ולפלא גדול הספק בענין מבהיל כהאמור, שהרי שמוש במיקראפאן בשבת ויום טוב, הוא חילול ימי השבת ויום טוב ובפרהסיא, ונוסף על זה, גם ע"ד לכבוש את המלכה עמי בבית, ז.א. בבית תפלה לנותן התורה ומצותי, אשר מצות שבת שקולה היא כנגד כל המצות, וכמרז"ל ירושלמי נדרים (ספ"ג).

וכיון שחילול שבת נעשה בשם כל חברי ביהכ"נ זה, שהרי הגבאים המחליטים בהאמור הם באי כחם, יש מקום ספק לכל עניני תפלה וקריאת התורה אשר בו, ולא רק בחלקם הנמסר ע"י המיקראפאן, אלא גם שלפניהם ושלאחריהם.

והנה כל הנ"ל הוא משורת הדין דהלכות שבת, באם לא היי כלל בזה ענין דחילול השם, אבל בשים לב גם לנקודה זו, הרי חמור הדבר פי כמה וכמה, ולדעתי פשוט בתכלית, שאפילו בראש השנה ויום הכפורים יש להתפלל ביחידות, אבל ח"ו בבית הכנסת האמור.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה.

ו'תצה

מו"ה דוד: פטשניק, באלטימור. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד ד'תתח, ובהנסמן בהערות שם.

שמז

אדמו"ר שליט"א

ו'תצו

בי"ה, כ"ה אלול, ה'תשח"י
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

לפני כמה חדשים כתב לי ע"ד השתדלותו בענין ההפרדה, אשר לא
עלתה לו אז מפני שיד מנגדי ההפרדה היתה על העליונה, אלא שיש לקוות
להטבה ושנוי לטוב.

ותקותי אשר לעונת הלמודים החדשה הי' שנוי ממשי לטוב. ועכ"פ
בטוחני אשר כ' ממשיך השתדלותו בזה במרץ המתאים, ובפרט בידעו טענות
הצד שכנגד, בטח עשה ועושה כל הדרוש שישתתמו מעצמם, והרי כנראה
ממכתבו עיקר הטענה הוא הוצאות הכסף שבזה, וכשיש תכנית לקמץ
בהוצאות במקום האפשר הרי מבטלים טענה זו.

ובטח למותר להדגיש שאפילו אם אי אפשר להציל כולו, הרי הצלת חלק
גם כן כדאי, כוונתי לכתות הגדולות בגיל לכל הפחות. וזכות הרבים –
התלמידים והתלמידות – מסייעתו להצליח סוף סוף להציל גם כולו.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
מאחל לך ולכל הנלוים אליו ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

ו'תצו

לפני כמה חדשים כתב לי: ראה לעיל אגרת ו'קעז.

ו'תצז

ב"ה, כ"ה אלול, תשי"ח
ברוקלין.

האברך יוסף שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מדי' באלול, בו כותב הספיקות בקישור הארכת הוויזה וכו'.

וכיון שאין החוקים בזה שוים במדינה ומדינה, עליו לברר פרטי העניינים בזה באותן המדינות שבאים בחשבון שיהגר לשם, ואז יבחר בהמתאימה יותר או שיחזור לאה"ק ת"ו.

בעת רצון יזכירו את . . . שי אודותו כותב על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו.

ובודאי ימצא אותיות מתאימות להסביר לאביו שי שכל שמוסיפין בעניני תורה ומצות מתוסף בברכות השי"ת בהמצטרך לאדם וביתו.

במש"כ ע"ד תרגום משניות לצרפתית עבור תלמידים — וכנראה כוונתו לתרגום כפשוטו (ולא פי' המשנה לתלמידים בעת לימודו אתם) — ולדעתי באם יש הכרח — יש לתרגם רק אותם הפרקים שהם הלכות ונוהגות גם עתה (ברכות, שבת וכיו"ב), והרי גם הן תספיקנה דרישות ההכרח, עכ"פ לעת עתה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ו'תצז

יוסף שי: קיובמך. אגרות נוספות אליו — לעיל חט"ו ה'תתצז. ר'נט.

ו'תצח

ב"ה, כ"ה אלול, תשי"ח
ברוקלין.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מט"ז אלול, בו מעוררת שאלת קבלת הכספים
דשומים ופיצויים מאשכנז העומדת אצל על הפרק, ואין דעתה נוטה
לקבלם, ומפרטת הטעמים בזה.

מובן ששונה בתכלית המצב עתה, מאשר הי' בעת הדיון לפני כמה זמן
באם להסכים לקבלת פיצויים אלו או לא, כי כיון שכבר נמשך הדבר כמה
שנים ובפרסום הכי גדול, מובן שאין ביחס יחיד להאמור (כוונתי באם יתבע
המגיע לו או לא), לשנות אותו הרושם הבלתי רצוי שכותבת אודותו (הרמת
קרנם, קירוב הדעת אליהם וכו').

כן במ"ש שכשהגזלן מחזיר הגזילה, מקילין בעונשו, משא"כ באם לא
תקבל.

ידוע בכ"מ בתורתנו שצריך להוציא הגזילה מיד הגזלן גם עכ"ס,
ובפרט שכשתשאר הגזילה בידו, הי' מחזק מעמדו וענינו, ובפרט בנדון דידן
שהגזלן נשאר גזלן גם עתה, הרי חיזוק כחו, אינו מחזק צד הטוב שבעולם.

ומובן ג"כ שאין בהאמור מענין קבלת צדקה מן העכ"ס, שהרי
הפיצויים הם בין לעניים ובין לעשירים בשוה, ואין בזה ענין של צדקה.

ולדעתי תעשה את התלוי בה, לתבוע סכום הכי גדול המגיע להם, אלא
שבהמשך למכתבה, יפרישו חומש מזה לצדקה, ומובן וגם פשוט שאין בצדקה
זו, כל זכות לאלו ששלמו הפיצויים, שהרי הם החזירו הגזילה לבעליה, והבעל
עושה כפי רצונו הוא.

בודאי יודעת ממנהג הטוב של בנות ישראל להפריש לצדקה קודם
הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב, ובכל אופן תנהג בזה מכאן
ולהבא.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ר'תצט

ב"ה, כ"ה אלול, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל אשר בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

חדש אלול און ספעציעל די סליחות טעג און עשרת ימי תשובה — איז
די צייט פון מאכען א חשבון צדק, ניט קיין אפגענארטען חשבון, פון דעם
יאהר וואס גייט אוועק, און דערפון ציען די ריכטיגע בעשלוסען ווי
אינצושטעלען, זיך די הויז און אלע זיינע ענינים, אין דעם אנקומענדען
יאהר.

צוזאמען מיט דעם זיינען דאס ימי סגולה, טעג וואס רופען און מאנען
— לויט דעם הויך פונקט פון דעם מזמור תהלים וואס מען זאגט
דאמאלס צוויי מאהל טעגליך:

בקשו פני את פניך ה' אבקש,

זוכט דעם אינהאלט, דאס אינווייניגסטע און פנימיות אין זיך, זוכט
דאס פנימיות פון דעם ארום, דאס פנימיות פון דער נשמה פון דער וועלט,
געפינט און אנטפלעקט די געטליכקייט וואס זי באלעבט און פילט אן די
וועלט.

ביידע ענינים — דער חשבון צדק און דאס בקשו פני — זיינען
פארבונדען צווישען זיך און אפהיינגיג איינער פון דעם צווייטען.

מאכענדיג א חשבון פון דעם עבר (פארגאנגענהייט) — האט מען אפט,
גאר אפט, א טעות, דורך דעם וואס מען נעמט אין באטראכט נאר דאס

חדש אלול ... איז די צייט: ראה טור אורח חיים ר"ס תקפ"א.
טעג וואס רופען: ראה לקוטי תורה ראה (לב, ב).

ר'תצט

אויבנאופיגע, דאס אויסווייניגסטע וואס עס איז דא בא זיך און וואס מען זעהט אין דעם ארום.

דאס זעלבע אויך ביים אויסשטעלען דעם פלאן און סדר החיים אויפן נעקסטען יאהר.

און דאס איז דער רוף און אויפפאדערונג פון די טעג:

אונטערשאצט ניט די אייגענע כחות און מעגליכקייטען.

וויפיל איר זאלט ניט האבען "אין מזומן" — אפענע מעגליכקייטען אויף פירען זיך אין טאג טעגליכען לעבען לויט די אנווייזונגען פון תורתנו תורת חיים (די תורה פון לעבען), ווי גרויס עס זאל זיין די מאס און שטארקייט פון חאראקטער, אויף ניט נתפעל ווערן פון דעם ניט-פריינדליכען ארום און גיין אין וועג פון תורה ומצוה,

פיל גרעסער און מער האט איר אין "רעזערוו" — מעגליכקייטען וואס איר קענט שאפען דורך דער פאסענדער אנשטריינגונג, אינווייניגסטע גאר גרויסע כחות פון זעלבסטשטענדיקייט און שטארקייט אויף דורכזעצען אין לעבען דאס וואס גוט און אמת איז.

אבער דערצו פאדערט זיך: **בקשו** — זוכט און בריינגט ארויס אייערע כחות און מעגליכקייטען, און דאמאלס וועט זיין: **ומצאת — כי תדרשנו, דו וועסט געפינען** — ווארעם דו וועסט זוכען און פאדערן.

* * *

דאס אויבענגעזאגטע באציט זיך ספעציעל, און נאך אין א גרעסערער מאס, אויף משפיעים, גייסטיגע פירער: אויף רבנים, א.א.וו. ביז אף דעם פאטער און דעם טאן-געבער אין דעם גייסטיגען לעבען פון דער הויז און פאמיליע.

אויף טריט און שריט זעהט מען אז זיי שטייען אין ספקות און מורא: אפשר זיינען די רייד צו שטריינג, אפשר פארלאנגט מען צו פיל, אפשר פארטרייבט מען דורך דעם א.א.וו.

צו זיי איז דער רוף פון די טעג און די אויפפאדערונג:

בקשו פני — קוקט זיך איין, זוכט און בריינגט ארויס די פנימיות פון אייערע מושפעים, שאצט זיי לויט זייער אינווייניגסטער רייכטום, לויט דעם נשמה-פארנעם, וואס זי איז א חלק אלקה ממעל ממש,

חלק אלקה: איוב לא, ב. ובתניא רפ"ב — ממש.

שנד

אגרות קודש (ותקא)

ותקא

ב"ה, כ"ו אלול, תשי"ח
ברוקלין.

ועד כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן רב שאין מהם כל ידיעות, ויהי רצון שיהי זה סימן טוב,
ומה טוב סימן מובהק, שאז יש לזה אחיזה בדאורייתא שהכל בסדר ובשלום.

ועל של עתה באתי, שקרבה שנת השבע שנת השמיטה, ובדאי אחזו
באמצעים מתאימים בהנוגע לעניני פרנסה של אלו, שעד עתה התעסקו
בעבודת האדמה, ובפרט הספרדים והמרוקים, שעדיין אינם מבוססים כלל
וכלל, ופשיטא שאין להם כמה סניפי פרנסה.

ונשלח המכתב מהיר דחוף בהתאם להכרח הדבר, ולכן גם הפרטיות
בהכתיבה בזה לכאן תשובת.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ותקב

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ"י.

הרה"ג הו"ח א"א נוי"נ צמ"ס איש חי רב פעלים וכו'
מו"ה שלמה שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני

ותקב

מו"ה שלמה שי: גורן.

בזה להביע ברכתי לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד ובברכה.

אאשר קבלת שני ספריו נזר הקדש (ח"א) ושערי טהרה – מסי מקואות. ובטח גם משאר המו"ל ע"י יכבדני. ות"ח ת"ח על העבר ועל העתיד לבוא.

ולחביבותא דמילתא עברתי, למרות דוחק הזמן, בין דפי הס' עכ"פ מקופיא, ומועתק בזה ממה שנלפענ"ד באיזהו מקומן בחפזי. וע"פ מחז"ל (ב"מ פד, א) הווי מקשי כו' וממילא רווחא שמעתא כו' אטו לא ידענא כו'. ואת והב בסופה.

בס' נזר הקדש בתחלתו. לרמב"ם הלי פסוה"מ פ"א הטי"ו, מפרש דהרמב"ם ס"ל דיוצא טמא הוא ומטמא, אבל בטומאת ידים אינו.

ובמחכ"ת לא נ"ל לייחס להרמב"ם חידוש שאינו מוכרח בהחלט, ובפרט שלא נרמז עליו בשו"מ ברמב"ם (דאם הי' רומז ע"ז – ודאי שלא הי' נעלם הרמז מהכס"מ, לח"ס, משלי"מ וכו' כאן בהלי פסוה"מ). ויותר ע"ז – דהו"ל להרמב"ם לכתבו **בפי'**. ואין לומר שהטעם להשמטה – מפני שאין דרכו להעתיק אלא דין מפורש – שהרי לפי כת"ר מפורש הדין בירושלמי.

וגם – לפירושו יוקשה מש"כ בהלי אבוה"ט פ"ח ה"ג: הפיגול כו' ה"ה כראשון כו' **לפיכך** מטמאין את הידים כו' – שהרי יוצא ג"כ ה"ה כראשון ובכ"ז אינו בטומאת ידים.

וכנראה הכריחו לכת"ר לפרש כנ"ל: (א) לתרץ קושית המל"מ בהלי אבוה"ט שם, לאיזה תכלית כתב הרמב"ם שם במיוחד דין בשר פסח היוצא דטהור – אבל הרי תירצוה במל"מ דכוונת הרמב"ם לחלק בין ספק לודאי. וע"כ גם לכת"ר מוכרחת כוונה זו ברמב"ם, דאלתה"כ אינה מובנת כלל אריכות לשונו שם "ה"ה ספק כו' לפיכך אינו מטמא שספק טה"י טהור".

(ב) לתרץ איך יתכן שהראב"ד כאן אשתמיטתי דהרמב"ם פסק (באבוה"ט שם) דבעיא דכיצד צולין איפשטי לקולא (וגם למה לא השיג עליו שם).

אבל גם לטעמך אינה מתורץ, דל"ל להראב"ד להעמיס חידוש ברמב"ם ולהקשות עליו, דל חידושי ודל הקושיא, והרי ג"כ אין הכרח לומר דס"ל להרמב"ם דמשום חומרא דקדשים כל הבעיות צ"ל לחומרא (ומה שלא השיג הראב"ד בהלי אבוה"ט עוה"פ – הרי גם לכת"ר לא השיג בהלי ק"פ עוה"פ).

ועוד נ"ל: בהקדם הצ"ע בראב"ד, דל"ל להאריך להוכיח דהלכה כרבינא, והרי דעת הרמב"ם דכל העומד לחתוך כחתוך דמי, וא"כ מטמא היוצא אפילו לא ס"ל כרבינא – וכמו שהעיר כת"ר על הלח"מ –

ולדעתי – הראב"ד בהשגותיו ליד גם מודיע דעתו בדין. ואם הרמב"ם לשיטתי במק"א אזיל בפס"ד שמשיג עליו, אי"ז משנה פס"ד הראב"ד כמובן. ואדרבה השגתו במקום זה מתפשטת ושייכת לשיטה זו דהרמב"ם בכל סניפי. ובקבלת כלל זה בכוונת הראב"ד – בטלות כמה קושיות שהקשו עליו והערות שהעירו – בכ"מ. ובזה גם הערות הלח"מ כאן, ויסוד ב' הנ"ל. וכן מובן מה שהאריך הראב"ד להוכיח דהל' כרבינא – בכדי לברר שהדין דמטמא – אפילו את"ל דכל העומד לחתוך לאו כחתוך דמי.

בס' הנ"ל. על הרמב"ם שם הכ"ג: לפיכך כה"ג כו'. וחותרם בצע"ג – כה"ג מאי מהני כאן!!

ונלפענ"ד, בהקדם – מאי מוסיף וקמ"ל ע"י הלפיכך כו'. והול"ל: והולכה של"ב אינה הולכה ונפסל הזבח.

וי"ל – מסתימת הרמב"ם דלא הוי הולכה ולא חילק משמע דבכל גווני הוא, ואף בשדרכו בכך ז.א. בשוחט בצד המזבח (וכמוש"כ בלח"מ ומל"מ), ומוסיף הרמב"ם דכיון דדרכו בכך מפני (קירוב) המקום אינו פוטרו מהולכה ברגל, לפיכך (גם) בדרכו בכך מפני האיש, היינו) כה"ג (שדרכו לקצר בדרכו בהולכתו הדם. והאברים מקבלים ועומד במקומו וזורקם, אף הוא) שקיבל את הדם ועמד במקומו וזלמ"ז נפסל הזבח.

– ראה יומא (לה, ב) בין האולם ולמזבח ובגמרא שם. תמיד פ"ז מ"ג. ולהעיר אשר זריקה למרחוק תלוי בכח האדם (זבחים סד, א) וכה"ג גדול מאחיו בכח (יומא יח, א).

במל"מ הועתק לפיכך כהן שקיבל כו'. וכנראה לא דק.

בס' שע"ט – תוספת טהרה בתחלתו. בפ"י הרא"ש כאן במי גבאים ופי" בסוגית פסחים.

ע"ן ברא"ש לטהרות ספ"ח שפי' דבפסחים קאי בשאובים – היפך מפירושו בהל' מקואות. וכבר העיר ע"ז בס' גולות עליות (על מס' מקואות) והניח בצע"ג. ועיי"ש שהאריך שם בכל הנקודות אודותן דן כת"ר.

שם בסופו. לעת"ל אני מטהר אתכם טהרה עולמית שלא תטמאו שנה

וזרקתי עליכם מ"ט וטהרתם. ובשע"ט שם לע"ל שיעבור רוח הטומאה מן הארץ כו'.

אבל – זורקתי עליכם – הוא טהרת האדם (היחיד או הרבים או גם כללות בני"י) ובכ"ז מציאות הרע בעולם קיימת (וגם בפועל – באו"ה, בחיות וגם בערב רב) ובמילא גם אפשריות של פועל רע (גם בכל בני"י).

משא"כ ואת רה"ט אעביר מן הארץ שהוא טהרת העולם, ובלשון רז"ל מביאו הק' **ליצה"ר** ושוחטו (סוכה נב, א).

ואין כל חדש וכבר הי' דוגמת ב' הענינים הנ"ל: אין לו יצה"ר כי הרגו או, יותר מזה, עשה יצה"ר טוב (ירוש' סוף ברכות), **ומעין** זה מי שיצאו רוב שנותיו ולא חטא כו' (יומא לה, ב). משא"כ – מסירת יצרא דע"ז לאנשי כנה"ג (יומא סט, ב. ועיי"ש בחדא"ג).

ונפק"מ לענין שכר ועונש – דישנו עדיין באופן ותקופה הא', אע"פ שהקב"ה עזרו וטהרו, וכמו שתמיד הק' עוזרו, דאלמלא זה אינו יכול לו.

משא"כ באופן ותקופה הב' שהם שנים שאין בהם לא זכות ולא חובה (שבת קנא, ב).

ועייג"כ זח"ג קכה, א (ומתורצת עפ"י קושית הכס"מ ולח"מ, ברמב"ם הלי' תשובה פ"ח ה"ז). השגת הראב"ד ופי' הרדב"ז ברמב"ם הלי' מלכים רפ"ב. עבודת הקדש (לר"מ בן גבאי) ח"ב פל"ח. אגה"ק לרבנו הזקן סו"ס כו. ואכ"מ.

ו'תקג

[שלחי אלול, תשי"ח?]

... לפלא שזה זמן רב ביותר שאין ממנו ידיעות, אבל תקותי חזקה שבכל אופן ממשיך הוא בלימוד תורתנו הק' בכותלי ישיבה, שגודל הענין מצד עצמו ידוע ומבואר בכמה מקומות בדברי רבותנו ז"ל, נוסף על זה ששנים אלו הם שני הכנה לכל משך ימי החיים, שכיוונם ושלמותם תלויים בישרות ביסודיות ותוקף ההכנה, שלכן תמיד כדאי להוסיף עוד ועוד בתקיפות ההכנה, כיון שהתועלת נכפלת פי כמה במשך עשירות שנות החיים הבאות לאחר זה, ובפרט שלפי גילו אין זה עדיין בגדר ההוספה לזמן הדרוש כ"א זמן הכנה עצמה, שמהנ"ל מובן, שכל שבוע וחדש שעוסקים בתורה בהתמדה

ושקידה כדבעי, שענין זה אי אפשרי אלא בדבוק חברים בכותלי ישיבה, ולא רק שאין זה ענין בלתי תועלת ח"ו, אלא אדרבה זוהי תועלת המקסימלית שאפשר לקבל ממשך זמן זה, וכידוע גם על זה המשל, אשר הוספה קטנה בגרעין הנטוע נכפלת פי כמה וכמה באילן שגדל אחר כך.

ו'תקד

[קיצ תשי"ח:]

... ההערה בנוגע לספה"ע שלא יהא כשני תורות כו' – לא זכיתי להבין, שהרי התורה אמרה בפ"י שעל כאו"א לספור בפ"ע (וע"ד וספרה לה, ולא כספירת שמו"ו – ראה תוד"ה וספרתם מנחות סה, ב) ולקבוע חה"ש ביום ה', וזהו הדרך היחידית לקביעות חה"ש (מנין היחיד). ומקשה – לא כן הוא, כ"א פלוני יחוג חה"ש במ"ט למנינו (שהרי בודאי לא יפטרו מספה"ע) ופלוני בני"א למנינו והג' – בני למנינו! ועוד קושיות רבו מלספור (חסר תמימות, יתר על התמימות וכו').

הלח"מ (פ"ז דלולב) שהביא – ה"ז שוברו. עיי"ש.

לפענ"ד מה שקורא למסקנתי "חידוש גדול" – החידוש הוא – פשיטות הדבר ומאי קמ"ל.

מכתבי מענה בענין תפלין – בטח נתקבל במועדו.

ו'תקד

נדפסה בלקר"ש חכ"ג ע' 327.

ההערה בנוגע לספה"ע: כמה שנחבאר לעיל אגרות וירחצ. ו'תטו. דמי שעבר קו התאריך באמצעי ימי הספירה צריך להמשיך בספירתו שלו וכן לחוג את חג השבועות למספרו.

מפתחות

מפתח ענינים

- אב, מנחם:**
רעז (לדחות קבלת האזרחות ליום או אחרי ט"ו באב).
- אבן במאי הוי זהיר טפי:**
רצו. שמא.
- אבות:**
כב (מרכבה).
- אבלות:**
קסב (לא להרבות בא. יותר מהכתוב בשו"ע). עררעא (מספר הקדישים. אין עובר לפני התיבה כליל ש"ק למזמור לדוד. לימוד משניות — אותיות שם הנפטר. קריאה בתורה ועלי' למפטיר. לימוד פני' התורה).
- אהבת ישראל:**
כח (אמירת הריני מקבל עלי מ"ע כו' לפני התפלה). מגיד (אפי' לא בקצה העולם. באה"ק). קסח (כל תורה שאין עמה מלאכה — א. י.).
- אומות העולם:**
שכד (שרש נשמת חסידי אה"ע — מנוגה).
- אותיות:**
עט (מנצפ"ך — בוצינא דקרדוניתא).
- אייר:**
עד (בכל יום מצוה מיוחדת).
- אימוץ:**
קד (ילד יהודי דוקא).
- אין עומדים להתפלל אלא כו':**
עדר (אם ל' זה מורה שמעכב).
- איתן:**
קכט. קלח.
- אלול:**
שיד"טז (שאומרים בכי"ו ה' אורי וישעי — דקאי על הבטחת בית השלישי). שכג (כנ"ל). שלה. שמא (הארץ י"ג).
- מדות: מקבל כ"א בספ"י). שמג (ר"ת ג' קיין וחשובה). שנינב (חשכון הנפש. בקשו פני גר').
- אמונה:**
שכה (זה שמתאונן על ספיקות בא. מורה שהוא מאמין).
- אריכות ימים:**
קנ (עם כל הפי').
- אתכפיא ואתהפכא:**
פג (חרמש בקמה).
- אתרוגים:**
קמז"ח (א. קלבריה).
- אתערותא דלתתא ואתערותא דלעילא:**
שא (גם ענינים השייכים לאתרל"ת מעוררים מלמע').
- בגדי כהונה:**
רעג (מכנסי כה"ג).
- בדידות:**
ט"י (חסידות מאכט אז מ'פילט זיך ניט עלנט). צ.
- בטחון:**
א"ב. יז. כח. פא. צא. ק. רצט. שלו.
- בין המצרים:**
רפו (העלם הפני' — צריך לגלות פני' התורה). שג (יציאה מבהמ"צ תביא מיד הגאולה).
- בית:**
ב (בעניני דירה — להתחשב בדעת האשה). ז (קניית ב. בעל שתי דירות). נו (קנין או שכירות). סט (כנ"ל). קסא (להסתדר במקום שאין הדירה כיוקר). רמח (לא להחליף דירתו כדי להקטין החובות). רצז (לא למכור דירתה ולחיות אצל הילדים).

שסא

בנים:

של (ע"י הוספה בב. חלה הטבה בהנהגת
הב.). שמא"ב.

בעלי תשובה:

עיי"ע צדיקים ובע"ת.

בר מצוה:

פז (במוצש"ק, מצוה הראשונה —
מאימתי קורין את שמע בערבין. זמן
העלי' לתורה). קלא. רל (חזרת מאמר
וענין כנגלה). רלו (כת מצוה). שי
(כנ"ל).

בריאות:

רלו (שמירת הב.). רמב (ב. הגוף תלוי
בב. הנשמה).

ברכה:

שמג (מעלה בב. פרטית וכללית).

ג קוין:

פה (מילי דנזיקין — סו"מ, דאבות —
תורה, ודברכות — ע"ט).

גאולה:

יג (כשיהי' כולו זכאי כו'). עה (עדיין
לא הותחלה. מאמר חריף בנידון).

גירושין:

קצב (עיכוב הגט).

גם זו לטובה:

רסא (וכל מה דעבד כו').

גמילות חסדים:

קכה (עבודת עקבתא דמשיחא. מצוה
שזמנה עובר).
עיי"ע צדקה.

גן עדן:

קנו (געה"ת וגעה"ע נתגלו לנשמות
יח"ס בהיותם בגוף. לדעת הרמב"ם אם
הוא קיים גם עתה). רו (כמה דרגות
בג"ע).
עיי"ע עולם הבא.

הוכחה:

יג (עד כדי כו' הכאה). קצז (מתוך אהבת
ישראל).

הולכה:

שנו (ה. שלא כדרכה).

הליכה:

לג (מהלך — מעלת בני"י על המלאכים,
כלי גבול).

הפצת היהדות:

קנח (לכ"א יש כשרונות לה. הי). קעה.

הפצת המעיינות חוצה:

ג. מ (קודמת לה. היהדות). מו (הכרח
השעה). עא. עד. קג. קסה (מענה מלך
המשיח — לכשיפוצו כו'). קצט. רד.
רסד. רסח. רפו (כימי בין המצרים).
רצה. שטו. שלב.

הרמת יד:

רפגיד (לא עליך אלא עלי).

השגחה פרטית:

קמא. קצה (לכן "בהודמנות" ולא
"במקרה"). שכ. שלו.

התבודדות:

שכז (ביום הולדת).

התוועדות:

נו (התכלית — שיביא הדברים לב"ב).
פז. רח (אופן הה.). רנא (לדבר אין דעם
ארום פון חסידות). רסד. שמב (וואס א
חסידות'שער ה. קען אויפטאן כו').

זעיר אנפין (ז"א):

שכ (בו"א — קצה או"א"ס).

זקן:

קפד. שיט.

חוב:

שיא (פריעת ח. צ"ל לפני הנסיעה
לכאן).

חומש תהלים תניא (חת"ת):

כ. לח. נא. פכ. צג. צח. קב"ג. קכו. קכח.
קמו (זמני הלימוד). קנו. קעז. קפא.
קפד. רמב. רמה. רמח. רסט. רפה. רצא.
ב. ש. שיט. שכד. שכז (ביום הולדת).
שלב.

חופש:

סט (ניצול ימי הח.). קנ. רכה.

ח"נ:

קעח (חסידות מתקן. קשור במוחין).
שיט.

חי אלול:

שלה. שמביג (יום הולדת שני המאורות הגדולים. מביא חיות באלול). שדמ (התחלת ר"ה).

חירות:

יד-ח. כה-ו. לביג (בצומח חי ומדבר). לו. לט. נח. עט. קג. קה-ו. קיד. קלה. קנא. קנודט. קסז. עיי"ע יציאת מצרים.

חלומות:

קלה.

חלוקת הש"ס:

רסג.

חנוך:

כט (הפרדה בין נערים ונערות — אינה שאלה דתית לבד). סז (לימוד מס' סוטה לתל'). פה (ת"ת — מצוה יחידה שהאב מחויב לח. בנו מה"ת). פט (התעסקות בח. מזככת המחנך). קכז. קכח (לימודי קודש וחול). קל (השפעה על התל' בדברים אחדים בהתלהבות. תל' שיש לו חבורה אינה יהודית). קלט (גודל ענין התעסקות בח. הכשר). קמ (לימודי קודש בלבד). קמט (לימוד הוראה לתל' הישיבה). קנד (בנינו ערבים בעדינו). קנה (א' ממשמות העיקריות של דורנו). קפג (צריך לנצל הכשרונות בח.). קפו (השפעה על תל' — גם כשאינו המקצוע שמלמדם). רכ (כנ"ל). רנו (מרץ המתאים בבחינות הקורס למורים). רצג-ד (כל המוכשר יעבוד בשטח ח. עטה"ק). שט (זכות ההתעסקות בח.). שי (החיוך לקבל ח. דתי). שלג-ד (התעסקות בח. אף שחסרים לו ידיעות). שלט-מא (התעסקות בח. — ענין חיוני של עמנו). שמו (כנ"ל — כט).

חנוכת הבית:

קעא (ח. בהכ"ג).

חסידי יר"ש למדן:

עב (קדימה ואיחור בברכה זו).

חסידות:

כא-ד (הכרח לימודה). מא. נג-ד (היכרות עם תורת חב"ד. פעולת הח. במשך מאתיים שנה). נו (ח. ומוסר). דפואה מתוקה ומרה). סא (שחיקת אב"ט שבראש המלך). פג (לפני ואחרי התגלות הח.). צג (חיזוק בח.). קב. קז (סדר התחלת לימוד ח.). קכה. קכו (נחלת כל ישראל). קכח-ט. קלב. קלח (לימודה בהעמקה). קמו (ארום פון ח.). קסא. קסה. קעח (מתקן חטא הידוע הקשור במוחין). קפ (כנ"ל — קכו). קצו. רי. רטו (ח. ומוסר). רמח. רנא (כנ"ל — קמו). רעא (בשנת אבלות). שא (ממוצע ומאחד תורה ותפלה). שמב (אילנא דחיי).

חפץ:

שה (פני' הרצון). שלב.

חציצה:

קצח (סתימת שן).

חקלאות:

רכג. רכו.

חשון:

רעז (כמדומה אין נוהגים — חתונה בחדש זה).

חתונה:

מב (מכירת קרקע באה"ק לצורך נסיעה לח. בתו). צח (חזקת מאמר לכה דודי). קס-סא (לא לעכב מחמת חוסר הוצאות). רעז (בחדש מ"ח). רצ (בודאי שהוצאות הקשורות ביכולת האדם). שו (לסדרה לא מתוך דוחק).

טבילה:

כג (ט. עזרא).

טהרת המשפחה:

ג. סג. פא. רנז.

טומאה:

שנה-ו (יוצא בט. ידים — לשיטת הרמב"ם והראב"ד).

יאוש:

קעז. קפא.

יב תמוז:

קלו. קצ-צא. קצה. רג-ד. רט. ריב-ג.
רטו. ריח. רכה. גופא בחר רישא אזיל.
רכח. רלא-מה. רמז (י"ג תמוז) — חותם
וגמר הגאולה. רנ. רנג. רנו-ח. רס.
רסט. עדר. רעח-ט. רצה (כנ"ל) —
רכה. רצט.

יגעת ומצאת:

ז. יב. כג. מט. קטז. קסג. רצא. שיא
(שלא לפ"ע הי). שלח.

הוי:

ע-ט-פ (ה' תתאה מורה כו' ולד' סטריין).
קמה (ד' אותיות נגד: עז כנמר — תורה
כו').

יום הולדת:

קכ. קנא. קסז. ש. שכז.

יום טוב:

מו (יוט"ש ש"ג לבן א"י שנסע לחו"ל).
רלא (מכשיר בשול חשמלי ב"ט).

יחידות:

רי (ראיון).

יט כסלו:

כו (ההתוועדות בכפ"ח).

יציאת מצרים:

טז (ימי צאתך — כל הימים מיצי"מ עד
הגאולה העתידה). כח (בכ"ו). לא-ג
(בכ"ו).
עיי"ע חירות.

יצר הרע:

ס (לא להתעסק בטענותיו). שנו (הרגו
או יותר מזה שעשאו יצ"ט).

יראה:

קמה (י. תתאה תרעא כו' וי. עילאה —
תכליתם).

כהנים:

כב (ב' ענינים בכ.).
עיי"ע בגדי כהונה.

כלים:

מא (שורש הכ.).

כלל ופרט:

רפ-פא (אם פ. יכול להשפיע על הכ.).

כפיה:

יב (מועילה, כיון שאינה אלא מסירה
האונס של יצה"ר).

כשרות:

שכו.

כתבי עת:

רצט (שמועסן).

לבושים:

קמו (שינוי ל.).

לעתיד לבוא:

שנו (חילוק בין וזרקתי גוי ובין ואת רוח
הטומאה אעביר גוי. ב' תקופות — רק
בתקופה הא' יש שכר ועונש).

מאמרים:

צח (ד"ה לכה דודי בחתונה). רנט
(רשימת מ. שחח"י).
אדמו"ר שליט"א: קעד (חה"ש
חשי"ח). רסד (י"ב תמוז חשי"ח). רעז.

מדות:

פג (חרמש בקמה, בירור המ. לפני
ולאחרי התגלות החסידות). קסז (תיקון
המ.).

מדינה:

שיד-ח (אמצעי ולא תפקיד).

מדע:

רפ.

מוסדות:

יז (התעסקות לטובת המ. צ"ל בקבלת
שכר). פה (פתיחת ביי"ס חב"די עדיף
במקום שאין הפרעות). קעג (רק דבר
הקשה צריך לשאול מעבר לים).

מזוזות:

ב (בדיקה). נ. סג. פא. קא. קלה. קעה.
קעו-ח. רמב. רמה. רצ. רחצ. שיט. שכז
(סדר קביעות מ. בחו"ל). שלו.

מזל:

מה (אין מ. לישראל — ב' פי'). קעו.

מחיצה:

צט (בביהכ"נ).

לתושבי כפ"ח). טז (שנשלחו לבוענאס
איירעס). מב (כנ"ל — ז). מג (כנ"ל —
טו). מד (מבצע מ.). פג (שלפני
ושלאחרי חצות). קמו (כנ"ל — ז).

מצרים:

שח (שייכות עמלק ומ.).

מקוה:

צה (כאיסט פלעטבוש). ריא (ב"ריא").
שיב (מ. ע"ג האוצר ה"ז זריעה באופן
היותר מועיל). שנו (מי גבאים).

מרכבה:

כב (ב' ענינים במ.).

מרקסיזם:

רפ (דוקא בארצות ששיטת המ. שולטת
— פשט פולחן היחיד ורודנות).

משמעת:

רטז.

משניות:

נא. רעא (בשנת אכלות). שיח. שמח
(תרגום מ. לצרפתי).

מתן תורה:

עט (מתנה). קכט (כמ"ת היו כלם
בריאם). קמא (ויחן — כאיש אחד).

נבואה:

קנו (השגת הנ. אינה למע' ממוחין דחכ'
המלוכשת בבניה).

נוטל פרוטה מאיוב מתברך:

רצ.

נישואים:

פח (לערכ אל חנח ידיך).

נעשה ונשמע:

עז (הקדמת נע. לנש.).

נפש:

שיז (דיוק הלי' פקוח נ.). שכד (שרש נ.
חסידי אוה"ע).

נפש האלקית ונפש הבהמית:

רעז (לאחר כו"כ שנים שנמצאים ביחד
א"א שלא תפעול נה"א על נה"ב).

נשים:

ל (בזכות נ. צדקניות כו'). מד (כנ"ל).
פג (שייכות פסח ושכועות לנ.). קמב

מחשבות זרות:

רפה (עצה למח"ז — לימוד בפנים).
שלא.

מה' מצעדי גבר כוננו:

שה. שלב.

מילה:

רס (מ. משוך — מדרכנן).

מכתבים:

רט (העדר אישור מ. — מריבוי
טרדות). רכג (מענה שלי פרטי אינו
מחייב הנהלת מוסד). רנח (הביקור כאן
צריך להוסיף בקישור מ.). רפח (כנ"ל
— רט). שו (כנ"ל). שכח (מ. הכללי
לשנת תשי"ח).

מלאכים:

קנרז (אם יש להם גוף).

ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה:

רלב.

מנהגים:

שח (כשיש סתירה בין "היום יום"
לסדור או שו"ע).

מנוחה ונחלה:

עח.

מסיבות שבת:

רכה. רפה.

מסירות נפש:

קע (מס"נ אדמו"ר לחנוך הכשר). רמד
(אזוי און ניט אנדערש).

מעט מעט אגרשנו:

קכו.

מעלין בקודש:

ג. כג. סח. קלח. קפה. קצא. רי. רסט.
רעו. שכו. של. שלח.

מפלגתיות:

קצה.

מצבה:

ער (לא לחכות י"ב חודש).

מצוות:

רב (שכר מ. מ. — צוותא וחיבור).

מצות:

ז (חלוקת מ. שמורה). טו (שנשלחו

ומפי סופרים). קז (אגה"ת
ושהיחזה"א). קסה (ליקוט מס' הזהר).
רפ (דפוסי ס' התניא ברוסיא).

עבודה זרה:

רלז (עריכת מסיבות ביום א' — יום
אידם). רסד (בהעלמת עין מהצדקה,
בכועס וכי"ב). שכ.

עבודת ה':

קפא (בחינה מאיזה צד באה התחבולה).

עולם הבא:

רו (מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן אם הוא
לנשמות בגופים). שלז (כנ"ל).
עיי"ע גן עדן.

עמלק:

שח (שייכות ע. ומצרים).

ענוה:

קב.

עסק:

קסח.

עצבות:

ב. שלא.

עצה:

מב (להושיב ג' אנשים כו'). קסו (כנ"ל).
דש (כנ"ל).

פחד:

שלא.

עשרה:

פו (ע. ע. — המשכת עשה"ד בע"מ).

פאה נכרית:

קפד. רפח.

פורים:

לד (כפורים).

פקוח נפש:

שיז (הלשון — נפש).

פרנסה:

פח (פ. רוחנית מביאה לפ. גשמית).
קעה. קעז (מלח ממון חסר).

פשרות:

קלג. רטז. רכה. רלח. רסז. ערה (באמונה
ותורה אין שייך פ.). שכט (פרזבול
ומכירת חמץ אינם פ.).

(במ"ח — תחלה נ.). קנה (הלימוד
ממגילת רות שנקראת ע"ש דוקא).

נשמות:

קנו (ריבוי דרגות בתענוג הנ.). ריח
(חלק אלוק ממעל ממש). רנב (השארות
הנפש).

נתוח:

קג (אפענדיק). קלה (על הריאות). רז
(לובוטומי). רפכ"ג (הנ"ל — רק
כששאר הטיפולים לא הועילו). שט.

סדר:

לז (בתחלתו — ד' בנים, בסופו כולם
עונים לשנה הבאה בירושלים).

סיום:

קכג (ס. משניות).

ספירת העומר:

סה (כ"א מנה כמה ימים יש עד מ"ת).
עד (בחדש זיו — כל יום מצוה
מיוחדת). עט (וספרתם — מאכן
ליכטיג). פב (לא במספר סדורי, שגם
העבודה דאחמול בשלימותה). קב
(כנ"ל). קנג (העובר את קו התאריך
באמצע ימי הס.). קנט (כנ"ל — סה).
רסה (כנ"ל — קנג). שנח (כנ"ל).

ספר תורה:

קי (לכפ"ח. כתיבת פצוע דכא).

סת"ם:

קעו (שילמוד פני' התורה בימים שעוסק
בכתיבת סת"ם). שיד (כתב חב"ד).

ספרים:

מ"מא (הערות לס' הסבא הקדוש). קא
(סידור ותהלים בחנותו). רנ (שערי תורת
א"י; שע"ת בבל). רסרז (התורה
והעולם). שז (הערות להוספות ל"עדות
לאספ"י). שכב (עלים מעץ החיים). שכט
(של הרכ דוד פלדמן). שנד (הערות לס'
נזר הקודש ושערי טהרה).

אדה"ז: ב (תניא). יג (לימוד תניא
ברבים). מו (סדר לימוד התניא.
שהיה"א לפני סש"ב). נא (תניא). נט
(תניא). צב"ג (הל' כתניא מפי ספרים

פתגמים:

עד (בשכיל ל"ת לא הי' צ"ל כריאת העולם). קעט (רבותינו: פאר אמת ווערט מען בטל). קפא (רבותינו: טובה פעולה א' מאלף אנחות). ריח (הרמב"ם: הדיעות הולכות אחרי המציאות כו'). רמד (נזכרים ועי' ונעשים). רמז (כנ"ל). רנא (לימוד זכות מועיל רק לענין שכר ועונש). רסו (הר"ה מפאריטש: כל מה שעושה — ס'אל זיך אפלייגן א ווארט חסידות). רעז (לאחר כו"כ שנים שנמצאים ביחד א"א שלא תפעול נה"א על נה"ב). שיח (הגברת הצורה על החומר). שלד (החוקרים: תכלית הידיעה שלא נדע). שמא (רבותינו: טראכט גוט וועט זיין גוט).

בעש"ט: מג (אהבת ישראל — אפי' לא' שבסוף העולם). נא (כשנפגשים פ"א יפגשו עוה"פ). קמא (כ"ד בהשגח"פ. מכ"ד הוראה). קסח (כל תורה שאין עמה מלאכה — התעסקות באהבת ישראל). רטו (ב' אופנים בשמירה מגנב). שלה (כ"א מישאל כבן יחיד כו'). שלז (כנ"ל). שנב (עה"פ כי תהיו אתם ארץ חפץ).

אדמו"ר הזקן: נו (קביעות בנפש). סא (גילוי חסידות — שחיקת אב"ט שבראש המלך). עט (וספרתם — מאכן ליכטיג). פה (מרא דאתרא — כפשוטו). קא (כנ"ל — נו). קכו (כנ"ל). קכו (חסידות — נחלת כל ישראל). קסא (כנ"ל — נו). קסה (כנ"ל). קפ (כנ"ל — קכו). רסג (ע"י הצדקה — מוחו ולבו זכים כו'). דש (כנ"ל — נו). שיח (שמייסן די פערד כו'). שמב (וואס א חסידות'שער התועדות קען אויפטאן כו').

אדמו"ר האמצעי: עח"ט (ב' נה"א על נה"ב א'). קפא (כנ"ל).

אדמו"ר הצ"צ: רנח (אנן פעלא דיממא

— להאיר). שכב (כנ"ל). שכה (זה שמתאונן על ספיקות בא. מורה שהוא מאמין).

אדמו"ר מוהר"ש: יא (שינוי מקום לא בשכיל פרנסה גשמית). רנח (אכער איר וועט אנווערן דעם זכות). רסח (איך ששפחה יכולה להגיע לסברות תנאים ואמוראים).

אדמו"ר מוהרש"ב: רמד (חגרה בעוז — מס"נ. אזוי און ניט אנדערש).

אדמו"ר מוהריי"צ: ו (העבר מלמד העתיד). י (חסידות מאכט אז מ'פילט זיך ניט עלנט). יז (התעסקות לטובת המוסדות צ"ל בקבלת שכר). פח (צדקה בחייו ולא רק לאחר אריוש"נ — עולמך תראה בחייו). צ (חיל היוצא למלחמה — במארש של נצחון). קטז (גאר א פיינע חרישה .. זריעה). קיט (זהיר טפי — לייכטן). קכג (קבלת התורה בשמחה ובפני). קל-לא. קלגיד. קמח. קנ"נא (כנ"ל). קנב (כנ"ל — בטח שמע נוסח הברכה מאביו אדנ"ע. ביאור הנוסח). רצה (א שו"ב איז ניט קיין סקאטאביעץ). שמג (חי אלול — בריינגט לעבן אין אלול).

צבא:

ח (נצטוו בה על תוספת בתומ"צ). לו (פרסומים לחיילים). קפט (תוס' קדושה נדרשת מהם).

צדיקים ובע"ת:

ריד.

צדקה:

ב. ז. ט. יט. כג. לח. לט (אבד סל ומצאו עני. צ. שלא לשמה). ג. ס. סג. סד (בממונו בגופו ובנשמתו). פב (מלח ממון חסר). פט (עולמך תראה בחייו). צא-ב. ק (מועילה לפרנסה). קד. קטו. קכח. קלה. קעו. קעז (כנ"ל — פב). קעח. קעז. רכב. רכו. רמג. רנה (עבודת ה' בעתים הללו. מצוה שזמנה עובר). רסב (כשמצב הפרנסה דחוק). רסג (ע"י

מפתח ענינים

שסח

קורין כו'. קבג (קורין את שמע — ויקריא כו').

קריאת התורה:

פז (זמן העלי' לת. לבר מצוה). רח (שיחה בעת קה"ת). רעא (בשנת אכלות).

רבי וחסיד:

עג (ההגרלה לנסיעה לכאן. צ"ל מזה בכך). רמג (נסיעה לכאן — בתנאי שיהי' תועלת הרבים). רעז (כנ"ל). שיא (פריעת חוב צ"ל לפני הנסיעה לכאן).

רבית:

רצז (היתר עיסקא).

רבנות:

פה (מרא דאתרא — כפשוטו). קג (גם גנבי דבשיכבותי כו'). רסכ (כשכא ע"י מלחמות וחכוכים).

רופא:

נה (המומחה במקצוע זה). סג (רק שליח).

רפואה:

נו (מרה ומתוקה. חסידות ומוסר). קלה (להחברך בבנים). קסט (סדר בזמני האכילה). קצג (לפצעי הרחם). רמב (תלוי בכריאות הנשמה). רמה (לילד ששינתו קלה).

שאלה:

כה (בחרומה וקדשים).

שבועות:

קנג (לעובר קו התאריך בימי הספירה). קנח (כשחל בחמישי בסיון עם הוא זמן מ"ת). רסה (כנ"ל — קנג).

שבת:

צד (אניה ישראלית בש.). קיח (כנ"ל). קכד (זמן מוצש"ק). רלז (המכשולים מעריכת בר מצוה בש.). שכג (כנ"ל — צד). שמו (מיקרופון בש.).

שחיטה ובדיקה:

רצה (א שו"ב איז ניט קיין סקאטאביעץ).

הצ. — מוחו ולבו זכים כו'. רעא (בשנת אכלות). רעז. רפט (כנ"ל — פב. פסת לחם לעני). רחצ. שיח (סגולה לשכחה ולכמה ענינים). שכו (כיום הולדת). שלו. שמב. עיי"ע גמילות חסדים.

צוואה:

פט (חילוק נכסים מביאה לתוצאות בלתי רצויות).

צוואת ר"י החסיד:

רעז.

ציצית:

כז (כשהולכים לעבודה מתלכלכים הצ.). רלב (תכלת).

צניעות:

רלח (שירת הבנות במסיבת בת מצוה). שכו (קדושים תהיו).

צעירים:

רצא (ימים שבגילו — סוללים הדרך לאושר האדם). שלב.

קבורה:

צג (העלאת עצמות). שלג (כנ"ל).

קביעות:

נו (בנפש). קא. קכה. קסא. קסה. רסט. דש (כנ"ל).

קבלת עול:

עז (הקדמת קבלת עומ"ש לקב"ע המצוות).

קדיש:

ער (מספר הק.).

קדשים:

כדיה (שחיטת צפור שנטרפה).

קנאה:

קכב (מי שיש בו ק. מרקיב — תולע דקדושה).

קפידה:

רפח (איני רואה תועלת מק.).

קרבנות:

שכח.

קריאת שמע:

פז (מצוה הראשונה לבר מצוה. מאימתי

שידוכים:

י (שהי' לה התקפת מחלת עצבים וחזרה לאיתנה). כא. כג"ד. לד"ה. מט (עם בת ישראל). פד (גורל והמשכת הלב). צ (להקפיד רק על העיקר). קמו. קסו. קעח. קפד. רכו. עדר (זמן הצעת ש. לכן). רצב (כשיש לה אחות מבוגרת. להשתמט מלהתקשר בחודש מנ"א).

שיחות:

רנא.

אדמו"ד שליט"א: קסד (בענין הביטוי תורה חמימה). רמד (י"ב תמוז תשי"ח). רסא (מעלת גם זו לטובה על כל מה דעביד כו'). רעז. שיא (בענין יגעת ומצאת — שלא לפ"ע היגיעה).

שכחה:

שיח (סגולות).

שלוחא דרבנן (שד"ר):

רצג (שד"ר לחו"ל א"ז אלא כשביל נפש היפה).

שלוש:

קכג (בין הגוף והנפש. בין נה"ב ונה"א). ריט (בין איש לאשתו).

שליחות:

נב (חיל נוסע מבלי שאילת ההורים). קמט. קפב (ש. המחלקה הדתית). שה.

שמות:

לח (שינוי לש. בלה"ק). מז (להזכיר בש. האם). קסה (אמירת ש. חמשה חומשי תורה — סגולה). ר (הקב"ה משים בפיו). ער (כתיבת הש. מענדל). רעו (שמו כשם חותנו — יושב ג' רבנים ויוסיפו לו שם).

שמחה:

א"ב. כח. צ. רכו. שכה.

שמיטה:

צז. שגד (לסדר פרנסה לשנת הש.).

שנה:

ריד (חמימה. לדעת רבי וחכמים).

שנים אוחזין בטלית:

רסז (פי' הפנימי).

שמות:

לח (אנגלית). סג"ד (אנגלית אידיש). ק (אנגלית לה"ק). קפ (אשכנזית לה"ק). שלו (צרפתית). שמח (תרגום משניות לצרפתית). שנג (צרפתית).

תאריך:

קס (פלא שיורה הת. למספרם).

תהלים:

ז. ט. כג. ס. קד. קיא. קטז. קסב. קעו. קצז. רנז. רצ. שיט. שלו (מזמור כג).

תורה:

קלד (לימוד פר' השבוע והל' הצריכות). קסד (הביטוי ת. חמימה). קעד (מעלת הת. — התגלות העצמות). קפה (לאפשא לה. תשובה להעלותה). רי (לימוד הל' הצריכות). רכד (לימוד ת. מבלי לדבר ע"מ לעשות). רכח (מקפת כל החיים). רנא (לימוד במקום שלבו חפץ). רסג (ניתנה דוקא בעוה"ז. הל' הצריכות). רפד (ת. חיים). שז (פרד"ס כנגד ד' עולמות. רמז ביצירה או בריאה).

תיירים:

קטז"ז. רנג.

תיקון:

מא (שורש הת. — הכלים).

תלמידים:

ח (נסיעת ת. מאה"ק ללמוד בני.). מה (כנ"ל). רפה (התמדה תועיל להסתדרות).

תמימות:

ריד (מחלוקת רבי וחכמים. עבודת צדיקים ובע"ת. חסידות ומוסר). רסד (סתים וגליא).

תנאי:

כד"ה (כשחייט צפור שנטרפה).

תעניות וסגופים:

צו.

תפילין:

סא (זמן התחלת הנחתן — ב' חדשים לפני הב"מ). סב (מפעולת הת.

אר"י. אדה"ז בירר נוסח שלו מס' נוסחאות). קצו (מח' המבלבלות בת.). רה (אמירת אתה חונן במוצש"ק). רכא (אמירת ושמרו). שח (אמירת לשם יחוד).

תשובה:

קלא (מעלת הבע"ח). קלז (חרטה על העבר וקבלה על להבא). קפה (להעלות התורה שלמד). רכה. רנו.

ממשיכים בכל עניני התורה). סג (בדיקתן). ע"עא (ממשיכים ברכות). פ (ת. דר"ת). פא. פז (כנ"ל — סא). קא. קמז (בדיקת ת. הבאים מא"י). קעה"ח. קצז. רסט. רעו. רצ. רצב. שיט. שלא. שלו.

תפלה:

סז (אמירת הלל לפני הת.). קיא (כוונה בת.). קעו (בכוונה). קפג (שינוי לנוסח

מפתח מוסדות וארגונים

אגודת נשי ובנות חב"ד:	בית רבקה:
ב. נז. קל. קמא"ג. קנח. רט. רכט. רנב.	פג.
זונדרלנד: רצט.	כפר חב"ד: קיב (מקצועי, סמינר).
כפר חב"ד: מר.	רלגיה (סמינר). רמ (מקצועי, סמינר).
מלבורן: רעט.	נ.י.: קע-עא.
ניו הייווען: קכו.	גמ"ח, קופת:
סינסינטי: ר.	רג.
קליוולנד: יד.	גן ילדים:
ריא: שכז.	שלו"ז.
שיקגו: סח.	גן ישראל:
תל אביב: ל. רג.	קסג (מונטריאל). קעב (כל המחנות).
אגודת נשים; לידיס אוקזילרי:	יקראו בשם משותף ג.י.). קפג. רכט"ל.
קנר.	רנ.
אהלי יוסף יצחק:	ועד הרבנים:
אה"ק (רשת):	צה (דאיסט פלעטבוש). רסז.
ה. קס. קפג. קפח"ט. רמד. שלו.	ישיבות:
מלבורן: ג. סח.	כא. ריב (בדנמרק). רמו (בקופנהגן).
מרוקו: רמא. שנג.	שב (ליובאוויטש בטורונטו). שלח
ריא: שכז.	(בעכו).
אהלי תורה:	ישיבת הערב:
שלד.	סו.
אחי תמימים:	מחנה קיץ:
קנא.	קעב (כל המ. יקראו בשם משותף "גן
ראשון לציון: קלד. רמד.	ישראל"). ריא (בביה"כ"נ). רפז (תועלת
בית חב"ד:	המ.ק. לילד).
שמה (ליובאוויטש האוו).	מרכז לעניני חנוך:
בית יעקב:	קעב.
כ. רלד.	ספריה:
בית הכנסת:	מ.
קנג (אנשי ליובאוויטש שיקגו). קעא	עליית הנוער:
(אהבת תורה, כראנקס. חנוכת הבית).	רטו. ריו.
ריא (מחנה קיץ בבה"כ"נ).	צעירי אגודת חב"ד:
בית הספר למלאכה בכפ"ח:	עט. קא. רט. רכא.
יט. צז (לחקלאות, מסגריה, מכניקה,	אה"ק: ה. ט. קפב. קצד. רכח.
נגרות). רל. שטו.	כפר חב"ד: קלר. רנג. רפה.

שעא

מפתח מוסדות וארגונים

שעב

מונטריאל : קמד (אספת היסוד). קסג.	
מלבורן : קצד-ה. רעח.	
ראש העין : רעח.	
ריא : שכז.	
ני.י : רעח. שכג.	
תל אביב : קטז. קלו. רכט. רסח.	
קיבוצים :	
ה. יט (ק. דחי).	
קרן השנה :	
רלו (גם כשתורמים באמצע השנה).	
שובה ישראל :	
טז.	
תומכי תמימים :	
ט. לר. קו. קיג (יובל הששים). קנ-נא.	
רכז. רפ. רצה.	
כפר חב"ד : סד (הנחת אכץ הפנה). קיג.	
קסח (כנ"ל). קעג. קצג-ד. שטו.	
לוד : צז. קיג. קעג. קצג. ריד. רכ. רלט.	
שטו.	
ני.י : ח. מה. קכב. קנד.	
פריז ; צרפת : קסא. ש (אשר באירופה).	
תורת אמת :	
קמו. קעד. רה. שלא.	
תלמוד תורה :	
קפז. שב (בית יוסף טורונטו).	

מפתח אנשים

אהרן מבעליניץ: קנא.	דאָויד, הלל: קכה.
אוחיון, יצחק: רכד.	דבורץ, ישראל זוסמן: שיד.
אושפל, יצחק דוב: רנד.	דובאוו, יצחק: קלא (ונכדו אהרן מענדל).
איידלמן, שלום: שיג.	דובער, אדמו"ר האמצעי: שמ.
איידלקופ, יונה: קכא.	דוכמן, חיים ברוך: פ.
אלטהויז, פנחס: רעט.	דזייקאבסאן, שיינא: קיב. רמ.
אלפסי, יצחק: מ.	דייטש, חיים שלום: רה.
אשרמן, פרופ': קצב.	דייטש, חנניא יו"ט ליפא: קה.
בוימגרטן, דובער: עא.	דינור, בן ציון: רעט.
בונין, אלכסנדר זיסל: שלט.	דמיאל, יצחק: קסד (ונכדו נחמ'').
בורג, יוסף: כו.	הבר, חיים אליעזר: קנט. רלב.
ביליצקי, לוי: קבג.	הישריק, ברוך שמואל: שח.
ביק, ח.: קכב. רסז.	הלל מפאריטש: שכד.
ביק, שאול ישכר: קנו.	הלפרין, שמואל אלעזר: קעד.
בכר, אלישבע: שלו.	הלר, יוסף חיים מאיר: פו.
בלומנפלד, ירחמיאל:	העכט, ח' שרה: סח.
ריא. שכו (חוגתו דבורה).	העכט, רבקה: קכו.
ברוק, חיים שאול: רמד.	העכט, שלמה זלמן: סח. שכט.
גודמן, יהושע נחום:	הערץ, גדליה: רעג.
נח (חוגתו נחמה ציפא).	הרטמן, יחזקאל: רלו.
גורארי', שמרי' (חדב"ג): רב.	הרליג, מרדכי: קמו.
גורדון, יוחנן: קכ.	הרצוג, יעקב אליעזר: סז.
גורודצקי, בנימין אליהו: ריב. רמא.	הרצל, פנחס ליבוש: קיט.
גורן, שלמה: שנד.	וואלף, אפרים: רל.
גורקאוו, יעקב יוסף: כה. רעז.	ווילימובסקי, חיים זוסיא: רצו.
גלוסקין, נפתלי: עט.	ווינשטער, דוד: קכד.
גלמן, ארי' ליב: ערה.	זוהר, יעקב מאיר: מו.
גנזבורג, יצחק: ה. קעב.	זוין, שלמה יוסף: עה. רסד.
געלער, אליקים יהודה: קפו.	זונדק, פרופ': קצב. שמא.
גרסמן, ישראל: ריד.	זילברשטרום, אהרן מרדכי: רנו.
גרטנר, יצחק דוד: ער.	זיסקינד, אברהם זוסיא: רנה.
גרינבלט, אפרים: קפה.	זיסקינד, יחיאל: רנה.
גרינברג, אברהם משה:	זליגסון, אברהם אבא: סג.
כב. קנו. רו. שלו.	חייקין, עזריאל: שיא.
גרינברג, זאב: טז.	חן, אברהם יהודה: ערב.
גרינגלס, מנחם זאב: נא.	חן, גרשון: רסא (חוגתו גסיא).
גרליק, שניאור זלמן: טו. מג. קנ.	חן, דוד צבי הירש (הרד"צ): ערב.

שעג

מפתח אנשים

שעד

סרברנסקי, יהושע שניאור זלמן: ג.	חן, פרץ: ערב.
עמרם: קפה.	חן-זהבי, שושנה: ערב.
פאגל, מנחם מענדל שלום: קז.	חנוך, מנחם נחום יצחק אייזיק: רנט.
פויזנר, זוסיא: רלט.	חסקינד, דניאל: קי.
פטשניק, דוד: שמו.	טאוב, משה: קיד.
פלדמן, אברהם: קכו.	טוב, דוד צבי: קעא.
פלדמן, דוד: שכט.	טלושקין, ניסן: יג. קכב. רסו.
פלדמן, מנחם: צט.	יאלאוו, שמואל: רב.
פעלער, א. ד.: לו.	יאלעס, אפרים אליעזר: קצח.
פערין, שלמה:	יוכבד: קפה.
צד (חוגתו פיילע). שדמ.	יוסף: שמ (בע"ג: משפיע).
פרידמן, שלמה יהודה: נא.	יעקוביץ, בן ציון: קלח.
פרלוב, מרדכי: קח.	יערי, משה: עז (ובנו יוסף).
צוקרמן, דובעריש: רנט.	ישראל, הבעש"ט: מא (יום הסתלקותו).
קאפעלאוו, יצחק דוב: רנד.	כהן, ישראל: קסה.
קורן, יצחק: קצה.	כהן, רפאל נחמן: ריח.
קיובמן, יוסף: שמח.	לויין, דובער: רחצ (חוגתו רחל).
קלובגנט, איסר:	לוריא, יצחק (האריז"ל): קכה.
פז (ובנו מנחם מענדל).	ליבנה, אליעזר: שטז.
קסלמן, שלמה חיים: קמט.	ליבער, משפחת: ג.
קצנלנבויגן, שולע שפרה: יד.	לנדא, יעקב: שיב.
קריסיק, אליעזר: רמג.	מאיר, ראובן: רפב.
קריסיק, יהודה ליב: רל.	מוצקין, פרץ: קסא. שא.
קריסיק, יצחק אייזיק: רל.	מוצקין, שמואל: שא.
ראטה, נפתלי: סו.	מטוסוב, שלמה: שכא.
רבינוביץ, זאב וואלף: רמט.	מלצר, איסר זלמן: רסו.
רבינוביץ, יצחק: רמט.	מרקוס, הרבנית: קי.
רבקין, אליהו ליב: קפח.	משה רבנו:
רוזנפלד, יוסף חיים: קצא.	קכה (דרגת נבואתו וחכמתו).
רות: קנה.	משיח: קכה.
רינהולד, חנוך: רטו.	ניימן, יעקב: כד.
רפלוביץ, מנחם שמואל: צב.	ניסנבוים, הרב: קלא.
רקמן, מנחם: קלב.	נמנוב, ניסן: ש.
שוויצער, יעקב דוד: שכד.	נמצוב, אברהם סענדער: שז.
שזר, שניאור זלמן: לו. קנב.	סגל, יהודה זרחי' מרדכי ליב חיים:
שטיינהויז, דוב זאב: רמו.	קסח.
שטיינמן, אליעזר: שכב.	סגל, פרופ': עה.
שניאורסאהן, יוסף יצחק:	סופרין, אברהם מרדכי: סב.
(אדמו"ר מוהרי"צ):	סופרין, שלום (האדמו"ר מקאמארנא):
רעט"פ (פרט שהשפיע ומשפיע גם עתה	לד. סא.
על הכלל).	סערוויא, בנימין: רי.

שעה

מפתח אנשים

שניאורסאהן, שמואל מנחם מענדל :
רפז.
שפירא, לוי יצחק : סט.
שפירא : רב.
שרגאי, שלמה זלמן : קיח. קצז.
שרפשטיין, רבקה : ר.
ששונקין, נחום שמרי' : קב.
תורג'מן, דוד : רמא.

שניאורסאהן, משה זלמן : רצז.
שניאורסאהן, שלום דובער
(אדמו"ר מוהרש"ב) :
ערב. רפא.
שניאורסאהן, שמואל
(אדמו"ר מוהר"ש) :
ערב.

מפתח מקומות

החדשה בגבולות י. קצט. רסד. רסח.	אוסטרליה: דה. קנג. קצה.
רצד.	איטליה: קמח.
כפר חב"ד:	אלבאני: קה.
טו. כו. מגיד. סה. עג. קגב. קצז (כפ"ח	אנגליה: של. שמה.
שני). רד. רח. ריב. רכב. רכו. רס"סא.	אפריקה הצפונית: קד.
רסד. רפה. שנד.	ארץ הקודש; א"י:
לוד: צד. שלו.	ח. בא. לה. מד. מז (כתוכן השם —
לונדון: רעז. שמה.	קדושה). נה. סה. עה. צגיד. קי. קטז. קיז
ליטא: רפא.	(לעשות מא"י אה"ק). קיח (עלי" גם
מאה שערים: עו.	כוחניות. גבה מכל הארצות). קמרז.
מונטריאל: יא"ב.	קמט. קגב. קצ. קצז. רד. רכג. רכח. רלג
מיאמי: יג.	ד. רנג. רסח. רצד. שא. שלב. שלט. שמח.
מילנו: קח.	ארצות הברית; אמריקה:
מרוקו: רטריז. רמא. רפא.	ח. כג. נו. צז. קכו. קלג. קנג. קצג. קצח.
סיריקיוז: רב.	רי. רמט. רעט. רפג.
פולין: קי. רעט. רפא. שא.	אשכנז; גרמניה:
קוקז: רפא.	שמט (קבלת השילומים מהם).
קלבריה:	בוענאס איירעס: טז.
קמח (אחרוני ק: מארצות קיני קניז	גליציה: רפא.
וקדמוני).	דאברא (ליד ניקוליוב): רנד.
קסבלנקה: שיג.	דטרויט: קלט.
רבאט: שכא.	דנמרק: ריב.
רומה: ג.	הונגריה: רפא.
רוסיה:	וויין: צג.
סב. פ. קי. קסו. רמט. רעט"פא. שא.	טורונטו: רמז.
ריגא: שא.	ירושלים:
תורכיה: רפא.	לז (שלימות היראה). קמ. קסא (אם י.
תימן: רטריז.	

שעז

